

EVANGELIEHUSET

**Apostolsk Kirke
i Danmark 1924-1974**

APOSTOLSK KIRKE I DANMARK
1924—1974

Apostolsk Kirke i Danmark 1924-1974

REDAKTION:

Kurt Mortensen, Jens Peter Larsen,
Leif Mortensen

Udgivet af

APOSTOLSK KIRKE I DANMARK

INDHOLD

I fædrenes spor	7
Evangelievognen ruller videre	26
Skolevirksomhed	89
Ungdomsskolen	106
Skolelivet	109
Ny struktur i børne- og ungdomsarbejdet	111
Kirkens lære	119
Kirkens forlag	148
Mission over alle grænser	151
Afdøde brødre	176
Kirkens økonomi	178
Af nåde blot	187

Om at skabe historie - eller skrive historie

Jeg er blevet mindet om, at jeg ved en given lejlighed, på et møde, skulle have udtrykt, at vor opgave som kristne, ikke var at skrive historie, men at skabe historie.

Jeg må indrømme, at jeg, efter at være sat på denne opgave, at skulle redigere nærværende jubilæumsskrift, med en vis forbavselse har fundet mig selv i fuld gang med at skrive historie. At dette naturligtvis har givet mig selv anledning til overvejelse af rigtigheden i ovennævnte udtalelse, har dog ikke fået mig til at føle nogen trang til at tilbagekalde denne, så meget mere, som jeg, efterhånden som samlingen af materialet skred frem, følte, at vi ved at fortælle vor samtid og fremtidige slægter om vor oplevelse med Gud, vore oplevelser af Guds Ords stadfæstelse, af de åndelige nådegavers virksomme funktion i menigheden osv., ikke blot skrev historie – fordi dette var ingen afsluttende beretning, ikke en nekrolog, men langt snarere noget i retning af en frontberetning, en aktuel dagligdags journalistik, og – i betragtning af hele den øvrige kirkehistories sammenhæng og den hele evigheds uendelighed – blot en øjebliksberetning over et halvt sekel – en epoke i en

række af andre epoker – en begivenhed ud af og sammen med utallige andre begivenheder, som tegner Guds riges historie her på jord.

Så meget stærkere må dette vel siges, som vi netop oplever en tid, hvor der skabes historie med så vidtrækkende og omvæltende karakterer i hele den religiøse verden, en opbrudstid, der kan gøre dagens strukturdebat til spildt arbejde, fordi selve udviklingen, den fart, hvormed nyere tids vækkelseshistorie udvikler sig, løber langt foran alle planlægninger, og helt på tværs af alle vedtagne eller hævdede normer.

Da Lukas skrev sit evangelium, var det »efter moden overvejelse, at han besluttede nøje at gennemgå det altsammen forfra, og derefter nedskrive det i rækkefølge.« Han skrev til den »højtædle Teofilus«, for at denne kunne lære at kende, hvor pålidelige de ting var, hvorom han var blevet undervist.

Da Lukas senere nedskrev »Apostlenes Gerninger«, var det blot en a jour-føring af begivenhederne, »om alt, hvad Jesus gjorde og lærte.«

Der er ingen som vil fragå, at Lukas, med sin nedskrivninger, ikke blot skrev hi-

storie, men også skabte historie, for alle de millioner af mennesker, som siden skulle opleve rigdommen og velsignelsen gennem hans beretninger. Så meget mere, som det jo med fuld ret hævdes, at »Apostlenes Gerninger« må betragtes, som en bog, der aldrig er skrevet færdig, som er uden afslutning, vil vi mene, at Gud stadig – også i vor tid – føjer nye kapitler til denne vældige beretning om Kristi menigheds sejrstog gennem verden, gennem tiden.

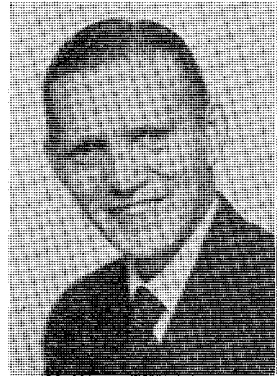
Det er vort ønske, at også dette skrift må være et bidrag til uddybning af Guds rige frelsesmål med os mennesker. Vi har selvsagt været stærkt hæmmet af den begrænsning et sådant skrifs omfang sætter, men håber alligevel, det må give læserne et indtryk af det, som har gjort Apostolsk Kirke til den frikirke den er i dag, blandt Danmarks øvrige frikirker.

Jeg ønsker at rette en særlig tak til pa-

stor Alfred Søndergård for hans ihærdige samarbejde af historiske facts. Vi har langt fra nået at få dem alle med, men har dog fået fastslået de vigtigste data. Andet materiale, bl. a. enkelte afsnit af beretningen om den kirkehistoriske udvikling er givet af N. P. Jensen i hans undervisning på højskolen i Kolding, men i dette tilfælde bragt ind i sit sammenhæng af tidligere højskoleforstander Sigfrid Beck. Vi takker alle for deres vægtige bidrag.

Mest af alt takker vi Gud, fordi vi ikke blot har fået lov til at se tilbage på 50 begivenhedsrige år med en udvikling, som har været helt enestående, men navnlig, fordi vi ved dette jubilæum må se frem til fuldendelse af det værk, som Jesus Kristus, menighedens hoved og menighedens bygmester, har påtaget sig at fuldføre i sin kirke på jord.

Kurt Mortensen

»I FÆDRENES SPOR«

**»Jeg takker Gud, som jeg tjener
i fædrenes spor.« (2. Tim. 1:3)**

Af Sigfrid Beck

Alt, hvad Gud gør her i tiden, har jo en menneskelig side, fordi han handler med os mennesker, fordi det er os, der er genstand for hans kærlighed.

Vore oplevelser af hans kærlighed, som den udtrykker sig i hans evige råd, hans plan og tanker, både med hele menneskeslægten og den enkelte, kan blive andre til trosstyrkelse og trosopmuntring.

Således også med apostelen Paulus, for at tage et af de særlig klare eksempler i rækken af dem, Gud virkede igennem og brugte. Udover hans enestående betydning som et redskab for Gud og ud over hans personlige frelses betydning, så afgiver hele Guds førelse af ham og hans personlige oplevelse heraf et vidunderligt inspirerende og opmuntrende eksempel for alle dem, der i nådens tidsalder skulle tro på Guds kærlighed til frelse.

Også på denne måde, gennem vore medvandreres livsløb, taler Gud til os. Vi afgiver i virkeligheden alle en livsprædiken stor eller lille, mere eller mindre rig, men dog af evighedsbetydning for andre, fordi Gud selv taler i den og forherliges ved den.

Når vi derfor i nærværende bog beretter om Guds store og forunderlige gerninger, sådan som vi i en apostolsk kirke oplevede dem, så er hele formålet dermed en forherligelse af Gud og en trosopmuntring for alle medvandrere.

I begyndelsen var –

Det begyndte i evigheden; men der er det umuligt at datere. Det begyndte for os med vort århundredes begyndelse; men når dette er sagt, ved vi dog, at hvad der er sket blandt os og så har en tidligere begyndelse.

Egentlig skal vi tilbage til kirkens

begyndelse her i tiden, til urmenigheden.

Fra »Apostlenes Gerninger« hører vi om den herlighed, den første menighed fremstod i. Den fremtrådte som en åndsdobt, karismatisk udrustet menighed. Den ejede aposteltjeneste, profettjeneste, evangelisttjeneste, hyrde- og lærertjeneste (Ef. 4:11) samt de i 1. Kor. 12 nævnte åndelige nådegaver: Visdomstale, kundskabstale, trosgaven, helbredelsesgaven, gaven til at gøre undergerninger, profetere, bedømme ånder, tale i tunger og at udlægge tungetale (1. Kor. 12:7–11). Det var en herlig kirke, hvor Kristus, igennem de med Helligånden udrustede medlemmer, kunne fortsætte sin gerning her på jord. Kirken var faktisk Kristi nye legeme (Ef. 1:22–23).

Når vi sammenligner det, vi i dag kalder kirke, med det billede, Det nye Testamente tegner af den første kirke, så er der, uden overhovedet at ville idealisere den første kirke, der jo ikke var fejlfri, næppe nogen af os, der vil bestride, at der er en betydelig kløft mellem Det nye Testaments kristne menighed, ekklesia, og kirken i dag. Men vi finder også, at der ikke gik ret lang tid mellem kirkens tilblivelse og det øjeblik, da en begyndende deformation af kirken satte ind, og eftersom denne deformation tog til, forvandlede kirken mere og mere til at blive en institution, en udvikling, som kulminerede i den højkatolske tid. Ja, det vil endog ikke være at gå forvidt her at tale om en kirke, der til visse tider har været engageret i kamp mod den levning af ekklesia – af menigheden – der endnu fandtes.

Hvad var nu årsagen til denne deformation, og hvorledes viste den sig?

Kirkens deformation skyldes naturligvis dybest set den fjende og hans ondskabens åndemagter der altid har stået Guds værk imod, og dertil kirkens svigten i fastholdelsen af den sejr og de velsignelser, der var vundet gennem Kristi fuldbragte værk.

Først forsvandt tjenesterne (Ef. 4:11), og her var det først og fremmest apostel- og profettjenesten, der forsvandt, og dermed den styrelsesform, Gud havde givet sin kirke, hvilket resulterede i en hel anden kirkeledelse.

Dernæst forsvandt de åndelige nådegaver (1. Kor. 12:7–11). I denne forbindelse behøver vi kun at nævne Origenes (185–254), den store kirkelærer og teolog, der vel har efterladt adskillige vidnesbyrd om nådegavernes tilstedeværelse i kirken, men personligt var imod nådegaverne.

Nådegaverne forsvandt ret tidligt fra den officielle kirke, men dermed være ikke sagt, at de ikke levede. Der har til alle tider været små grupper, der stod for de åndelige gaver i modsætning til den deformerede kirke.

Oplevelsen af dåben med Helligånden (Matt. 3:11; Mark. 1:8; Luk. 3:16; Joh. 1:33; Ap. G. 1:5, 8; 11:16) mistede kirken også og dermed grundlaget for den karismatiske udrustning.

Forventningen om Kristi komme for at bortrykke sin menighed (1. Tess. 4:15–18) forsvandt også, så man kun lærte hans komme til den endelige dom (Ap.G. 17:31).

Helliggørelsen (1. Tess. 4:3, 7; Heb. 12:14; 1. Tess. 5:23) som lære og erfaring mistedes ligeledes, og kirken blev verdslig.

Troendes dåb, som Herren selv havde indstiftet (Matt. 28:18–20), blev også opgivet og erstattet med en uskriftmæssig barnedåb.

Og til sidst forsvandt også læren om og oplevelsen af retfærdiggørelsen ved tro, altså frelse ved tro på Jesus Kristus og ikke ved gerninger (Rom. 3:20–31).

Den efter-apostolske tid

Dermed står vi med en kirke, der egentlig slet intet har tilbage af det, der kendetegner ekklesia – den nytestamentlige menighed.

I den efter-apostolske tid finder vi endnu den oprindelige form for menighedens ledelse ved apostle, profeter (evangelister, hyrder og lærere), men samtidig med, at den af Gud givne kirkestyrelse forsvinder, fremvokser der »erstatninger«. Det lokale ældsteråd befæster mere og mere sin stilling som menighedens eneste lovlige ledelse.

Apostel- og profettjenesten var jo ikke knyttet til én lokalmenighed, men havde ifølge deres kaldelse ansvaret for hele kirken – de samlede menigheder.

Ikke blot finder der en udvikling sted i den retning, at det lokale ældsteråd mere og mere befæster sin stilling som menighedens eneste lovlige ledelse, men iblandt de ældste var der ofte én, som var mere fremtrædende – måske åndeligt bedre udrustet end de andre; og dér hvor de øvrige ældste anerkendte ham som leder af ældsteskabet, blev han den egentlige leder af menigheden. På denne måde lagdes grunden til bispeembedet.

Det enevældige episkopat

Allerede i slutningen af det 2. århundrede ser vi, hvorledes et enevældigt episkopat træder tydeligere og tydeligere frem.

Et udtryk for denne udvikling finder vi i den sidste af de tre normer, som den unge kristne kirke i det 2. århundrede opstiller som værn imod vranglære. Vi ved jo, at kirken allerede i den apostolske tid blev angrebet af vranglærere, og disse angreb forstærkedes og udvidedes i den efterapostolske tid, og for at afgrænse sig i forhold til disse og dermed beskytte den rene lære, opstillede de følgende tre normer:

1. Kanoniseringen af skrifterne, hvorved man udskilte de skrifter, kirken måtte bruge som deres hellige Skrifter, fra dem, der mere eller mindre understøttede de forskellige vranglærere.
2. Opstilling af trosregler, læresætninger over, hvad kirken tror og lærer.
3. Bispeembedet, som man satte som garanti for overleveringen af den rene lære, og som byggede på den biskoppelige succession, der søgtes ført tilbage til apostlene, dvs. det biskoppelige embedes overlevering i uafbrudt rækkefølge (succession) fra biskop til biskop fra aposteltiden.

Netop denne sidste norm angående bispeembedet skulle få skæbnesvangre følger for kirken, idet den forårsagede en opløsning af kirkens helhed, ved at den indsatte biskoppen – episkopos – i et for skriften ukendt ansvar og dermed lagde grunden til en kirkeledelse, der var fjernt fra det bil-

lede, Det nye Testamente tegner for os. Ved dette blev nemlig den samlede ledelse af apostel- og profettjenerne sat til side, og kirken opdeltes i provinser med en biskop som leder; og dette baner igen vej for de mange kirkesynoder.

Denne hurtige forvandling af den kristne menighed til en sakramental embedskirke måtte naturligvis fra det mindretal af levende kristne, der til alle tider har eksisteret, føre til protester mod kirken som institution med det formål at bringe kirken tilbage til det oprindelige, om ikke alt skulle ende i gold religiøsitet.

Protest- og vækkelsesbevægelser

Af sådanne protest- og vækkelsesbevægelser kan nævnes Markionitterne og Montanisterne. De første skilte sig i året 144 ud fra den romerske menighed og udbredte sig, efter Justinus Martyr og Tertullians samstemmige vidnesbyrd, over den »hele verden«. Bevægelsen imødekom trangen hos store skarer for en nødvendig tilbagevenden til paulinsk kristendom. Markion tvinger så at sige kirken til at besinde sig på sin apostolske udrustning. For Markion var apostlen Paulus den store autoritet.

Montanisterne var ligeledes en stærk reformerende bevægelse, en mægtig vækkelsesbevægelse i det 2. århundredes sidste halvdel, der vandt stor udbredelse under mottoet: »Tilbage til urkristendommen!« Kirkefaderen Tertullian sluttede sig kort efter år 200 til Montanismen, der i ham fik en fremragende ordfører.

I John Wesleys dagbog fra onsdag den 15. august 1750 findes i denne for-

bindelse et interessant vidnesbyrd: »Ved at grunde på en gammel bog, som jeg har læst på denne rejse, »Det almindelige bedrag blandt kristne vedrørende profeti«; blev jeg helt overbevist om ting, som jeg længe har anet, 1) at Montanisterne i det 2. og 3. århundrede var sande bibelske kristne, 2) at den store årsag til, at de mirakuløse gaver så snart forsvandt, skyldes ikke blot, at tro og hellighed næsten var helt tabt, men også at tørre, formelle og ortodokse mænd begyndte at latterliggøre de gaver, som de ikke selv havde, og stemplede dem alle som galskab eller bedrag.«

Montanismens vækkelsesglød holdt sig i flere århundreder for derefter at fortsætte i nye og friske vækkelsesbevægelser og retninger.

Novatianerne og Donatisterne

Med kirkens udbredelse i de store masser meldte problemet med opretholdelsen af den strenge menighedstugt sig også, hvilket førte til Novatianernes og Donatisternes dannelse af egne menigheder, henholdsvis i det 3. og 4. århundrede.

Novatianerne holdt med stor nidkærhed på en ren kirke og ville derfor opretholde en streng menigheds- og bodstugt.

Donatismen der opstod i det 4. århundrede og som er den mest betydningsfulde bevægelse i Oldkirken, blev et stort stormløb mod den konstantinske statskirke. Den organiserede sig som en af kirken uafhængig frikirke og bestred således kejserens ret til at gribe ind i kirkens forhold.

Donatisterne var i nær slægtskab med Novatianerne; de havde samme

anskuelser som disse. De kæmpede med stor nidkærlighed for »den rene kirke« og vandt stor udbredelse.

Paulikianerne og Katharerne

Som et næste led i rækken af grupper eller bevægelser af levende kristne, der søger at følge Kristi ord og apostlenes lære, møder vi Paulikianerne. De var så grebet af Ånden i »Apostlenes Gerninger« og »Brevene« og så opsat på at fortsætte uforandret Det nye Testaments overleveringer, at de sædvanligvis tog de bibelske skikkelsers navne. Således kaldtes Konstantin Silvanus; Simeon Titus; Genesios Timoteus; Josef Epafroditus osv. De følte sig kaldet til at videreføre kristendommen i den udformning, apostelen Paulus havde givet den. De var gennemgående asketer og krævede en hellig livsførelse.

De tog afstand fra den store kirkes (»Romernes«) verdslighed og afguderri ved billeddyrkelse. De betegnede sig ganske enkelt som kristne.

Navnet Katharer må opfattes som en fællesbetegnelse for de omfattende åndelige bevægelser, som optrådte i Europa fra begyndelsen af det 11. århundrede.

Betegnelsen Katharer kommer af det græske ord »katharoi« – de »rene«, hvoraf ordet kætter dannedes. Katharerne fremkom i det 11. århundrede.

De forskellige retninger indenfor bevægelsen var trods indbyrdes afvigende anskuelser alle enige i deres stærke protest mod den store kirke. De tog afstand fra dens verdslighed, de ville en ren kirke, og lagde vægten på det åndelige liv. Katharernes for-

kyndere og apostle, »de fuldkomne« øvede stor indflydelse.

Valdenserne

Imidlertid var der opstået endnu en bevægelse: Valdenserne, som ligeledes samlede store skarer. De kaldes også til at begynde med »de fattige fra Lyon« og var, som de tidligere, en protestbevægelse mod den officielle kirke.

De begyndte som et lægmands-brøderskab, som ville efterfølge Kristus og apostlene. Bibelen var deres højeste autoritet, og alle deres læresætninger og kirkeskikke begrundede de ud fra Guds ord. De hævdede, at den iboende Kristi Ånds, Helligåndens, indre vidnesbyrd var af største vigtighed, efter som de højeste sandheder kommer fra hjertet til sjæl og sind, hvormed de ikke mente nye åbenbarelser, men en klarere forståelse af ordet.

De ville forkynde evangeliet, og drog på apostolsk vis ud to og to sammen i denne tjeneste. Men da den officielle kirke i 1179 nedlagde forbud med deres prædikevirksomhed og senere (1184) lyste dem i band, fordi de ikke respekterede forbudet, trådte modsætningsforholdet til den bestående kirke blot endnu klarere frem. Nu skabte Valdenserne »et nyt og ægte præsteskab«. Deres menighedsorden var meget enkel; der var intet, der svarede til det, der var vokset op i den etablerede kirke. Menigheder og ældste røgtede deres ansvar med største alvor. Nadveren var for alle troende, og hvad angår dåben, så skriver en af deres modstandere (1260): »Nogle farer vild, idet de hævder, at

de små børn ikke bliver frelst ved dåben, for de erklærer, at Herren siger: 'Den, som tror og bliver døbt, skal blive frelst,« men et lille barn tror ikke.»

Lollarderne og Hussiterne

Lignende tilstande og forhold som dem, der på Kontinentet havde åbnet manges øjne for den bestående kirkes fejl og læremæssige afsporing, virkede også i England og fremkaldte den bevægelse, der blev kendt under smædenavnet: Lollarder.

Denne bevægelse, som søgte udrijselsen i en tilbagevenden til Skriften og en efterfølgelse af Kristus, førtes frem af John Wycliffe, navnlig fra året 1378 til hans død 1384. Man hævdede stærkt Bibelens autoritet. Al tros lære skulle stemme med Bibelen.

Med et sådant bibelsyn angreb man alle misbrug i den bestående kirke: forvandlingslæren i forbindelse med nadveren, præstevældet, helgendyrkelse, valfarter, skriftemål, cølibat osv. Den bestående kirkeorden blev skarpt bekæmpet: Kristus er kirkens hoved, og kirken er hans legeme, og med læren om, at mennesket frelses ved nåden alene, kan Wycliffe med rette kaldes Reformationens forløber.

I forbindelse med Lollarderne kan vi også nævne Hussiterne. Selv om denne bevægelse fra tid til anden gjorde brug af kødelige våben, så understreger den dog det samme som de øvrige: Kampen for åndelig frihed til at følge det af Gud i Skriften engang givne mønster.

Selv ved en flygtig betragtning af de her omtalte bevægelser ser vi en udpræget tendens til at vende tilbage til eller fastholde mønstret for den

første apostolske tids kirke og til følgelig at afvise de skiftende tiders bestående kirkes verdslighed og magtmisbrug.

Ofte blev det måske ved det mere »negative«: Afvisningen, medens kræfterne ikke rakte til, til det mere »positive«: den fulde tilegnelse af urkirkens rigdomme og herlighed. Det var kamptider, og det forklarer det begrænsede resultat. Bevægelserne var ivrigt optaget af at finde frem til kirkens oprindelige fundament og, når de havde fundet enkelte dele af dette, da at forsvare de genvundne sandheder tit med martyrdøden til følge. Denne lille del af levende kristne, af ekklesia, der til alle tider har været, protesterede bestandigt mod den etablerede kirkes afsporing; men disse protester fik først med reformationen ved Luther, Calvin og Zwingli, deres klare og mere vidtrækkende gennembrud.

Den Lutherske Kirke

I erkendelse af, hvad det vil sige at være ekklesia (kirke) i nytestamentlig betydning, danner Den Lutherske Kirke en klasse for sig selv i forhold til de øvrige reformerte kirker og til en del efterreformatoriske kirker.

Som følge af den åbenbarelse, Gud gav Luther om, at vi bliver retfærdiggjorte uforskyldt af nåde ved tro på Kristi fuldbragte værk og ikke ved gerninger, måtte Luther afvise den romersk-katolske sakramentale kirkeret, der indsatte Den Katolske Kirke som eneste formidler af frelsen gennem de af kirken skabte funktioner.

Allerede Cyprian, biskop i Kartago år 248–258 siger: »Uden for kirken er

der ikke frelse«, og med kirken mener han den biskoppeligt organiserede, synlige kirke.

Denne lære var netop udsprunget af den tredje norm om bispedømmet, som opsattes i det andet århundrede.

Vi må naturligvis give Luther ret i hans afvisning af kirken som eneste formidler af frelse, men Luther gik et skridt videre, idet han i al ydre kirkeorden, kirkeforfatning, så noget verdsligt, ikke noget helligt, og denne kirkeorden havde for ham intet med frelsen at gøre. De ved denne retslige forfatning skabte embeder anså Luther vel for betydningsfulde for menigheden som organisation, men som værende uden betydning for den enkeltes tro – og naturligvis kan vi også godt komme til troen uden præstetjenesten.

For Luther var disse embeder og kirkens organisation noget verdsligt, og dette gav sig udtryk i, at Luther, da han selv måtte danne kirke, overlod til fyrsterne at organisere kirken og give den sin kirkeforfatning.

Den lutherske lære, som den er udformet i den augsburgske Konfession (Den Lutherske Kirkes bekendelseskraft, udarbejdet af Melancton, godkendt af Luther i Augsburg år 1530), opstiller to synlige kendetegn på Kristi kirke.

1. At evangeliet rettelig forkyndes.
2. At sakramenterne rettelig forvaltes.

For Luther betød det, at vende tilbage til at være nytestamentlig menighed, at vende tilbage til nytestamentlig kristentro – til personligt samfund med Kristus, men også kun det.

Den Reformerte Kirke

Calvin derimod forstod, at dette at vende tilbage til at være menighed i nytestamentlig betydning ikke blot var at vende tilbage til nytestamentlig kristentro, men også at vende tilbage til den nytestamentlige orden for menigheden.

Calvin anså det for overordentlig vigtigt at give menigheden en omfattende kirkelig retsorden. Derfor føjede han også endnu et punkt til normerne, udformet i den augsburgske konfession, nemlig foruden de to punkter, Luther havde, et nummer 3.

1. At evangeliet rettelig forkyndes.
2. At sakramenterne rettelig forvaltes.
3. At kirkens forfatning er skriftmæssig.

Han sagde i denne forbindelse:

»Vi må vise vor fjende, at vi kun har kastet Antikrists åg for at pålægge os Kristi åg.«

Med »Antikrists åg« tænker han på den romersk-katolske kirkes kirkeret, og med »Kristi åg« tænker han på den nytestamentlige kirkeorden.

I et brev til Kong Christian den III af Danmark skrev Calvin:

»Kristi kirke skal vise sig deri, at Kristus og hans absolutte herredømme gør sig gældende i den.«

Og han frakender skarpt i sit brev Den Katolske Kirke retten til at kalde sig en kristelig kirke – fordi, skriver han, man hos katolikerne havde berøvet kirken dens hoved og erstattet Kristus, menighedens hoved, med papedømmet og et ukristeligt hieraki (præstevælde).

Og han slutter brevet til Christian III med at skrive:

»For den kendsgerning kan hverken

Euklid eller Archimedes (to af oldtidens kendte matematikere) yde klarere og tydeligere bevisførelse end den, man får ved at foretage en sammenligning mellem den kirke, Lukas beskriver, og pavens synagoge.«

Luther lærer altså, at kirkens forfatning er noget, der kan ordnes efter menneskeligt skøn, medens Calvin ser, at det er en nødvendig del af kirkens trosbekendelse, at kirken også ledes og styres efter de i Den hellige Skrift nedlagte linier, og selv om han ikke helt forstod, hvad den nytestamentlige kirkeorden indebærer, var der dog gjort et skridt i den rigtige retning, idet han så, at vi ikke alene måtte tilbage til den nytestamentlige kristentro, men også tilbage til nytestamentlig menighedsorden.

Calvin så altså, at der også eksisterede en nytestamentlig kirkeorden, som også må genoprettes lige så vel som den nytestamentlige kristentro, og heri ligner de fleste efterreformatoriske kirker Calvin.

Kirkeforfatningsspørgsmålet er dermed for Calvin et bekendelsesspørgsmål og derfor urørligt.

Reformationens begrænsning

Trods reformationens store velsignelse, så viste den snart sin begrænsning. Samtidig med, at Den Protestantiske Kirke og Den Katolske Kirke bekæmpede hinanden i blodige krige, var de enige om at bekæmpe de frie vækkelsesmenigheder.

Reformationen som udtrykt i Den Protestantiske Kirke viste sig snart kun at være en begyndelse på kirkens genoprettelse efter det bibelske møn-

ster, og en begyndelse, som ikke gik særlig vidt.

Da mange, helt i overensstemmelse med reformatorernes stærke fremhævelse af Skriften som den kristnes eneste rettesnor, også ville lade sig døbe som troende og ved neddykkelse, vendte både Luther og Zwingli sig stærkt herimod. Luther ikke blot fordømte sådanne i grove udtryk, men søgte også ligesom Zwingli at udrydde dem gennem svære forfølgelser.

Med reformationen skar Luther kraftigt igennem og åbenbarede for utallige syndere Kristus som Frelseren for den enkelte ved troen på Kristi fuldbragte værk. Men i stedet for at gå videre ad Skriftens vej byggede Luther en kirke op, hvori visse misbrug var afskaffede eller ændrede, men som ellers i mange henseender var en reproduktion og videreførelse af det gamle system, som reformationen ellers var rettet imod. Medens Luther genoplivede Skriftens lære om retfærdiggørelse eller personlig frelse alene ved troen på Jesu Kristi fuldbragte værk, så standsede han hermed op og antog ikke den nytestamentlige lære om en (ved dåben) fra verden udskilt kirke.

Men selv om reformatorerne alt for hurtigt standsede op, så gik Herrens værk eller reformationen videre i

De store Døberbevægelser

Både som en selvstændig gren af selve reformationen og som en fortsættelse af tidligere vækkelser vældede store døberbevægelser frem overalt i Europa.

Overalt brød disse bevægelser med det overleverede, idet også de søgte

at opbygge deres menigheder efter det apostolske mønster. Den hellige Skrift var deres eneste rettesnor i liv og lære. I den sande kirke markerer dåb og nadver svælget, der skiller kirken fra verden, medens disse forordninger i de nationale kirker slår bro, idet barnedåben og uddelingen af Herrens nadver til hvem som helst ophæver nødvendigheden af modtagerens personlige tro.

Men selv om disse bibeltro kristne hurtigt blev udsat for de voldsomste forfølgelser, gik de sejrrikt igennem martyrdøden, når de måtte udstå tortur, sværd, bål, druknedøden. De fastholdt frimodigt Skriftens sandhed om dåben som en lydighedshandling for dem, der er kommet til personlig tro på Jesus Kristus. En sandhed, som blev fastholdt, ikke blot i den senere Baptistbevægelse, men også i flere andre frikirkelige bevægelser.

Men heller ikke med denne tilbageerobring af den bibelske sandhed om troendes dåb standsede Herrens værk med genoprettelsen af kirken i dens oprindelige skikkelse. Om end reformationskirkerne snart fremtrådte som stats- og folkekirker, så gik vækkelses- og frikirkebevægelsen videre og førte den ene efter den anden af mistede sandheder tilbage til kirken.

Således fulgte med **M e t o d i s t - k i r k e n s** opståelse en genoplivelse af læren om helliggørelse.

Med **P i n s e v æ k k e l s e n** fulgte oplevelsen af dåben med Helligånden og de åndelige nådegavers virke, og med **D e n A p o s t o l s k e K i r k e**, der brød frem ved vort århundredes begyndelse, skete der en genantagelse, ikke blot af de tidligere tilbagegiv-

ne sandheder: Retfærdiggørelse ved tro, dåb af troende ved neddykkelse, helliggørelse, dåben med Helligånden, nådegaverne til opbyggelse af menigheden, men derudover også en gentagelse af de af Herren engang givne tjenester: aposteltjeneste, profettjeneste, evangelisttjeneste, hyrdetjeneste og lærertjeneste, og dermed af kirkens opbyggelse og ledelse ved disse.

Men dette er ikke det hele billede. Ikke blot finder vi denne fremadskridende og stadig stigende linie i kirkens genrejsning; men vi finder også igennem historien gentagne forsøg på på én gang at tilegne sig den første menigheds liv, lære (og virksomhed), således, at endog de af Herren selv skænkede tjenester: apostle, profeter, evangelister, hyrder og lærere, får deres rette plads i kirkens virke.

Her kan blot nævnes Valdenserne, Schwenkenfeldianerne og Irvingianerne; de sidstnævnte kaldte sig ligeud: Den Apostolske Kirke og havde de apostolske tjenester virksomme iblandt sig. Og selv om en sådan bevægelse senere udsporede, så taler den dog bekræftende om den stærke trang, der altid har været, til at danne kirke efter det bibelske mønster.

Men herudover har trangen til at vende tilbage til urkristendommen manifesteret sig i næsten alle bevægelser og vækkelser lige fra kirkens første (efterapostolske) tid og til i dag. Overalt ledsagedes sådanne vækkelsesudbrud af de åndelige nådegaver, der var virksomme i tungetale, profet, bøn for syge m. fl. Det gælder ikke blot de før-reformatoriske bevægelser: Katharerne, Paulikianerne,

Novatianerne Bogumiterne, Valdenserne, Albigenkerne, Lollarderne og så videre, men også de efterreformatoriske: døberbevægelserne, Schwenkenfeldianerne, Baptisterne, Inspirationsvækkelserne, Brødremenigheden, Kvækerne, Pietisterne, Metodisterne, Irvingianerne, Adventisterne, Frelsens Hær o. a., lige frem til vor tid med Pinsevækkelsen og Den Apostolske Kirke, ledsaget af Helligåndens mægtige, fornyede udgydelse lige fra vort århundredes begyndelse og nu sidst i den karismatiske vækkelse.

Guds kald og virke

Med vort århundredes begyndelse udgik der påny et kald fra Gud til kristenheden. Både i Amerika, Indien, England og Skandinavien osv. oplevede kristne mennesker, at Gud greb ind i deres tilværelse påny. Det erfarredes som en trang efter helliggørelse, efter dybere liv med Gud og oplevedes som en udgydelse af Helligånden over den enkelte, en meddelelse af kraft til en hellig livsførelse, eller som Bibelen kalder det, en dåb med Helligånden.

I lighed med udgydelsen af Helligånden hin første pinse, da kirken stiftedes, mødte Gud mennesker alle vegne og også i vort land med en salighedsoplevelse ledsaget af tungetale og profeti. En Åndens tale, som bar Guds kald videre ud til større kredse. Ved Helligånden lød Herrens tale: »Se, jeg kommer snart!«

Herren skabte selv forventningen om sit komme og hidførte dermed en beredelse hos de mange, som hørte

Åndens røst, en beredelse også til menighedens genoprettelse i den første apostolske tids herlighed og kraft, en virkning, som kun er blevet forstærket til i dag.

Både i Norge, Sverige og Danmark var der ved århundredskiftet et sådant direkte Guds virke i gang uafhængigt af hinanden som forberedelse for vort århundredes store vækkesesgennembrud i Pinsevækkelsen og Den Apostolske Kirke.

Gud virkede med sin Helligånd og mødte enkeltpersoner og grupper, alt imedens han dannede sine særlige redskaber til videreførelse af vækkelsen.

I Danmark blev der gjort en begyndelse ved den unge teolog, pastor H. J. Mygind. Kredsen, der samlede sig om ham, talte også skuespillerinden Anna Larssen. I samme forbindelse kan nævnes de af vækkelsesånden prægede møder i Eliaskirken i København under folkekirkepræsterne Fibiger og Møllerup.

I 1907 kom Herrens sendebud, pastor T. B. Barratt fra Norge, efter indbydelse til København, og under dette og følgende besøg fik vækkelsen et kraftigt fremstød. Pastor T. B. Barratt, der oprindeligt var metodistpræst, men som under et amerikabesøg i 1906 var blevet døbt med Helligånden og havde prist Gud i nye tunger, forkyndte nu det fulde og frigørende evangelium, og mange blev døbt med Guds Ånd.

Under et senere besøg i 1908 traf pastor T. B. Barratt for første gang den nyomvendte skuespillerinde, Anna Larssen, der på den tid var engageret på Dagmar-teatret, og i provst-

inde Mollerups hjem blev også hun døbt med Helligånden og priste Gud i nye tunger.

I 1909 besluttede Anna Larssen at forlade teatret – på et tidspunkt, hvor hun stod på den sceniske kunsts højeste tinde. Hun rejste nu rundt i landet og læste op samtidig med, at hun aflagde sit vidnesbyrd om, hvad Gud havde ladet hende opleve.

Under en sådan rejse nåede hun også til Helsingør efter indbydelse af de to K.F.U.M.-sekretærer, cand. theol. Carl Næser og løjtnant Sigurd Bjørner, et besøg, der førte til, at Anna Larssen i 1912 af pastor Mollerup blev viet til Sigurd Bjørner.

Den følgende tid blev en rig virketid for ægteparret Sigurd og Anna Bjørner. De talte i kirker og missionshuse landet over, og forkyndte om frelse, sejr over synd og dåben med Helligånden. Men da de i 1919 under et besøg ved den svenske pinsebevægelses sommerstævne lod sig døbe, lukkede mange døre sig for dem i deres hidtidige virkekreds, medens andre åbnede sig.

Sommertiden var nu særligt viet teltmisionen. I et stort telt blev der afholdt møder rundt i landet, og »Evangelievognen« tjente til beboelse og befordring af teltet fra sted til sted.

Ved teltkampagnen i Hellerup samme år skete der forunderlige ting. Aften efter aften lød den frigørende forkyndelse om frelse, guddommelig helbredelse, dåb i vand, dåb med Helligånden og Kristi genkomst. Mange blev frelst, og mange blev døbt i Øresund.

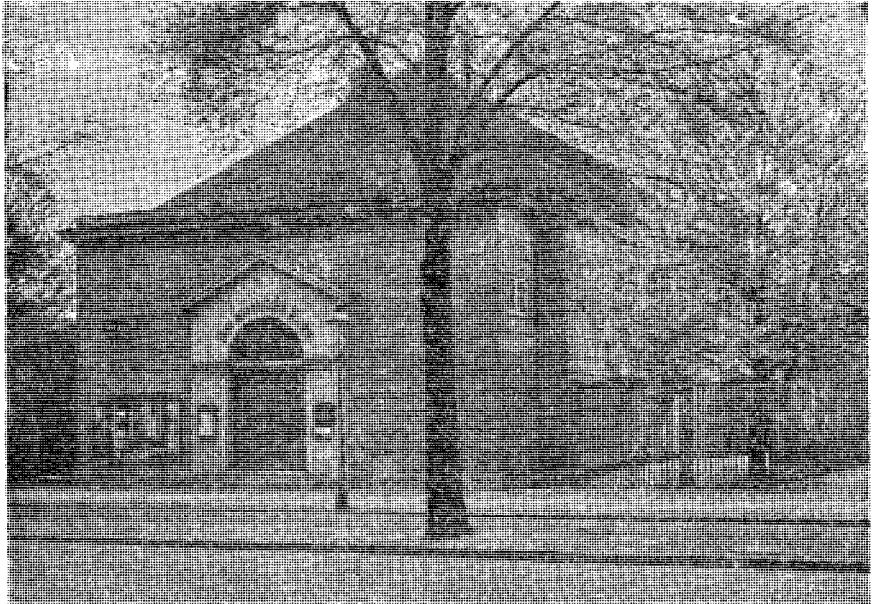
Man måtte følgelig tilkalde hjælpere, blandt andre Jens Folkertsen fra Rønne. På Bornholm havde P. C.

Anna og Sigurd Bjørner
ved »Evangelievognen«s indgang.

Trandberg, N. P. Grunnet og Chr. Møller skabt åndeligt røre, en frikirkebevægelse i slutningen af forrige århundrede; men der var stadig hos mange en stærk længsel efter et dybere åndeligt liv.

Blandt disse var også karetmager Jens Folkertsen, der tilhørte Indre Mission. Han havde i sit hjem samlet en kreds af venner til bibellæsning og bøn, hvor han selv og flere havde oplevet at blive døbt med Helligånden, og senere, da hjemmet blev for lille, indrettet mødesal i sit værksted. I 1919 havde Jens Folkertsen ladet sig døbe som troende, hvilket ret hurtigt førte til menighedsdannelse. Nu kom kaldet altså til J. Folkertsen om at medvirke ved vækkelsen i Hellerup.

Vort kære »Evangeliehus« i København var en begyndelse til at indtage landet.

Ansvar for den store skare af nyfrelste førte nødvendigvis også her til menighedsdannelse. Det skete allerede den 15. oktober 1919. Menigheden fik navnet »Evangelieforsamlingen«, og Bjørner måtte nu også påtage sig hyrdetjenesten.

Da »Evangelievognen« og teltmateriellet under transporten i forsommeren 1920 nåede hjørnet af Fælledparken ved Trianglen, standsede hestene op og syntes højst utilbøjelige til at gå videre. Dette tog Bjørner som et tegn fra Gud om, at her skulle teltet rejses. I dette og det følgende år oplevedes en forunderlig vækkelse, som gav genlyd over hele landet. Omkring 2000 mennesker samledes ved disse møder, og mange blev mødt af Herren med hjælp og frelse.

Dette medførte så stærk en vækst af menigheden, at det kneb med at

være i salen i Zinsgade, hvor man hidtil havde haft til huse. Man besluttede da at opføre »Evangeliehuset« på det sted, hvor teltet havde stået. Og i pinsen 1922 indviedes en dejlig kirkebygning med cirka 800 siddepladser. Og for stadig fuldt hus, fortsatte møderne.

Dog ikke blot i antal voksede »Evangelieforsamlingen«, men også åndeligt talt. Midt i oplevelsen af vækkelsens rigdom kom spørgsmålet om menighedens ledelse mere og mere frem. I det nystartede menighedsorgan »Evangeliebladet« påbegyndtes straks i 1923 en artikelserie om dette emne. Her behandledes spørgsmål som profettjenesten i menigheden, aposteltjenesten og de øvrige af Gud i menigheden satte tjenester ifølge Ef. 4:11–16. Disse artikler var hentet fra skriftet »Pinsevækkelsens Ret-

ningslinier«, udgivet af en række af pinsebevægelsens ledende mænd i Tyskland og oversat til svensk i 1917 med et anbefalende forord af pastor Lewi Pethrus.

Som disse pinsebevægelsens ledende mænd og vel også pastor T. B. Barratt, Norge – når han straks efter sin Åndsdaab forkyndte »Tilbage til urkristendommen! Tilbage til Bibelen!« – synes at have forstået, at Guds hensigt med Helligåndens udgydelse var menighedens genoprettelse i dens oprindelige apostolske herlighed og kraft, således sporede nu også blandt flere og flere i »Evangelieforsamlingen« en stadig klarere og klarere forståelse af, at netop dette var Herrens hensigt med vækkelsen.

Det var derfor helt uundgåeligt, at bibelstudieugen fra den 8. til 14. juli samme år (1923) på »Libanon« i Helsingør – en forløber for vore senere landstævner – samlede sig om det samme, for menigheden og vækkelsen så vigtige og afgørende emne.

Det hedder i beretningen i noter derfra: »Guds Ånd tog straks ledelsen i sin hånd. Alting tyder på, at Herren har noget særligt, han vil føre sit folk ind i. Tiden nærmer sig måske, da Herren vil genoprette tjenesterne i kirken (1. Kor. 12:28–31 og Ef. 4:11–16). – Først må gaverne komme, da de hører til tjenesten. Da tjenesterne efter Ef. 4:11–16 er til menighedens opbyggelse og enhed, ikke blot dens grundlæggelse, burde de have været til alle tider. – Apostlenes svære stilling i verden ses af 1. Kor. 4:9–13. – Der må ventes, til Helligånden selv udtager dem. – Det var Gud, som gav mænd til tjenesterne.«

Man drøftede i øvrigt menighedsorden, ansættelse af forstandere og diakoner, evangelistens virke, nådegavernes fremme osv.

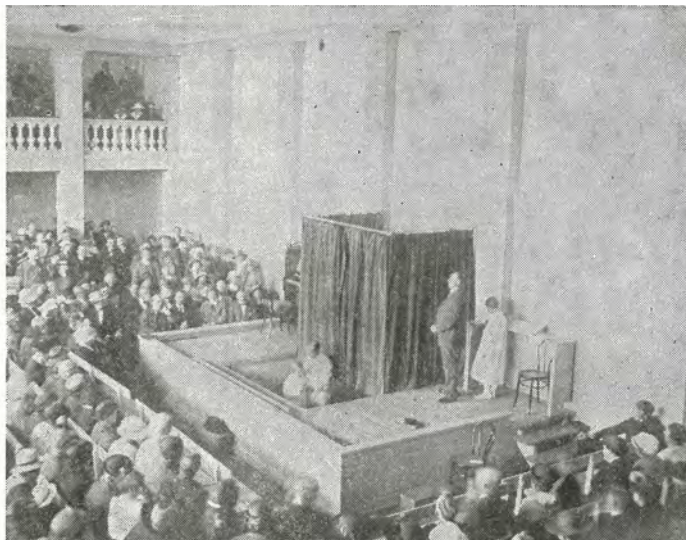
Beretningen slutter med ordene: »Hermed slutter møderne i denne uforglemmelige uge – resultaterne er mange, de største vil først vise sig senere –«, profetiske ord, som visse- lig fik deres opfyldelse.

Med en forunderlig dragende klarhed stod for mange af os, der deltog i dette stævne, synet af en herlig menighed, udstyret med de af Gud selv i menigheden satte apostolske tjenester.

Men nu skete der noget, som yderligere befordrede udviklingen, et indgreb af Herren, som så at sige førte os fra erkendelse til virkelighed.

I august 1923, altså få uger efter stævnet på »Libanon«, deltog Sigurd og Anna Bjørner samt cand. theol. Carl Næser i et stævne i Penygross i Syd Wales. En tid forinden havde man hørt om en bevægelse her med navnet »The Apostolic Church« (Den Apostolske Kirke). Denne bevægelse var en direkte fortsættelse af den store vækkelse i Wales 1904 til 1905 under Evan Roberts, hvor 100.000 blev frelst, og hvor virkningen var så stærk, at værtshuse og teatre måtte lukke. Da denne vækkelse begyndte at aftage i styrke og omfang, samlede man sig rundt om i mindre kredse til bøn for at fastholde vækkelsen og velsignelsen, og Gud svarede nu med udgydelse af Helligånden ledsaget af tunge- tale og profeti og uddeling af de åndelige nådegaver.

Allerede i 1910 begyndte der at forekomme kaldelser gennem profeti-

Den første dåbshandling i »Evangeliehuset« som fandt sted på selve indvielsesdagen i 1922.

ske budskaber til de tjenester, der omtales i Efeserbrevet 4:11–16, hvilket ret hurtigt førte til dannelsen af Den Apostolske Kirke. Officielt antog man dog først navnet i 1916.

Det var altså en ligesindet bevægelse, hvor man heller ikke kunne standse op med oplevelsen af dåben med Helligånden, men hvor man havde forstået, at formålet med Helligåndens udgydelse måtte være menighedens fulde genoprettelse i den første kirkes apostolske herlighed og kraft.

Under dette stævne, der havde samlet cirka 1000 deltagere fra 8 forskellige lande, talte Herren og kaldte gennem et profetisk budskab Sigurd Bjørner til aposteltjenesten.

I en beretning, hvor både Sigurd og Anna Bjørner stærkt fremhæver stævnet som en uforglemmelig oplevelse af Guds mærkbare nærværelse ved Helligåndens virke i nådegaverne og de apostolske tjenesters funk-

tion, fortæller Sigurd Bjørner selv herom. Efter indledningsvis at have refereret til søndagens formiddagsgudstjeneste, hvor Herren i det profetiske ord havde tilkendegivet, at han havde én blandt de tilstedeværende med en særlig tjeneste, lyder hans beretning:

»Det fór som et lyn igennem mig, jeg vidste, at det var mig, men sagde intet om det; jeg mindedes pludselig, hvad der for flere år siden var blevet sagt til mig i samme retning. Jeg måtte nu sige i mit hjerte: 'Hvem er jeg, at jeg skulle stå imod, om Gud ville bruge mig.'

Og jeg fik ikke lov at vente ret længe; thi allerede samme dag ved aftenmødet kom budskabet ved Helligånden så klart, at de tilstedeværende apostle skulle udskille mig til at være en apostel for Herren i Danmark. Som Herren talte, så skete det.«

Lige som der var tyst og stille i den store forsamling i Wales, da udtage-

sen fandt sted, således var der også ganske stille, da Sigurd Bjørner efter sin hjemkomst ved vennestævnet i »Evangeliehuset« søndag den 9. september 1923, bragte meddelelsen om kaldelsen. Det kom nok som en overraskelse – ja, et utroligt budskab for nogle – men mange forstod også, at det var Herren, som herved førte sin menighed videre frem ad den vej, han lige fra vækkelsens begyndelse havde ledet den ad, mod målet: Kirkens genoprettelse i dens første apostolske fremtoning.

Men samtidig med den ovenfor skildrede udvikling af Herrens værk, skete der også en opvækkelse andre steder i vort land, således i Seest ved Kolding.

I den besøgelsestid fra Herren, som ved vort århundredes begyndelse oplevedes mange steder, nåede Åndens kald også hertil. Adskillige i den stedlige kreds af trofaste Indre Missions venner Seest, hvor faderen til vor kendte og skattede C. Bartholdy, sogneprest Christian Bartholdys forkyndelse satte dybe spor, oplevede Herrens kald på en tydelig og samstemmende måde. Blandt dem var også ægteparret, gårdejer Hans og Beate Beck.

Ved den tid sendte Herren en hjælp. Som T. B. Barratt kom til hjælp fra nord, kom der en sydfra over Danmarks daværende grænse ved Christiansfeld en Herrens mand, Knud Thomsen. Han slog sig som landmand ned på en gård, hvis hovedbygning og ene udlænge senere er blevet ombygget til det nuværende »Seest Alderdomshjem«. Denne gård var iøvrigt en nabogård til gården »Kristinesmin-

Beate og Hans Beck.

de«, på hvis tidligere jorder vor kirke nu har sin Højskole, samlingssted og sekretariat.

Knud Thomsen havde tidligere været til et møde, hvor en pastor Meyer fra Hamburg havde talt, og herved fået lys over troendes dåb og dåben med Helligånden, og viderebragte nu budskabet om frigørelse og forløsning i forbindelse med en oplevelse af dåben med Helligånden. Dette vakte naturligtvis stort røre, og straks samlede der i hans hjem en kreds af vakte, og blandt dem også Hans og Beate Beck.

Beate Beck beretter selv herom: »Møderne var forunderlige. Stuerne var fulde af folk. Nogle blev frelst og helbredt, og andre blev døbt med Helligånden.

Vækkelsen blev mødt med stærk modstand. Bladene skrev om dem, der gik til disse møder. Nogle blev forbudt at komme i Misionshuset, deriblandt Knud Thomsen, og man søgte endog at stene mødedeltagerne.

Knud Thomsen var en nidkær Herrens tjener, der virkede ikke blot ved møderne, men også når han ellers havde lejlighed dertil. Således når min mand og han mødtes ved fælles markskel, eller når han kom ned til os på »Kristinesminde« og talte med os og udlagde Guds ord for os.

Undertiden kom han syngende ned ad Lykkegårdsvej: 'Nu er syndens lænker løste, jeg er fri, jeg er fri!' svingede ind til os og fortsatte lige ind i køkkenet stadig syngende, imedens han blev ved at marchere rundt: 'Jeg er fri, jeg er fri!' og ind imellem råbte han: 'Syng med! syng med! indtil I tror det.'

Når han talte Guds ord til os, lyttede vi alle, også børnene. Vor ældste

dreng, dengang 7–8 år, krøb da gerne op på bordet foran ham og så ud, som slugte han hvert ord.

Da Knud Thomsen senere solgte sin gård og flyttede ind til Kolding, fortsatte møderne på »Kristinesminde«. En tid havde vi møder skiftevis på syv større gårde her i omegnen.

Fra tid til anden var der også offentlige møder, og senere vennestævner med deltagelse fra nabobyerne, i lejet sal i Kolding, når vi fik besøg af særlige ordets forkyndere, heriblandt også nogle gange Sigurd og Anna Bjørner.

Da vor ældste søn ved begyndelsen af 1922 blev frelst, blev det ham, der måtte tjene med ordet frem til 1924.«

Kirkens stiftelse og første tid

Sigurd Bjørners meddelelse om sin kaldelse til aposteltjenesten skabte nok et vist røre, men medens en del nærmest forholdt sig afventende, forstod de mange dog, at der med den begyndende tilbagegivelse af de apostolske tjenester (Efes. 4:11–12) til kirken var skabt en mulighed for, at den apostolske menighedsorden nu kunne afløse det »allemandsstyre«, som hidtil havde præget menigheden og været en hindring for den fortsatte sunde, åndelige udvikling af kirken.

For at skabe endnu større forståelse og klarhed for det nye apostolske menighedssyn, blev der allerede i

ugen fra 27. januar til 3. februar 1924 arrangeret en konference i »Evangeliehuset« i København med deltagelse af udsendinge fra Den apostolske Kirke i Wales, nemlig D. P. Williams, Jones Williams, Herbert Cousen, W. T. Evans og T. Davies.

Disse brødre gjorde her nærmere rede for Den Apostolske Kirkes menighedssyn og uddybede gennem daglige bibeltimer betydningen af apostel- og profettjenesten som satte af Herren til de helliges fuldkomne berejdelse (Ef. 4:11–16).

Selv om det stod klart for de tusinder af tilhørere, at det både var en

stærk og høj forkyndelse, der lød, så følte næppe en eneste, at noget skulle presses frem, eller at vore walisiske brødre var kommet for at lægge os i lænker. Den røde tråd igennem det hele var at vise os vor stilling i Kristi Legeme, som er kirken, samt at denne stilling ikke fremkommer ad den ydre organisationens vej, men kun ad organisk vej med kærligheden som fudkommenhedens bånd.

Det var bemærkelsesværdigt, at der aldrig sporedes nogen træthed hos tilhørerne; men eftersom dagene gik, voksede bestandigt begæret efter mere fra Gud.

Og Gud gav! Rigere og rigere strømmede vidnesbyrdene, og højere og renere følte den åndelige atmosfære, som fyldte huset, indtil vi ved det allersidste møde ligesom nåede højdepunktet i den fælles lovprisning af vor Fader i Himlen.

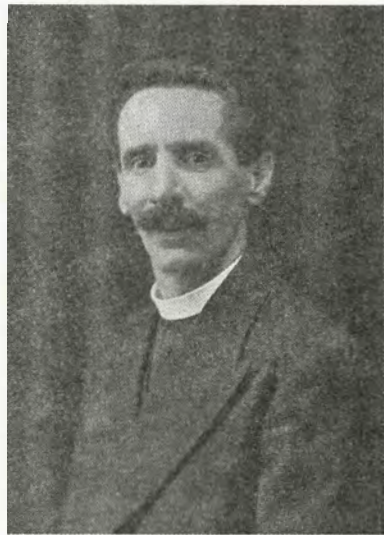
Ved et særligt møde for cirka 50 prædikanter, menighedsledere og ældste, erklærede størsteparten, at de troede, dette var Herrens værk, og at det var Gud, som satte apostle, profeter, evangelister, hyrder og lærere i kirken til dens fuldkomne beredelse.

Umiddelbart efter konferencens afslutning, søndag den 3. februar, afholdtes om onsdagen et særligt menighedsmøde.

En mærkedag i vækkelsens historie

Onsdag den 6. februar 1924 blev en mærkedag i vækkelsens historie; thi da bekræftede 700 mødedeltagere deres tro på »Den apostolske åbenbarelse« og vedtog at tilslutte sig Den Apostolske Kirke.

Efter at menighedens ældste en-

Daniel Powel Williams.

keltvis havde tilkendegivet deres tilslutning, og efter at D. P. Williams på opfordring af Sigurd Bjørner havde fremlagt Den Apostolske Kirkes grundlæggende sandheder, og efter at forsamlingen havde bekræftet deres tro ved at råbe »Ja!« til hver enkelt af disse, så fortsatte Sigurd Bjørner: »Mit hjerte siger »ja« til hver og en af disse sandheder. Hele forsamlingen har sagt »Ja« som med én mund. Og, som jeg før har sagt, ved antagelsen af alle disse sandheder, er vi en apostolsk kirke.«

Som en yderligere bekræftelse rejste hele forsamlingen sig og brød ud i en højlydt og herlig lovprisning og lovsang til Gud, hvorefter man afsluttede med brødsbydelse.

Samtidig tilsluttede evangelist J. Folkertsen sig med en egen menighed på 50 medlemmer, og det gjorde også Hans Beck og undertegnede, der var nærværende som repræsentant

Kolding-stævnerne begyndte i 1929 på »Kristinesminde«s gårdsplads.

for Kolding menighed; ligeledes regner også flere af provinsens menigheder: Roskilde, Helsingør, Hillerød, Horsens, Løkken-Hjørring deres overgang til Den Apostolske Kirke fra samme dato.

Samme år i august deltog Sigurd Bjørner og cand. theol. C. Næser atter i Den apostolske Kirkes internationale stævne i Wales. Selv fik jeg også efter en veloverstået studentereksamen lov at være med. Det blev en enestående oplevelse, og meget interessant kunne berettes derfra, men her blot et lille uddrag af en artikel i »Evangeliebladet« under overskriften »En students vidnesbyrd fra det store stævne i Wales«:

»Ja, jeg var i sandhed overrasket; jeg havde ventet det hele ganske anderledes. Her klappede de i hænderne, når de sang, og bad med ganske enfoldige ord – ingen personer, der var store i visdom – men minearbej-

dere, et folk, der var så ligetil. Hvor var herligheden og kraften?

Men, ære være Gud, alt dette var kun således, medens jeg så og hørte med mine menneskelige øjne og øren. Efterhånden som Gud virkede på mig, og mine åndelige øjne og øren blev opladt, forandredes alt.

Jeg følte, hvorledes jeg ligefrem blev løftet og løst – og nu åbenbares det for mig, hvorledes Gud igennem hele dette folks enkle, barnlige tillid til ham virkede mægtigt ved Helligånden. Man følte, at Helligånden var i forsamlingen som en virkelig personlighed, der gennem de forskellige tjenere i menigheden styrede og ledede alt i en forunderlig harmoni. Ja, underligt var det for mig at erfare hvilken velsignelse og kraft, der strømmede ud over forsamlingen, når disse minearbejdere talte med ganske enkle ord. Jeg fik her at se, at det ikke er gennem menneskers vise ord,

at Gud virker. De talte således, at man ganske glemte redskabet, man hørte ordene og mærkede så ligefrem, hvorledes Helligånden fortolkede og åbenbarede Guds herlighed igennem ordene. Næsten hele tiden hørte man om Jesus og korset, og jeg må sige, at hver eneste gang var det nyt for mig, selv når de fortalte ting, som jeg godt kendte i forvejen – da forstod jeg bedre Jesu tale: Når Helligånden kommer, da skal han herliggøre mig. Kristus blev ligefrem malet for vore øjne. En dag, da jeg var overvældet af træthed, talte en ung broder om sin frelse og forherligede således Jesus, at jeg glemte alt omkring mig og mig selv med, og bagefter mærkede jeg til min store forundring, at min træthed var ganske forsvundet. Ja, Helligånden greb sådan hjerterne under mødet, at alle (cirka 150) på platformen lige pludselig på én gang råbte Halleluja! og brød ud i lovprisning til ham, som vi engang skal prise gennem evighedernes evigheder!

Den indbyrdes kærlighed virkede ganske overvældende. Guds kærlighed skabte en sådan enhed og harmo-

ni, at det var umuligt andet end at elske dette folk og at smelte sammen med det til en enhed!»

Efter den herlige mærkedag, den 6. februar 1924, da »Evangelieforsamlingen« o. a. besluttede sig til ikke at standse op selv med en så rig velsignelse som dåben med Helligånden, men også at stå for de bibelske, apostolske tjenester, som Gud har sat i sin kirke, ja, at være kirke i den form og funktion, som Gud havde ment det, så fulgte nu nogle velsignede år med oprettelse og tilslutning af menigheder i Ålborg, Århus, Esbjerg, Odense Næstved. Dette stærkt evangeliserende virke udfoldede sig, foruden ud fra de lokale menigheder, gennem en omfattende teltmission og sommerstævner. Udover »Libanon«-bibelugerne begyndte nu i 1926 Middelfart-stævnerne (8 dages helliggørelsesmøder), der dog allerede i 1929 afløstes af Kolding-stævnerne (med gården »Kristinesminde« som basis), et stævne, der støt har udviklet sig fra at være et decideret landsstævne med omkring 80 deltagere, til nu at være et internationalt stævne, der tæller mange hundrede deltagere.

»EVANGELIEVOGNEN« RULLER VIDERE

Apostolsk Kirkes udbredelse i Danmark

Af Kurt Mortensen

Den rolle, som ægteparret Anna og Sigurd Bjørner havde spillet i det banebrydende arbejde, først gennem dannelsen af »Evangelieforsamlingen« i København, og senere ved grundlæggelsen af Apostolsk Kirke, kom også til at præge den udbredelse, som denne nye kirkedannelse hurtigt fik, næsten overalt i Danmark.

Efter den første bevægede tid i København, finder vi snart det store mødetelt på rejse sammen med den efterhånden navnkundige »Evangelievogn«, der tjente som beboelse for Bjørners, snart i en grusgrav i Aalborg, snart på en nedlagt kirkegård i Århus, og overalt strømmede folk til for at høre det kendte ægtepar, hvor ikke mindst Anna Larssen Bjørners navn, som tidligere berømt skuespil-

lerinde, vel nok var noget af et trækplaster. Men siges skal det, at hele denne pionerende evangelisationstid, hvor Anna og Sigurd Bjørner gennemrejste landet på kryds og tværs, satte dybe spor i mange menneskers liv, og dannede det varige grundlag, der gjorde, at Apostolsk Kirke i dag ved 50-års-jubilæet kan glæde sig over en udbredelse og en konsolidering, der ikke blot placerer den som en frikirke blandt frikirker i Danmark, men samtidig giver mulighed for den stadig øgede evangelisation, det medansvar og den indflydelse, der ikke mindst nu er behov for.

»Alt kan klinkes«

Mit eget personlige første indtryk af Apostolsk Kirke, havde noget af et

komisk skær over sig, som absolut ikke virkede frastødende på mig.

Som noget helt naturligt, var menighederne i Nordsjælland med i den nye udvikling, lige fra begyndelsen, idet man havde været tilsluttet den bestående menighed i København, både før og efter overgangen til Apostolsk Kirke. Lederen af arbejdet i Hillerød var H. P. Jacobsen, der oprindeligt var cykelhandler af profession. Han havde tidligere forsøgt sig som afholdsagitor, men som han selv udtrykte det, uden større held. Til gengæld blev han en stærk åndelig dominans i det nye gryende åndelige arbejde, som nu var i gang. Skønt liden af vækst, var han en Åndens kæmpe, der virkelig havde fuldmagt fra Gud til denne nye gerning, som Herren kaldte ham til. Møderne blev i begyndelsen afholdt i familien Jacobsens hjem i Villa »Arnen« i umiddelbar nærhed af jernbanestationen i Hillerød, men disse rammer blev snart for små, så menigheden måtte se sig om efter et mere egnet mødested. Derfor fik man en mødesal indrettet på Hotel København i Helsingørgade. Dertil flyttede også H. P. Jacobsen med familie, idet der hørte lejlighed til salen.

Da jeg første gang stod foran indgangen til dette mødested, kunne jeg på indgangsdøren læse: DEN APOSTOLSKE KIRKES MØDESAL – og endnu et skilt: H. P. JACOBSEN – og så endnu et skilt: KUNSTKLINKERI – ALT KAN KLINKES! Det var naturligvis det sidste, som kildrede min humoristiske sans. Den naturlige forklaring var selvfølgelig denne, at menighedens der, H. P. Jacobsen, nu ernærede sig ved »kunstklinker«. At dette na-

turligvis ikke havde noget direkte med menighedens arbejde at gøre, turde være indlysende, men iøvrigt var det ikke så fejl en oplysning endda! »Alt kan klinkes« – kunne lige så godt være skabt som slogan af »Frelsens Hær«, der jo som bekendt arbejder under mottoet: »Der er håb for alle!« Det skal da heller ikke nægtes, at der nok kunne være brug for en »kunstklinker« i de brydningstider, som navnlig tegnede begyndelsen af kirkenes halvtredsårige historie.

Som overalt, hvor nye synspunkter bryder igennem, kunne det heller ikke undgås, at der gik adskillige »skår i porcelænet«. At man måske heller ikke behandlede det alt for nænsomt i de tider, må vel oftest skrives på den menneskelige nidkærheds regning, selvom andre ting også spillede ind.

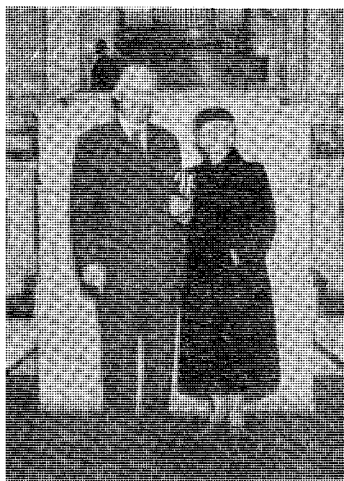
En ting må dybt beklages, det brud, som skete i 1936 mellem Anna og Sigurd Bjørner og Apostolsk Kirke. Enkelthederne i denne ulyksalige hændelse måtte vel tildels tilskrives nogle af de børnesygdomme, enhver ny bevægelse kommer ud for, når standpunkterne sættes skarpt op i sort/hvid – det samme ville næppe være sket i dag.

Der skulle gå mange år – helt op til 1952, før dette skår kunne heles igen, da Sigurd Bjørner, under et meget gribende møde i Evangeliehuset udtrykte:

»Tilgiv mig, at jeg som en ældre mand har været så blind i så mange år og ikke engang har kunnet se ledernes trang og stærke higen efter at nå igennem, medens jeg bare stod som en gammel blind fører. Nu har jeg kastet det af mig, og

Herren har fjernet det, så der kan ske noget nyt. Det venter jeg skal ske, jeg venter, at jeg skal blive så gammel, at jeg kan være med i dette nye storværk, som Gud skal gøre, ikke alene i »Evangeliehuset«, men overalt i København og i hele landet, hvor levende Guds forsamlinger samles. Amen.»

Sigurd Bjørner fik ikke hele sit ønske opfyldt, for året efter tog Herren sin gamle tjener hjem til herligheden. Det under vi oplevede, den aften i Evangeliehuset, kunne ingen kunstklinker, nok så dygtig, have gjort! Her var det Mesteren selv, som i så mange andre tilfælde, ned igennem kirkehistorien, som tog tingene i sin hånd og »begyndte igen«. Her, hvor ikke blot denne gamle Herrens tjener erkendte, men hvor også vi, som kirke måtte erkende, at dette brud i 1936, aldrig burde være sket, her oplevede vi, at der virkelig skete noget nyt – »som han nu ville have det gjort!«

Sigurd og Anna Larssen Bjørner foran tallerstolen i »Evangeliehuset« i 1952.

»Libanon«

Jeg sidder og blader i nogle gamle gulnede papirer, en hel stak gamle breve, som Amanda og Magnus Hansen, tidligere bestyrerpar på Apostolsk Kirkes tros- og hvilehjem, »Libanon« ved Helsingør har lånt mig. Der er breve med gammel snirklet håndskrift, nogle med fast myndighed, andre med store sving – en grafolog kunne sikkert få meget ud af disse mange forskellige håndskrifter. Det er ikke sagen for os. De mange breve er takkebreve fra nogle af de, som oplevede de stævner og bibeluger, som holdtes, især for syge, dér på »Libanon«. Tak på tak hober sig op, mens jeg i stilheden sidder og læser vidnesbyrdene om Guds indgreb i menneskers liv, om helbredelse for alle mulige sygdomme, om udfrielse fra angst og frygt, om åndelig fornyelse, om genoprettelse af ødelagte familieliv ... her er et greb i bunken:

»Dette skrives i dybeste tak til vor Frelser, Jesus Kristus, som helbredte mit svage legeme ved stævnet på »Libanon«, den 2.–6. oktober.

Jeg har fra min barndom lidt af bronchitis, og senere har jeg også fået astma, da mine lunger var for store. Jeg led meget af åndenød og brugte en masse lægemidler: opium, rygepulver, piller og indåndingsapparat – uden virkning.

Da jeg hørte, at der skulle være en uge for syge i Helsingør på Den Apostolske Kirkes troshjem, »Libanon«, besluttede jeg at deltage. Men ved stævnet lærte jeg, at før Jesus kunne møde mig med læge-

Stævne på »Libanon«.

dom, måtte mit hjerte renses. Da det var sket, ved tro på hans ord, blev jeg salvet med olie, og Guds kraft gennemstrømmede mig, så jeg skælvede fra isse til fodsål – og jeg var helbredt.

Jesus Kristus er den store læge i dag!«

sign. Maren Jensen, Valby.

Vi fristes til at fortsætte opremsningen af de mange taksigelser, som ligger der på vort bord, som tavse vidner om en mægtig Gud, som nærværende i sit ord og ved sin Ånd, virker på samme underfulde måde, som dengang vor Herre Jesus selv gik her på jorden – »han helbredte alle, af hvad sygdom de end led!« – men pladsforholdene tillader ikke, at vi fortsætter med at fortælle om de mange, som her på »Libanon«, fik

hjælp for sjælelige og legemlige lidelser. Hele atmosfæren omkring dette sted, og de vidnesbyrd, som disse mange breve giver udtryk for, giver os et klart billede af den troens Ånd, som netop prægede disse gennembrudsår – og som, Gud ske lov, stadig er virksom blandt os.

Som en skøn perlerække –

Det er klart, at hele dette liv og røre som prægede dels begivenhederne i København, dels stævnerne på »Libanon«, hurtigt satte frugter i form af grupper og menigheder, som ønskede at kunne komme sammen i tiden mellem de store stævner. Som en skøn perlerække, skød de frem her i det dejlige og frodige Nordsjælland, og blev nogle af kirkens stærkeste bastioner.

Således blev **Helsingør menighed**

dannet allerede i 1922, under samme navn, som menigheden i København, »Evangelieforsamlingen«. Ved overgangen til Apostolsk Kirke i 1924, fulgte Helsingør menighed med ind i den nye kirkedannelse, og blev en del af Den Apostolske Kirke i Danmark.

Små var forholdene i begyndelsen, hvor Helsingør menighed fik til huse i et lille lavloftet lokale i Fiolgade 12. Her, som andre steder i landet, kom det til at præge møderne og stævnerne, i disse alt for små lokaler, at der var »en god ånd på møderne – men dårlig luft«. Trods dette tegner tiden fra disse begyndelsesår, under ret ringe kår, sig som meget velsignet og frugtbar, og der kommer et fjernt blik i øjnene på de få, som endnu er tilbage, når talen falder på de tider, da man klumpede sig sammen i de små lokaler.

I 1957 overtog menigheden en god mødesal i Lundegade, efter Luthersk Missionsforening, som havde bygget nyt hus, men medens disse linjer skrives, er bulldozerne gået i gang med en sanering af hele kvarteret omkring Lundegade, så menigheden har igen holdt flyttedag, og på kommunens anvisning fået lokaler i Allégade 10, hvor jubilæet fejres.

— — —

Fra **Fredensborg**, den gamle residensby for kejsere og konger, som i tiden kastede glans over denne by, kom en lille flok til stævne i Evangeliehuset i København. De helt store kongedage i Fredensborg, er forlængst forbi, og byen er blevet emeritussernes og pensionisternes by. Den lille flok, som kom til stævner i København, blev aldrig den helt store

flok, dertil var byen for reserveret i sin indstilling overfor alt nyt – især på det religiøse område, men den lille, og meget levende menighed, hvis virke nåede langt ud over Fredensborgs stille alléer, opstod.

Mens de få apostolske venner i begyndelsen holdt til på en førstesal i en villa på Kronprinsessevej, forsøgte man ihærdigt at evangelisere ud fra det nu nedlagte afholdshotel.

En af dem, som på en særlig måde gik ind for evangelisation i omegnsbyerne, var Karoline Hviid, og det vil være svært for mig at nedfælde disse linier, uden endnu engang at mindes med taknemmelighed, hvordan hun på sin cykel kom ned til min barndomsby, Sørup ved Esrom sø, og dér i mine forældres forretning afleverede et Evangelieblad, som blev den direkte årsag til, at først mine forældre, senere mine brødre og til sidst jeg selv, kom til troen, og fik lov til at opleve Guds underfulde frelse. Ingen vil fortænke mig i, at denne begivenhed, fik mere end historisk værdi og vil undskylde mig, at dette ret personlige indslag fik lov til at smutte med i jubilæumsskriftet.

Fra Kronprinsessevej, flyttede menigheden til familien Hviids villa, »Fredebo« på Endrupvej, som nu blev samlingssted – også for flokken fra Sørup, hvor jeg altså oplevede mine første spæde skridt på frelsens vej.

Menigheden i Fredensborg har nu til huse på Kastanievej, idet Karoline Hviid skænkede sin villa dér til menigheden. Marius Hansen, som afløste menighedens første forstander, H. E. Wolff, har i over tyve år været forstander for den lille menighed.

Vi kunne opholde os længe endnu ved beretningen om arbejdet i Nordsjælland – dette dejlige stykke Danmark med dets bakker og skove, søer og strande. Men som sagt blev dette en frodig egn, hvor man ikke mindst i begyndelsen var stærkt grebet af trangen efter at gennem-evangelisere de mange byer og landsbyer i hele området. Det var da heller ikke noget sjældent syn, at man mødte grupper af unge fra de allerede opståede menigheder, på cykel og med guitar på ryggen, på vej ud til nye steder for at holde friluftsmøder, møder i et hjem eller på en kro, et hotel eller i et konditori. Og mange steder blev nået, og Guds ord sået med iver i Gilleleje og Hornbæk på nordkysten, i Græsted, Helsingør og Mårup, i Frederikssund og i Frederiksværk, i Hørsholm og Holte ... varme, syngende glade og vidnende drog man ud i al slags vejr – og det satte rige frugter.

Selvom der ikke blev oprettet menigheder alle disse steder, så var afstandene i Nordsjælland ikke større, end man kunne nå sammen fra de menigheder, som blev de faste støttepunkter, Hillerød som midtpunkt med Fredensborg, Helsingør og Lyngby som de samlingssteder, hvor gode, sunde og stærke menigheder groede op. Vi er megen tak skyldig, de mænd, som i deres fritid, her, som overalt i landet gav deres tid og kræfter til at betjene de mange menigheder og udposter.

Teltmissionen

I nogle år forsøgte man at etablere en menighed i Frederikssund, uden at det dog lykkedes at skabe den store

tilslutning, udover et par somre, hvor et af vore distrikts-telte var opstillet i byen.

Teltmissionen var en periode i vor kirkes historie, som endnu kan kalde dyrebare minder frem i manges erindring. Hele denne primitive form for mission, som havde sin store chance før fjernsynet o. lign. overtog folks interesse.

Det var spændende øjeblikke, når vi ankom med den store lastbil og fik læsset teltdugen, teltstænger og bænk af. Efter få øjeblikke havde vi en stor børneskare om os, der med største interesse fulgte begivenhederne, navnlig fordi de i første omgang troede, at det var et cirkustelt, som var ankommet.

Det var forresten i Frederikssund, at en lille purk stillede sig op foran mig og spurgte: »Mand – er det dig, som kan balancere med flasker på næsen?« Sandsynligvis måtte han mene, at jeg burde være noget af en naturbegavelse, så vel udrustet, som jeg var. Naturligvis fik vi snart samling på de børn, der mødte op, og begyndte de første møder med dem, hvorefter vi sendte dem hjem efter mor og far. De samme begivenheder gentog sig overalt i landet, hvor de små »Evangelietelte« dukkede op i de fleste byer. Og selvom det danske klima ikke altid var os venlig stemt, så var der dog en egen stemning over disse møder, når »Petromax«-lamperne, med en hvæsende lyd kastede deres gullige skær over de forsamlede, og en og anden under det indtrængende budskab, listede ind i bageste del af teltet, som var adskilt til »bederum«, for at overgive deres liv til

Gud. Der blev ofte både gråd og jubel ved disse møder, og ofte lød sangen i de dage: »Kimer, himmelklokker! der er fryd i dag; thi en sjæl kom hjem fra sult og nød –«

Hillerød menighed fik nogle rige år i den gamle »Christians Mølle« i Helsingørsgade 54, hvor Jørgen Sørensen gjorde et solidt bibelsk arbejde, der bar rige frugter, og hvor jeg fik lov til at starte min tjeneste, som forstander i 1942. Det var krigens år, med spærretid og restriktioner – alligevel oplevede vi noget i retning af en vækkelsestid, med en fyldt sal ved alle møder. Hillerød er stadig samlingsbyen for Nordsjælland ved stævner, dåbshandlinger o. lign. i menighedens nuværende ejendom på Langesvej 12, hvor man for nylig har måttet foretage en betydelig udvidelse for at kunne rumme de mange mødedeltagere, der samles her under Orla Jensens ledelse af menigheden.

Selvom **Lyngby** efterhånden betragtes mere og mere som en del af Stor-københavn, har man altid i Lyngby menighed følt sin stærkeste tilknytning til Nordsjælland, og gør det fremdeles.

Nær Lyngby, i Brede, stod egentlig pinsebevægelsens vugge, idet den første pinsemenighed i Danmark, her blev dannet i forbindelse med den norske prædikant Barratts besøg.

Forud for dette, var gået noget i retning af en vækkelse hen over den lille by, som var samlet omkring den gamle klædefabrik. Ved fælles hjælp, og med sparsomme midler havde man fået bygget et missionshus, dette gav vækkelsen yderligere vind i sejlene. Denne vækkelse, som fandt sted indenfor Indre Missions rammer,

skabte en frodig grobund for det, som nu for alvor tog fart, da en del af flokken fra Brede, under Barratts møder blev døbt med Helligånden.

En del af disse, 22 ialt, blev begyndelsen til Lyngby menighed, idet de snart så i Bibelen, at de burde lade sig døbe. I 1923 måtte de forlade Indre Mission, og samledes i et hjem, indtil flokken, som i mellemtiden var vokset, tilsluttede sig Apostolsk Kirke i 1924 og blev samlet som menighed. Oluf Christensen, som på det tidspunkt havde sin gård ved Birkerød, blev menighedens første leder, og et meget rigt menighedsliv tog sin begyndelse.

Lyngby menighed har måske været en af de mest »menighedsbevidste« menigheder i vort land, med et meget rigt menighedsliv og en meget stærk følelse af samhørighed og fællesskab. I mange år holdt man sine møder i det gamle afholdshotel på Lundtoftevej, idet man havde sine interne møder på Peter Rørdamsvej i »Saron«, et hus som tilhørte en af menighedens kvindelige medlemmer, Ellen Sørensen. Her i dette rige åndelige fællesskab, skabtes et sandt åndeligt drivhus for unge, som voksede op i et menighedsliv, hvor nådegaverne havde deres naturlige virke ved alle møder. Flere af kirkens senere tjenere opfostredes her i Lyngby menighed.

Efter årene i Afholdshotellet, som var blevet solgt til posefabrik, fik menigheden sit eget hus på Toftebæksvej. Ved siden af beboelsesejendommen byggedes en trækirke, en tidligere barak fra krigen, der nu kom til at tjene som rammen om menighedens liv, der nu kunne udfolde sig

mere frit, hvor man havde foden under eget bord. Et stort søndagsskolearbejde og et godt ungdomsarbejde gav spiren til mange, som senere fik deres frelsesoplevelse.

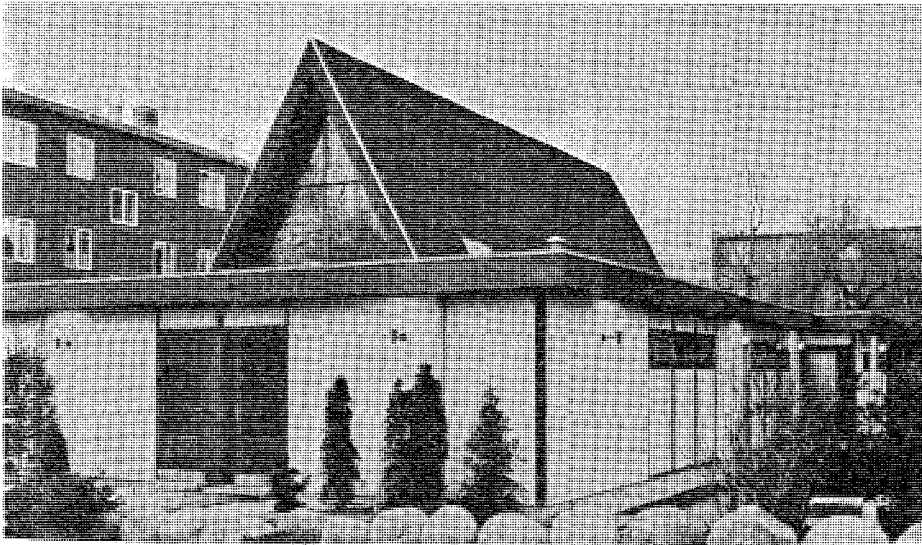
Den største ekspansion, som nærmest lignede en eksplosion, fik menigheden i en kort tid, hvor Johnny Noer var dens forstander. En meget virkningsfuld evangelisation kom i gang, og menigheden oplevede en meget stor tilgang af unge, som nu satte sit præg på menighedslivet.

Kirken, som blev bygget på seks dage!

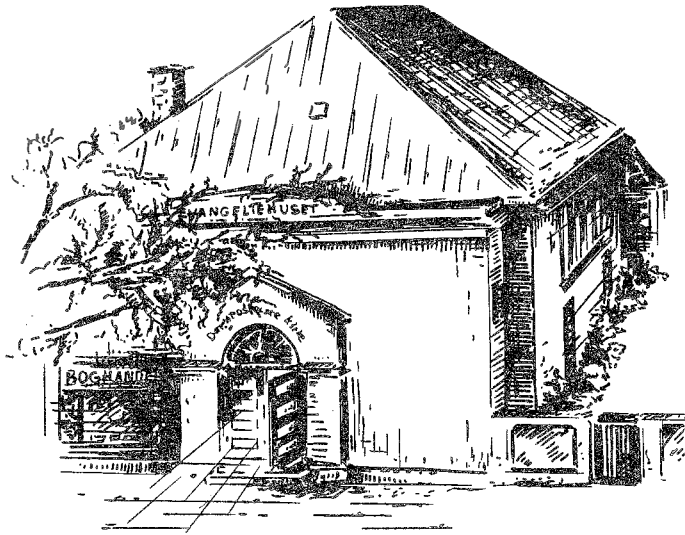
Som et helt nyt eksperiment i vort store byggeprogram, som omfattede

kirker i mange andre byer i Danmark, fik Lyngby en såkaldt »vandrekirke«, rejst på seks dage. Denne meget smukke kirkebygning, som indviedes den 22. november 1970, blev naturligvis et nyt og godt aktiv i menighedens virke, handy, som netop denne kirkestørrelse var, og dog med alle de faciliteter man kunne ønske sig.

Går man over Jernbaneplassen en søndag aften, vil man straks blive tiltrukket af den gruppe unge, som sammen med menighedens forstander, Tim Jensen, holder deres friluftsmøder der – Lyngby menighed er en evangeliserende menighed!

Kirken i Lyngby.

Udviklingen i hovedstaden

»Gud banede vej«

Jeg har tilladt mig at benytte titlen på A. Fibigers bog om kirkelivets udvikling på Vesterbro »Gud banede vej«, som overskrift over det, som her skal berettes om begivenhederne i København, som de udviklede sig fra den af Sigfrid Beck beskrevne sagnombruste begyndelse til de mere stormombruste begivenheder senere hen, fordi vi i alt dette, som på mange måder tegner et stærkt hændelsesforløb, ser Guds banede vej – også der, hvor den gik gennem meget snævre passager – Gud havde en vej!

Da jeg som elleveårig dreng løb og legede i Willemoesgade på Østerbro i København, hørte jeg brandsprøjterne komme med stor udrykning. En ud-

rykning var en meget dramatisk og malerisk begivenhed i de dage, hvor de store tunge køretøjer blev trukket af hestespand med fire heste for vognen. De jernbeslåede vognhjul lavede en gevaldig støj på stenbroen, og samtidig sad der en mand på bukken ved siden af kusken, og trak i alarmhornet af alle kræfter.

Naturligvis glemte jeg både tid og formaninger, og løb alt hvad jeg kunne efter brandkøretøjerne. Udrykningen havde gjort holdt ved folkekøkkenet, der lå på Blegdamsvej ved Trianglen, ved siden af Evangeliehuset. Flammer og røg væltede op fra det brændende hus, som var af træ. Også Evangeliehuset var af træ, og det lå

tæt op ad folkekøkkenet. Ilden havde allerede fat i nogle træer i haven, og syntes at slikke op ad Evangeliehuset – det så vældig dramatisk og spændende ud, og hele folkemængden, hvori altså også jeg befandt mig, talte højlydt om, hvornår ilden mon rigtig fik fat i Evangeliehuset, der var lige så brandbart som folkekøkkenet.

Der lød også nogle vittigheder om, at menigheden lå derinde i bøn til Gud om, at han skulle redde huset – man syntes åbenbart, at det var meget grinagtigt, at de kunne ligge der og holde bønnemøde i det stærkt truede hus. – Det kan godt være, jeg syntes det samme – dengang.

Men pludselig gik der et forbavselssens råb gennem folkeskaren, for medens ilden var allermest kraftig, skete der det, at vinden pludselig vendte og bar væk fra Evangeliehuset. Huset var reddet! Gud havde hørt menighedens bøn.

Det kunne synes, som om det der skete den aften i 1925, skulle blive symbolsk for den tid, som nu lå foran, hvor mange farer og angreb truede menighedens liv og eksistens, for at udrydde det værk, Gud havde begyndt, men hvor »vinden« hver gang vendte og reddede værket.

Naturligvis havde jeg ikke den ringeste tanke om, at jeg selv nogensinde skulle komme indenfor i det hus, jeg nu stod der, som elleveårig og betragtede, endnu mindre kunne jeg have anet, at jeg skulle blive menighedens forstander i det hus, og – sidst af alt, kunne jeg have forestillet mig, at jeg engang skulle være den, som i det uundgåelige øjeblik, skulle give ordren til nedrivelse af huset.

Men sådan gik det altså på Guds banede, men ret tornebestrøede vej.

– – –

»Så havde da menigheden fred – og den opbyggedes og vandrede i Herrens frygt og voksede ved Helligåndens trøst og formaning.«

(Ap. Gern. 9:31)

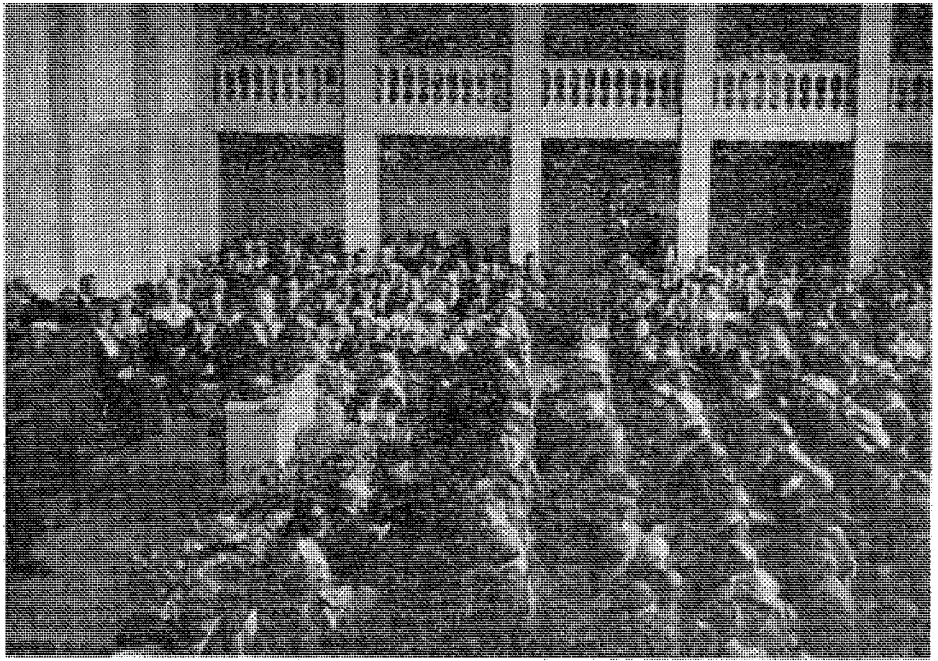
Sådan kunne man godt have skrevet om menigheden i København, efter at det store og afgørende skridt var taget i februar 1924. Menigheden følte sig tryk og sikker der, »på apostlenes og profeternes grundvold«, og en meget stor og meget lykkelig forsamling fyldte Evangeliehuset, møde efter møde. Det var glædestider, sejrstider, vækkelsestider og – brydningstider !

Heller ikke »Apostlenes Gerninger«, hvorfra ovenstående citat er taget, kunne garantere menigheden i Judæa og Galilæa og Samaria en varig fred. Brydningstider, forfølgelsestider og indbyrdes strid, skulle også snart komme til at true den nye, unge bevægelse i de dage, og kirkehistorien, som er fortalt os i foregående afsnit, skulle endnu stærkere bekræfte dette.

Sådan også i København.

Menigheden havde fred, og oplevede en rig blomstringstid. Både tal-mæssigt og læremæssigt oplevede man en konsolidering. Foruden de store møder i Evangeliehuset, var det store telt rejst hver sommer i Københavns yderkvarterer, og mange mennesker blev vundet. En sådan telt-kampagne i Valby, havde virkelig vækkelsens præg, og mange, netop fra denne bydel, blev gennem disse møder frelst og lagt til menigheden.

To store kriser kom dog til at præ-

Stævne i »Evangeliehuset« i 1922

ge menigheden i årene 1931-1936. Den første krise i 1931, da en del medlemmer ikke følte sig i overensstemmelse med Apostolsk Kirkes lære og praksis, og derfor søgte tilbage til pinsebevægelsen, hvorfra de var kommet, og senere i 1936, da Sigurd Bjørner kom i tvivl om, om han skulle befinde sig til venstre eller til højre for midten – det vil sige, at han søgte at forene pinsebevægelsens syn på menighedens ledelse med det apostolske syn, der vel søgende den teokratiske ledelsesform, som er det bibelske mønster, dog mere repræsenterede den autoritære ledelse, som Bjørner selv qua tidligere militærmand og udpræget leder, stod som eksponent for.

Historien har vist, at Sigurd Bjørners linie, i dag ville have vundet langt mere gehør iblandt os, idet det skal

erkendes, at vi faktisk i tiden, der er gået, mere og mere har nærmet os hans synspunkt, og netop i de igangværende strukturdrøftelser i vor kirkes ledelse, arbejder med tanker, som meget stærkt nærmer sig den midtpunktsøgende stilling, som Sigurd Bjørner gjorde sig til talsmand for.

Sigurd Bjørners tanke var, at han netop ved sin drejning bort fra den stærke ortodokse apostolske linie, over imod en mere liberal ledelsesform, som prægede pinsebevægelsen, kunne have forenet sig selv og hele kirken med den bevægelse, man havde forladt.

Vi kan i dag kun ønske, at Sigurd Bjørners bestræbelser i så henseende var lykkedes, så de mange års strid om lærer- og ledelsesspørgsmål, kunne have været sparet, og hele den

åndsdoebte fløj af kristenheden i Danmark havde stået sammen i åndelig enhed og inderlig broderkærlighed, til gavn for alle, og til Guds navns ære.

Nu blev det i stedet brydning og adskillelse, idet Sigurd Børner med en del af menigheden i København, forlod Apostolsk Kirke og igen dannede en menighed, som fik det gamle navn »Evangelieforsamlingen«, og fik tilholdssted, først i Ryesgade og siden på Woersåesvej i København.

Det er klart, at dette brud skabte dybe sår i menigheden i Evangeliehuset. Men Gud »vendte vinden« endnu engang, og meget velsignede tider begyndte.

Hjælpen kom gennem W. H. Lewis, som kirken i Storbritannien stillede til rådighed for menigheden i København. W. H. Lewis var waliser og havde oplevet vækkelsen i Wales på nærmeste hånd. Med hans kærlige, ydmyge og dog karakterfaste sind vandt han snart alles tillid, og en grundig bibelsk opbyggelsestid begyndte. I sin forkyndelse var han kristusforherligere på en måde, som vi kun har hørt vore walisiske brødre være i stand til at ophøje Kristus, som menighedens hoved. Det blev derfor en tid fuld af lægedom, ovenpå tovtrækkeriet om lære og ledelsesform.

Jeg kan heller ikke lade dette gå mig helt upersonligt forbi, idet W. H. Lewis' ankomst blev den ydre anledning til min egen omvendelse og frelse, som skete på det første møde han holdt i København, den anden søndag i maj 1936. Jeg havde fulgt konflikten, som var gået forud på afstand gennem mine forældre, som var tilsluttet kirken, men oplevede altså nu, sammen

W. H. Lewis.

med menighederne i København og Nordsjælland, den nye æra, hvor i sandhed »menigheden opbyggedes og vandrede i Herrens frygt og voksede ved Helligåndens trøst og formaning.«

Foruden W. H. Lewis, som gav sig helhjertet i forkynder- og sjælesørgergerningen, fik menigheden en ny forstander i Hans Andersen, der også gennem sin alvorlige, hengivne og retskafne oprigtighed, var med til at rette kursen op, efter de bevægede år.

Krigen banker på –

De gode år med pastor Lewis' tjeneste, blev meget hårdt afbrudt, da krigen brød ud. En dag bankede det meget hårdt på Evangeliehusets dør – W. H. Lewis, som var britisk statsborger, blev afhentet til internering. Efter en meget lille frist, hvor han fik lov til at samle sine få personlige ejendele sammen, og efter en kort bøn, hvor han overgav os alle til Guds varetægt, blev han ført bort til internering i Tyskland. Der var meget dyb sorg i manges hjerter.

Gennem hele krigen måtte W. H.

Lewis opholde sig i interneringslejr. Men trods de meget store prøvelser, han der måtte igennem, så glemte han dog aldrig menigheden i København. Som Paulus fra sit fængsel opmuntrede menigheden i Filippi med nogle af de rigeste kapitler, som findes i vor Bibel, sådan kom der nu med mellemrum og med Røde Kors som mellemlid, dejlige, styrkende og opmuntrende breve fra W. H. Lewis. Trods afstanden og den grufulde krig, blev den åndelige forbindelse aldrig afbrudt.

Foruden W. H. Lewis, har mange andre af den britiske kirkes pastorer betjent menigheden i København for kortere eller længere tid, deriblandt Tom Rees, som netop i en anden krisefyldt tid, var til stor hjælp for menigheden – eller rettere menighederne i København ...

En kostelig ring af menigheder –

Efter man i begyndelsen havde haft hovedstaden inddelt i bedekredse, gik man senere over til at oprette menigheder i de forskellige bydele. Disse forholdsvis små menigheder kom dog altid til at stå i skyggen af modermenigheden i Evangeliehuset, og nåede aldrig rigtig for alvor at gøre sig gældende, men der oplevedes dog rundt om i disse menigheder et meget rigt og nært forbundet fællesskab, som mange endnu mindes med taknemmelighed.

Med Eliaskirken som nærmeste nabo, oprettedes **Vesterbro menighed** på Vesterbro Torv 51. Med L. P. Drejager som forstander, udførtes et godt evangeliserende arbejde blandt storbyens tabere – de subsistensløse og

hjemløse. Fru Ruth Gram-Hanssen, som senere, sammen med sin mand Axel Gram-Hanssen, blev så stærkt engageret i israelsarbejdet, var leder af dette slumarbejde, som en del år senere blev taget op igen i udvidet målestok gennem Otto og Else Harding i Evangeliehuset, et arbejde, som stadig er i fuld gang på Filippavej.

På **Nørrebro** havde man indrettet sig i en gammel nedlagt mølle, helt oppe i ejendommens øverste etage i »møllehatten« – denne menighed havde dog forholdsvis kort levetid, før man igen blev tilsluttet Evangeliehuset.

Valby menighed blev dannet i 1939 med C. Wangholt som forstander. Der havde dog tidligere været tilløb til en regulær vækkelse i denne bydel, og der berettes endnu, af de få som er tilbage fra de første dage i Valby, om det liv og røre, som prægede de møder, som holdtes i Lillegade. Den nydannede menighed blev i 1944 lagt sammen med Frederiksberg menighed.

Sammen med Vesterbro menighed, der måtte forlade Vesterbro Torv, fordi lokalet blev opsagt af ejeren, og flokken fra Valby, blev **Frederiksberg menighed** dannet i 1945 med mødelokale på Ndr. Fasanvej 41. Der var i forvejen en venneflokk, som samledes til bedemøder og friluftsmøder, nu blev flokken fra Valby og Vesterbro lagt til, så Frederiksberg menighed blev en af de stærkeste og mest levende menigheder blandt de lokalmenigheder, som var dannet i en ring rundt om hovedstadsmenigheden i Evangeliehuset.

Igen møder vi L. P. Drejagers navn,

idet han blev denne nye menigheds mangeårige leder. Ved sin faderlige kærlighed og omsorg, samlede han menigheden i et meget rigt fællesskab. Til han højt oppe i årene lagde sin vandringsstav, var han meget virksom, idet han foruden menighedsarbejdet, havde fået lagt på hjerte at forsyne alle taxaholdepladser i København med evangeliske blade. Han syntes de lange venteperioder skulle udfyldes med noget godt, og han var højt anskrevet blandt taxa-chaufførerne og blev meget vel modtaget hvor han kom.

Lige så sikkert som der var formiddagsmøde, søndag formiddag i Evangeliehuset, lige så sikkert ankom L. P. Drejager på sin gamle Nimbus-motorcykel med sin hustru i sidevognen. »Nimbussen« var en af de ældste modeller – en af dem hvor tanken ligner et kakkelovnsrør – og sidevognen var af samme gamle model, af størrelse som et mindre badekar. Punktlig ankom han til tiden, så man hævdede, at folk langs ruten fra Frederiksberg til Evangeliehuset, stillede deres ure efter, når Drejager kom tøffende forbi. Han afløstes af Magnus Sørensen som menighedsforstander, indtil menighedens lejemål blev sagt op af husets ejere.

Vanløse menighed på Søndervigsvej havde Axel Gram-Hanssen som leder, og få menigheder er vel blevet ledet mere effektivt end den lille menighed, som var en rødglødende missionsmenighed. Mange blev hjulpet igennem til frelse og tjeneste her i denne levende og sprudlende menighed, som helt naturligt også havde et meget stort børnearbejde i gang.

L. P. Drejager.

Glostrup menighed dannedes i april 1939 med Arne Jensen som forstander i et lokale på Vinkelvej. Møderne her var stærkt besøgt af en meget urolig ungdomsskare, som gav møderne en egen kolorit. Hvert møde var en kamp – men en meget velsignet kamp, der nok skulle holde alle vågne, især prædikanten. En plamage vidnede herom, idet et æg, som var kastet mod en af talerne, forfejlede sit mål og havnede på bagvæggen.

Efter nogle år på Højmarksvej, hvor også Hardy Jacobsen havde ansvar for menighedens ledelse, fik menigheden overdraget et hus, Linde Alle 8, hvor man nu har til huse. Anders Jensen har fornylig afløst Arne Toldam som menighedens leder.

Hvidovre menighed blev også dannet i 1939 med Asger Grenov som forstander og med mødelokale på Landlystvej 34. Om lokaleforholdene her end var små, så oplevede man også her et meget virksomt menighedsliv med en stærk evangeliserende ten-

dens, hvor den senere afrikamissionær Arne Thomsen og Gerhardt Pedersen var menighedsforstandere.

Menigheden fik senere sit eget hus på Idrætsvej 65, hvor Gerhardt Pedersen, Kaj Jacobsen og W. Kollerup Jensen afløste hinanden som menighedsforstandere. Da man købte den nye kirke i København på Filippavej, blev huset i Hvidovre solgt, og menigheden overflyttet til hovedmenigheden.

Sundby menighed på Amager blev dannet i efteråret 1941 med T. V. Hemmingsen som forstander. Men havde mødelokale på Tingvej 22, et lokale, som nærmest lignede en bunker og vist nok også havde tjent som beskyttelsesrum under krigen. De ydre rammer var altså beskyttende nok – men ikke særlig flaterende. Efter at lejemålet her ophørte, flyttede man til skolen på Sundholmsvej med A. Rosenkrands som leder. Han afløstes af Verner Jensen, som nu er forstander på skolen i Kolding.

Ved en særlig ledelse, fik menigheden senere sit eget lokale i Belgienegade 3, idet en dame, frk. C. Buchard Larsen, følte sig tilskyndet til at købe dette hus, hvori en danseskole havde indrettet en dejlig sal, for at menigheden kunne få et bedre lokale.

Ejendommen er siden ved køb overtaget af kirken og benyttes nu især som evangelisationscenter for ungdoms- og gademission i København. Sundby menighed er også nu lagt til hovedmenigheden.

Mens således den ring af menigheder som omgav hovedmenigheden i København, efterhånden er trukket ind mod centrum, og således kun én

af disse menigheder endnu består som selvstændig menighed, nemlig Glostrup menighed, så har disse mange små menigheder dog i tiden vist deres berettigelse, idet mange der igennem er blevet vundet for Herren og tillagt hovedmenigheden. Tidens krav om en mere koncentreret arbejdsindsats, nødvendiggjorde også en mere koncentreret menighedsform, selvom vel nok de fleste som har oplevet livet i de små menigheder vil hævde – og med rette – at man kommer hinanden nærmere i det lille lokale miljø, man kommer hinanden mere ved, og oplever derfor fællesskabet mere intenst.

Måske Herren igen engang vil lede os til en spredning i den store by København, som det skete for menigheden i Jerusalem. For øjeblikket er samling det gyldne ord – samling om de opgaver, som også i dag banker stærkt på menighedens dør – men opgaver som også stærkt sandsynligt skal løses udenfor menighedens dør.

Guds banede vej

Mens menigheden i København således havde konsolideret sig, med en hel række satellit-menigheder rundt om hovedmenigheden, slap man ikke fri for andre kriser indenfor menigheden – men hver gang »vendte vinden«, så den menighed, der i dette Herrens år 1974, den 6. februar, fejrer 50-års-jubilæum, kan i sandhed glæde sig over Herrens bevarende nåde, hvilken alene skyldes, at der i dag står en menighed samlet og rustet til de opgaver Herren måtte betro den i kommende dage.

Menigheden i København har i kortere og længere perioder været betjent af følgende forstandere: Hans Andersen, Walther Petersen, Anders Olsen, Asger Grenov, Sv. Aage Facius, Børge Christensen, Harald Thorsen, Leif Rasmussen, Aron Jensen, Nathanael Folkersen og Kurt Mortensen. Jeg fik lov til at tjene menigheden i to omgange. Første gang i årene 1950–1953 og i anden omgang i tiden 1957–1970. Det blev til næsten 17 årialt, eller omkring en trediedel af menighedens levetid.

Navnlig den sidste periode blev en meget bevæget og velsignet tid.

Lige siden Evangeliehuset blev bygget, havde man levet med den trussel over hovedet, at man kunne blive sagt op med meget kort varsel. Grunden, som huset lå på, tilhørte kommunen, og kunne ikke købes, end ikke lejes for noget bestemt åremål. Da huset skulle rejses, fik man kun et lejemål for tre måneder ad gangen.

Trods dette spinkle grundlag, fik vi dog lov til at fejre 40-års-jubilæum for Evangeliehuset. Men vi vidste dog ved den tid, i 1962, at klokkerne så småt var begyndt at ringe for vort kære hus. Kommunen var meget utilbøjelig til at give os klar besked om dens planer. Selvom de forlængst var gået bort fra den oprindelige tanke om at bygge en pendant til posthuset på den anden side af pladsen, havde man dog ikke ændret sin holdning til vor kirke. Det eneste vi kunne få at vide, var oplysningerne i de lokale annonceblade, som oplyste, at man samlede ind til bygningen af et »kulturcenter«. Med vor viden om, hvad man i politiske kredse forstår ved kul-

tur, tør vi nok påstå, at Evangeliehuset allerede i mange år havde opfyldt en væsentlig del af dette behov.

I juni 1963 kom så opsigelsen, med besked om, at huset skulle fjernes og pladsen ryddes inden nytår samme år. I al sin enkle korthed, skabte dette brev fra kommunen tilsyneladende uoverskuelige konsekvenser, men vi skal henvise til, hvad vi skrev i Evangeliebladet i 1963, da vi stod med opsigelsen i hånden:

»Det er et stort og meget vigtigt kapitel af Den Apostolske Kirkes historie, som nu skrives ud, og et meget afgørende skridt for vor modermenighed forestår. Endnu er det uvist, hvor vi skal flytte hen, men vi er sikre på, at han, som er menighedens Herre, også har dette forudbestemt i sin evige visdom.«
(Nr. 7 – side 6.)

Selvom det var med vemod i hjertet, at vi nu måtte se i øjnene, at Evangeliehuset skulle falde, så gav Herren os dog en rig fortrøstning om, at vi nu skulle til at betræde et meget spændende afsnit af »Guds banede vej«, og det viste sig rigeligt, at det skulle slå til.

Vi gjorde det helt naturlige – vi gjorde sagen til et bedeemne, og Gud lod os ikke længe forblive i uvished, tværtimod, så fik vi et meget opmuntrende ord, hvori det blev sagt os, at vi kunne være trøstige, for han havde sale beredt til os i hjertet af København.

Det skal straks bemærkes, at der blev sagt »sale«, altså i flertal, og dette udløste en spontan jubel – selvom nogle af os, vist nok ville have været ovenud tilfreds med blot at

vide, hvor der var én sal, hvor vi kunne flytte hen.

At flytte med en hel stor menighed, uden at vide, hvor vi skulle flytte hen, kunne nok lede tanken hen på Israels lange ørkenvandring, men vi var meget trøstige og slap helt for ørkenvandringen.

Vesterbrogade 17

9

Hvorledes Herren ledte os i hele denne store sag, er så spændende et kapitel, at vi ikke tør forbigå det, selvom der har været udførligt berettet derom i Evangeliebladet.

På en annonce, som vi indrykkede, fik vi et tilbud på en sal på Vesterbrogade nr. 17. Overfladisk set var det måske ikke lige sagen. Der var indrettet lager i salen, som lå på en 1. sal i en bagbygning, men så iøvrigt godt nok ud med parketgulv og en meget smuk stuk i loftet.

Men pludselig gik det op for os, at vi »uforvaren« var trådt ind i nogle gode fodspor.

Det viste sig, at salen vi havde fået tilbudt, tidligere havde tjent som sognekirke for det sogn, som senere samlede sig om at bygge Eliaskirken på Vesterbro Torv og Mariakirken i Istedgade. Salen hed dengang Sct. Maria Kirkesal – det var en mærkelig oplevelse, da det gik op for os, at vi var på rette vej.

Dog viste der sig snart efter en alvorlig forhindring. Udlejeren meddelte os, at han, mens vi betænkte os, havde lejet salen ud til en danselærer fra Bornholm, som ønskede at ned sætte sig i København. Så i det stille droppede vi sagen.

Netop på den tid fandt det store

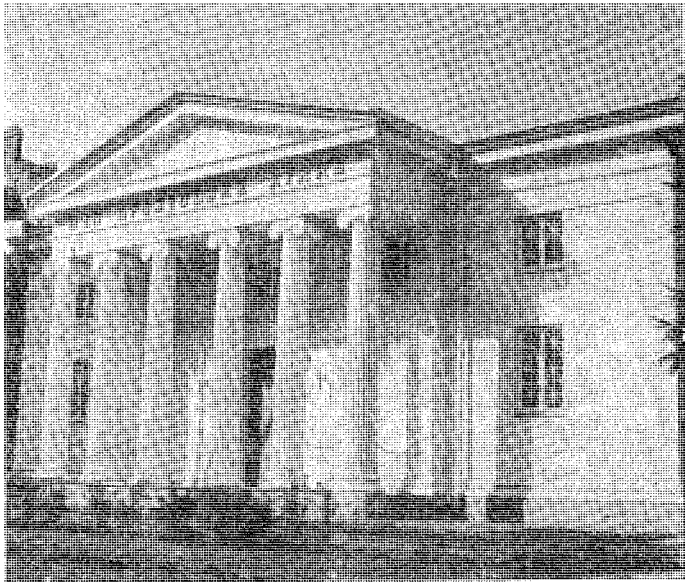
internationale stævne i Kolding sted. Her mødte jeg en god bekendt, pastor Georg Bartholdys enke, som efter sin mands død havde bosat sig i Kolding. Jeg havde i mellemtiden hørt, at pastor A. Fibiger i sin bog havde skrevet et helt afsnit om Sct. Maria Kirkesal, og jeg nævnte dette for fru Bartholdy. Næste dag bragte hun mig Fibigers bog »Guds banede Vej«, og jeg begyndte en meget spændende læsning.

Det kom til at ligne en hel kriminalhistorie, da jeg ved læsningen af bogens sider 71 og 72 erfarede, at Kirkefondet havde solgt ejendommen Vesterbrogade 17, efter at Mariakirken i Istedgade var bygget, og at man havde ydet køberen et afslag på kr. 10.000 mod, at den nu nedlagte kirkesal ikke blev benyttet som danselokale eller forlystelsesanstalt, som det hed – en proces mod den nye ejer havde givet Kirkefondet medhold i en dom af 6. december 1924.

Fra Kolding ringede jeg ejeren op, og gjorde ham opmærksom på, at der var denne klausul på hans ejendom, hvilket han iøvrigt ikke anede noget om. Han undersøgte sagen i tinglysningsregistret, og ringede os kort efter op. Vi kunne godt overtage lejermålet!

Tiden på Vesterbrogade blev en dejlig vækkelsestid. Salens beliggenhed og kapacitet var som skabt til evangelisation, og dette blev udnyttet fuldt ud i de to og et halvt år, vi holdt til der. Ikke mindst vil vi mindes »non-stop-møderne«, hvor vi bogstavelig »skovlede« folk ind, lige fra gaden, mens mødet »kørte« uafbrudt 2–3 timer, alt mens folk kom og gik. Det var meget sjældent, vi ikke fik lov til

Det nye
»Evangeliehus« ligger
ved Sct. Jørgen Sø
i København.

at føre mennesker til Kristus i de møder, og de små lokaler, vi havde. Kontor og bederum, var tit fyldt til yderste kapacitet – jo, det var tider! Ære være Gud!

Filippavej 3

Der var to årsager til, at vi vidste, at Vesterbrogade 17 ikke kunne blive vort permanente samlingssted. For det første blev pladsforholdene meget snart for små; da tilslutningen til møderne var overordentlig stor. For det andet var det meget stærkt fremme i aviserne, at kommunen ville lave en gadegennemføring netop på det sted.

Sammen med Pastor John Angell, som boede i Hamburg, stod jeg en dag foran den hvide kirke på Filippavej. Vi vidste, at menigheden som ejede kirken, sad meget småt i det – den kaldte sig Det Frie Lutherske Protestantiske Kirkesamfund – så man kunne

synes, at man havde taget højde for alle muligheder, men det gik ikke så godt endda. Kirkens navn var dengang Bethsajdakirken.

Vi syntes derfor ikke, at vi gjorde noget forkert mod den lille menighed, da vi to mænd stille foldede vore hænder og bad: »Gud, giv os denne kirke!«

Snart efter kom vi i forbindelse med en ejendomshandler, som berigtigede over for os, at kirken virkelig var til salg. Desværre gik han hen og fik en blodprop, så vi hørte ikke mere fra ham. Der skulle gå næsten et år, før der kom skred i sagen.

En kollega fra et andet samfund ringede mig op en dag og spurgte, om jeg vidste, at man nu var ved at sælge kirken på Filippavej, og at det var undervisningsministeriet, som var interesseret i at købe den til udvidelse af gymnasiet som lå på den anden side af vejen.

Denne gang skrev vi direkte til me-

nighedens præst, og blev sat i forbindelse med en anden ejendoms-handler som hurtigt kontaktede os. Han kunne meddele, at staten havde budt 500.000 kr. kontant for kirken, og at de havde fået den »på hånden«, en måned. Denne frist udløb den kommende mandag, men undervisningsministeriet havde meddelt, at sagen først ville komme til behandling om onsdagen i finansudvalget. Vi havde altså én dags respit til at tage beslutning i.

I hast blev brødre kaldt til undsætning, så vi kunne handle. Om mandagen kom vor kirkes landssekretær, Niels Peter Jensen og Sigfrid Beck, som var stedfortrædende leder for landsrådet til København, og vi gik straks til forhandling i kirken.

Bethsajda-menigheden var indkaldt til møde om aftenen, så alt var lagt op til en afgørende beslutning.

Vi skal blot citere en kraftig overskrift på forsiden af »Frederiksbergbladet«:

»Den Apostolske Kirke har købt Bethsajdakirken på Filippavej for næsen af undervisningsministeriet for 550.000 kr. kontant!«

Et meget stort indvendigt restaureringsarbejde begyndte nu. Pengene til købet og restaureringen strømmede ind fra hele landet, og mange ofrede hundreder af timer af deres fritid til restaureringen, indretning af dåbsbasin m. m. m. Det var slidsomme – men festlige dage.

Endelig – søndag den 28. august 1966 kunne kirken på Filippavej indvies. Et nyt og meget smukt »Evangeliehus« var opstået, og menigheden oplevede en enestående festdag, med

repræsentanter fra alle forskellige kirkesamfund i København og under overværelse af det samlede landsråd. Kirken var fyldt til sidste plads, både på gulv og balkon – en ny tid var begyndt for menigheden i København!

Der kunne fortælles endnu meget om denne nye tid, om de store friluftsmøder på Blågårds Plads og Rådhuspladsen, om redningsmission og meget, meget mere – men det bliver stof til næste jubilæumsbog, hvem der så end skal skrive den.

Østersøens perle

RØNNE MENIGHED

Det vil være en kendt sag for de fleste, at Bornholm i tidens løb har været grosted for adskillige vækkelser, og at der ikke findes den nuance indenfor hele det kirkelige spektrum, uden den er repræsenteret på den lille skønne ø, derude i Østersøen. Ikke mindst er øens »hovedstad«, Rønne, præget af de mange menighedssamfund, som findes her.

Naturligvis vil man også finde Apostolsk Kirke i hele denne brogede mangfoldighed af menigheder, om vi vel ikke kan rose os af at spille nogen fremtrædende rolle i det sammenhæng. Af Guds nåde har vi dog fået lov til at fremholde det budskab, Herren betroede os, også på denne ø, gennem alle de halvtreds år vi nu har eksisteret som kirkesamfund i Danmark.

Den bestående menighed, som har til huse i vort bornholmske »Evangeliehus« i Ll. Madsesgade i Rønne, har sine rødder tilbage til pinsevækkel-

sens første begyndelse på Bornholm, idet Jens Folkertsen, i sit karetmagerværkstedes smedie, lod indrette menighedssal.

Jens Folkertsen, som en tid var vært på Missionshotellet i Rønne, tilhørte selv Indre Mission, og oplevede som den første på Bornholm en dåb med Helligånden. Dette førte til dannelsen af en menighed, den 27. januar 1920.

Ved tilslutningen til Apostolsk Kirke i 1924, blev gårdejer Ole Kofod, Pedersker, menighedens leder, og et godt evangeliserende arbejde begyndte med møder rundt om på øen.

I en del år samledes man til ungdomsstævner på »Emaus« ved Snogebæk, et hvilehjem, som tilhørte Oluf Christensen, og en kort periode var den i kirkens eje. Hertil stævnedes unge fra hele landet, og mange vil mindes de glade stunder, når bornholmerbåden lagde til kaj i Rønne under sang og musik af de mange unge, som skulle over til ungdomstævne.

Langt de fleste af dem, som udgjorde menigheden ved dens stiftelse, er gået forud til herligheden, og det kan desværre ikke siges, at vi har været i stand til at udfylde alle de tomme pladser, der blev efterhånden. Dog lever deres vidnesbyrd og gerning fremdeles! To søstre, Emma og Neta Skovgaard, oprettede inden deres død et fond til uddannelse af missionærer i ind- og udland. Det har været af stor værdi for os at have dette »Emma og Neta Skovgaards legat«, som en hjælpende hånd for vorde tjenerne i kirken.

Det er da også helt i denne ånd, at menighedens nuværende ledere er et ungt par, Elisabeth og Villy Kjær, som forbereder sig til en missionsgerning i Afrika, så snart deres uddannelses-tid er tilendebragt.

En ny slægt er på vej frem, også på Bornholm, hvor et frugtbart børne- og ungdomsarbejde nu er menighedens stærkeste aktiv.

Sydsjælland

**Roskilde, Holbæk, Næstved
Slagelse, Nykøbing ...**

Der skal jo nok et eller andet sted findes en begrundelse for, at Roskildes befolkning inderst inde betragter København som en forstad til Roskilde, selvom begrundelsen nok skal søges langt tilbage i historien. Men om Roskildes store betydning i vort folks historie, kan der ikke herske tvivl, og man er sig i Roskilde fuldt ud denne

betydning bevidst. For her i byen, ved Roars Kilde, Maglekilde og andre navnkundige steder, her i den gamle bispestad, fremstod mange af rigets stormænd – her blev rigets konger stillet til hvile.

Roskilde menigheds begyndelse var måske ikke så pompøs, men den kom til at sætte afgørende spor i Guds

riges historie, langt ud over Gedser rev ...

Hos Madam Hall

Et lille stråtækt hus på hjørnet af Clermontgade og Vestergade, var stedet. Her boede Madam Hall, og her blev samlingsstedet, hvor Roskilde menighed fødtes.

Forhistorien er spændende og oplyftende, og et dejligt udtryk for den tros-frimodighed som netop prægede de dage.

Det begyndte som i så mange andre tilfælde med T. B. Barratts møder i København og det røre, som disse møder skabte. En ung tjenestepige i Lyngby, Dagny Pedersen, var blevet tiltrukket af møderne – også selvom aviserne skrev, at det var noget »djævelskab« – møderne fik en altafgørende betydning for den unge kvinde, som fortæller om sin oplevelse, sådan som det skete en sensommerdag i 1907: »Mens jeg en middagstid gik og overvejede alt dette, samtidig med at jeg dækkede bord for herskabet, gik jeg et øjeblik ind på mit værelse. Da jeg lukkede døren bag mig, så jeg værelset helt oplyst. Overvældet faldt jeg på knæ, og fik kun sagt: 'Kære Jesus, er du her?' Så kom Ånden over mig, den som Barratt havde talt så herligt om ...

Da jeg talte med Anton Christensen fra Golgatha-kirken om dette, sagde han: 'Gud vil, at du skal rejse på missionsmarken –'

'Jamen jeg vil til Roskilde.'

'Godt, så rejs til Roskilde og begynd der ...'

Jeg fik ansættelse på St. Hans Hospital i Roskilde som gangpige. Her

Dagny Pedersen

fandt jeg hurtigt sammen med Birthe Larsen og Annine Kjelstrup. Det varede ikke længe, før vi var på knæ sammen – og så begyndte Gud at gøre noget i Roskilde ...

Jeg ved ikke, hvordan det gik til, men en dag sad vi tre hos Madam Hall. Jeg husker ikke, hvor vi kendte denne gudsfrygtige kvinde fra, eller hvordan vi kom i forbindelse med hende, men hendes hus på hjørnet af Clermontgade og Vestergade blev vor »hule«. Der tilbragte vi mange aftener med bøn og bibellæsning, og der opstod planen om at gøre noget på hospitalet.

Efter en sådan dejlig og inspirerende aften hos Madam Hall, gik jeg dagen efter op til overlæge Fiir og spurgte, om vi måtte holde møder i opholdsstuen. Vi var på det tidspunkt

allerede begyndt med møder på vore værelser, men pladsen var blevet for trang. Overlægen så lidt på mig. Så lo han og trippede lidt med fødderne, sådan som jeg havde for vane, når jeg skulle skynde mig gennem hospitalets gange. Det havde han lagt mærke til, og han kunne lide at være drilsk.

'Vil De nu til at holde møder i opholdsstuen, frk. Pedersen?', spurgte han.

'Ja, det ville vi gerne.'

'Nå ja, så må vi vel give lov til det,' sagde han. 'Men De ender nok en dag ude hos kineserne og bliver spist.' Så lo han og trippede videre.«

Mere end han selv vidste af, forudsagde overlægen, hvad der skulle blive den unge kvindes store livsværk som missionær i Kina. Det gik dog ikke slet så galt som spået. Dagny Pedersen fik lov til at vende tilbage til Roskilde efter sin livslange gerning i Kina. Herom er berettet andet steds i jubilæumsskriftet. Roskilde menighed blev født som en missionærmenighed, og dette kom til at præge den gennem årene, hvor Dagny Pedersen rejste til Kina, Dagny Andresen rejste til Kina og New Zealand og Helge og Camilla Hansen til Afrika.

Fra Maglekilde til Hedegade

Moderne på St. Hans Hospital blev efter nogen tid flyttet til en sal på »Maglekilde«, og senere blev den grund købt, hvor den nuværende kirke ligger, Hedegade 29. I begyndelsen holdt man møder i det lille hus, som lå på grunden, men den 13. februar 1927 kunne man indvie den nye kirke – et stort vigtigt skridt var taget.

Forud for denne begivenhed var gå-

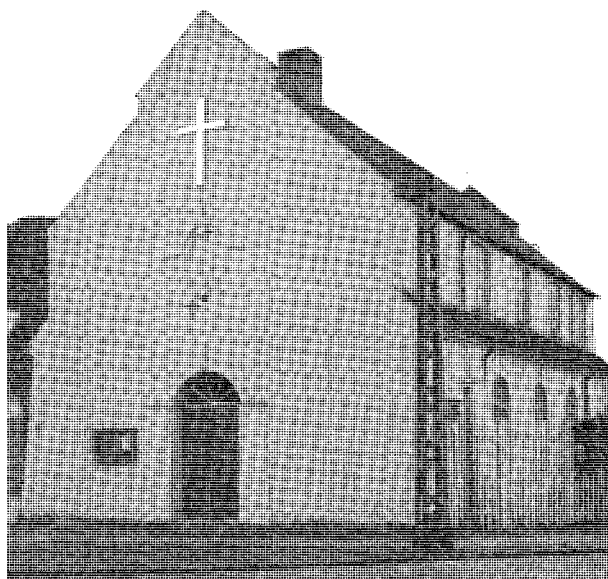
et velsignede år, hvor Jørgen Sørensen havde samlet venneskaren til en menighed, som sammen med menigheden i København gik over til Den Apostolske Kirke. I 1925 overtog Jens Jensen ledelsen af Roskilde menighed; han blev initiativtager til bygningen af kirken i Hedegade.

Om indvielsen, som fandt sted, søndag den 13. februar 1927, kunne man i »Roskilde Tidende« den 14. febr. læse et meget udførligt referat af den stedfundne begivenhed under overskriften: **»Indvielse af den nye kirkesal i Hedegade.«**

»I Hedegade har den apostolske kirke, de såkaldte tungetalere, sidste sommer og i vinterens første del rejst en ny bygning, der i går indviedes til kirkesal. Bygningen, der udvendig er smuk og venlig, rummer en temmelig stor sal, en entré og en slags tribune for ikke at sige scene tilbage i salen, hvor talerstolen er placeret, og hvor der også er plads til en del tilhørere. Ovenover er der en lejlighed. Bygningen har kostet 30.000 kr. at opføre.

I går indviedes den nye kirkesal i overværelse af en talrig kreds af kirkens medlemmer i Roskilde samt gæster fra København og andre sjællandske byer. Desuden var pressen og en del lokale autoriteter indbudt. Til stede var kirkens apostel, løjtnant S. Bjørner og fru Anna Larssen Bjørner.«

Det vil føre for vidt at gengive hele »Roskilde Tidendes« referat. Kirken i Hedegade blev samlingsstedet for en meget trofast menighed, der igennem årene ved de skiftende forstandere: Jørgen Sørensen, Jens Jensen, Sigfrid Beck, Sv. Å. Facius, Erik Friberg, Nathanael Folkersen, Adolf Nielsen, Jens

Kirken i Roskilde,
Hedegade 29.

Folkertsen, Carl Wangholt, P. Møller Jacobsen, Asger Grenov, Anders Olsen, Olaf Damkjer, Helge Hansen, Gert Mortensen, Svenning Sørensen og Børge Christensen, »stred for den tro, som en gang er overgivet de helige!«

Et meget virksomt og omfattende ungdomsarbejde er nu igang, idet menigheden har fået indrettet nogle særdeles velegnede ungdomslokaler i huset, som var menighedens første mødested på den nye kirkegrund.

HOLBÆK MENIGHED

Som den levende og dynamiske missionsmenighed Roskilde var, startede man snart et evangelisationsarbejde i nabobyerne. De første møder holdtes på hotel »Postgården« i Holbæk. Efter et besøg af Anna og Sigurd Bjørner, som holdt nogle møder på »Postgården«, sluttede en del sig til flokken, bl. a. brygger Sofus Ras-

mussen, Gislinge, der blev menighedens første leder, indtil hans fraflytning i 1946. Menigheden har siden 1945 haft til huse i en lejet sal på Diget 6.

Om Holbæk menighed kunne man anvende citatet fra Herrens brev til menigheden i Efesus: »Jeg kender dine gerninger og din møje og din udholdenhed« (Åb. 2:2). Møjsommeligt har det været til tider, men det kunne se ud, som om den lille menighed, netop under de mest møjsommelige kår så de største syner – troen blegnede aldrig.

NÆSTVED MENIGHED

Næstved menighed har ikke lokalt noget jubilæum i 1974, da menigheden først den 14. februar 1926 blev tilsluttet Apostolsk Kirke. Men ikke desto mindre bliver det alligevel et jubelår i Næstved menighed, som i dette år vil indvie en dejlig ny kirke.

Efter man i nogle år havde været samlet som menighed under ledelse af skomagermester Carl Hansen og med tilknytning til pinsebevægelsen, kunne man i Evangeliebladet nr. 2 af 14. januar 1926 læse:

»Vennerne i Næstved har nu efter alvorlig overvejelse fundet, at deres plads er i Den Apostolske Kirke, hvorfra der herefter vil blive ydet dem så megen hjælp som mulig. Sammen med forstanderen kørte to af ældstebrødrene derned i tirsdags og bød hele kredsen bestående af 18 mænd og kvinder hjertelig velkommen i Jesu navn!«

Den lovede hjælp kom først og fremmest gennem Jørgen Sørensen og Jens Jensen fra Roskilde. Den 15. september 1935 fik menigheden en mere permanent hjælp i tidligere missionær Hans Thuesen, og siden da har menigheden haft god betjening gennem de skiftende forstandere, hvoraf kan nævnes: Børge Christensen, Magnus Hansen, Harald Thorsen, Ove Dufke og Svenning Sørensen. Det bliver menighedens nuværende leder, Holger Hansen, som kommer til at klippe snoren over til indgangen i den nye kirke i jubelåret 1974.

SLAGELSE MENIGHED

Ikke for at være morsom, men blot for at referere sandheden – Slagelse menighed er gået under jorden! Dog vil man, ikke mindst fra Slagelse menighed høre, at man er »i det himmelske med Kristus«. Forklaringen er den, at man har lejet et kælderlokale, hvorfra man driver en meget effektiv evangelisation.

Noget udpræget stærkt menigheds-

liv har aldrig rørt sig i gruppen i Slagelse, der samlede sig om Valdemar Andersen som lederen, der med sin meget afgjorte bibelforkyndelse, også påtog sig en omfattende forfattervirksomhed, og dermed nåede langt videre omkring med sit budskab.

»SYDHAVSØERNE – «

Jeg ved ikke hvem det er, der har omtalt det sydlige Sjælland og omliggende øer som »de dødes rige«, sikkert og vist er det, at stærke åndelige kræfter aldrig har rørt sig på disse egne. Trods et ihærdigt arbejde i Sydsjælland og på Lolland-Falster, er det da heller aldrig lykkedes for os at slå igennem med nogen større tilgang, endsige vækkelse. Så meget mere må man agte dem, der i årenes løb søgte at »pionere« med evangeliet på disse egne: Vordingborg, Saksøbing, Mariibo, Soesmark og Nakskov m. v.

Kun i Nykøbing F. synes det som om, der virkelig skulle være basis for en menighed, hvilket forårsagede, at menigheden fik sit eget hus i Vester-gade 10, Nykøbing F. i 1955, men vi har stadig det store gennembrud til gode . . .

— — —

Vi har søgt at dække udviklingen, som den har fundet sted ud fra vækkelsescentret i København, nordpå til Nordsjælland og sydpå til vor sydligste udpost, Nakskov. Havde vi fulgt den rent historiske linje, efter dannelsen af de forskellige menigheder i Danmark, havde vi måttet springe frem og tilbage mellem de forskellige landsdele. Vi vil i stedet, i ro og mag, tage færgen over til det fagre fynsland, der også i åndelig henseen-

de ligger som et smørhul midt i danmarkskortet.

Desværre er der ingen, der vinker farvel til os, når vi går ombord i Korsør – her fandt vi aldrig basis for en menighed, snarere blev byen, den by man kørte igennem, og i de senere år udenom. Måske er det vor fejl.

Fyn

Farten over Fyn har næppe været særlig stor i de dage, da Odense menighed »så dagens lys« – eller vel snarere »evangeliets lys« i 1927. Dog skulle der gå adskillige år, inden man fandt på at standse op i Nyborg, og da kom initiativet fra Odense, hvorfra Max Andersen flyttede til Nyborg, så i første omgang må vi køre direkte til Odense, hvortil bagermester Chr. Jensen var tilflyttet fra Næstved menighed og var blevet menighedens første forstander.

Fra »den ringe begyndelses dage« til –

En frikirke-menighed, som er uden sogn eller andet geografisk tilholdssted, kommer ofte på vandring, hvad der vel også kan skaffes bibelsk begrundelse for. For Odense menigheds vedkommende begyndte den i Pantheonsgade, hvor den fik sin første mødesal. Om tempelstilen svarede helt til gadenavnet, skal vi lade være usagt; den havde man i alle tilfælde set helt bort fra i menighedens næste mødested, Søndergade 7. Selvom det er evigt sandt, at himlens kongesøn lod sig føde i en stald, så vil det ikke være at tale nedsættende, om man umiddelbart tillod sig at drage sam-

menligning. Om forholdene var yderst små og beskedne, er der dog også nogle her i Odense, som vil hævde, at tiden i Søndergade var en rig, åndelig tid – måske endda den rigeste. Som en af dem, der havde lejlighed til at tjene med evangeliet nogle gange i Søndergade 7, skal jeg være den første til at indrømme, at der var både atmosfære og ånd – og så var der meget varmt og kun lidt ilt – men det var altså tider!!!

Dog var det en stor vinding, da man kunne købe ejendommen, Provstegade 8, og endelig »få benet under eget bord«. Her var en tidligere kirkesal, som på den tid benyttedes til auktionslokale, men som altså igen kom til at tjene sit formål.

Selvom menigheden havde en række gode år her i Provstegade, var det dog stadig et ønske for menigheden at få endnu bedre egnede lokaler, så »kirkevandringen« måtte altså fortsætte.

I Rosenlunden

Selvom der står en egen duft om navnet på dette nye sted for Odense menighed, så blev opholdet dog ikke af så lang varighed. En dejlig villa med tilbygget sal, og nogle aldeles fortrinlige ungdomslokaler, gjorde tiden på denne smukke villavej til en yndig tid – men der var andre muligheder, som snart skulle dukke op og forårsage endnu en flytning.

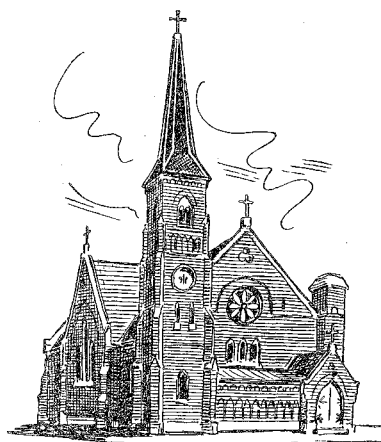
Metodistkirken havde nemlig to kirker i Odense by, og ønskede nu at centralisere både kirkegang og præstetjeneste, hvorfor man udbød den ene: Sct. Jakobskirken i Thorsgade, til salg. Det er jo ikke hver dag, der

sådan er kirker til salg, og da myndighederne havde spærret for al udvikelse i Rosenlunden, så man straks, at her var den givne lejlighed til endelig at få de ideelle forhold, idet der hørte et menighedshus og en præstebolig til selve kirken. Og selvom kirken måske nok var noget mere kirkepræget end vi var vant til, og egentlig kunne ønske os, så var mulighederne for at skabe det længe ønskede samlingssted for alle aldersgrupper af menigheden, dog her forhånden.

Efter et imødekommande tilbud fra Metodistkirken, overgik Sct. Jakobs kirke til Apostolsk Kirkes eje.

Nu forestod et meget stort restaurerings- og moderniseringsarbejde. Sammen med menighedens præst, Theo Lachat, trak hele menigheden i overalls og gik i gang med det store arbejde. Naturligvis blev det langt større og langt dyrere end man havde tænkt sig, men resultatet blev også helt enestående. Under behørig hensyntagen til arkitektur og stil, fremtrådte nu kirke og kirkerum, som et yderst venligt og smukt gudshus, der ikke mindst ved sit indre frembød en dejlig varm harmoni. Det samme kunne siges om det tilstødende menighedshus, hvor ungdommen nu fik et dejligt samlingssted.

Theo Lachat nåede lige at være med til indvielsen af den nyrestaurerede kirke, inden han flyttede til Schweiz, for i nogle år at betjene menigheden i Geneve og i den øvrige del af det fransktalende Schweiz, så det blev Olaf Damkjer, som nu skulle arbejde med den dejlige nye kirke, sammen med de gode kræfter, som Odense menighed kunne tælle.

Kirken i Odense

Ikke mindst ungdommen i menigheden tog fat med stor iver som gav sig udtryk i gademission og andre former for ude-mission. Et af disse sidste skud på stammen, blev for nylig præsenteret i Danmarks fjernsyn, nemlig en stor D.S.B.-bus, som menigheden har købt og indrettet til et rullende missionshus, eller for at tale dagens sprog: en rullende kaffebar, der skal tjene den samme sag, som overalt i verden er skudt op efter Wilkersons »Teen Challenge«-mønster, men altså i dette tilfælde – måske det første i verden, i alle tilfælde i Danmark – på hjul, så mange byer og bykvarterer kan besøges til støtte for gademissionen.

Det er naturligvis en stor glæde for os, at kunne konstatere, at menigheden på Fyn ikke går og »mimrer«, som fynboerne får skyld for, men tvært imod er fyldt med ungdommelig dynamik. Fremtiden står i evangelisationens tegn – der er fløjtet afgang for **Den Syngende Bus!** Fåborg, Svendborg, Assens, Kerteminde, Nyborg . . . ligger forude!

JYLLAND

- du er hovedlandet . . .

Den samme fædrelandssang, som danner overskriften til dette store kapitel af Apostolsk Kirkes historie i Danmark, beskriver Jylland som et »højland«, og det er vel også det, som ikke bare dengang kunne betage forfatteren til denne sang til Jyllands pris, som stadig kan betage, enhver som befarter denne landsdel. Så blidt og venligt som f. eks. Nordsjælland møder os med utallige små idyller, så majestætisk møder den jyske natur os, selv der, hvor »højlandet« er blevet fladland og hede. Der er noget voldsomt, stærkt i den jyske natur, navnlig der, hvor man møder den på ægte jysk grund, i Nordjylland, hvor Cimbretyren, midt på Vesterbro i Ålborg, møder os med sænket hoved, klar til angreb, eller langs Vestkysten, hvor Vesterhavets vældige bølgedrøn, fortæller os om en utæmmelig magt, for ikke at glemme Sønderjylland, hvor Gud ske lov Dybøl Mølle, stadig, trods alle påstande, maler rigtig nok, og stadig står der som minde om den lange sejge kamp for at bevare Danmark dansk . . .

Det er ejendommeligt, at det næsten er som at tegne et kort over de åndelige bevægelsers styrke, når man følger de linjer, som i så stærk en grad

præger netop det, som digteren har kaldt hovedlandet. At Århuseggen på det sidste er kommet i folkemunde gennem nogle dialektisk prægede historier, tegner aldeles slet ikke denne marselisborg-prægede universitetsby – snarere tvært imod, men må nærmest søge sin forklaring i, at det aldrig er lykkedes Århus eller dens nabobyer at markere sig særlig stærkt i åndelig henseende.

I cimbrenes land –

Vi er kommet til Jylland fra Fyn over den elegante letsvungne nye Lillebæltsbro, og burde måske straks være kørt til Kolding, for at begynde vor jyllandstur her, hvor kirkens hovedkvarter, eller sekretariater, som det nu hedder, har til huse – men det gør vi ikke. Der er udlændinge, som tror, at Kolding er hovedstaden i Danmark, og der er dem, for hvem navnet: Kolding, står som begrebet der dækker Den Apostolske Kirke i Danmark – det er naturligvis en helt fejl opfattelse, så vi drejer rattet brat til højre, bort fra den nye motorvej, som ville have ført os til Kolding og kører nordpå ad hovedvej A 10, uden stop til Ålborg.

Da jeg selv, for næsten 30 år siden,

med jernbanen kom til Ålborg, for at tiltræde min tjeneste der, som menighedsforstander, og i en kurve på jernbanelinien lidt nord for Svenstrup, hang ud af vinduet for at betragte mit kommende arbejdsfelt, fik jeg en skælvende fornemmelse af en meget stor by, og et meget stort ansvar. Oluf Christensen, vort landsråds leder på den tid, havde ved afskedsmødet i Hillerød sagt, at Ålborg, som jeg nu rejste til, var en af Danmarks mest syndige byer ... hvorvidt han havde ret i denne bedømmelse dengang, skal jeg lade være usagt, mange byer i Danmark, har siden, i så henseende gjort, hvad de kunne for at gøre Ålborg rangen stridig. Hvad der derimod skal siges med al tydelighed, er dette, at Ålborg er en af de mest åbne byer, hvad evangeliet angår, og at man altid vil være sikker på en stor og lydhør forsamling, der hvor evangeliet lyder i Åndens kraft i Ålborg by. Ufor-glemmelige dage var det, når man efter friluftsmøderne på Bredgade, med musik og sang gik til møde i Evangeliesalen i Nørregade og hele den store tilhørerskare fulgte med til møde. En norsk prædikant, som engang overværede et sådant friluftsmøde, fortalte et sted, hvor han prædikede, at over 200 mennesker, to hunde og en kat var fulgt med til mødet efter friluftsmødet på Bredgade. Han var sikkert en god prædikant, måske med en vis trang til overdrivelse.

Godt håb for Ålborg

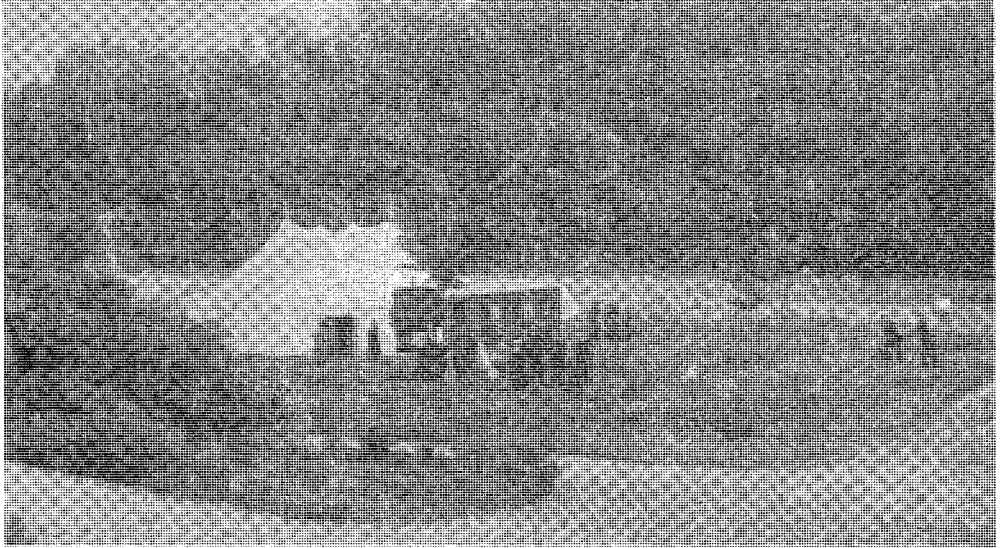
(17)

Det er sagt om Alfred Søndergård, at han i sin dagbog har noteret alt så punktligt, at man kan få at vide, hvilke småkager der var på bordet ved ef-

termiddagskaffen, en hvilken som helst dag i et hvilket som helst år, man ønsker det.

Vel – vi er klar over, at også dette er en mild overdrivelse, men skal dog dertil bemærke, at uden Alfred Søndergårds gode hukommelse, hans dagbog og sans for nøjagtighed og historiske data, havde vi været meget vanskeligt stillet ved udarbejdelsen af vor beskrivelse af hele udviklingen »i det jyske«. Vi er derfor meget taknemmelige fordi vi må støtte os til hans optegnelser, og vil derfor også, i vid udstrækning lade ham komme til orde i det følgende – selvom vi af hensyn til jubilæumsbogens begrænsede omfang må lade adskillige data ude af betragtning, og i stedet lade disse gå direkte til vort arkiv i sekretariatet i Kolding, hvor de for altid vil kunne være os til stor gavn for videre forskning i Apostolsk Kirkes historie. Her med Søndergårds ord:

»Det første medlem i Ålborg menighed var Marie Bentsen, der havde været medlem i »Evangelieforsamlingen« i København, som var gået over til Den Apostolske Kirke. Hun var nu tilflyttet Godthåb ved Ålborg. Efter et besøg af nogle brødre fra Nordjylland til et stævne den 1. marts 1925 i Evangeliehuset i København, var vi på vej hjem med skib fra København til Ålborg og holdt her et møde på skibets dæk. Marie Bentsen var med, og overværede mødet, og hun forstod deraf, at vi var af samme tro. Hun bad derfor mig (Alfred Søndergård – red.) om at afholde et møde for troende hos hendes kristne forældre, som hun til daglig plejede.

Fra teltmøderne i 1925 i Nordre Grusgrav.

På grund af dårligt vejr, var besøget ved mødet ikke ret stort, så der blev bekendtgjort et møde igen, aftenen efter, og mange kristne fra egnen samledes denne aften. Teksten var Helligåndens udgydelse over Guds folk, og den gamle mor, Sine Bentsen, blev meget velsignet og priste Herren højlydt, da budskabet var de samme toner om frigørelse i Kristus, som hun kendte fra hendes unge dage. Hun havde i mange år bedt meget for befolkningen på disse egne. Kristian Lange og Christian Iversen og deres hustruer, kom til disse møder og blev begge siden ældste i Ålborg menighed, da den blev dannet.

Efter flere forbindelser med venner i Godthåb og Svenstrup, besluttede man i Apostolsk Kirke i København at afholde teltmøder i Ålborg, og teltet blev rejst i »Nordre

Grusgrav«, der hvor kunstmuseet nu ligger.

Møderne holdtes fra 21. juni til 5. juli 1925, og talere var Sigurd og Anna Bjørner, samt Jens Folkertsen, Alfred Søndergård og Carl Bengtson. På dette tidspunkt afholdt pinsessionen ikke møder i byen, så besøget i det store telt var meget stort, og mange blev velsignet af Herren og søgte åndelig vejledning og frelse, ved samtalemøder om eftermiddagen og ved de evangeliske møder om aftenen.«

I Evangeliebladet nr. 27, 1925, skrev

Sigurd Bjørner:

»Vi har to gode hjælpere i Carl Bengtson og Alfred Søndergård; de besørger meget praktisk arbejde med telt, vogn og husholdning. De holder vagt ved møderne, uddeler blade og går i ledige timer på husbesøg med traktater og indbydelser

til møderne, ligesom de også aflægger vidnesbyrd ved møderne.«

To søndage under teltmøderne, var der dåb af deltagere i Limfjorden, blandt dem, der blev døbt, var flere af vennerne fra Godthåb, som kom til at danne kerne i den nye menighed, som nu stiftedes.

Efter at teltet var taget ned, samlede de nydøbte og andre troende til et menighedsmøde, den 6. juli hos fru Bertha Mikkelsen i Holbergsgade. I sin egenskab som kirkens landsleder stiftede Sigurd Bjørner den ny menighed, der fik tilslutning af 27 medlemmer. Det besluttedes, at Kristian Lange skulle varetage det økonomiske, og at Alfred Søndergård, Hjørring, midlertidig, skulle tage ansvaret for ledelsen, med støtte af prædikanter fra København.

Første offentlige salsmøde afholdtes i et fagforeningslokale i Klokkestøbergade, senere flyttede man til en lille sal i Søndergade 29. 1. februar 1926 blev en gymnastiksal i Niels Ebbesensgade 7, lejet for 2 år, her blev møderne nu afholdt.

Ålborg menighed har haft mødelokaler mange steder, og en tid endda været helt hjemløs. Først for nylig, den 8. december 1973 kunne man indvie sin egen egentlige kirke, en meget smuk, stor kirke, beliggende på Hadsundvej 75. I de mange mellemliggende år, har man med kortere eller længere mellemrum måtte holde flyttedag, fra Niels Ebbesensgade til Vestergade, Korsgade, Braskensgade til Frederikstorv, videre til Nørregade, indtil man endelig i 1951 erhvervede fagforeningsbygningen i Søndergade 20.

En af sine rigeste tider havde menigheden i »Stefansalen« på Frederikstorv, hvor man fik indrettet en smuk mødesal i det hotel, som man havde købt. »Stefansalen« blev indviet skærtorsdag den 18. april 1935, og blev rammen om den vækkelse, som i årene 1936 til 1938 fyldte salen til yderste kapacitet.

Under den tyske besættelse blev »Stefansalen« beslaglagt og senere solgt til kommunen, og menigheden blev igen hjemløs, indtil man i 1943 lejede sig ind i Nørregade 13. Selvom omgivelserne til dette sted langt fra var indbydende, idet den store sal, som kunne rumme op til 400 mennesker, lå i en bagbygning oven over en stald, og navnlig i krigens år, hvor det kneb meget med brændsel, var meget kold og ofte fuld af røg fra de halvvåde tørv i de dårlige kakkelovne – så blev det dog alligevel et sted, hvor mange mennesker samledes, ikke mindst ved de store stævner, hvor venner fra hele Nordjylland stævnedes sammen.

Ålborg blev på en naturlig måde samlingsbyen for hele Nordjylland, og man måtte ofte ty til større lokaler ved de særlige lejligheder, hvor man havde besøg ude fra. Allerede i 1926, hvor man havde besøg af Dan Williams og Turnbull fra Storbritannien, oplevede man et sådant stormøde, som dog blev langt overgået i antal, da man i 1937 havde besøg af nogle indfødte prædikanter fra Nigeria, og i den gamle Ålborghal ved Skovbakken samledes over 1200 mennesker ved hvert af de to møder, som afholdtes.

Anders Olsen fra København, over-

Ungdomsgruppe foran Stefan-Salen.

tog ansvaret som forstander for Ålborg menighed, den 16. august 1926 og var menighedens nidkære forstander i en periode på 10 år i første omgang. Hans hustru, Lilly Olsen, var en tid leder af menighedens strengekor, og sammen gjorde de et stort arbejde i menigheden. Man kunne i denne første tid ofte opleve, at Anders Olsen, næsten ene mand, afholdt gademøder; stående på en kasse, bragte han med sin vældige røst, evangeliets budskab ud på gader og torve.

Mange af kirkens tjenere har tjent i Ålborg menighed som forstandere, nogle endda i flere perioder, eller på anden måde haft tilknytning til menighedens arbejde: Anders Olsen, Al-

fred Søndergård, Sigfrid Beck, Kurt Mortensen, Walther Petersen, Th. Holt, Helge Hansen, N. P. Jensen, Jens Erik Friberg, Carl Anker Jensen, P. Møller Jacobsen, E. Nicolajsen, J. Kr. Larsen, Anders Bentsen, Svenning Sørensen, Holger Hansen, Kaj L. Mortensen, Erling Rasmussen, Jens Peter Larsen o. fl.

Ålborg menighed fik også lov til at sende en missionær ud, nemlig Inger Lange, hvis forældre var blandt de første som tilsluttede sig menigheden. Inger Lange fik en livslang gerning på Ny Hebriderne, men herom er berettet i denne bogs særlige afsnit om mission.

Ved Ålborg havn begyndte Richard

Larsen for nogle år siden en traktatmission på skibene for søfolk fra andre nationer. Mange søfolk har gennem denne mission fundet vej til møderne i vor kirkesal, hvilke naturligvis har givet møderne sin særlige karakter og kolorit.

Camilla og Helge Hansen, har i anden omgang tjent som forstanderpar for Ålborg menighed i de sidste 6 år, og vil altså få anledning til at markere kirkens jubilæum i de skønnest tænkelige omgivelser i den nye kirke på Hadsundvej.

Nørresundby ⁽¹⁸⁾

På Limfjordens solside har vi Nørresundby, hvor der også blev samlet en menighed. Troen kommer ved at høre, siger Skriften, så der blev virket med møder også der. I nogle år afholdtes møderne i Lindholm, Thistedvej 101, hos Marius og Mille Pedersen, senere fik menigheden sit eget lokale i Nørregade 15, hvor en trofast lille flok samledes. En familie, P. A. Pedersen tilflyttede Nørresundby fra Dronninglund, og gjorde en god indsats i menigheden, foruden et omfattende arbejde blandt de mange flygtninge, som var samlede i lejre på Nørresundbysiden af Limfjorden.

Anders Bentsen, Svenning Sørensen og Kr. Iversen har været menighedens ledere, indtil man fandt det formålstjenligt at lægge menigheden ind under Ålborg menighed, som man så siden har tilhørt.

Hobro ^(P)

»Hå do wåt i Hobrow?«, spørges der, og svaret må blive: »Ja, vi hå wåt der!«.

Da man i 1927 sendte 3 mødetelte gennem Jylland, begyndende i Vendsyssel, kom man da også til Mariager og Hobro. Det var Anders Olsen og Alfred Søndergård, som virkede på denne måde.

Nogle få stykker lod sig vinde for Herren ved disse møder, men rejste senere fra egnen, så noget fodfæste fik vi aldrig, hverken i Mariager eller Hobro.

Nibe ⁽²⁰⁾

Det var en naturlig ting, at man fra Ålborg besøgte de omliggende byer for at evangelisere der. Da man under et sådant besøg kom til Nibe, og traf en kristen håndværker, sagde han til vore udsendinge, at det ville være helt nytteløst at afholde kristelige møder på stedet . . .

Alligevel forsøgte man sig med teltmøder, idet man i sommeren 1927 rejste et af de 3 telte, man havde til rådighed, i Nibe. Evangelist Edvard Olsen, som betjente teltmøderne, betegnede byen som åndelig død – men trods dette, kom dog to unge mænd til Ålborg fra Nibe, og tog imod frelsen

En del år senere blev Carl Anker Jensen fra Ålborg, stationeret i Nibe, for som pioner ved bladsalg og møder at evangelisere i Vesthimmerland. Selvom det aldrig blev de store skarer, som samledes, så blev der dog en lille trofast skare fra Nibe og Seber, som stadig holder arbejdet i gang.

Forud for teltmøderne i Nibe, var der afholdt nogle møder i Løgstør, og så her var det ægteparret Anna og Sigurd Bjørner, som tiltrak det store publikum, da de talte ved to teltmø-

der. Sigurd Bjørner var fra Ranum, nabobyen til Løgstør, men trods mange ihærdige forsøg, lykkedes det dog heller ikke at vinde denne by.

Kås-Pandrup

(21)

Egnen her om Store Vildmose har i tidens løb oplevet flere store vækkelser. En af egnens kendte digtere, Thomas Olesen, har beskrevet det åndelige røre, som gik hen over egnen i flere af sine bøger. Selvom hans beskrivelse af vækkelsesmøderne, og den særlige atmosfære ved de mange hjemmemøder, ikke var præget af særlig stor elskværdighed, har han dog tegnet et meget karakteristisk billede af hele denne særprægede egn. Nu skærer brede asfalterede veje sig gennem Vildmosen, og moderne huse skyder op overalt – mosen er på tilbagetog, og det er vækkelsen også.

Dog er det ikke svært at finde ind i de gode fodspor, som blev trådt i de store vækkelses dage. Selvom kun få endnu er tilbage fra den tid, så lever gudfrygtigheden dog stadig blandt denne egnens befolkning.

En af de menigheder, som vel markerede sig stærkest efter vækkelsen, var »Guds Menighed«, som endnu har deres hus i Kås foruden Det Danske Missionsforbund. Fra »Guds Menighed« kom kaldet til vor menighed i Ålborg i 1943, fordi man i længere tid havde bedt om en oplevelse af Helligåndens fylde, og nu ønskede at høre mere om dette.

Sigfrid Beck, Jens Erik Friberg og Martinus Bjerre, fulgte opfordringen, og blev vel modtaget. Mange oplevede en dåb i Helligånden, og et nyt røre skabtes på egnen. Desværre skab-

tes også en betydelig modstand, ikke mindst, da nogle af menighedens dansk-amerikanske prædikanter dukkede op for at dæmpe det røre ned, som ikke lige var efter deres lærebog.

Det må beklages i dag, at dette skete, idet nogle af Guds Menigheds egne prædikanter, Kr. Nygård, Kaj Mortensen og Henry Jensen, ikke så anden udvej end af forlade »Guds Menighed« og tilslutte sig Apostolsk Kirke. Historien vil vel også i dette tilfælde, som i så mange andre tilfælde vise, at de mange ulykkelige splittelser kunne og burde være undgået, hvis ikke menneskelige indgreb havde forsøgt at hindre Guds værk. Nu kommer Helligånden, gennem hele den karismatiske vækkelsesbølge, ind over alle samfund – uden at spørge om forlov –

Hjørring-Løkken

(22)

Den nordlige del af Jylland har særlig været frikirkernes landsdel. Den dybe religiøse længsel og nedarvede gudsfrygt som prægede befolkningen i de barske nordjydske egne, kunne ikke tilfredsstilles blot af den ydre form for kirkegang, som den officielle kirke bød på. Det blev derfor i stor stil lægfolk, der kom til at præge udviklingen med det stærke ord om omvendelse og frelse, som befolkningen længtes efter.

Ved århundredets begyndelse kom prædikanter fra Amerika og Norge til Vendsyssel, og bragte ved deres virksomhed en vækkelse med sig, der stærkt betonede budskabet om Helligåndens dåb og helliggørelse. Dette budskab var fremmede toner for mange i de gamle kristne samfund,

Indvielse af Løkken menigheds første menighedshus.

men bragte en stærk åndelig fornyelse med sig, der yderligere resulterede i, at man fik øjnene op for troendes dåb.

De, der oplevede eller anerkendte den bibelske åndsdåb, sluttede sig ofte sammen, så nye menigheder blev dannet, bl. a. i Løkken og Hjørring. Da man så, gennem læsningen af Evangeliebladet, som udkom i 1921, redigeret af Sigurd og Anna Bjørner, erfarede, hvordan Gud virkede andre steder i landet, især i København, søgte man kontakt med menigheden i København.

I 1923 kunne man læse i Evangeliebladet om sommerens bibeluge på »Libanon« i Helsingør, at man der havde behandlet emnet fra Efeserbrevets kap. 4, om de bibelske embeder, og at man troede, at Gud ville give disse tilbage til sin kirke ingen. Den loka-

le leder for de åndsdøbtes kreds i Løkken, Valdemar Nielsen, havde ofte talt om aposteltjenesten for de kristne menigheder, også for vor tid, som noget vi måtte forvente.

Da man senere erfarede, at Sigurd Bjørner, ved besøg ved Den Apostolske Kirkes stævne i Wales, var blevet kaldet til apostel, tog man mod indbydelsen til at deltage i en konference i »Evangeliehuset« i København, hvor 5 ledende mænd fra kirken i Storbritannien, ville gøre rede for det apostolske syn. Tre mænd fra Vendsyssel deltog i disse møder. Det var A. Kjeldsen, Valdemar Nielsen og Alfred Søndergård. Iøvrigt deltog brødre fra hele Danmark i konferencen.

Brødrene fra Vendsyssel rejste hjem med den overbevisning i deres hjerter, at det de havde hørt og set ved konferencen, var fra Herren, og

man ønskede at tilslutte sig Den Apostolske Kirke. På deres opfordring blev Sigurd Bjørner indbudt til et besøg i Løkken for at man kunne stifte en apostolsk menighed i Vendsyssel. Kolding og Horsens var de første to nye menigheder i Jylland, Løkken-Hjørring menighed kom altså ind som nr. 3, da den blev stiftet, den 3. maj 1924. Valdemar Nielsen, Løkken, blev indsat som menighedens første forstander, og Alfred Søndergård skulle, som hidtil, tjene som evangelist og tillige fungere som lokal leder i Hjørring, som altså, på det tidspunkt var en del af Løkken-Hjørring menighed.

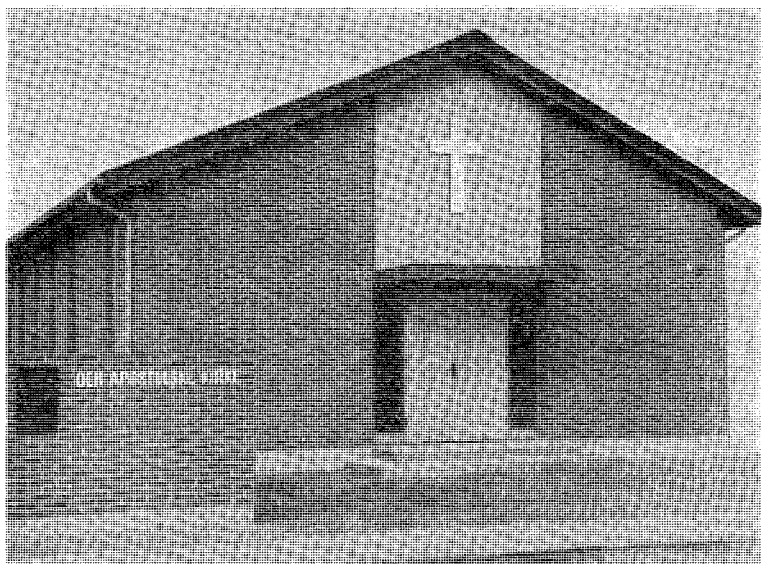
De første offentlige møder man afholdt i Løkken, efter den nye menighedsdannelse, var i den kendte prædikant, Carl Christensens sal, som i tidernes løb havde været rammen om mange af de vækkelser, som skiftende samfundsmissioner havde været medvirkende i. Senere lejede man en hotelsal til menighedens møder,

indtil man i 1939 købte ejendommen, Stationsvej 7, hvor man i det tilhørende værksted indrettede en kirkesal.

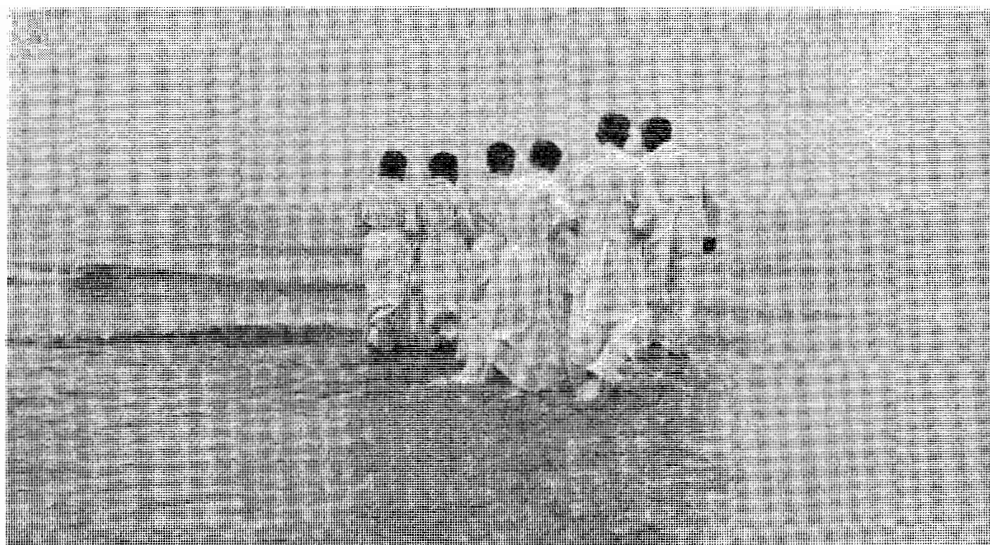
I 1968 blev en ny smuk kirkebygning indviet. Den var hovedsagelig bygget af menighedens egne medlemmer med menighedens forstander Kristian Jacobsen og Erik Nielsen som bygmestre og håndværkere. Efter at jernbanestationen var blevet nedlagt, fik vejen et nyt navn, så menighedens adresse nu er Harald Fischersvej 5.

Der har været opgangstider og nedgangstider for menigheden i Løkken, der vel for en del har båret præg af det urolige hav ved byens klitter. Kun én af dem, der var med fra begyndelsen, Larsine Jensen er tilbage af den første flok, som for de halvtredsindstyve år siden tog det dengang så store og afgørende skridt.

Af de mange som i tidens løb har tjent som forstandere for menigheden i Løkken, er Valdemar Nielsen, Kr.

Kirken i Løkken.

Dåb i Vesterhavet ved Løkken.

Iversen og Kr. Nygård gået forud, hjem til herligheden hos Herren. Foruden disse har Svenning Sørensen og Kr. Ehlers betjent menigheden i tidens løb. Det nuværende lederpar er Esther og Kristian Jacobsen.

For den, som har oplevet de gode »gammeldaws« vækkelsesmøder i den gamle lavloftede mødesal på Stationsvej 7, med salen så fyldt af siddende og stående mennesker, at der dårligt var plads til at trække harmonikaen ud, med en overophedet kakkelovn og en luft der bar tydelig præg af befolkningens nære omgang med fisk, med stribevis af søgende mennesker ved den gamle »bodsbenk«; for den står Løkken som et begreb, der ikke findes noget andet sted – det hører i alle tilfælde til nogle af mit livs største oplevelser. En særlig oplevelse var det, da vi på knæ ved »bodsbenken«, i bøn med søgende mennesker,

den 4. maj 1945 fik hvisket i øret, at Danmark igen var frit. Hvordan det møde endte, kan enhver forestille sig.

I Vendsyssels hovedstad

Ved stiftelsen af Løkken-Hjørring menighed udtalte Sigurd Bjørner: »Hjørring vil senere blive en hovedmenighed« – med sin placering, som den største by, midt i landsdelen, var det en ret oplagt forudsigelse, som forøvrigt hurtigt kom til at gå i opfyldelse.

Menigheden i Hjørring blev udskilt fra Løkken som selvstændig menighed, den 3. februar 1926. I sommeren 1925 besøgte Anna og Sigurd Bjørner Hjørring med det store telt, som var rejst på en byggeplads i B. Seidelinsgade. Møderne blev til stor velsignelse og mange sluttede sig til menigheden efter disse møder. Blandt disse var Kathrine Schjøning, senere gift

Simonsen, bedre kendt af mange som oldfrue på højskolen i Kolding.

Hjørring menighed fik sit første mødelokale i en logesal på Klokagervej 67. Ellers foregik meget af menighedslivet, som så mange andre steder i hjemmene. Navnlig et af disse hjem hos Karoline og Thomas Thodberg, blev et samlingssted for menigheden, hvor ikke mindst ungdommen flokkedes.

Den 24. marts 1926 indviede menigheden en sal helt til eget brug. Den var beliggende i Østergade 36, og kunne rumme ca. 60 personer. Fire år senere, den 1. april flyttede man til et større lokale i Østergade 13, og i dette lokale fik man indrettet dåbsbasin. Indtil da havde man døbt i fri luft, hovedsagelig i Vesterhavet ved Løkken.

Der skulle gå næsten 10 år efter menighedens udskillelse fra Løkken, før man »fik foden under eget bord«, idet man købte Arbejdernes Forsamlingsbygning i Kongensgade 10, og i den fik indrettet en smuk kirkesal med plads til 175 mennesker. Den blev taget i brug, den 20. oktober 1935, og er stadig samlingsstedet for menigheden, undtagen ved de store stævner, hvor man må ty til leje af en større sal i byen.

Hjørring menighed har været en meget aktiv menighed, der særlig gennem sine kvindelige bladsælgere, nåede vidt omkring, som det hedder: Guds ord blev spredt fra hav til hav, landet mellem Vesterhavet og Kattegat med Hirtshals, Ålbæk og Skagen som faste holdepunkter. Man har i tiden været oppe på ikke mindre end ca. 40 udposter, hvor man enten sam-

ledes i hjemmene, til friluftsmøder eller på en kro i et forsamlingshus el. lign. En af disse mest aktive udposter var Tårs, hvor man begyndte regelmæssige salsmøder i 1941. Mange sluttede sig til kredsen, hvortil hørte familierne Muhlig og Brohus hvorfra mange gode medarbejdere for Guds rige rekruteredes.

Som forstander og leder af Hjørring menighed og distrikt, har Alfred Søndergård tjent ca. 15 år over fire perioder. Af andre kan nævnes Ferdinand Larsen, Martinus Bjerre, Kurt Mortensen, Magnus Hansen, Svenning Sørensen og P. Møller Jacobsen. Menighedens nuværende lederpar er Margrethe og Leif Rødningsby fra Norge.

Man begyndte en søndagsskole den 12. september 1926 med Ferdinand Larsen som leder og med fire medarbejdere. Der kom første gang 29 børn, men inden nytår, havde man øget til 45. De fleste var fra byens barakker, så menighedens søstre fik en god anledning til at yde en kristen-social indsats ved at sy tøj til de fattige børn, og dem var der altså mange af i de tider. Klædefabrikant M. Bech og hustru støttede dette arbejde på bedste måde.

FREDERIKSHAVN

Apostolsk Kirkes første møde i Frederikshavn, blev afholdt i sommeren 1925. Sigurd Bjørner var taler, og man havde hængt store plakater op om mødet overalt i byen. Mødet fandt sted en lørdag aften i en af byens parker. Efter mødet blev man indbudt til besøg i et hjem og havde der anledning til samtale med nogle af

de fremmødte. Dermed var grunden lagt til de hjemmemøder, hvorved arbejdet blev fortsat, indtil man kunne leje en logesal i Rimmensgade og senere på Afholdshotellet, hvor man i mange år har holdt møder.

I 1927 flyttede Ferdinand Larsen og hustru fra Hjørring til Frederikshavn for at betjene missionen der, og havde en meget velsignet tid med venneklokken der i byen, samtidig med, at man holdt forbindelsen med Hjørring ved lige.

Forskellige andre har betjent kredsen i Frederikshavn i kortere eller længere perioder, deriblandt Neve Nielsen fra Tolne, der sammen med sin hustru gjorde et stort arbejde på de kanter. Men noget større gennembrud blev det aldrig til for vor mission i Frederikshavn.

En del af menighedens medlemmer har været læsø-boere, og haft det på hjerte at virke med litteratur derovre på øen. I juni 1937 drog en flok med

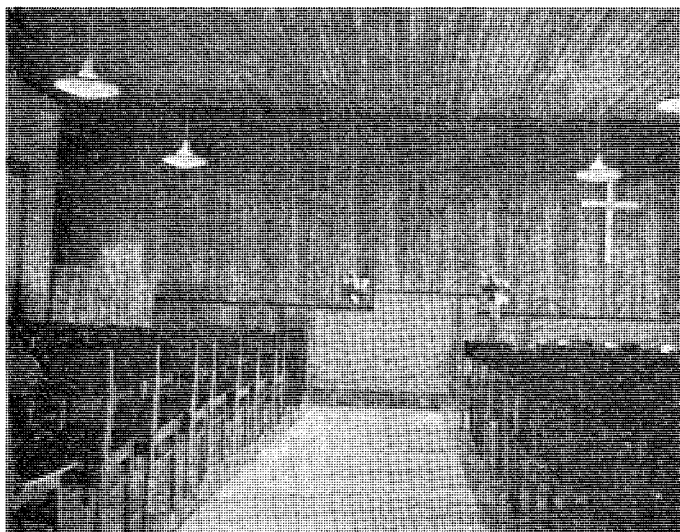
færgen fra Frederikshavn til Læsø, hvor de holdt friluftsmøder og et møde på Vesterø havns hotel.

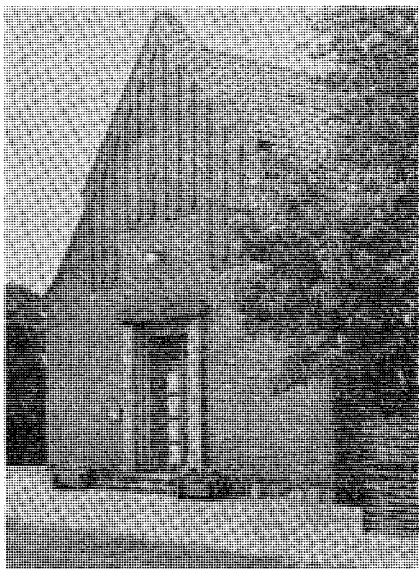
BRØNDERSLEV ⁽²⁴⁾

Når det gælder Brønderslev, falder tanken helt naturligt på Anton Kjeldsen, der var en kendt mand i byen, kendt for sit gode arbejde og for sit kristne vidnesbyrd. Helt alene stillede han sig ofte op på gaden og holdt et friluftsmøde, hvor han med sin vældige røst sang og talte til folk, som gik forbi. Han havde oplevet en radikal omvendelse under bøn i en tør lærgrav, og sluttede sig i første omgang til den grundtvigske bevægelse. Senere blev han pinsemand, den første i Brønderslev og i lang tid den eneste, så han med sin gode jyske humor kunne hævde, at hjemme i Brønderslev, hvor han stod, var der absolut enhed.

Som nævnt var han en af de tre mænd, der tog imod indbydelsen til

Ved indvielsen af den nye kirke i Brønderslev.

Kirken i Dronninglund.

Den Apostolske Kirkes konference i København i 1924, og han var med til at indbyde Sigurd Bjørner til Vendsyssel. Selv deltog han troligt med vidnesbyrd og solosang ved vore møder rundt om i landsdelen, og lejede også for egen regning en sal i Brønderslev, men var dog alligevel en tid lang, eneste medlem af Den Apostolske Kirke i Brønderslev.

Kjeldsens gerning kom dog til at bære frugt! Da man i 1969 kunne indvie en smuk og ny kirke, med tilhørende forstanderbolig i Brønderslev, var en af dagens højdepunkter, da man ved kransenedlæggelse holdt en kort mindehøjtid ved Anton Kjeldsens og tidligere menighedsforstander Berginus Larsens grave.

Nu stod den dejlige nye kirke der, som et synligt bevis på, at en levende menighed var vokset frem, ud af den ringe begyndelse og at Kjeldsens »enhed« var blevet til en dejlig flok,

som nu kunne indvie dette skønne menighedshus her på Kirkevej 10. Og netop enheden er det, der i ægte og bogstavelig forstand præger menigheden, som sammen med sit unge forstanderpar, Lillian og Niels Jørgen Dahl Jensen, fører den gerning videre som Anton Kjeldsen i de mange år stod helt alene for.

Forud for den store festdag, da man kunne indvie denne nye kirke var gået mange gode år, hvor menigheden i en del år, under Anton Jensens og Berginus Larsens ledelse, samledes i skolens sanglokale og senere i menighedens egen mødesal, Bredegade 36. Menigheden begyndte som en udpost fra Hjørring menighed, men blev udskilt som selvstændig menighed, den 23. august 1942 – senere fik menigheden selv udposter hvorfra en del sluttede sig til menigheden. G. Skak Pedersen, som i nogle år havde stået for arbejdet i Skagen, tilflyttede Brønderslev, og blev en god støtte i arbejdet også her.

Vel har kirkebyggeriet i Brønderslev været udførligt omtalt i Evangeliebladet, men vi synes, at vi endnu engang, her ved jubilæet, vil have lov til at kippe med flaget for det forbilligt gode og økonomisk vel funderede arbejde, som her blev udført af menigheden, med G. Skak Pedersen, Ludvig Nielsen og Erik Nielsen, som bygmestre.

Østvendsyssel-Dronninglund distrikt

Godt tredive kilometer fra Ålborg ligger Dronninglund by midt i det skønne og frodige Østvendsyssel. Byen som sådan, har aldrig budt os særlig velkommen som kirke, eller vist

større interesse for vort virke – alligevel kom stedet til at betyde uendelig meget for det rige åndelige arbejde, som voksede op i hele egnen rundt om Dronninglund. Dronninglund blev samlingsstedet for distriktet, og kunne der til hverdag være ret så stille i vort lille kirkehus på Fredensvej, så summede stedet af liv og røre, når man kom ind fra de mange oplandsmenigheder og udposter.

Dronninglund menighed er et barn af Ålborg menighed, som netop i de store pionerår, også besøgte Dronninglund med et mødetelt. Det var i sommeren 1926.

En af dem, som fandt vej til teltet en søndag eftermiddag, var Margrethe Christensen, som ellers rent »tilfældigt« blot var ude for at spadsere sig en tur. Hun gik ind til mødet og blev meget grebet af det, hun hørte, og søgte senere forbindelse med menigheden i Ålborg. På hendes opfordring blev der afholdt et møde på Dronninglund hotel, og ca. 30 tilhørere var mødt. Af disse sluttede 6 sig til kredsen i Ålborg, deriblandt Sofie og Carl Larsen, som kom til at betyde meget for det rige liv og virke, som kom til at præge hele distriktet, efterhånden som arbejdet udviklede sig. Talerne ved disse første møder i Dronninglund var Anders Olsen og Alfred Søndergård, som sammen med venner fra Ålborg gik gennem byen og uddelte indbydelser til møderne.

De efterfølgende møder blev fortrinsvis afholdt på hotellet eller i forsamlingshuset med betjening fra Ålborg. Den næste sommer, i 1927, rejste man igen evangelieteltet i byen og havde god tilslutning til møderne.

Sigurd Bjørner medvirkede ved møderækken sidste mødeaften. Umiddelbart efter disse teltmøder, oplevede man en rig udgydelse af Helligånden ved et hjemmemøde, hvor mange for første gang oplevede tungetale og profeti.

Margrethe Christensen døde tidligt. Hun var enke, og havde ingen børn. Hun efterlod sig en sum penge, der efter hendes ønske skulle anvendes til et kirkehus, og vennerne var naturligvis meget taknemmelige for denne store gave. Den nye kirke som nu rejstes med tømremester Erik Hakonsen, Flauenskjold, som bygmester, blev indviet den 18. august 1935, ved et stort møde. Selve indvielsen blev foretaget af Jens Jensen, Roskilde, som havde været tilsynsførende med byggeriet, desuden deltog Anders Olsen, Ålborg, i indvielsen. Samme dag blev Alfred Søndergård, som havde været stationeret i Esbjerg, indsat som leder af arbejdet i Østvendssystemet. En søndagsskole blev kort efter, den 1. september 1935, begyndt på stedet.

Selvom man nu havde fået det dejlige kirkehus i Dronninglund, så blev det som nævnt, oplandsbyerne, der i stigende grad fik betydning for hele arbejdet i distriktet. Til Flauenskjold flyttede i 1927 karetmager Aage Pedersen. Han og hans hustru kom fra Hjørring, og fik straks stor betydning for det evangeliske arbejde i byen, så møder kunne påbegyndes, først som hjemmemøder, senere ved møder på kroen og ved teltmøder. Mange gode, solide familier sluttede sig til, så arbejdet hurtigt kunne udvides. Det blev til en vidunderlig perlekæ-

de af byer, som nu blev knyttet sammen i et rigt distrikts-fællesskab – et af de rigeste i landet.

Mænd som Edward Jensen og Johannes Jensen blev solide søjler i dette nye arbejde, hvor snart Dybvad kom med ind i billedet. Derefter Vorså, Aså og mange andre steder langs østkysten.

Møderne i Vorså blev indledt ved et møde i konditoriets sal, torsdag den 4. august 1935. Der var delt indbydelser ud i hele byen, og ca. 30 interesserede fra byen var mødt op. Det viste sig at være en åben dør for Herren. Alfred Søndergård og Aage Pedersen var talere ved disse første møder, senere flyttede Jørgen Sørensen til Dronninglund og fortsatte møderne – om sommeren ved teltmøder, der ofte samlede flere mennesker end teltet kunne rumme. Det samme var tilfældet i Aså, hvortil teltet flyttedes samme sommer. Der blev snart dannet en lille menighed i Vorså, hvor Chr. Jensen, som var formand for Indre Missions samfund i byen, blev menighedens første leder. Nu har man indrettet en dejlig mødesal i »Skovgård«, som tilhører Johs. Christensen, der nu er leder af menigheden.

I Aså har Ingeborg og Henry Larsen i noget nær en menneskealder været menighedens trofaste lederpar. De havde den glæde, i vinteren 1963, at kunne indvie en smuk sal i den gamle toldbygning, Skovvej 4, til menighedens fremtidige hjem.

Man kan vel ikke nævne Aså uden også i al korthed at nævne Aså-lejren, der vel i al sin primitivitet, alligevel står for mange som det sted, hvor Herren forvandlede deres liv. Mange

gode lejre blev afholdt her, og mange børn og unge fik her deres første afgørende møde med Herren. Nu er denne epoke forlængst forbi, efter at man har fået »Storskovlejren«, den tidligere skole på det idylliske sted i kanten af Dronninglund Storskov – men det er en anden historie, som Kipling siger.

En række af kirkens tjenere har været stationeret i Dronninglund, og ser tilbage i tiden, der med glæde.

En ret dramatisk begivenhed fandt sted mens N. P. Jensen var forstander i Dronninglund, idet en afdeling tyske soldater med deres kommandant i spidsen, bistået af en dansk politibetjent, forlangte at få nøglen til kirken udleveret for at beslaglægge den til brug for »Værnemagten«.

Man havde dagen i forvejen fået nys om, hvad der forestod, og havde dækket nadverbordet, fordi den internationale konventions definition på en kirke, understregede sakramenternes udøvelse, nadverbord og døbested. Mens delingen stod opmarcheret foran den aflåsede kirke, lå en lille flok venner sammen med forstanderen i bøn et andet sted i byen hos en ældste, ved navn Søren Jensen.

Her mødte kommandanten og politibetjenten så op for at få nøglerne til kirken udleveret. N. P. Jensen nægtede at udlevere nøglen under påberåbelse af konventionens bestemmelse om, at kirker ikke kan beslaglægges til militært brug. Da kommandanten ikke ville bøje sig for dette, blev politimesteren i Sæby tilkaldt telefonisk og mødte op, så hurtigt det kunne lade sig gøre. Under besigtigelsen af kirken, hvor nadverbordet stadig stod

dækket, måtte han erklære bygningen for en kirke og anmode kommandanten om at trække sine soldater tilbage og selv forlade stedet, hvilket han måtte indvillige i – under fuld honnør. Resten af krigen stod nadverbordet dækket, både i Dronninglund og i andre af vore kirkesale!

Foruden N. P. Jensen havde Jens Erik Friberg en kort tjenestetid i Dronninglund distrikt.

Desuden har Carl Anker Jensen, Carl Wagnholt, Kaj L. Mortensen, Holger Hansen og Jens Peter Larsen i korte eller længere tid betjent distriktet. Ligeså Mary og Anders Bentsen, der var med ved kirkens start for 50 år siden, fik lov at slutte tjenesten der.

Menighedens nuværende forstander er Ove Dufke, der foruden distriktsarbejdet også medvirker i et landsomfattende børnearbejde.

Fra det midtjydske område

»Heden, ja, man tror det næppe,
men kom selv –«

Det midtjyske område strækker sig tværs over Midtjylland, fra østkyst til vestkyst, fra det frodige agerland over de lange hedestrækninger til sandklitterne ved Vesterhavet.

Omtrent sådan kunne man kortlægge den åndelige situation i dette område – med en blanding af god jord, hedejord og sandjord – dog således, at det åndelige liv har fundet den bedste grobund på de magre jorde, at Ordets sæd her havde de bedste vækstbetingelser.

ÅRHUS

26

Efter at teltmøderne i Nordjylland i sommeren 1925 var afsluttet, blev telt og beboelsesvogn sendt med jernbanen til Århus; samtidig ankom Sigurd Bjørner og Alfred Søndergård fra Hjørring.

Da man ikke i forvejen havde nogen forbindelse i byen, måtte de to mænd selv ud for at søge en teltplads, hvilket ikke var så lige en sag, fordi det var det store mødetelt. Så man slog sig ned på en nedlagt kirkegård i nærheden af jernbanen, hvor nu Parkallé går, og beboelsesvognen blev anbragt op mod bagsiden af den katolske kirke.

Sigurd Bjørner havde denne sommer fået et sovetelt med dobbelt tag i anledning af sin 50-års fødselsdag; vi kaldte det »høvdingeteltet«. Vi havde desuden fået et militærtelt til vor rådighed til beboelse, og begge disse telte samt det store mødetelt blev rejst her på kirkegården. Derefter gik vi i gang med at hænge store plakater op overalt i byen, så mødrene, der skulle vare fra den 2.

til den 18. august kunne begynde.

Anna Bjørner ankom fra København for at medvirke ved møderne sammen med sin mand. At folk i nogen grad kom for at høre den berømte forhen-værende skuespillerinde kan vel ikke nægtes, hendes sang og hendes tale gjorde da også et dybt indtryk på tilhørerne. – Hvad der gjorde endnu større indtryk, var den åndelige myndighed, som prægede Sigurd Bjørner under denne møderække – han viste sig i sandhed som en åndens høvding.

»Om det var fordi møderne blev holdt på en kirkegård med gode henvendte århusborgere under os, skal være usagt,« lyder det fra Alfred Søndergård – »der var nu ved alle møderne en ganske særlig andagt over tilhørerne – tanken om alle de døde kunne jo nok minde om livets forkrænkelighed.«

Vennerne i den lille frie forsamling i Banegårdsgade mødte trofast op til teltmøderne, ligesom flere ledere fra andre samfund kom til møderne. En af dem, som tilhørte Kirkens Korshær, Adolf Hjeds, sluttede sig tillige med en del andre af deltagerne i teltmøderne, til Apostolsk Kirke, han fik gennem sin trofaste indsats i menighedens ledelse gennem mange år en stor betydning for Århus menighed.

Ved det afsluttende møde i teltet, var der henved 1000 mennesker til stede, og mange af disse oplevede at komme til troen på Jesus.

Efter teltmødernes afslutning fortsatte man i en sal, Banegårdsgade 6, men først den 24. november samme år blev en menighed dannet. Til stede ved menighedsdannelsen var Sigurd Bjørner og Jens Folkertsen. Nogle af

dem, som sluttede sig til menigheden, var vundet gennem teltmøderne, men størstedelen af den nye menighed kom fra den frie pinsemenighed med kolportør P. Laulund i spidsen.

Da tjenerstaben i kirken på den tid var meget begrænset i antal, måtte Hans Thuesen fra Helsingør i den første tid tage en del af ansvaret for ledelsen af den nye menighed. I begyndelsen af 1926 tjente Alfred Søndergård som leder og evangelist i Århus. Herren velsignede denne tid med en rig vækkelse, idet mange blev frelst og døbt med Helligånden, og en del blev døbt med troendes dåb i Århusbugten ved »Varna«. Medlems-tallet var nu oppe på 50, og der var derudover en stor venneklok, som trofast fulgte møderne.

Som Århus menigheds første forstander tilflyttede C. V. Sørensen fra København. En meget virksom tid fulgte, hvor bl. a. menigheden anskaffede sig en »Evangeliebil«, så man kunne besøge de mange nye steder rundt om Århus, som lukkede sig op for evangeliet.

Efter at C. V. Sørensen i oktober 1928 valgte at begynde sin egen mission, flyttede Alfred Søndergård til Århus den 27. november 1928 og var menighedens forstander til 1934.

I Århus havde Sigfrid Beck en kort tid sin første ledergerning, inden han flyttede til Roskilde. Efter ham blev Adolf Hjeds konstitueret som leder af menigheden bistået af Jens Jensen, Roskilde, som også var kirkens tilsynsførende i alle byggesager og derfor ikke kunne afse megen tid til tjenesten i Århus. Men menigheden havde et godt ældsteskab med gart-

ner C. Christensen, Viby, Kr. Heshe og L. Laursen samt C. J. Christensen, der var tilflyttet Randers.

Den unge Arne Thomsen, som nu er missionær i Afrika, var en tid hjælpeprædikant i Århus. Den 15. oktober 1936 flyttede Anders Olsen dertil fra Ålborg og var menighedens og distriktets leder til 1940, hvor han afløstes af Magnus Hansen, der igen i 1942 blev afløst af Walther Petersen.

Århus distrikt, som havde hørt til det nordjyske område, blev i dette år udskilt til et selvstændigt område sammen med de andre midtjyske byer nemlig IV område. Walther Petersen virkede i to perioder med tilsammen syv år som forstander og leder af området. Ind imellem var menigheden betjent af Otto Schmidt fra Sønderborg og Oluf Christensen fra København. Den 1. oktober 1953 blev Kurt Mortensen forstander i Århus, indtil han fire år senere blev flyttet tilbage til København, for igen i 1970 at overtage ansvaret som leder af arbejdet i Århus og det midtjyske område. Landsrådets daværende leder, Erik Friberg, tilflyttede Århus i 1953 og havde ansvaret for områdets ledelse. Han afløstes af Asger Grenov, der i denne gerning på vej til et møde i Nykøbing Mors den 12. marts 1966 pludselig blev taget bort, da hans bil blev ramt af en modgående bil, hvis fører havde mistet herredømmet over vognen.

Børge Christensen var leder af Århus distrikt fra 1957 til 1960 og afløstes af Leif Mortensen, som igen afløstes af Nathanael Folkersen, som var kommet hjem fra Canada, i 1966. I perioden under N. Folkersens tjene-

stetid i Århus, havde menigheden en værdifuld hjælp i Vilhelm Bech Hansen, der under N. Folkersens sygdom overtog den lokale ledelse af menigheden, indtil han blev forflyttet til den nye kirke i Esbjerg.

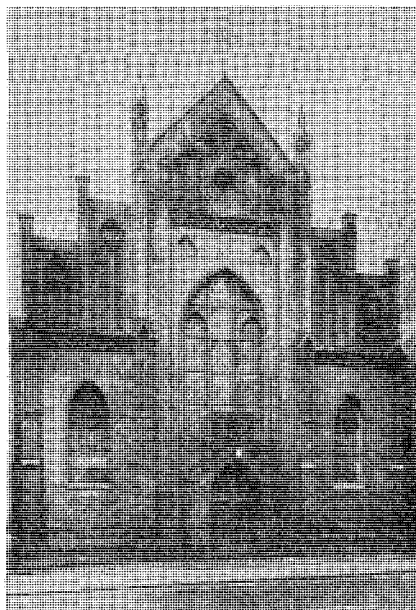
Århus menighed har næsten alle år haft lejede mødesale, og de har ofte været ringe efter tidens krav og byens størrelse.

I 1928 kom man fra Banegårdsgade til »Samaritaneren«, Østergade 6, hvor der var indgang gennem en lang smøge. En smed lavede et skilt til at sætte på huset ud mod gaden – han kom til møde og blev frelst, og mange andre fandt vej gennem smøgen, og fik et møde med Gud.

I »Samaritaneren« blev menigheden til i 1934, da man lejede »Stjernesalen«, Christiansgade 26. Her gik dog kun to og et halvt år, hvorefter man flyttede tilbage til Banegårdsgade 6 igen.

Den 21. september tog man så den store sal i logebygningen, Graven 6, i brug til menighedens møder. Salen havde tidligere været benyttet af Det Danske Missionsforbund, som nu fik sit eget hus. Her i Graven 6 blev man i mange år, indtil man endelig den 28. april 1968 kunne flytte ind i egen kirke, valgmenighedskirken, Nørre Allé 23, som man havde købt og restaureret. Det var en stor drøm, som her gik i opfyldelse, da Nathanael Folkersen, sammen med repræsentanter for landsrådet og indbudte repræsentanter for det lokale frikirkeråd og Evangelisk Alliance kunne genindvie den smukke kirke.

Man kunne for den sags skyld godt føje endnu en »århushistorie« til de

Kirken i Århus.

mange som ellers verserer: »Hvorfor tror I, de i Århus menighed er så glade og levende?« – »Det er fordi, de nu endelig er kommet ud af Graven!«

Og det er sandt! Nu er der endelig givet Århus menighed de bedste betingelser for dens virke. Men man har dog ikke glemt dem, som stadig er »i Graven«. Sommeren igennem holder man friluftsmøder nede i det gamle kvarter, og hvad man ikke oplevede mens menigheden havde til huse der, det oplever man nu, at store skarer samles for at høre evangeliet ved disse friluftsmøder. Rent bogstaveligt opfyldes det altså stadig, at »alle de, som er i Graven skal høre hans røst«!

Århus by har tit fået skyld for at have sin egen mentalitet, forskellig fra alle andre byer i Danmark – en slags marselisborg-stolthed. Det er

nok svært at vurdere, da hver by vel har sit særpræg. – Hvad der måske præger Århus menighed mest, er den stærke tilknytning til universitetet, som ikke kan undgå at sætte sit præg på de unge, der kommer til Århus for at studere ved det store universitet. Man kan glæde sig meget over de mange unge som i den anledning kommer til byen og til menigheden, men de bliver dog aldrig menighedens »egne unge« i den forstand, fordi varigheden af deres forbliven i menigheden begrænses af deres studietids varighed – derfor er der stadig bevægelse i ungdomsflokken, og det præger selv menighedsopbygningen.

I dette jubilæumsår står Århus menighed og distrikt overfor et forstanderskifte, idet det er blevet besluttet, at Leif Mortensen atter flytter til Århus, for at fortsætte den gerning, han og hans hustru for år tilbage havde lykke og nåde til at udføre her.

RANDERS

De fleste byer i Danmark har fra middelalderen haft flere kirker og et kloster. Også det gamle Randers havde »Helligåndsklosteret«, som siden kom til at hedde »Helligåndshuset«. Her i dette hus havde Apostolsk Kirke i en del år sine møder, og vi synes, at husets navn passede godt til dette brug.

Århus menighed havde, mens C. V. Sørensen var forstander, erhvervet en »Evangeliebil«, hvormed man besøgte nabobyerne. – Med denne bil ankom den 22. oktober 1926 C. V. Sørensen sammen med en stor flok af menigheden i Århus for at holde det første møde i Randers. Dette første møde

blev holdt på Kirkegades Afholdshotel og blev fulgt op af ugentlige møder, som senere flyttedes til Østergades Afholdshotel, hvor Sigurd Bjørner, Thomas Rees fra Wales og Del Rosso fra Italien i maj 1927 havde møde i hotellets store sal. Samme år havde man teltmøder i Randers.

C. J. Christensen, der var ældste i Århus, tilflyttede Randers i 1928. I hans hus, Strømmen 10, blev der indrettet mødesal, som i nogle år blev anvendt til møder. C. J. Christensen og hans hustru ofrede sig meget for gerningen og kom ved bladsalg i kontakt med mange mennesker. Ved et stævne den 24. september 1939 blev 5 døbt i Randers fjord. C. J. Christensen, kendt som »barber Christensen«, viede senere hele sit liv til bladmissionen og vil være kendt af de fleste menigheder i vort land for sin ihærdige gerning.

I 1939 flyttede Ingvar Pedersen til Randers for at tage ansvaret for menigheden, senere kom Adolf Nielsen, som dog allerede efter et år blev forflyttet til Roskilde som forstander for menigheden der.

Fra Viborg var Alfred Friberg tilflyttet Randers for at støtte arbejdet og møderne, som nu var flyttet til Helligåndshuset. Da efterhånden flere af de ledende brødre flyttedes fra Randers, gik menigheden igen over til at fungere som en udpost fra Århus med Alfred Friberg som lokal leder.

I årene efter krigen stod det sløjt til med mødevirksomheden i Randers. Efter flere forsøg lykkedes det dog aldrig at få etableret noget stærkt og solidt menighedsliv i denne by.

Først i slutningen af tredserne kun-

ne man øjne muligheder for et nyt fremstød i byen, idet Willy Rasmussen fra menigheden i København flyttede til Randers og der begyndte at samle en gruppe. I forbindelse med menigheden i Århus begyndte man påny møder, og en god flok samlede sig og blev sluttet til menigheden i Århus.

På grund af forskellige uoverensstemmelser i synet på organisatoriske spørgsmål meldte hele flokken i Randers sig i 1970 ud af Apostolsk Kirke og dannede en »Apostolsk Pinsemenighed«.

Der gik dog kun et par år, før man indså det uholdbare i denne stilling og atter anmodede om at blive tilsluttet Apostolsk Kirke. Dette skete ved en regulær menighedsdannelse, idet Randers menighed i fuld tilslutning til Apostolsk Kirkes øvrige fællesskab og ledelse blev dannet med 27 medlemmer i egen sal, Østergade 6, den 2. januar 1972. Der blev indsat fire ældste, en evangelist og en diakon. Desuden rådede menigheden over en god stab af børnearbejdere og et meget omfattende børnearbejde.

Til udvidelse af arbejdet har nogle af menighedens medlemmer for egen regning købt en tidligere skole i Munkdrup og der indrettet troshjemmet »Agape« under ledelse af tidligere missionær Hanna Nørgård.

SILKEBORG

27

Som tidligere nævnt fik man i Århus, året efter at menigheden var dannet, anskaffet sig en »Evangeliebil«, med hvilken man evangeliserede i alle omegnsbyerne. – Til Silkeborg

kom man første gang den 19. november 1926 og invaderede byen med bladsalg og indbydelse til møde. Året efter, i august 1927, fik man rejst et telt på markedspladsen, hvor Edvard Olsen og Chr. Andersen (kaldet Kina-Andersen) holdt evangeliske teltmøder. Blandt de første, som herigenem kom i kontakt med Apostolsk Kirke, var Lars og Agnes Sørensen, som gennem en hel menneskealder blev de bærende støtter i arbejdet i Silkeborg.

I kraft af sin beliggenhed kunne Silkeborg i årenes løb få god hjælp i arbejdet både fra Århus, Horsens og Herning. Til yderligere hjælp i arbejdet flyttede gartner Børge Christensen fra Viby dertil i foråret 1945, indtil han i september året efter flyttede til Kolding for at lede gartneriet og anlægge den store park omkring højskolen i Kolding. Efter Børge Christensens fraflytning, flyttede W. Kollerup Jensen til byen og virkede der som forkynder og leder indtil 1950.

Efter den tid så det ud, som om arbejdet i Silkeborg helt skulle sygne hen og gå i stå, indtil man i midten af halvtredserne igen kom igang med møder, der fortrinsvis blev afholdt som hjemmemøder hos Agnes Sørensen, Skovvejen 6.

I 1965 flyttede Else og Jørg Kägi til Silkeborg, for som pionerer at begynde et børnearbejde, og et meget godt børnearbejde kom igang. – Jørg Kägi kom senere til at stå for opførelsen af Pårup-lejren både som arkitekt, murer og arbejdsmand – et meget stort arbejde udførte han. Det unge ægtepar flyttede senere ud i et lille hus i tilknytning til lejren og var til stor

hjælp for arbejdet der. Lejren blev indviet 2. påskedag 1970.

Silkeborg menighed blev udskilt som selvstændig menighed den 1. februar 1966, idet Erna og Knud Høgh tilflyttede menigheden fra Horsens. En meget god tid begyndte for Silkeborg menighed, hvor menigheden voksede støt og konsolideredes med et godt solidt ældsteskab. Fra Søndergade 19 er man nu flyttet til Østergade 7, hvor man også har gode lokaler til det store børne- og juniorarbejde.

VIBORG

Medens vi er i fuld gang med at skrive historie, skabes historie! – Netop medens dette jubilæumsskrift er under udarbejdelse, er der sket det glædelige, at Viborg menighed nu endelig er en realitet.

Det skete ved en festlighed mandag den 7. januar 1974, altså her i selve jubilæumsåret!

Allerede i 1927 havde man forsøgt at komme ind i byen, idet Edvard Olsen og Chr. Andersen i juli måned havde teltmøder i byen. Også Anna Bjørner var taler ved disse møder. Men det var tydeligt, at denne høj-kirkelige by ikke havde haft bud efter disse »sektierer«, for der kom kun to mennesker den første aften, og besøget nåede aldrig op over 35 efter de ti dages møder. Der var dog et ægtepar, som senere sluttede sig til Apostolsk Kirke og således kunne stille deres hjem til rådighed for kommende møder i byen.

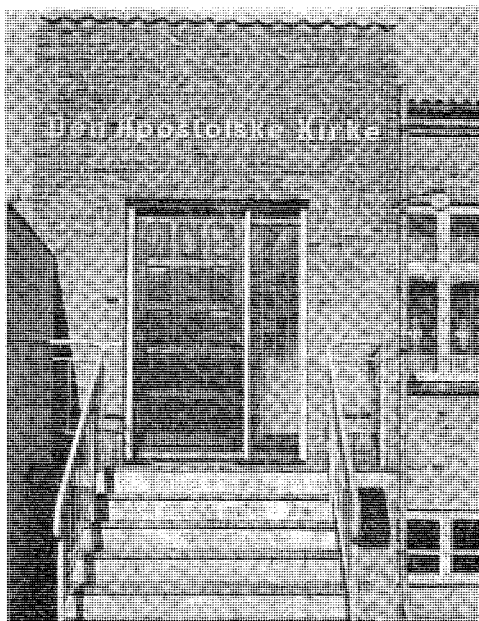
I årenes løb har der været holdt mere eller mindre regelmæssige mø-

der i Viborg med støtte fra Århus og Herning, men nogen basis for menighedsdannelse blev der aldrig. Dog var der én, som gennem alle disse år var i stadig bøn for, at det måtte ske, Gertrud Jørgensen, som nu, skønt højt oppe i årene og blind, alligevel vil få at se hendes bønner blive opfyldt.

Ved årsmødet i Silkeborg den 7. januar blev Viborg menighed dannet med 14 medlemmer, en forstander og 2 ældste. Når denne historiske menighedsdannelse skete i Silkeborg, var det i forbindelse med denne menigheds årsfest, hvor man samtidig indsatte en ny forstander.

Den direkte årsag til dannelsen af Viborg menighed er, at Erna og Knud Høgh flytter deres virksomhed til Bjerringbro ikke langt fra Viborg. – Knud Høgh bliver den nye menigheds forstander. I forvejen var en ældste og hans hustru flyttet til Stoholm og et yngre pionerpar, Alex og Elly Vejvad, var tidligere flyttet til Viborg, og endnu en ældste fra Silkeborg fulgte med flytningen til Bjerringbro. – Det blev et meget højtideligt øjeblik, da denne nye menighedsdannelse fandt sted.

Selv om det betød en øjeblikkelig dræning af medlemmer fra Silkeborg menighed, var alle dog glade og fortrøstningsfulde over dette nye skridt. Georg Müller Petersen, som var ældste i Randers menighed og tidligere missionær i Indre Mission, havde sammen med sin hustru og familie indvilliget i at flytte til Silkeborg. De blev ved samme lejlighed indsat som forstanderpar for Silkeborg menighed til stor glæde for alle.

Kirken i Herning.

HERNING

30

»Heden som en kornmark står –«

Herning-egnen – eller Hammerum Herred, som man kaldte egnen, før byen Herning blev kendt – har fra gammel tid været en religiøs egn. Det var indremissionæren Anders Stubkjærs hjemegn, og der har været megen vækkelse ved Indre Mission på de gamle hedeegne, hvor gudsfrygt og nøjsomhed var både højtidsdragt og hverdagstøj.

Sekter og frikirker havde ikke rum på disse egne. Ved et besøg i Gellerup kirke, som bærer årstallet 1140, kom vi engang i samtale med kirkebetjenten, der fortalte, at en provst fra egnen for år tilbage havde fordrevet de slemme vranglærere; men vi vidste, at netop en del af vore tilhængere var fra dette område – fortæller Alfred Søndergård.

Som det skete i tidligere nævnte tilfælde, begyndte vort virke i Herning også med en »spejderfærd« ud fra Århus menighed i omtalte »Evangeliebil« med C. V. Sørensen ved rattet og Anders Olsen o. fl. i vognen. Dette skete den 26. november 1926, hvor man holdt det første møde i Herning. Mødet appellerede ikke stærkt til fortsættelse, så først året efter vovede man sig til Herning igen, denne gang med telt, og teltmøder blev afholdt i byen i juli–august, men det var ikke velset i byen. Et af byens dagblade ville end ikke indrykke annonce om møderne.

Trods modstanden blev møderne dog rigt velsignet af Herren, og man kan berette, at nogle lod sig frelse. To af disse var ægteparret Lars og Elna Larsen, som lukkede deres hjem op for møderne, som så kunne fortsætte her i Odinsgade 24. Ved teltmøderne medvirkede Edvard Olsen og Chr. Andersen, som nu var fast knyttet til teltmissionen, desuden besøgte Sigurd og Anna Bjørner byen under mødekampagnen.

I nogle år blev Herning-kredsen betjent som en udpost fra Århus, ligesom vennerne fra Herning deltog i de månedlige stævner i Århus. En af dem, som deltog i disse stævner, Marie Pedersen, blev døbt sammen med 13 andre ved landsstævnet i Kolding, også Marie Pedersens to søstre, Minna og Magda Pedersen blev tilsluttet menigheden, og blev til stor hjælp i missionen gennem deres salg af kirkens blade og anden litteratur.

I begyndelsen samledes man jævnlige til hjemmemøder, men da flokken øgedes, begyndte man med møder

på Gregersens hotel, nu Hotel Princes, og kom derved i kontakt med endnu flere. I 1935 indviedes menighedens første lokale i Dalgasgade 45. Selvom det ikke var særlig velbeliggende, fandt dog mennesker derind og oplevede frelse.

Herning menighed blev stiftet i 1936, og Ferdinand og Marie Larsen tilflyttede Herning som det første forstanderpar. I dette forstanderpars hjem blev nu en del af møderne holdt, indtil man i 1937 lejede et nyt mødelokale i Bredegade 24. – Her havde menigheden en rig blomstringstid.

Naturligvis havde man stadig for øje at få eget hus til at samles i, men først i september 1950 fik man købt en ejendom i Grønnegade 17, hvor man i gården kunne bygge en kirkesal. Det tog tid med byggetilladelsen, og andre vanskeligheder stødte til, så først den 21. februar 1954 kunne kirkesalen indvies af områdets leder, Erik Friberg. – Byens borgmester og andre ledende personligheder var til stede og tog del i indvielsen.

»Heden skal blomstre –«

Gud gav menigheden denne forjættelse gennem et profetisk ord, og bedre betegnelse på hele udviklingens forløb kunne ikke findes – det blev en rig blomstringstid for hele hedeegnen omkring Herning. I mange, mange småbyer og steder rundt om på den tidligere så øde hede skød små grupper op, familier blev grebet af vækkelse og enkeltpersoner dukkede op, det blev et meget rigt felt, som ikke mindst nu under Jens Peter Larsens ledelse griber mere og mere

om sig. – En stor og meget stærkt evangeliserende ungdomsskare præger nu menighedens liv, og man har taget alle metoder, som kaffehusmission og lignende, i brug for at nå de mange kirkefremmede – og det virker!

Det hedder i Skriften: »Andre har arbejdet, og I er gået ind i deres arbejde –« – dette er naturligvis også sandt i denne forbindelse. Der kunne nævnes en lang række af kirkens tjenere, som i årenes løb har været med til at bane vej for det, som nu sker i så rigt mål –: Arne Thomsen tjente i to år i distriktet i 1941–42, Harald Thorsen afløste Ferdinand Larsen i 1944, Martinus Bjerre tilflyttede Herning i 1950 og havde i den tid W. Kollerup Jensen som hjælpeforstander. Alfred Søndergård var i Herning nøjagtig 5 år fra august 1954 til august 1959, han afløstes af E. Nicolajsen, som igen blev afløst af Ch. Ed. Peter fra Schweiz i 1962. Menigheden havde en god og solid opbygningstid i disse år til 1969, hvor Ch. Ed. Peter overtog ansvaret som forstander for menigheden i Paris. Siden 1965 og indtil 1971 havde desuden Hardy Jacobsen, tidligere forstander for Glostrup menighed, gjort tjeneste i distriktet som profet og hjælpeprædikant. Menighedens nuværende forstanderpar, Inge og Jens Peter Larsen, som har haft fem års tjeneste i Herning, kan sikkert glæde sig til endnu mange gode og fremgangsrige år på den blomstrende hede.

HOLSTEBRO

31

I foråret 1936 finder vi i Evangeliebladet en bekendtgørelse om møder

hos Niels Jensen, Lillestruervej 4, Holstebro, men dette spor fortaber sig snart i en hel del andre mødesteder, hvor man i Holstebro forsøger at bryde igennem. Det helt store gennembrud udebliver dog, og det må erkendes, at arbejdet i denne by aldrig har stået mål med vore forventninger. Selvom der kan fastsættes en dato for menighedsdannelse, nemlig den 7. oktober 1941, så har Holstebro dog det meste af tiden måttet indtage status som en udpost fra Herning. Som det mest faste moment i den ret så skiftende udvikling, finder vi en søster, frk. Augusta Hestbeck, der har gjort hele turen med, idet hun var den første, der sluttede sig til kirken i Holstebro, og stadig er at finde i den forholdsvis lille venneklok.

Menigheden havde en god blomstringstid i halvtredserne, medens Anders Andersen med familie og senere Sigurd Damberg virkede i menigheden. Ved indgangen til jubilæumsåret er Holstebro stadig en udpost fra Herning, men, som det hedder i nytårssangen: »med håb det ny vi møder,« således stiller det sig også for Holstebro, idet man ved årsfesten i Herning indviede et ungt par, Åse og Viggo Jensen, til at flytte til Holstebro, for, sammen med den lille flok som endnu findes der, at fortsætte arbejdet, så Holstebro må opleve en ny opblomstring.

De glædeligste tegn på nybrydning har man oplevet på vestkysten, hvor man så at sige »på yderste revle« har fået en god bastion i Dybe, hvorfra en dejlig frisk trosvind blæser ind over klitlandet. Rekreationshjemmet »Godthåb« har virkelig skabt godt håb

både for den enkelte enlige vandringsmand og den egn, som længe har syntes moden for en vækkelse.

LIMFJORDENS PERLE

Da man i sommeren 1973 ved et stort stævne på Mors oplevede en dåb i Limfjorden, hvor en stor skare hvidklædte unge lod sig begrave med Kristus ved dåben, kunne man nemt forestille sig, hvordan sceneriet har været ved Jordan-floden eller ved Genesareth sø på Johannes Døbers og på Jesu tid. Det vakte da også betydelig opsigt, ikke blot blandt de mange turister, som kom til at opleve dåben, men det gik landet over i pressen og fik endnu engang diskussionen om dåbsteori og dådspraksis til at blusse op.

Selv om det vakte så megen opsigt, var det absolut ikke noget særsyn på Mors, hvor man ofte har praktiseret denne helt bibelske form for dåb, netop fordi man her på øen er stærke tilhængere af den ukunstlede, oprigtige og for den sags skyld primitive form for kristendom, der kom det bibelske mønster nærmest.

Da man i november 1935 afholdt de første møder, og sommeren derefter havde teltmøder både i Nykøbing og i Sundby, resulterede det da også i, at man dengang foretog dåb i Limfjorden ved Sundby, hvor 8 blev døbt i fjorden.

De medvirkende ved disse møder var Anders Olsen, Martinus Bjerre, Chr. Hansen, som senere tog navneforandring til Horsebøg, og Anders Bentsen.

Samme sommer, nemlig den 15. august 1936, stiftedes Nykøbing Mors

menighed med 21 medlemmer og ellers en god venneflokk. Der blev udtaget ældste til ledelse af arbejdet, og det vil her være på sin plads at nævne Peder Olsen fra Sundby og Johs. Odgård, Sillerslev, som i de mange år har gjort en trofast ældstegering til værn for menigheden. Mors er kaldt Limfjordens perle og vel mest kendt for Østerskompagniets store virksomhed. Man hævder, at øens befolkning har det tilfælles med østers, at det er vanskeligt at få dem lukket op – til gengæld må det siges, at der i befolkningen findes betydeligt mere indhold, så når man får dem til at lukke sig op, finder man en ægthed og helhjertethed af en ganske særlig karat.

I tidens løb har man naturligvis drevet meget mission rundt om på øen, ligesom man også navnlig i begyndelsen havde en meget stærk tilknytning til Thy. Nu koncentrerer man sig hovedsagelig om Thisted og Skive, som begge nu er udposter af menigheden i Nykøbing.

Som anden nylands-mission havde man i den første tid lejede lokaler til de offentlige møder. Nykøbing fik dog ret snart sin egen sal til mødebrug, og i 1952 købte man huset i Ågade 8. Dette sted blev nu center for menighedens arbejde både på Mors og på »fastlandet«.

Kirken har i tidens løb sendt adskillige tjenere til øen til hjælp for arbejdet. Som forstander for menigheden har Jørgen Sørensen, Magnus Hansen, Børge Christensen, Holger Hansen, Anders Bentsen, Anders Andersen, Preben Dufke og Erling Rasmussen sammen med deres hustruer og sammen med menigheden oplevet det

varme fællesskab, som netop præger denne menighed.

Menigheden oplever nu med deres forstanderpar Alice og Jens Kristian Kristensen en ny god tid med god slutning til møderne, og et godt og hjerteligt forhold til andre samfund i byen.

— — —

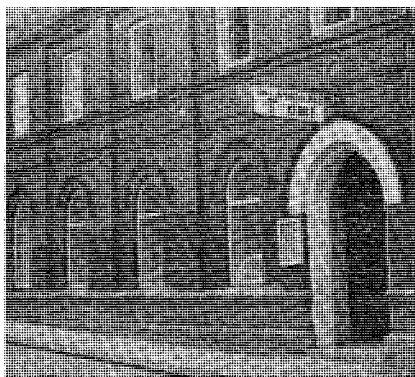
Inden vi forlader det midtjyske område for at drage sydpå og ind i III. område, der strækker sig fra Vejle og helt ned til grænsen, ja endda helt ned til Flensburg, skal vi besøge endnu en menighed på vor vej —

HORSENS MENIGHED

Det summer af liv i Vimmelskaftet 8, hvor menigheden har haft til huse lige siden dens oprettelse, for Horsens menighed satser på børne- og juniorarbejde, og det giver liv i huset. Med syn for de muligheder, som fritidsloven m. m. tilbyder den slags aktiviteter, har man indrettet hele ejendommens øverste etage til ungdomslokaler, og her drives et effektivt juniorarbejde foruden det børnearbejde, som menighedens medlemmer naturligvis også har taget til hjerte, og som drives mere som børnemission end som søndagsskole under den gammel-dags traditionelle form.

Helt tilbage til 1922 kunne man finde møderne i Vimmelskaftet 8 averteret i Evangeliebladet. Det var den daværende pinsemenighed under ledelse af Hakon Jacobsen, som havde lejet lokaler i den forhenværende metodistkirke i Vimmelskaftet 8.

Da man i 1924 indkaldte til den første konference i Apostolsk Kirke, var

Kirken i Horsens.

der også en repræsentant fra menigheden i Horsens til stede.

På deres rejse kom Sigurd Bjørner og Carl Næser, efter først at have besøgt Kolding, den 27. marts 1924 til Horsens for at have et møde med menigheden der. Da det blev klart, at menigheden fuldt ud gik ind for den apostolske lære og ledelse, gav man dem samfundshånd, og Hakon Jacobsen blev indsat som menighedens første forstander.

Huset i Vimmelskaftet var som nævnt lejet, men Apostolsk Kirke købte i 1928 huset, og har altså siden haft til huse her.

Den uro, der nu hersker i huset, er en liflig og forjættende uro med liv på trapperne og i lokalerne. Der har forsåvidt altid hersket en vis uro i dette hus, som ikke altid var lige harmonisk. En del er i tidens løb kommet og gået, og det er nok sket, at en og anden smækkede noget hårdt med døren, når han gik. Men i 1950 flyttede Jørgen Sørensen, som var vel prøvet gennem et helt menneskelivs tjeneste i kirken, her til Horsens, og der faldt ro over vandene. Det blev hans

sidste station på vejen mod de evige boliger.

I 1951 flyttede Else og Leif Mortensen ind i Vimmelskafte 8 for at hjælpe til i gerningen. Leif Mortensen blev i 1955 indsat som forstander for menigheden. Denne gerning varetog han, indtil han forflyttedes til Århus og blev efterfulgt af Preben Dufke, som igen blev afløst af Knud Høgh, der var menighedens forstander, indtil han i 1966 overtog ansvaret som forstander for den nystiftede Silkeborg menighed.

Efter en frugtbar tjenestetid på Bornholm og på Mors er Anna og Preben Dufke igen forstanderpar i Horsens, og har været det i 8 år i denne omgang. Sammen med en trofast og dygtig medarbejderstab, synes det, som om Horsens menighed har »fundet melodien« – også selvom det nu er de helt unge, der giver tonen an i det nydannede juniorkor. Horsens menighed véd, at ungdommen er fremtiden – derfor satser den rigtigt.

Syd- og Sønderjylland

**»Det lyder som et eventyr
et sagn fra gamle dage –«**

Der er vel få steder i Danmark, hvor man kan tale så stærkt om en »folkesjæl« som i Sønderjylland. Det er elsket og omstridt jord, der for alle danske står som noget symbolsk på alt det vi har kært. Her står Dybbøl Mølle på Dybbøl banke og vidner om bevægede dage i Danmarks historie, her flyder Kongeåen stille og værdigt mod Ribe, og mange, mange andre mindeværdige steder fortæller Danmarks historie.

Hertil kom Ansgar sydfra, som en apostel for Norden og byggede den første kirke, som var af træ, i 860 i Ribe, hvor senere den store domkirke rejstes og mange navnkundige biskopper fik sæde.

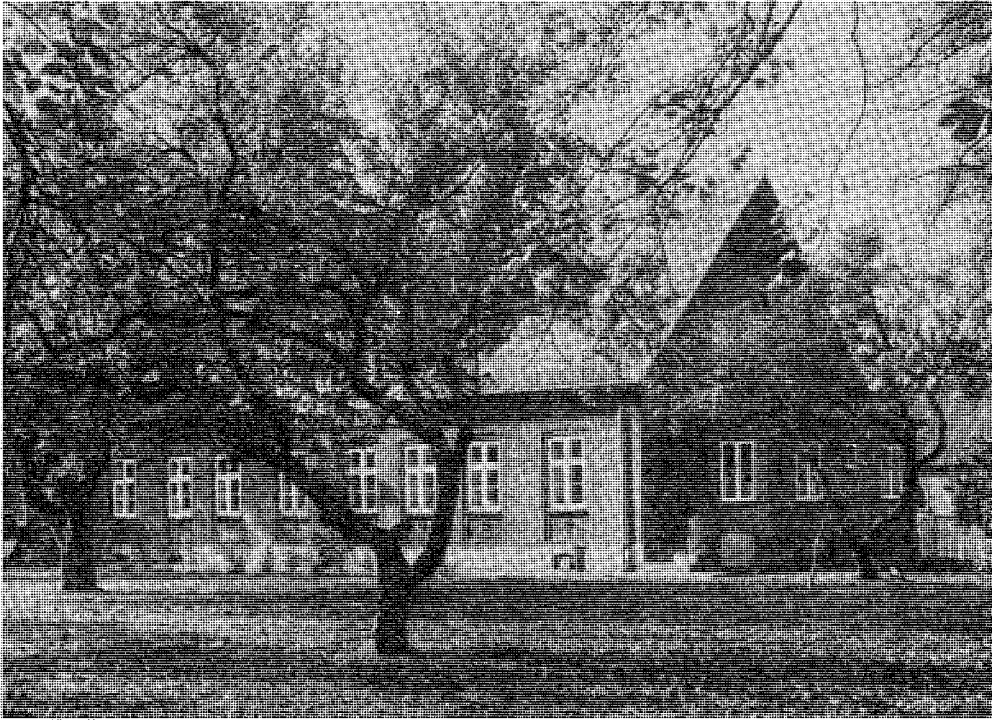
Mange strømninger, nationale og åndelige kom til at sætte sit præg på hele denne landsdels befolkning og skabte netop det man kan kalde en »folkesjæl«. Netop dette har givet alt åndeligt arbejde i Sønderjylland en egen dybde og en ægthed, som i tiden har båret gode frugter til gavn for resten af vort land.

Også for Apostolsk Kirke blev denne landsdel et rigt og frodigt område, hvorfra megen velsignelse er udgået til vort land.

KOLDING MENIGHED

Det Herrens kald, der omkring 1910 nåede Koldingegnen og navnlig Seest, hvor flere i Indre Mission vidnede om

»Kristinesminde«

en mærkbar indre tilskyndelse til et dybere kristenliv, var egentlig en første forberedelse til Apostolsk Kirkes menighed i Kolding. Den næsten samtidige uddybning af dette guddommelige kald, der skete gennem den Guds mand, Knud Thomsen, der fra, det dengang under Tyskland hørende Sønderjylland, bragte det forløsende budskab om dåben med Helligånden til Seest, hvor han slog sig ned som gårdejer, resulterede dog kun i, at et fåtal i åben bekendelse fulgte kaldet. Blandt disse kan nævnes gård-ejerparret Hans og Beate Beck, »Kristinesminde«, der åbnede deres hjem for den frigørende forkyndelse. – Da Knud Thomsen solgte sin gård og

flyttede, blev gården »Kristinesminde« det mere faste mødested i de følgende år, hvor frie prædikanter holdt møder helt frem til menighedens dannelse i begyndelsen af 1924.

Kolding menighed tilsluttede sig Apostolsk Kirke fra dens begyndelse, idet Hans Beck og Sigfrid Beck deltog i konferencen i København den 6. februar 1924. Tilslutningen af Kolding menighed fik sin bekræftelse af den samlede menighed ved et menighedsmøde den 25. marts 1924. Stationsmester A. Carlsen, Eltang, blev menighedens første forstander, men afløstes i 1927 af Hans Beck. Mens menighedsmøderne og andre interne møder fortsatte på »Kristinesminde«,

begyndte man allerede i sommeren 1925 offentlige møder i selve Kolding by i Chr. Hansens sal i Hyrdestræde, og fra sommeren 1926 helliggørelsesmøder og søndagsskole hver søndag på »Bade- og Kuranstalten«, Haderslevvej 16, der ejedes af H. C. Lorentzen og hustru, der begge var knyttet til menigheden.

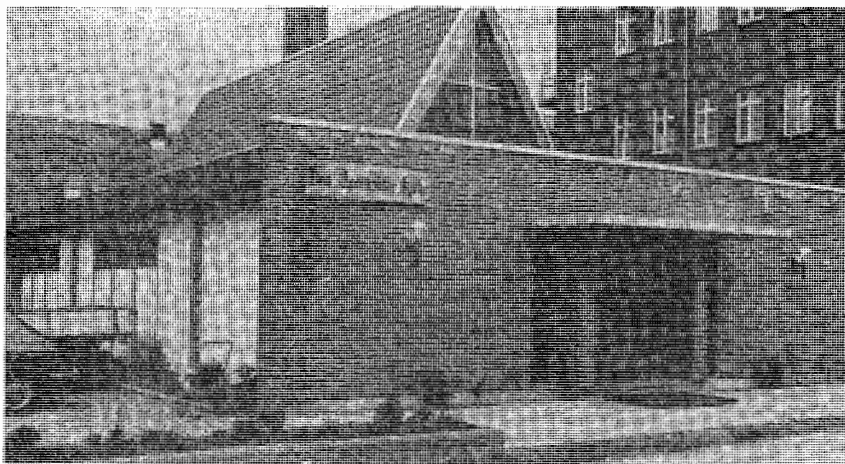
Senere flyttede menigheden til Låsbygade 32, for atter at vende tilbage til Haderslevvej 16, hvor man fik større og bedre lokaliteter, og hvor man så forblev til lejemålets udløb den 31. december 1972. Efter den tid har menigheden atter holdt møder på »Kristinesminde« samt ved større lejligheder på højskolen, ligesom man i vinterhalvåret har afholdt evangeliske møder på K.F.U.M. i Kolding. Af arvingerne efter Hans og Beate Beck har Kolding menighed i fællesskab med højskolen fået overdraget »Kristinesminde«, og der arbejdes nu på planer om, hvordan denne store gave bedst vil kunne udnyttes i menighedens arbejde.

Menigheden har i tidens løb drevet mission mange steder i oplandsbyerne, ligesom den har været værtsmenighed for de store højskolehold og det store årlige stævne, der fra en ret beskeden begyndelse i et telt på »Kristinesminde«s gårdsplads, nu samler en tusindtallig skare af internationalt tilsnit i den store kongreshal. Både skole og stævne har naturligvis sat sit præg på Kolding menigheds liv og virke.

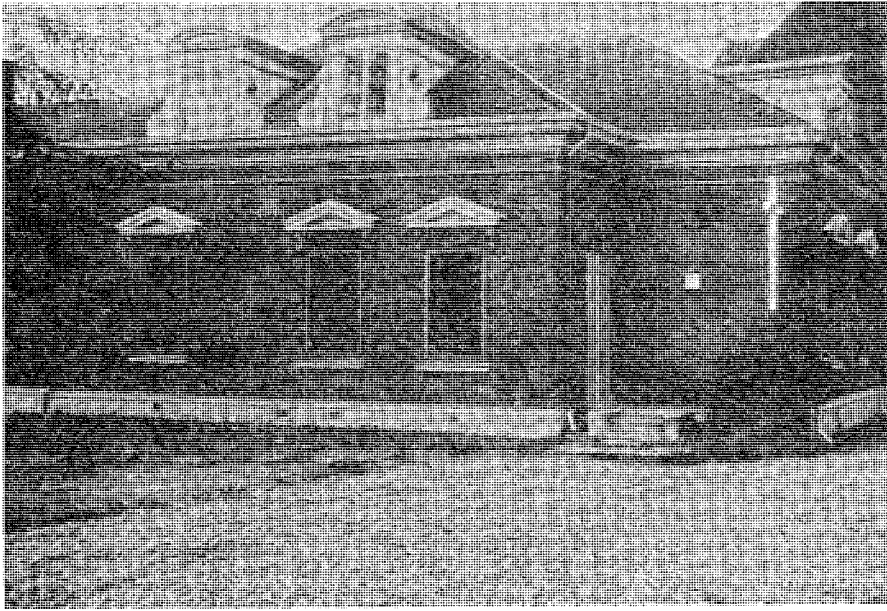
Hans Beck, der i 1927 overtog ledelsen af Kolding menighed, blev på grund af anden tjeneste i kirkens byggeudvalg og landsråd, afløst af Åge Petersen i 1942. Han efterfulgtes i 1945 af P. Møller Jakobsen, der igen blev afløst af J. E. Friberg, der var forstander fra 1949 til 1960. Derefter var Verner Jensen forstander for menigheden til 1968, hvor han afløstes af Helmuth Lundsteen.

VEJLE MENIGHED

Vejle var en af de første byer i landet, der tog imod Pinsebevægelsen.

Vejle menigheds nye kirke.

Fredericia menigheds nye center.

sens prædikanter og deres budskab om Helligåndens dåb. Også pastor T. B. Barratt fra Norge besøgte byen i begyndelsen. Apostolsk Kirkes første møder i Vejle blev afholdt af Hakon Jacobsen, som var forstander for menigheden i Horsens. I september 1926 afholdtes de første teltmøder på engen ved Kappeltoft, og mange besøgte møderne. – Evangelisterne Jørgen Sørensen og Alfred Søndergård medvirkede ved disse teltmøder. De første medlemmer blev optaget samme måned, nemlig den 25. september 1926, og de lejede straks »Hagemanns« sal i Staldgårdsgade til vækkelsesmøder hver onsdag aften. Desuden blev der afholdt hjemmemøder og møder hver søndag kl. 10 i Grejsdalen.

En kort tid havde den lille menighed sine møder i Havnegade 19, men siden var de ugentlige møder i en

lang periode hos privatlærer Laura Christensen, Kappeltoft 7. Fra nytår lejedes lokale i »Ordenshuset«, Vedelsgade 36, og der var man til 1936. Efter en tid med hjemmemøde uden sal lejede menigheden i foråret 1937 en sal i Tønnesgade 22, og der blev man så, til menigheden endelig fik sit eget hus, idet man købte en villa i Svendsgade 42. Her indviedes den 16. oktober 1946 en mødesal.

I maj 1957 overtog menigheden en bedre beliggende villa i Woersåesgade 14, hvor man oplevede en fremgangsrig tid, hvor især børnearbejdet havde rig fremgang. Ejendommen i Woersåesgade havde så stort et grundareal, at man i 1973 kunne opføre en ny kirke der på grunden. Den indviedes den 3. juni 1973. Samtidig blev »det gamle hus« indrettet som ungdomscenter og tjener rigt sit formål for den store børne- og ungdoms-

skare, som nu præger Vejle menighed.

– Forhenværende kinamissionær Magnus Kjærgård, blev menighedens første forstander og var en nidkær missionær i Vejle. Efteråret 1940 afløstes han af Åge Petersen fra Dronninglund menighed. – Senere fulgte Harald Thorsen (1943–44), Holger Hansen (1944–50), Alfred Søndergård (1951–54), W. Kollerup Jensen (1955–56), Olaf Damkjer (1956–58), Otto Schmidt (1958–60), Magnus Hedegård (1960–71) og Erling Rasmussen (1971–73). Nu er J. Kr. Larsen, som lige er vendt hjem fra sit mangeårige virke i Geneve, forstander.

FREDERICIA MENIGHED

Selvom ideen om »trekantbyen« Kolding–Vejle–Fredericia vel nok er skrinlagt, er der stadig et rigt fællesskab mellem de tre nabomenigheder. Fredericia menighed er den yngste af disse tre menigheder, idet den først blev dannet den 9. marts 1936; selv om dette altså ligger 38 år tilbage, har menigheden stadig bevaret sit ungdommelige præg, idet en stadig fornyelse af ungdomsflokken har givet menigheden så rige ressourcer af unge hjælpekræfter, at den måske er den menighed i landet, som mest af alle er en ungdomsmenighed. Dette har nylig givet sig et meget praktisk udslag, da menigheden erhvervede en ejendom, Vendersgade 50, og ved en meget effektiv og målbevidst indsats af menighedens egne medlemmer fik indrettet stedet til et moderne evangelisk menighedscenter. Ca. 5000 arbejdstimer blev brugt til denne totalrestaurering af ejendommen,

som kom til at stå menigheden i 300.000,- kr. Meget tyder på, at netop denne center-tanke, vil komme til at afløse den mere traditionelle kirkebygning i fremtiden.

Menigheden havde sit første mødested i K. Sussemihls ejendom, Bjergegade 85, siden i et lejet lokale i Danmarksgade 11, og sidst havde den i 17 år haft til huse i Henrik Pontoppidans fødehjem, Riddergade 13, hvor man havde et meget hyggeligt mødelokale med tilhørende bolig for en menighedstjener.

Vi er sikre på, at vi fortsat skal høre godt nyt fra Fredericia stadig unge menighed – også i fremtiden.

Gennem årene har A. Christensen, Samuel Kjærgård og Théodor Lachat været menighedens skiftende ledere. Menighedens nuværende forstander er Gustav Pedersen.

HADERSLEV MENIGHED

I 1928 begyndte en lille venneflokk at samles til møder i en tidligere ventesal, men først langt senere blev det til menighedsdannelse med Hans Beck, Kolding, som leder. I 1941 indviedes en ny, dejlig sal i Stormklokken 4, hvor menigheden fik til huse i ca. 20 år. I 1942 tiltrådte P. Møller Jakobsen, som samme år var blevet ud kaldt til tjeneste. – Han var den første forstander, som menigheden havde boende i byen, hvilket naturligvis gav en god baggrund for arbejdet, som nu voksede støt. 28 år senere sluttedes ringen for P. Møller Jakobsen, idet han, efter at have gjort tjeneste forskellige steder i landet, igen i 1970 flyttede til Haderslev for at betjene menigheden. Det blev hans

Kristuskirken, Haderslev.

sidste tjeneste her på jord, den 3. januar 1974 blev han stedet til hvile fra den kirke, som Haderslev menighed nu besidder.

Stormklokken 4 blev solgt i 1960, og menigheden måtte igen på vandring, men i 1967 kom der en dejlig løsning, idet Haderslev Frimenighed overdrog deres smukke kirke, Kristuskirken, med tilhørende præstebolig til Apostolsk Kirke. I årenes løb har menigheden været betjent af Th. Holt og Svenning Sørensen samt af de forskellige distriktsledere, hvoraf nogle boede i Sønderborg.

(37)

SØNDERBORG MENIGHED

Selvom Haderslev blev regnet for »distriktsbyen«, var den sydlige del af distriktet på mange måder den mest aktive, hvilket ikke mindst i Sønderborg satte sig spor i en meget levende og virksom menighed.

Efter nogle forudgående hjemmemøder og en teltkampagne i august

1930, blev der dannet en menighed med Otto Schmidt som forstander. Senere fulgte Jens Simonsen (1944), Th. Holt (1948), Ernst Jensen (1955), Svenning Sørensen (1959) og Jens Peter Larsen (1964). Asta og Peter Schmidt er menighedens nuværende forstanderpar, og menigheden oplever for tiden en rig fornyelse, der godt kunne ligne en vækkelse.

Som i alle andre tilfælde, var begyndelsen meget beskeden med nogle hjemmemøder på Augustenborgvej 77. I 1931 lejede man sig ind i logen, Bjerggade 25, derefter i 1936 i en sal, Alsgade 1. I en del år, fra 1942 til 1961, lejede man sig ind i Frelsens Hær i Ll. Rådhusgade 25. I 1961 fik man så endelig sin egen ejendom, Alsgade 7, hvori blev indrettet mødesal og lejlighed. Efter at menigheden fornylig igen har foretaget en større istandsættelse af ejendommen, kan man nu glæde sig over en smuk og hyggelig kirkesal, der summer af liv. Sønderborg menighed har et meget omfattende søndagsskole- og ungdomsarbejde og en fin stab af medarbejdere.

(39)

TØNDER – FLENSBORG

Som vi nærmer os grænseegnen mere og mere, oplever vi mere og mere de strømninger, som er gået hen over det flade land – nationale som åndelige strømninger. Her træder vi i historiens fodspor – også i åndelig henseende, her hvor Hans Adolph Brorson og hans brødre havde deres rige virke. Nu går turen ad snorlige veje med højeste tilladte hastighed – engang gik man til fods eller agede med heste eller stude for

Menighedshuset i Sønderborg.

vognen til de små hvidkalkede kirker, som med deres forblæste træer søger ly bag digerne. Her er ikke mange bakketoppe i dette flade marskland, men så megen mere højhed finder man i folkets sind og tanker. Her er det ikke bare tilladt at have en mening, her er det en livsbetingelse at have en mening. Ingen er til salg her, men alle lytter intens til forkyndelsen – og vurderer værdien af ordet, sandheden bag ordene.

I sommeren 1943 blev der, som resultat af en række teltmøder i Visby, dannet menighed med gårdejer Boysen Hansen som forstander. I 1945 holdtes endnu en teltkampagne, denne gang i selve Tønder, og dette bragte en tilgang af nye medlemmer.

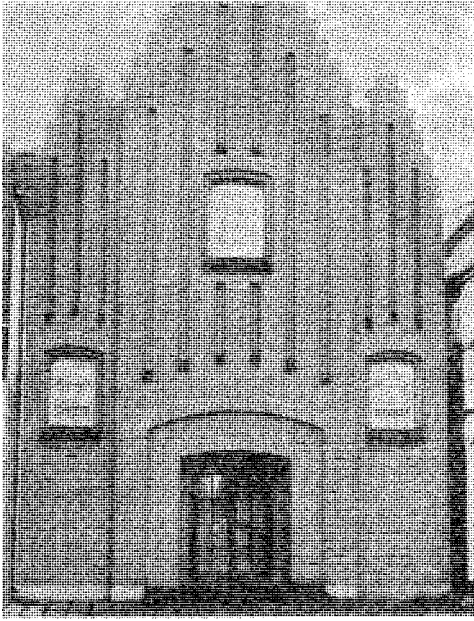
Malermester Johs. Nielsen, Nørre Nebel, der allerede i maj 1945 var tilflyttet Tønder, blev samme efterår forstander for Tønder menighed. – I det følgende efterår fik menigheden et fast lejemål på en kirkesal i Slots-gade. Man skal have oplevet de møder, som holdtes i denne lille lavloftede, uanselige sal, for virkelig at forstå den atmosfære og den ånd, som prægede møderne på dette sted.

Navnlig når man erindrer, at naboerne åbenbart havde valgt nøjagtig den dag, da mødet skulle være, til vaske-dag, og med usvigelig sikkerhed hængte tøj til tørre tværs over indgangen til salen, så man måtte kæmpe sig gennem mere eller mindre våde beklædningsgenstande af mere eller mindre intim art for at komme ind til salen. Så fornemmedes det særlig, at man var i Brorsons by, han, som uden kendskab til Slots-gades mødesal, kunne skrive: »Ak, søger de ydmyge steder –«. Endnu taler mange med glød i øjet om tiden i Slotsgade... ti meget rige år for menigheden!

I 1956 købte menigheden ejendommen, Østergade 35, til nedrivning for her at bygge en ny kirke; den blev indviet den 15. januar 1961. Smukt og naturligt falder denne rødstenskirke med sin takkede gavl ind i det helt specielle tønderske bybillede.

Så rig som hele egnen var på åndelig interesse, så uendelig mange muligheder fandtes for mødesteder, og det blev en lang række byer, som i tiden lukkede sig op for møder – Emmerlev, Visby, Døstrup, Højer, Skærbæk, Lydersholm, Terkelsbøl, Padborg, Broager, Øster Gasse m. m. I en del år gik Rasmus Lock i Broager med et stort kald i sit hjerte for Tinglev – han købte et hus, Hovedgaden 104 i Tinglev og fik der indrettet en mødesal, inden Herren tog ham hjem til herligheden.

I Flensborg blev der påbegyndt et arbejde den 16. maj 1964. Nøjagtig et år efter indviedes en mødesal i Flensborg-Mürwick. – Det var Finn Hansen, der sammen med sin hustru,

Kirken i Tønder.

som er tysk født, der begyndte dette arbejde. Senere flyttede man til den nuværende sal i Grossestrasse 32, hvor John Hewett, der i 1969 tilflyttede byen fra England, står for arbejdet. Vel er lokaliteterne ikke de mest indbydende udefra, men til gengæld brænder den lille flok for Herren og for sjæles frelse – det skal give resultat.

I Tønder menighed afløstes Johs. Nielsen den 13. august 1961 af Olaf Damkjer. Fra 1. september 1965 fulgte Leif Mortensen som leder af arbejdet i distriktet. H. C. Stochholm er menighedens nuværende leder.

Syd-Vestjylland 40

ESBJERG MENIGHED

I pinsebladet »Korsets Budskab« nr. 6, 15. marts 1921, er der en lille brev-

hilsen fra fru Magdalene Nielsen, Esbjerg, og bladet påskønnes med ordene: »Det er i sandhed en talsmand for et helt og fuldt evangelium –«. Brevet slutter således: »Vi lægger alt på Herrens alter, og så venter vi, at ilden falder og opbrænder alt, så det må blive Guds gerning og ikke vor.« – Magdalene Nielsen var bagermester Ole Nielsens hustru og kom sammen med sin mand til at få stor betydning for samlingen af den kreds af venner i Esbjerg, som forventede at Gud skulle udgyde af sin Ånd også over disse egne. Det blev da også i Ole og Magdalene Nielsens hjem, de kommende møder holdtes, af hvilke de første var averterede i Evangeliebladet for den 18. jan. 1923.

I Evangeliebladet for 6. november 1924 meddeles det, at Niels Bjerre fra Vestjylland er blevet døbt i København. Den følgende sommer blev hans søn, Martinus Bjerre, også døbt, men den historie vil være kendt af så mange, som har læst hans egen beretning i bogen: »Jeg fik det i tilgift«, som foreløbig nu er trykt på fire forskellige sprog, at det vil være overflødigt at fortælle den her. – Men under ovenstående meddelelse hedder det videre: »En vennekreds fra Esbjerg har bedt om at måtte være medregnede som medlemmer i Apostolsk Kirke og som sådan blive besøgt af vore udsendinge.«

I Apostolsk Kirkes medlemsliste for 1925 for hele landet er medlemmer fra Esbjerg opført som tilhørende menigheden i København. Menighedens egentlige stiftelse fandt dog først sted den 13. februar 1927 med Ole Nielsen som leder og senere

med Martinus Bjerre som medleder.

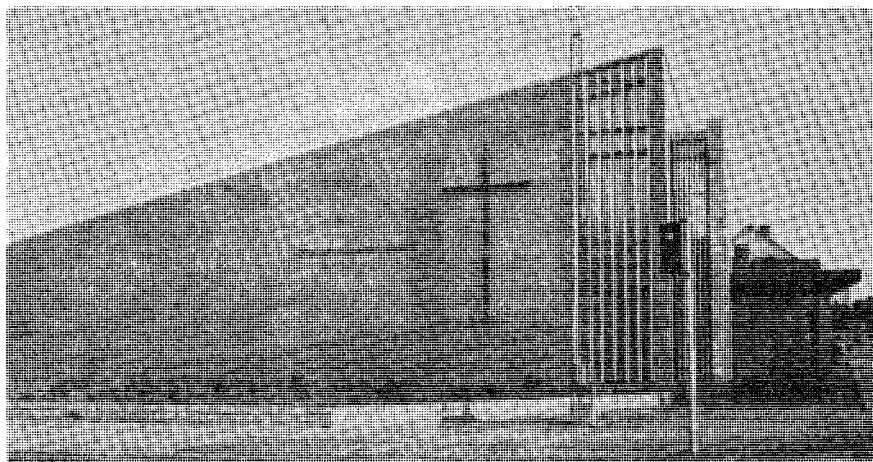
Efter at menigheden i nogle år havde til huse først på Brandts hotel i Torvegade og senere i I.O.G.T.s store sal i Norgesgade fik den sit første lokale helt til eget brug i den gamle tekniske skole, Englandsgade 24. På det tidspunkt talte menigheden ca. 75 medlemmer foruden dem på udposterne.

Allerede året efter at man havde fået ovennævnte sal, flyttede man igen, denne gang til Jyllandsgade 41. Det var den 13. september 1936, man flyttede ind her. Huset var tidligere brugt af Frelsens Hær, men nu kunne Apostolsk Kirke altså leje hele huset. Den 1. maj 1951 købtes ejendommen, som i over 30 år blev menighedens hjem, indtil man den 10. december 1967 kunne indvie en smuk ny og moderne kirke på hjørnet af Nørrebrogade og Strandby Kirkevej. I disse mellemliggende år havde Esbjerg menighed markeret sig stærkt i billedet af Apostolsk Kirkes udfoldelse og befæstelse. Gud oprejste gode, stærke og solide vestjyske mænd og kvinder her på denne vestlige stormomsuste forpost, djærve folk, der stod for det, de sagde, og sagde det, de stod for.

Både i åndelig henseende og af ydre var der mænd af format her i Esbjerg menighed. – Jens Simonsen, der med sin tunge kæmpeskikkelse var en solid ankermand – også når stormene gik ind over menigheden og fik skuden til at vugge lidt rigeligt, og Adolf Jørgensen (kaldet Poul Jørn), der med sin vældige røst sang om »den himmelske styrmand«, og selv var en af dem, man trygt kunne over-

lade roret, og de mange andre, der »bemandede skuden«. Selv om mange for længst er »gået fra borde« og ladet ankeret falde i den himmelske havn, vil netop deres navne stadig huskes: A. K. Jensen, U. C. Johnsen, Niels Møller, Marinus Ovesen, Simon Jeppesen, Klemen Christensen, Erik Hoffmeier o. fl. Tilbage »på broen« står endnu Karl Jessing, Hans Beck, J. L. Schultz, men nye navne er Gud ske lov kommet til, og med Vilhelm Bech Hansen og hustru som forstanderpar sejler man sikkert og trygt frem i smult vande mod menighedens eget 50-års jubilæum.

Esbjerg menighed fik sin første helt udkaldte mand i 1934, da Alfred Søndergård blev forflyttet fra Århus til Esbjerg. Han efterfulgtes i 1935 af Jens Folkertsen, der var menighedens forstander til 1938, hvor han efterfulgtes af Magnus Hansen. I 1940 fulgte Anders Olsen, der fik opgaven at føre menigheden gennem de svære krigsår, indtil han i 1946 afløstes af Sv. Åge Facius, der i 1949 blev kaldet til Københavns menighed. Martinus Bjerre var menighedens forstander i godt et års tid og efterfulgtes af Jens Folkertsen, der igen afløstes i 1951 af Helge Hansen, der var menighedens leder i 8 år, til han i 1959 afløstes af Ernst Jensen. Længste tjenestetid fik Holger Hansen, som var menighedens leder fra 1962 til 1971, en periode der blev meget skelsættende i menighedens historie, idet man i 1966 gik i gang med bygningen af den nye kirke. Det store og omfattende byggeri, der hovedsagelig blev udført af håndværkere fra vor kirke sammen med mange frivil-

Kirken i Esbjerg.

lige hjælpere. Ved indvielsen udtalte Esbjerg bys borgmester sin påskønnelse af den smukke nye kirkebygning.

— — — —

Foruden Martinus Bjerre, der jo fra Esbjerg fik sit virke som evangeliets forkynder over det meste af Europa, havde Esbjerg endnu en evangelist af det helt store format. Det var Gabriel Christensen fra Vejrup, der i bogstavelig forstand var en kæmpe, forøvrigt tidligere mester-skabsbryder. Han blev frelst ved et møde, hvor Anna og Sigurd Bjørner talte, på hotel Kikkenborg i Bramminge, hvor han midt i et kortspil måtte forlade sit selskab, og tiltrukket af fru Bjørners sang havnede i møde-lokalet, hvor Gud talte stærkt til ham og, som han selv kunne udtrykke det, fik mesterbryderen ned på madrassen. Han blev et vidne for Jesus overalt, hvor han kom, og fik i særlig grad fængselsmissionen lagt på hjerte. Utallige er de historier, som

fortælles om denne bomstærke mand, der havde et hjerte så blødt som smør, når det gjaldt de dybest faldne. En af historierne fortæller om en politimester, der ville afvise Gabriel med bemærkninger om, at de indsatte var nogle hårdnakkede forbrydere, som alt prellede af på. Stærkt bevæget sagde Gabriel til politimesteren: »Hvis det forholder sig sådan med disse stakkels mennesker, så må vi bede for dem, hr. politimester,« og så lagde Gabriel sin kæmpenæve på politimesterens arm og trak ham med ned på knæ på gulvet, mens han med tårerne strømmende ned ad sine kinder bad for de stakkels fanger.

RIBE – VARDE – BRAMMINGE – NØRRE NEBEL – GRINDSTED

Selv om Ribe på et meget tidligt tidspunkt indskrev sit navn i Danmarks historie, og selvom der også fra Apostolsk Kirke allerede for adskillige år siden blev gjort en kraftig indsats i denne by, så er det først

de sidste 10 år, der tegner Apostolsk Kirkes indflydelse i denne by. Gennem Viggo Pedersen og familie, som for en halv snes år siden tilsluttede sig Apostolsk Kirke, fik vor kirkes missionsarbejde en familie, hvorfra to sønner nu er udsendt til Afrika som missionærer, mens en datter er missionær på Grønland, og endnu en datter forestår ekspeditionen i vort store bogcenter i Herning. Så Ribe er tydeligvis med i billedet nu, selvom vi desværre endnu ikke tæller nogen større flok i byen.

Heller ikke i nogen af de øvrige oplandsbyer i Esbjerg distrikt er det lykkedes trods en mangeårig ihærdig indsats at samle større menigheder. Varde har siden 26 marts 1939 haft status som selvstændig menighed under ledelse af P. Østergård Hansen fra Janderup. Søndag den 7. marts 1943 blev Bramminge menighed stiftet med Chr. Madsen som leder, i Grindsted har Ingvar Jensen og Harry Bech værnet om den lille flok, og i Nørre Nebel var Chr. Vad Sørensen leder af den lille menighed, som blev oprettet den 26. marts 1939.

Selv om det altså ikke lykkedes at samle de store skarer i disse byer, har deres støtte af arbejdet i distriktets hovedby Esbjerg dog været af meget stor betydning. Det meste af arbejdet i disse byer fortsætter stadig som udpostarbejde, og sammenholdet og fællesskabet mellem distriktsbyerne er stadig til rig og stor gensidig velsignelse.

Vi har her i meget korte træk forsøgt at foretage en rundrejse til vore mange menigheder og udposter, som

nu er med i det fællesskab, som vi fejrer jubilæum for. Vi var vel, som Paulus udtrykker det: »ikke mange verdslig vise, ikke mange mægtige, ikke mange fornemme« – den historie, vi har skrevet, har været de brændende hjerters historie, historien om hengivenhed, offervillighed, troskab og pligtopfyldelse. Hvad vi skylder de mange frivillige medarbejdere, som ikke bare økonomisk støttede arbejdet, så der ofte gik gny om Apostolsk Kirkes offervillighed, men som også gav deres fritid og kræfter i tjenesten, hvad vi skylder alle disse mange medarbejdere, kan ikke vurderes – uden dem havde der været mange bare pletter på landkortet. – »Men de drog ud –«, mange fra deres gode faste arbejde for at grundlægge udposter og menigheder – »og Herren arbejdede med og stadfæstede gerningen!«

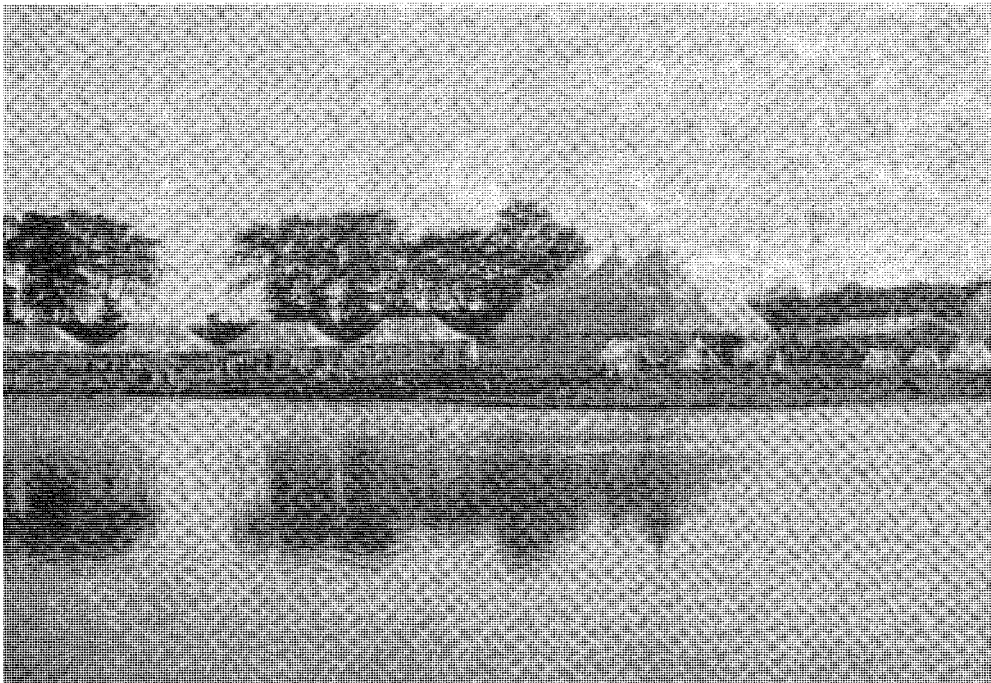
Næst Herren, går derfor vor tak ved dette halvtreds-års-jubilæum til alle vore medarbejdere, såvel i de store menigheder, som på den fjerreste udpost, en tak til de mange hjem, som åbnede sig for hjemmemøder, og derfor ikke mindst en tak til de mange hustruer, som tog deres del af det store arbejde, hvis frugter først engang vil kunne gøres op, når evighedens lys skal åbenbare det skjulte og det set!

Skolevirksomhed

Af Sigfrid Beck

Som tidligere nævnt begyndte Den Apostolske Kirkes landsstævner i Kolding sommeren 1929. De første stævner blev afholdt på selve gården »Kristinesminde«, første år med mødesal i laden og spisetelt på gårdspladsen. De 2 følgende år spiste man i laden (»Tronsalen«) og samledes til møderne i teltet. Da

antallet af stævnedeltagere stadig voksede, måtte man allerede i 1932 rejse en hel teltby udenfor gården på markerne ved den nærliggende sø. Men et stort firmastet mødetelt viste sig hurtigt at være for lille og blev i 1934 afløst af et stort nyt 1000-mands-telt. Og således fortsatte væksten og velsignelsen i ti-året frem til

Den smukke teltlejr ved »Genesareth Sø« i Seest.

Landsstævnet 1939, der atter blev en milepæl i Den Apostolske Kirkes historie i Danmark. En ny bygning med yderligere 300 sovepladser var blevet rejst og spiseteltet udvidet, så der nu kunne spise 600 samtidig. Stævnets motto: »Bryd jer nyt land« var yderst inspirerende og faktisk i sin begyndende opfyldelse med de forudgående missionsfremstød i randstaterne og en stævnedeltagelse af 18 estlændere. Men også på hjemmefronten fik mottoet sin betydning, ikke blot gennem kaldelser og nyplaceringer i tjenesten m.v., men på en ganske speciel måde i oprettelsen af Bibelskolen i Kolding.

I »Evangeliebladet« af 15. august 1939 kunne man læse følgende:

Skal Bibelskolen i Kolding blive til virkelighed?

I en skrivelse, der lige er tilsendt samtlige menigheder fra kirkens landsråd, er spørgsmålet om mulig oprettelse af en apostolsk bibelskole i indeværende år blevet forelagt menighederne.

Henvendelsen er sket på grundlag af Herrens ord, der i de sidste par år har lydt til os adskillige gange i denne sag. Herren har nu pålagt os at skride til handling, således at det første hold bibelskoleelever kan besøge skolen fra 4. november til 16. december. Vi er fast overbeviste om, at denne sag er af Herren; dog kan vi ikke under nogen omstændigheder tænke os at foretage de nødvendige ændringer af »sovehallen« i Kolding, hvor bibelskolen skal indrettes, før de 5000 kroner, som er nødvendige hertil, skænkes af en eller nogle få, som

Herren på særlig måde lægger den sag på hjerte.

Af hensyn til den korte tidsfrist må vi have tilsagn om en sådan gave senest den 1. september.

Alle nærmere oplysninger om projektet vil kunne fås i kirkens hovedkvarter eller hos menighedernes ledere.

'Og dersom nogen siger noget til jer, da sig, at Herren har brug for dem, så skal han straks sende dem' (Matt. 21:3).«

Og svaret kom omgående. I næste nummer af »Evangeliebladet«, 1. september, kunne man læse:

Herrens trofasthed slår aldrig fejl

Det ord, som han har talt i vor midte, er påny opfyldt – og

Den Apostolske Kirkes Bibelskole i Danmark bliver nu til virkelighed, efter at der er tilgået kirkens landsråd meddelelse om, at de til skolens indrettelse nødvendige 5000 kroner er skænket som en gave fra et af vore medlemmer.

Vær med til sammen med os at lovsynge og takke Herren, fordi han atter har åbenbaret sin storhed iblandt os – lad os alle frembære vort lovprisningsoffer til den Højeste. Lad os også nedbede Guds rige velsignelse over giveren, såvel som over dem, der udover dette beløb, har skænket gaver til formålet.

Bibelskolen ved »Kristinesminde« i Kolding afholdes i år fra den 3. november til den 16. december.

Undervisningen omfatter bl. a.:

Fortolkning af Det nye Testamente (evg. og brevene).

Den Apostolske Kirkes lærersætninger.

Nyere kirke- og missionshistorie. Det sjælevindende arbejde (åndeligt såvel som Engelsk. Sang og musik.

Faste lærere på skolen bliver:

Sigfrid Beck, Walther Petersen og Sv. Å. Facius. Desuden er der lejlighedsvis gæsteforelæsnings af tilrejsende tjenere. De tre lærere danner et lærerråd, der udgør bibelskolens ledelse.

Anmeldelse til deltagelse i D.A.K.s bibelskole 1939 sker – senest 14 dage før skolens åbning – til lærerrådets sekretær Walther Petersen, adr.: Den Apostolske Kirkes Bibelskole, Brandtsgade 22, Næstved, der tilsender ansøgere et skema til udfyldelse. Prisen for deltagelse er – indbefattet kost, ophold og undervisning – 75 kr. for hele perioden (6 uger).«

— — —

Således blev der brudt nyt land. Hurtigt blev vi ført fra vision til virkelighed. Således begyndte det – det, der senere fik så herlig en udbredelse, og som fra 1949 fortsatte som en anerkendt folkehøjskole og fra 1962 overbyggedes med en slags udvidet højskole, hos os kaldet Menigheds- og Misionsseminariet.

Bibelskolen begynder på gården »Kristinesminde«

Den 3. november 1939 samledes det første hold på 27 elever. Som gården »Kristinesminde« havde tjent ved Kol-

ding menigheds begyndelse og senere ved landsstævnens afholdelse, således måtte den også tjene ved bibelskolens begyndelse, da murermesteren ikke var blevet færdig med skolelokalerne. Vi beslaglagde simpelthen hele hovedbygningen i bedste forståelse med vort værtspar Hans Beck og hustru. Vi nåede dog at indvie de nye bibelskolelokaler den 12. december og at benytte dem til de sidste dage af skoletiden. Ved indvielsen lød følgende sang, skrevet til lejligheden:

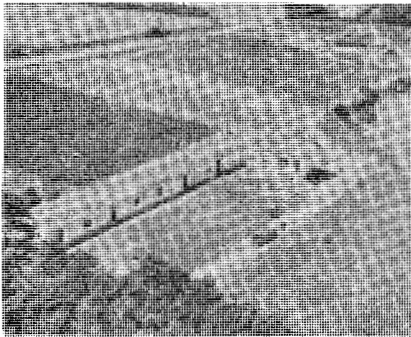
O, hellige stund!

at her vi må mødes på indviet grund
og prise vor Fader for stedet beredt;
hans evige vilje nu fyldest er sket.
Med takkende hjerter og fredfyldte
sind
vi træder herind.

Et sandhedens bo
er her blevet rejst ved de helliges tro,
hvor helt skal forkyndes Guds
fuldkomne råd,
som vil os befæste og ildne vor dåd,
at ret vi kan stå imod ondskabens
magt
med Herren i pagt.

En ungdommens hær
skal rustes og trænes til
fredsfyrstens færd
at drage i ledning med kongeligt bud
og føre fortabte tilbage til Gud.
O, send dem da, Herre, at lyse din fred
før solen går ned.

O, Gud lad din fred,
vi beder, bevare det udvalgte sted;
det hus, som er bygget til pris for
dit navn

I denne bygning i Kolding startedes den første skole i efteråret 1939.

ved kundskab din menighed være
til gavn.
Dit øje og øre mod os være vendt,
din ild altid tændt.

Men den rige udvikling fra ti-året 1929–39 fortsatte. Trods de ændrede forhold: besættelse af vort land, arbejdedes der videre under Herrens mærkbare velsignelse. Landsstævnet i 1940 blev en stærk appel til villigt at gå ud med evangeliet til alle Danmarks byer. Denne appel, der igen blev fulgt op ved stævnet i 1941 – karakteriseredes som det mest vidunderlige stævne vi nogensinde har oplevet« – hvor Herren yderligere opfordrede os til at gå ud over landets grænser til Europas lande i et antal af 10, 20, ja 50.!

Guddommelig inspiration

Da landsrådet ved sin samling i december 1941 drøftede dette meget velsignede landsstævne, og hvad der skulle gøres for at bøde på stævnets sprængte rammer: Køkkenudvidelse, forbedrede sanitære forhold, en barak til stævnets mange børn osv., alt sammen noget der ville koste mindst

20.000 kr.; en drøftelse, der blev efterfulgt af betragtninger over, om det var rigtigt at investere så meget på lejet grund eller at fortsætte med landsstævnerne i Kolding, betragtninger, der mundede ud i, at vi egentlig burde have vort eget permanente samlingssted eller hjem, hvor også bibelskolen kunne have til huse, men hvor og hvornår? Da talte Herren iblandt os, og sagde, at vi skulle skaffe plads til flere i vor midte og berede et sted for ungdommen til at søge åndelig berigelse og kundskab, et sted, hvor de, der havde kald til missionsarbejdet, kunne få undervisning, ja, vi skulle rejse en bygning, et Troens Tempel på den jord (stævnepladsen i Kolding), som havde drukket Herrens velsignelser i de forløbne år. »Den jord er dyrebare for mig«, sagde Herren. Troens Tempel skulle være et centrum for arbejdet i vort land.

Herrens ord blev modtaget med glæde. Man var enige om at stå sammen i tro om denne opgave, og der blev straks nedsat et udvalg til at tage sig af sagen. Ved dette udvalgs første møde den 7. december 1941 kom den første opmuntring, idet grunden bestående af landsstævnepladsen med tilliggende sø- og bakkeparti, et areal på cirka 33.000 kvadratmeter i udkanten af Kolding, blev skænket til formålet. Det var et lykkeligt øjeblik i det lille udvalg, hvor vi ligesom hermed førtes fra vedtagelse til virkelighed.

Skolens størrelse og mål

Der blev ret hurtigt fastlagt linier og mål for en sådan bygning, på grundlag af hvilke arkitekttegninger

senere blev udarbejdet. Når enkelte spurgte os, om bygningen ikke var for stor (5.000 etagekvadratmeter), så henholdt vi os til sådanne oprindelige ord fra Herren, som, at vi skulle »skaffe plads til et stort folk, ja endnu flere«, og dette var grunden til, at vi ikke turde gøre bygningen mindre. Senere talte Herren også til os og sagde, at vi skulle tro, at det var ham, der havde indgivet os linier og mål, og efterhånden som man i kirkens landsråd blev afklaret m.h.t. bygningens formål, var man ganske på det rene med, at der ikke kunne bygges mindre eller synderligt anderledes. Bygningen skulle kunne rumme skole, ferie- og hvilehjem, hovedkvarter m.m. og desuden tjene som landsstævnebasis. Skolevirksomheden skulle omfatte bibelhøjskole, prædikantskole og senere eventuelt landbrugs- og husholdningsskole, alt eftersom Herren måtte lede os.

Den dejlige bygning skulle rumme 75 dobbeltværelser, 3 lejligheder, 3 kontorer, 3 klasseværelser, auditorium, festsal til 500, spisesal til 400 andagtslokale, 3 dagligstuer, bibliotek, forhandlingslokale, lærerværelse, gymnastiksal med omklædningsrum og bad, skolekøkken med demonstrationslokale, vaskeri, køkken, depotrum m. m.

Ny opmuntring

Ved et rådsmøde i febr. 1942, da en af deltagerne ved morgenandagten havde læst om opførelsen af Salomons tempel i den gamle pagt, talte Herren igen under dagens forhandling og sagde:

»Lad der ikke være tvivl i jeres

hjerter med hensyn til opførelsen af Troens Tempel. Dersom det bliver levende for jeres hjerter, at jeg kommer snart, da vil I også forstå betydningen af at arbejde, medens det er dag, for der kommer en tid, da ingen kan arbejde. Jeg vil ikke, at I skal frygte for den opgave, som jeg har lagt for jer. Jeg ønsker, at der må blive aktivitet, som da jeg forud gav befaling til at bygge et tempel, det tempel, som min tjener har læst om for jer på denne dag. Mærkede I ikke inspirationen hvile over jer?«

Ved Landsstævnet i 1943 opmuntrede Herren os igen med følgende ord:

»Se, siger Herren, jeg har velbehag i denne stund for mit åsyn; thi herudfra skal der ske store ting. Alle må være virksomme, også for Troens Tempel. Ved tro skal dette værk fuldbyrdes. Jeg er ikke afhængig af en halv eller en hel million. Dette værk har mit velbehag. Med hensyn til bygningens ydre, så tro, at jeg har givet jer planerne. Jeg siger jer, at der vil blive brug for den. Frygt ikke for omkostningerne og driften. Troens bøn skal rejse Troens Tempel. Jeg giver jer visdom ved templets indretning og ser allerede den lovprisende skare ved templets indvielse, siger Herren.«

Sådanne gode ord hjalp os, og mødte de tvivlens røster, der nu og da hørtes, gående ud på, at det ville blive alt for dyrt for os, hvortil Herren i sit ord så bemærkede, at han var god for både en halv og hel million, eller at denne bygning fik vi aldrig rejst, hvortil Herren bemærkede, at han allerede så den lovprisende skare ved bygningens indvielse.

Efter disse vejledende og opmuntrende Herrens ord, tog rådet hele sagen op til nærmere behandling ved møderne i december 1943, og nåede herunder frem til en mere endelig afklaring, gående ud på godkendelse af tegninger, skolevirksomheden, forstander og planen for de nødvendige midlers tilvejebringelse m. m.

Indsamlingens forløb

I løbet af de første 2 år (1942–1943) var gavebeløbet til denne sag nået op på næsten 100.000 kroner. Nu besluttede man at rejse yderligere 400.000 kroner. De 200.000 skulle komme gennem en allemandsindsamling, hvor den gennemsnitlige ydelse skulle være 100 kroner pr. menighedsmedlem, og hvor de øvrige 200.000 kroner skulle komme gennem »De store gavers indsamling«.

Et opråb blev udsendt til menighederne, og da tegningen af løftet begyndte i oktober 1944, blev der i løbet af 14 dage givet tilsagn om ikke mindre end 160.000 kroner, ligesom der af »De store gavers indsamling« ved årets slutning var indgået én på 30.000 kroner og én på 50.000 kroner.

I løbet af 1945 og 1946 indgik der godt 200.000 kroner, så vi med de først indsamlede 100.000 kroner passerede de 300.000 kroner ved udgangen af 1946.

Således gik indsamlingen videre, om end i noget langsommere tempo, måske grundet på en voksende modstand mod hele projektet. Nogle ville helt afskrive det. Man mente, at opgaven var alt for stor. Men de mange trofaste fortsatte dog stadig, opmuntret af Herrens talte ord.

»Dersom I giver jeres lille hånd, skal jeg komme med min store hånd«, lød det. »I skal finde, at hvert rum i dette hus skal blive optaget til sidste plads. Der skal komme rigdomme til dette hus. Der skal blive givet testamenter, de skal komme med gaver. Hav tro til Gud. O, mine tjenere, mig er givet al magt i Himmelen og på jorden, og jeg vil, at I skal bevæge jer på dette troens plan i det himmelske i Kristus Jesus, løftet op over al smålighed og vantro og mismod. Der er ingen vej tilbage, fremad, mine tjenere, og jeg vil bane vej for jer«, siger Herren.

»Jeg siger til jer, at dersom I lader jer lede af jeres egne meninger, da skal I opleve, at I vil gå i stå. Men dersom I lytter til troens ord, da skal I sejre selv der, hvor andre vil dømmes til undergang og udslettelse. Dette store projekt, Troens Tempel, skal ikke stå som et resultat af menneskelige kraftanstrengelser, men af den umiddelbare og enfoldige tro på mig, der skaber ud af intet og nævner det, der ikke er, som om det var.«

Samtidigt med udvikling af denne sag om den fremtidige skolebygning, Troens Tempel m. m., fortsatte selve den påbegyndte skolevirksomhed støt fra år til år.

Udvidelse af undervisningen

I 1944 måtte vi atter holde bibelskole på gården »Kristinesminde«, da den tyske værnemagt havde beslaglagt vore skolelokaler. Samme år udvidede vi undervisningen fra 6 uger til 3 måneder og således, at de 3 måneders undervisning blev fortsat ved næste skolesamling, altså i virkelig-

heden udvidet fra 6 uger til 6 måneder.

Året 1945 blev igen et mærkeår. Selv om nogle havde ment, at vort hidtil største elevhold på 32 i 1944 vel måtte være rekord, så oplevede vi det dengang for os næsten utrolige, at se et dejligt hold på 53 elever.

Bibelskoleholdet 1946 blev atter et mærkehold. Det var holdet, der påbegyndte afgravningen af grunden til den nye højskole. Skønt holdet kun arbejdede i de tre kvarter, der var afsat til morgengerning, og i fritiden lørdag eftermiddag, var resultatet ikke ringe: Cirka 1200 kubikmeter blev flyttet, så hele grunden til den nye skoles hovedbygning med tilhørende terrasse lå færdigafgravet. Senere blev der vel flyttet cirka lige så meget ved afgravning af resten af grunden.

Første hold af udenlandske elever

Holdet 1948 vil vi ikke glemme. Man kunne kalde det et forjættelseshold. Adskillige år forinden havde Herren talt og gennem sit profetiske ord sagt til os, at elever fra andre nationer skulle komme til vor skole. Udenlandske elever på en dansk bibelhøjskole? – Vi fattede det næppe – men nu var det ord gået i opfyldelse for vore øjne, idet holdet foruden de danske, også talte syv elever fra Schweiz og en fra Norge.

Skolen anerkendes som folkehøjskole

I 1949 blev skolen anerkendt af undervisningsministeriet som folkehøjskole, hvilket betød en udvidelse af undervisningen både m. h. t. fag og

tid. Skolen blev nu af 5 måneders varighed (fra 3. november 1949 til 28. marts 1950).

På holdet 1951–52 så vi, foruden elever fra Norge og Schweiz, de første elever fra Tyskland. Bl. a. rejste 30 af eleverne i løbet af én time 11.500 kr., eller med et par supplerende beløb senere på dagen og næste formiddag: 15.000 kroner til den ny højskole. Noget tilsvarende havde dog holdet 1944 også gjort. Her blev resultatet 10.900 kroner fra 34 elever. Ved afslutningen af vinterholdet 1951–1952, talte Herre til os og sagde bl. a.: »Jeg vil drage dem til, de skal komme fra nationerne. I har allerede set dem komme (hidtil fra Schweiz, Tyskland, Norge). I skal se dem komme fra Frankrig, Italien og Spanien.«

Forår i Danmark – Troens sejr

Det blev tidligt forår i Danmark i 1952. Alerede i begyndelsen af marts var såningen i gang over hele landet. Og det blev forår i mere end én forstand. De 15.000 kroner, som 30 elever rejste til vor nye højskole inden hjemrejsen i marts, var også et forårstegn. Overalt sporedes en troens fornyelse. Ved rådsmøderne i forbindelse med Landsstævnet 1952 blev der vundet en stor sejr. Tro og tvivl havde længe kæmpet en drabelig kamp med hensyn til det store projekt, den ny højskole, også kaldet Troens Tempel. Men her vandt troen en afgørende sejr ved et rådsmøde for kirkens ledende mænd. Det var et uforglemeligt øjeblik, da brødrene med troens sejr i hjerterne rejste sig og marcherede fra deres mødelokale

i den gamle bibelskole til mødeteltet med de mange landsstævnedeltagere syngende:

:/: Når Gud er for os
hvem kan stå imod? :/
Når Gud er for os
hvem kan stå imod?
Med os er han
som har al magt
i Himmel og på jord.

Op ad teltets midtergang gik brødrene stadig syngende koret, og hele forsamlingen sang med, grebet af samme troens ånd.

Denne troens ånd gik igennem hele stævnet. Ud over andre store ofre indgik der cirka 20.000 kroner til Troens Tempel. Tro X Alle blev grebet af troens ånd, hvilket gav sig udtryk i flere gribende vidnesbyrd om, hvordan Herren havde omvendt flere ledende brødre også i dette spørgsmål og dermed bragt selve skolens opførelse ind i nærperspektiv.

Tro X Og sejren gik videre hjulpet frem af Herrens opmuntrende tale iblandt os. Og Herren arbejdede ved også at sætte myndighederne i gang. Nu blev det meddelt fra undervisningsministeriet, at højskoleloven var blevet ændret således, at man i stedet for som hidtil at yde 33 procent, nu ville yde 50 procent til højskolens opførelse som afdragsfrit lån. Og da vi lidt senere samledes til Landsrådsmøde, blev vi lige så overraskende ringet op af undervisningsministeriet, der spurgte, om vi var færdige til at bygge. Dersom det var vor agt at bygge i det kommende finansår, skulle vi omgående med på finansloven. Vi

måtte meddele, at tegningerne ikke var helt færdige, men fik til svar, at det kunne nås senere, vi skulle blot sige ja, og det gjorde vi.

En glædelig meddelelse:

Materialebevilling på 175.000 kr.

Ved begyndelsen af 1953 fik vi den glædelige meddelelse, at vi havde fået en foreløbig materialebevilling på 175.000 kr., og noget senere at finansministeriet havde bevilget os et lån på 1.200.000 kr. til vor byggesag. Dette virkede på ny tro, taknemmelighed og begejstring.

Ved Landsstævnet samme år blev hele projektet endnu en gang forelagt, og der blev givet et overslag over udgifterne såvel vedrørende højskolens opførelse som den årlige drift og ved dette møde alene øgedes gavestrømmen gennem tilsagn og kontante indbetalinger med 38.000 kr.

Økonomisk slutspur

Med lånet på 1.200.000 kr., halvdel af byggesummen, var så at sige den ene halvdel af bygningen klaret. Lånet skulle ikke afdrages, men nok forrentes med 4 procent eller 48.000 kr. årligt, og ville blive modsvaret af et årligt beløb fra ministeriet på 52.500 kr. til skolens drift, forrentning og vedligeholdelse.

Den anden halvdel på kr. 1.200.000 måtte vi klare ved Herrens hjælp. Vor første indsamling havde givet 400.000 og kr. 300.000 regnede vi med skulle komme som gaver i form af materialer og dels som indtjening ved eget arbejde. Tilbage var der så kr. 500.000, som vi ville søge at rejse for dermed

at få en bygning, hvis ejendomsregnskab kunne hvile i sig selv.

Det drejede sig altså nu om at rejse kr. 500.000 eller

500 beløb à kr. 500 =	kr. 250.000
50 beløb à kr. 1.000 =	kr. 50.000
25 beløb à kr. 2.000 =	kr. 50.000
10 beløb à kr. 5.000 =	kr. 50.000
5 beløb à kr. 10.000 =	kr. 50.000
I alt kr.	450.000

hvortil så kom gaver til kr. 50.000 i andre størrelsesbeløb end de ovenfor angivne.

Var det nu muligt? Ja, indsamlingen var faktisk allerede i gang. Ved den begyndelse, der var blevet gjort på skolen (hvor 30 unge hver gav 500 kr. = 15.000), ved stævnet i 1952 (40 à 500 = 20.000) og ved stævnet i 1953 (76 à 500 = 38.000), var allerede den første 140 beløb på kr. 500 tegnet og delvis indgået.

Nu blev det vedtaget, at Erik Friberg og undertegnede skulle søge pla-

Planerne om den nye skole er ved at tage form, og den store indsamling er begyndt.

nen gennemført ved at besøge landets menigheder for også der at forelægge sagen, ligesom vi også skulle stå for opførelsen af den nye højskole.

Det blev en forunderlig tur. Et sejrs-tog fra menighed til menighed. Overalt blev vi modtaget af glade givere. Vi forklarede ved forelæggelsen, at det hele egentlig var en sag mellem Herren og den enkelte. Man skulle ikke tænke på det store tal 500.000, men kun på en andel. Man skulle blot lytte til hans røst i hjerterne, og hvad han dér sagde, det skulle man gøre. Når man gav tilsagn om et beløb efter hans vejledning, ville han også hjælpe den enkelte med løftets indfrielse. Det skulle i den forstand ikke være noget bindende tilsagn over for en kirke, men et kærlighedsudtryk over for Herren. Vi fik mange forunderlige oplevelser på denne tur. Og mange fik beviser for, at Gud elsker en glad giver. Det vil føre for vidt at berette herom, kun et par enkelte eksempler. En ung mand sagde: »Ja, jeg vil også gerne give 500 kr.« »Hvorledes kan du det?« spurgte jeg. »Jo, jeg tjener nemlig selv 20 kr. om ugen til lomme penge ved at løbe med aviser, og jeg kan godt klare mig med 10 kr. og give de øvrige 10 kr., og 10 gange 52, det er da 520?« Han havde ret, og han handlede ret.

Da en søster en dag sad og betragtede den udvalgte byggegrund, sagde hun til sig selv: »Den sag er 1.000 kr. værd!« Da hun senere hørte sagen forelagt, sagde hun: »Den er 2.000 kr. værd!« Dagen efter sagde Herren til hende: »Den er 5.000 kr. værd!« og så gav hun 5.000 kr. med glæde.

Under en spadseretur sagde min

ledsager pludselig: »Åh, notér mig lige for 10.000 kr.!« så let kunne det også gå.

En søster, som havde givet løfte om 500 kr., skrev senere glædestrålende og fortalte, at hun havde bedt meget for sagen og under bønningen følt, at 500 kr. egentlig ikke var nok. Hun blev derfor både glad og bekræftet, da hendes mand pludselig en dag kom med en check på over 3.000 kr., som hun måtte sende til sagen. Det blev altså 5 gange hendes beløb ekstra.

Har man oplevet velsignelsen ved at ofre til Herren, kan man jo slet ikke lade være dermed. En ven af Herrens sag sendte først 500 kr., så 800 kr., så 2.000 kr. og sidst 3.000 kr. Han havde nok erfaret, at Gud elsker en glad giver.

Naturligvis gav denne troens begejstring med udslag i handling genlyd mange steder, således også hos vore kære venner i Indre Mission, hvor man i »Indre Missions Tidende«

De første spadestik til den nye skole – alle er i aktivitet, selv forstanderen og hans hustru, som ses i forgrunden.

(nr. 22, 1952) opmuntrende refererede hørtil.

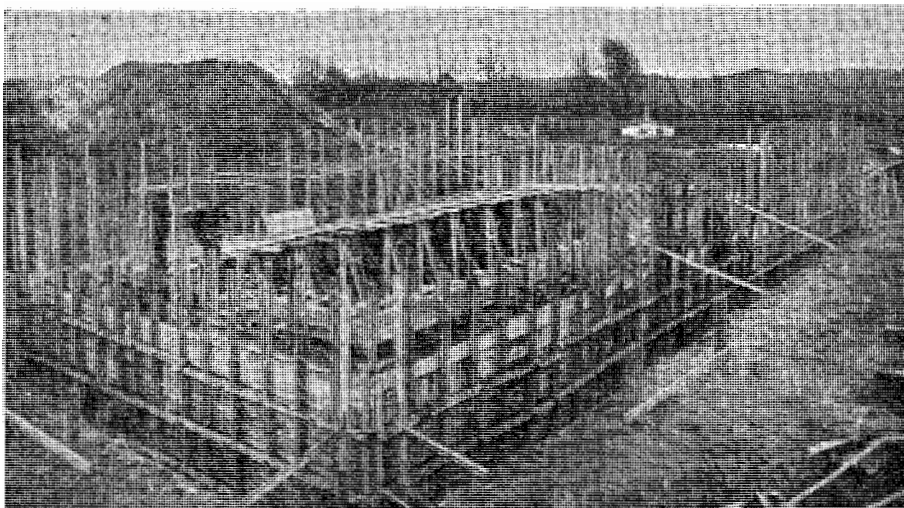
Indsamlingsbarometret steg og steg fra uge til uge. Pr. 31. marts 1954 var over 100.000 kr. indbetalt og 300.000 kr. tegnet af de 500.000 kr.

Samtidig rejste bygningen sig. Den 12. oktober 1953 var byggearbejdet blevet påbegyndt og støbearbejdet ført så langt frem, at man fra foråret kunne begynde selve opmuringen.

Den næste store begivenhed var grundstensnedlæggelsen i forbindelse med Landsstævnet 1954 – eller måske rettere grundstensindmuring; thi da var bygningens ene fløj allerede halvt oppe. Det blev mig beskåret, at mure den første sten ind for ungdommen, de kommende generationer, som igennem den nye højskole skulle modtage hjælp og uddannelse til tjeneste for Herren. Det skete med følgende ord:

»Når jeg i dag skal lægge den første grundsten til den store bygning, der her rejses til udrustning af ungdommen og til samlingssted for den bevægelse, der står bagved dette foretagende, så sker det, fordi vi som en apostolsk kirke har kendt Herrens direkte vejledning til at påtage os denne opgave.»

Derfor lægger jeg da denne første grundsten i troens fulde forvisning om, at Gud, som selv har ledet os i denne sag, vil fuldende dette værk til sin egen forherligelse og til lykke og velsignelse for den ungdom fra hjemland og udland, som skal samles her på denne højskole. Og jeg lægger grundstenen med tak til ham, som har kaldet os til den nåde at tjene ham i denne sag, og som

Murene rejser sig.

selv har muliggjort dens fuldbyrdelse.»

Pastor Erik Friberg murede den næste sten ind, idet han talte om menigheden, gennem hvilken Kristus åbenbarer sin herlighedsfylde.

Til slut murede Sv. Å. Facius den tredje sten ind, idet han mindedes de store ofre, som allerede var bragt for at virkeliggøre tanken om denne nye højskole og de ofre, som endnu måtte bringes for at gøre den færdig.

Missionær Axel Gram-Hanssen sluttede højtideligheden ved at oplæse nogle af de ord, som Herren ved forskellige lejligheder havde talt til os om byggesagen. Derefter fortalte jeg lidt om skolens indretning og gav forklaring om den del af bygningen, som var rejst.

Landsstævnet 1955 blev en næsten uforglemmelig oplevelse. »Man skal næsten helt tilbage til de gamle pil-

grimssalmer for at hente udtryk og ord for at kunne beskrive de følelser, som der blev givet udtryk for, efterhånden som stævnedeltagerne indfandt sig. Og er det egentlig så underligt? Var det ikke den samme Gud, som vi stævnede frem for at møde, var det ikke den samme glade forventning, som fyldte os, som vi nu mødtes fra alle egne af landet, og fra Tyskland, Schweiz, Frankrig, England, Norge, ja, helt fra Australien og USA?»

»Min kone og jeg kom til at græde af glæde ved synet af den nye, smukke højskole, dengang vi drejede ned ad vejen.« Således sagde en af stævnedeltagerne, som år efter år har lagt vejen om ad Kolding, og for hvem denne plet var blevet en elsket og dyrebar plet. Sådan lød der mange vidnesbyrd.

»Og det var storslået og impone-

rende altsammen. Ganske vist manglede der meget i, at indretningen af bygningen var tilendebragt, men der var slidt og slæbt de sidste dage, for at gøre alt så hyggeligt og præsentabelt som muligt, og alene følelsen af, at man nu kunne rykke ind i huset, at vi kunne tage den store og smukke festsal i besiddelse, gjorde, at man helt overså, hvad der endnu manglede.»

Sådan lød det i stævneberetningen, ved indledningen til den samling, hvor vi også skulle indvi vor nye skole. Selv om bygningen endnu ikke var færdig, og selv om den endelige indvielse, den mere officielle, med overværelse af kommunale og ministerielle myndigheder, måtte vente lidt endnu, så betragtede vi dog denne julsøndag som den egentlige og afgørende indvielsesdag.

Afsked med den gamle stævneplads og uofficiel indvielse af den nye højskole

Videre lød det i beretningen:

»Højtideligheden begyndte kl. 9,30 nede på den gamle stævneplads, hvor det store mødetelt har stået i de mange år, stævnet har været afholdt her i Kolding. Det var med en vemodig og stemningsfuld følelse, vi nu stod her på denne plads, som rummede så mange minder om Guds store velsignelse for os – stedet, som det er sagt, der har drukket så megen velsignelse. Derfor blev denne friluftsgudstjeneste en forunderlig takkegudstjeneste. Fra en fuldkommen skyfri himmel skinnede solen ned over den store forsamling og blinkede festligt i messinghornene, som hornorkestret fra

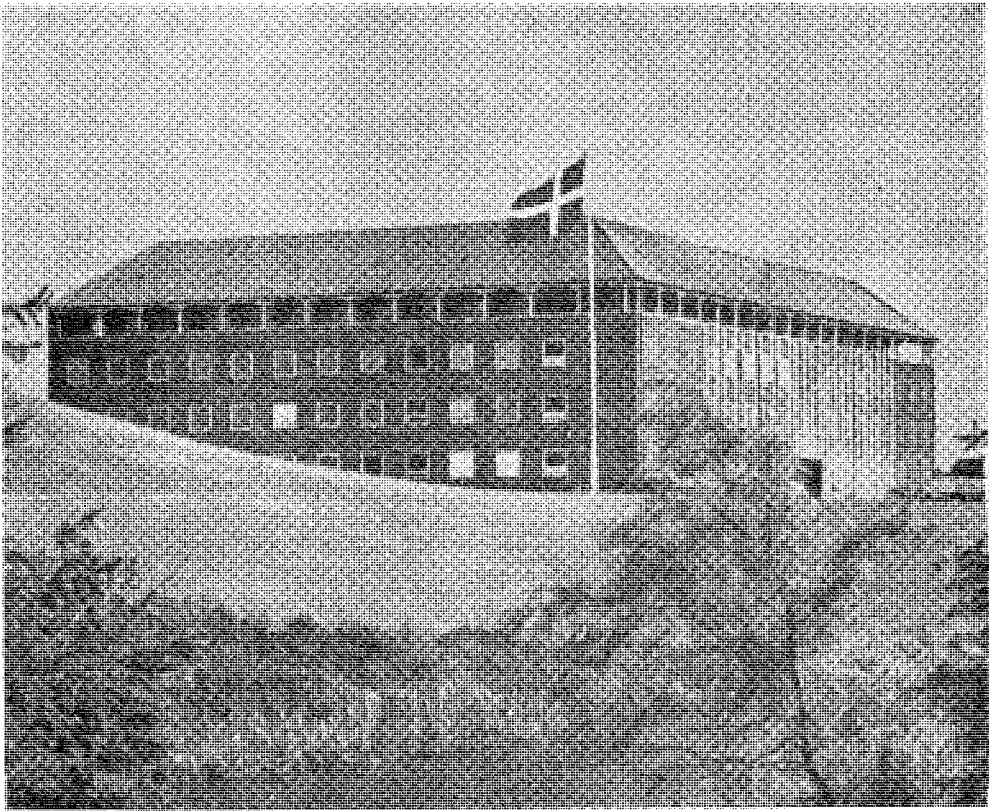
Hamburg havde medbragt. Kraftigt og tonerent akkompagnerede det til fællessangen: »*Love den Herre* – «

En hel lang række korte taler bragte minderne fra den svundne tid til at træde levende frem. Her var mennesker blevet frelst, havde mødt den levende Gud og oplevet hans mægtige indgreb, her var beslutninger taget og menneskeliv forvandlet, her havde Guds ild brændt med forunderlig klarhed og styrke. Pastor Tom Rees fra Wales, som var en af de mange talere, fortalte om det første stævne, som afholdtes – der var i sandhed grund til at prise Gud for den store udvikling, som har fundet sted siden den ringe begyndelse.

Efter bøn og lovprisning til Gud, gik den store skare med hornorkestret i spidsen, i procession ad Lykkegårdsvej og videre ad vejen op mod højen. Som en lang kæde bugtede den sig op over for at tage den nye højskole, vor højborg, i besiddelse.

Festsalen var pyntet med blomster og grønne planter til indvielsen, som nu skulle finde sted. Sammen med ledere fra de forskellige lande gik landsrådets leder, Erik Friberg, og højskolens forstander i spidsen for processionen ind i den store og smukke sal, idet pastor Friberg, i Jesu navn, klippede den snor over, som var spændt tværs over indgangen.

Efter indvielsestaler af skolens forstander, pastor Sigfrid Beck og pastor Erik Friberg, blev hele bygningen indviet i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn. En epoke var afsluttet, og en ny tid begyndt. Et historisk og skelsættende øjeblik med rige og store perspektiver for fremtiden.»

De gamle rammer sprænges

Nogle måneder senere rykkede det nye højskolehold ind. Selv om højskolen stadigvæk ikke var helt færdig, måtte vi simpelthen flytte ind. Vi stod pludselig med et rekordhold på 70 elever og kunne umuligt være længe i den gamle skole. Næste år kom der 100 elever, næste år igen 120, så 100, og siden har tallet ligget omkring 80–100.

Gavestrømmen blev stadig ved at flyde. Ved næste landsstævne (1956) alene der blev givet endnu 20.000 kr., og samtidig kom der en af de store gaver på 160.000 kr., hvilket naturligvis udløste stor jubel og taksigelse.

Den officielle indvielse af højskolen

I sommeren 1957 fulgte så den officielle indvielse. Foruden en stor international repræsentation og det indbudte Kolding Byråd, var der også mødt repræsentanter op for andre frikirkeretninger og fra undervisningsministeriet.

Pastor Erik Friberg bød velkommen og fortalte om hele skolens tilblivelse – et sandt eventyr – og vor kirke, og at målet var at opdrage ungdommen til at holde fast ved apostlenes lære og derved lære dem at være normale kristne.

Derefter talte undervisningsmini-

steriets repræsentant, inspektør David Pedersen. Han udtalte, at han – i dr. phil. Roar Skovmands fravær – skulle bringe en hilsen både fra undervisningsministeriet og fra konsulentembedet. Med denne skoles færdiggørelse er et gammelt mellemværende mellem undervisningsministeriet og Den Apostolske Kirke ude af verden. Jeg glæder mig til at fortælle om denne smukke bygnings hensigtsmæssighed. I en tid, hvor værdimålerne er under debat, trænger samfundet til alle de kulturelle fremstød, der overhovedet kan mobiliseres. Vi vil håbe, at De har evner og kræfter til at fylde denne bygning. Hjertelig til lykke.

Så talte borgmester Beirholm og skolens arkitekt C. K. Gjerrild, Århus, men det vil nok føre for vidt at referere alle talerne, og hvad der ivoirigt foregik. I stedet vil jeg gerne gengive fra min tale ved denne lejlighed:

»Det er som festsamling, vi alle er forsamlede her i dag. Det er med dyb taknemmelighed, de mange af os er her.

Når vi ser denne smukke bygning, denne store bygning – før en drøm, nu en virkelighed – så kan vi kun sige med et af Bibelens ord: »Det gjorde Gud.«

Bygningens tilblivelse er da også så nøje i pagt med det kristendoms-syn, vi som bevægelse, som en apostolsk kirke, bærer frem. De første apostolske kristne havde en levende Kristus, eller som det også hedder i deres eget sprogbrug: »En Jesus som begyndte både at gøre og at lære,« de havde ikke blot en ordets Herre og Mester, men en handlingens Her-

re og Mester, og det således, at handling gik forud for belæring. »Min Fader arbejder indtil nu; også jeg arbejder,« sagde Jesus.

Det er denne i gerning virksomme Gud, denne handlende Gud, der også har virket her. Det er Helligånden i hans mægtige formidlergerning, der har virkeliggjort dette.

Derfor er vi ikke et øjeblik i tvivl om, hvem der skal have æren og prisen for dette store værk.

At det er Gud, der har virket alt dette, bliver ganske klart i betragtning af det forholdsvis lille samfund, der står bagved denne opgave. Målt med verdens alen, må vi sige om os selv: Ikke mange vise, ikke mange fornemme – derfor bliver underet også så meget tydeligere.

Menneskeligt set oversteg denne sag langt vore kræfter og evner. Mange har under opgavens forberedelse spurgt sig selv, om det var drøm eller virkelighed. Selv for dem, der havde tro for sagen, har der været tider, hvor dette projekt blev lagt til side som en skøn drøm, der aldrig ville blive til virkelighed.

Det har været som et eventyr; men det er mere end et eventyr. Det er en manifestation af den sande og levende Gud, som altid igennem tiden har knyttet sig til menneskeslægten og hjulpet på praktisk vis, der hvor han fik lov dertil. En Gud hvis lyst og væsen det er at åbenbare sig igennem gerninger i langt højere mål i vor praktiske verden, end vi er tilbøjelige til at mene.

Men bygningens tilblivelse udtrykker også den gerning, der her skal øves. Som vi ved selve bygningens

opførelse så at sige har stået over for det umulige, at noget blev til af intet, men har sejret, således skal den indre skolegerning, der skal øves i dette hus, bestå i at sejre og at skabe. Samtidig giver den lykkelige løsning af opgavens ydre side os dog også en vis fortrøstning til, at også den indre skal lykkes.

Det er derfor med dyb ydmyghed, at vi, der skal virke ved denne skole, går til sagen. Vi kender vor egen begrænsning – en sådan, at vel ingen anden end Herren ville have sat os til denne gerning. Det er for os den rene og ufortjente nåde at få en sådan gerning betroet. Men det er også med en uafviselig ansvarsfølelse, at vi tager vor gerning op. En sådan opgave fører ansvar med sig, og når det er Herren selv, der åbner for os et højere virke, end vi selv evnede, og henlægger til os at finde hans hensigt hermed og at videreføre og virkeliggøre i unges liv hans tanker og planer, så lægger dette et ansvar så stort ind over os, at det måtte afvises, om det ikke netop var ham, der selv virker sammen med mennesket i dets skrøbelighed og fuldkommer sin kraft i dets magtesløshed, der havde kaldet os dertil.

Vi går da tillige til gerningen med stor fortrøstning, med en kraftig trosopmuntring, idet det for os er så overvældende klart, at dette værk er Herrens – begyndt i et mål og efter en målestok, der udelukker videreførelse ved egen menneskelig kraft. Derfor ved vi på forhånd, at Herren selv vil arbejde med; trofast er han, som begyndte, han vil også videreføre, indtil sin egen dag.

Hvori består nu højskolegerningen? Ja, det er blevet besvaret på mange måder og har vel også tegnet sig ret forskelligt for dem, der fik en sådan gerning betroet.

For os bliver opgaven: At oplive, at oplyse og at oplære den ungdom, der søger hertil – og dermed udtrykker vi vel også noget af det, de fleste kan være enige om, er højskolens gerning.

Vi trænger som altid så også i dag til oplivelse eller vækkelse, så at skallen af egoisme eller egne begrænsede interesser bliver brudt, at vi kommer bort fra vort eget, at skillemurene mellem partier og klasser bliver gennembrudt, at vi bliver vakke til medmenneskelighed, at vi kommer ind i fællesskabet med vore medmennesker og Herrens menighed.

Så samler vi os også her om oplysningens gerning. Men hvor besunget oplysningen end er, og hvor berettiget den end er, så er den dog betinget af en forudgående eller samtidig oplivelse. Oplysning vil aldrig rigtig lykkes uden i forbindelse med oplivelse. Det hedder i Grundtvigs kendte ord: »Den har aldrig levet, som klog på det er blevet, han først ej have kær.« Ofte er det slet ikke evnerne, der mangler, men deres frigørelse, og da kan oplysningen blive til nytte.

Men midt i oplysningen er oplysningen om Gud og mennesket den egentlige; de unge skal lære Gud og sig selv at kende. Det er i denne forbindelse værd at lægge mærke til, at forud for højskolens begyndelse går en kristelig lægmandsbevægelse, de gudelige forsamlinger, som en af forudsætningerne for højskolen. I vækkelsens spor fulgte en stærk

trang til oplysning om menneskelivet, det underfulde menneskevæsen, med hele dets evneverden og alle dets store muligheder. Vi skal høre om, at Gud har skabt os til noget langt højere end blot at klare dagen og vejen i denne verden, at vi er skabte i hans billede, og at vi er bestemte til at blive ligedannede med hans søns billede.

Mennesket er det guddommelige eksperiment eller skal vi ikke sige mesterværk, foreningen af ånd og støv. Gud vil ikke blot et menneske, men Guds-mennesket, der skal regere og herske sammen med ham i kommende tidsaldre. Lykkes det at vække mennesket til forståelse heraf, vil der kastes lys over dets dybeste længsler og lidelser, og det vil forstå, at livet er ikke sig selv nok, at over for denne høje målsætning i herlighed er vi mennesker i os selv afmægtige, at kun i Kristus når vi vor høje bestemmelse, kun han kan frelse fra synden og døden. Denne oplysning er for alle, ulærde og lærde. Grundtvig siger herom:

Er lyset for de lærde blot
til ret og galt at stave?
Nej, Himlen under flere godt,
og solen står med bonden op,
slet ikke med de lærde,
oplyser bedst fra tå til top
hvem der er mest på færde.

Oplysning være skal vor lyst,
er det så kun om sivet,
men først og sidst med folkerøst
oplysningen om livet;
den springer ud af folkedåd

og vokser, som den vugges,
den stråle i vort folkeråd
til aftenstjernen slukkes.

Åndens oplysning i sjælens verden er at ligne ved solens lys i den fysiske. Som solen ved forårstid, når den lyser og stråler, kalder det liv frem, der ligger i den kolde jord, men bundet, så den mørke og våde grøftkant forvandles til et blomsterflor, således kalder Åndens varme lys det liv, der er i mennesket, frem til udfoldelse og bringer alle de forkyndte ord livsmulighederne, frøene til spiring. Åndens oplysning sker gennem ordet; thi i det er livet, og livet i udfoldelse er menneskenes lys.

Endelig vil vi øve den oplærende gerning. Det er ikke nok med oplevelse og oplysning.

Det er ikke tilstrækkeligt, at kørelæreren fortsætter med at give den interesserede elev teoretisk oplysning, og time efter time oplyser ham om motor og vogn. Eleven vil aldrig komme til at køre på den måde. Nej, der kommer et øjeblik, hvor eleven må tage plads ved rattet og begynde at køre, men hvor lærerens opgave nu fortsætter i at køre rundt med eleven og lære ham at gøre brug af den allerede givne oplysning.

Således vil vi også gerne oplære eleven i at anvende eller fastholde i dagliglivet det lys, han har modtaget.

Vi vil hjælpe ham til at følge lyset i gerning; thi idet vi indøver eller omsætter lyset i handling, bliver det først rigtigt vort, en del af os. Man forstår ikke mere af livet, end man har oplevet. Vi vil oplære den enkelte, så oplivningen ikke bliver noget

historisk, men noget stadigt fortsættende.

Først gennem oplevelsen, livet i udfoldelse, får oplivningen og oplysningen sin fuldendelse.

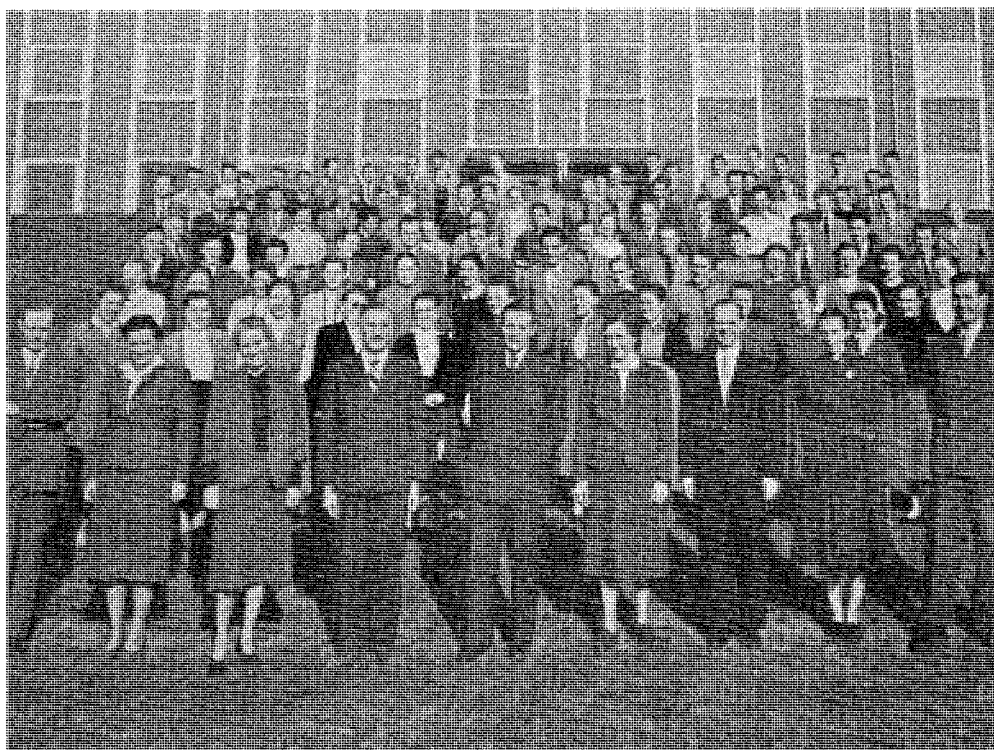
X Den bygning, vi i dag har indviet, er også blevet kaldt Troens Tempel.

Dette navn dækker over det for os uforglemmelige, at denne højskole er

blevet rejst ved tro. Mange trosøfre er blevet givet hertil.

Men der gemmer sig vel også i navnet, at dette hus er et sted, hvor troens ånd skal råde.

Så vil vi da øve vor gerning i Herrens navn, til folkets gavn, i ønsket om Guds og menneskers velbehag.«

Et af de »stærke« hold hvori man vil finde mange, som siden gjorde sig gældende i Herrens gerning både i Danmark og rundt om i Europa. På første række lærerstaben: Gustav Pedersen, Denise DeRougemont (Seqnier), Edith Brunner, Robert Willenegger, Sigfrid Beck, Anna Beck, N. P. Jensen, Sigrid Friberg og Jens Erik Friberg.

Ungdomsskolen

Af Verner Jensen

Den Apostolske Kirkes efterskole tog sin begyndelse i 1956 som en tre måneders skole fra 1. august til 31. oktober. Det var vel ikke så meget »synet«, der blev drivkraften til dens start, men snarere det økonomiske grundlag, som efterskolen kunne være med til at skabe til driften af den nye, store skolebygning, der blev taget i brug samme år.

Skolens første forstander var Sigfrid Beck, der samtidig var forstander for højskolen. De første år var vanskelige og svære. Det kneb at nå elevtallet, som krævedes for at drive efterskole. De første 6 år var skoleopholdet 3 måneder, men allerede det andet år blev skolen lagt i forårs måneder i forlængelse af højskolen.

I 1961 havde landsrådet en indgående drøftelse af efterskolens fremtid, og det besluttedes, at skolen skulle udskilles som en selvstændig skole med Verner Jensen som forstander. I 1962 udvidedes skolen til 5 måneder fra 1. august til jul, men som hidtil kun for piger. I 1965 blev ungdomsskolen en fællesskole for både piger og drenge. I 60'erne havde der været en jævn stigning i elevtallet, men

midt i årtiet var det, som der kom en matning. Det var i den samme periode, at samtlige landets efterskoler førte mange debatter om indførelsen af »statskontrollerede prøver« eller ej. Gamle efterskolefolk mente, at det betød efterskolernes undergang, mens de knapt så traditionsbundne efterskolefolk, hvortil vor kirke hørte, meget varmt gik ind for prøvernes indførelse. Resultatet blev et lovforslag, hvorefter efterskolerne i lighed med folkeskolen fik ret til at afholde prøver.

Hermed var efterskolen et virkeligt alternativ til folkeskolen. I 1968 indførte ungdomsskolen prøveforberedende undervisning til 9. klasse, og skoleåret blev forlænget fra 5 til 10 måneder, fra 1. september til 30. juni. I 1970 udvidedes skolen, således at den omfattede 8., 9. og 10. klasse. I 1971 indførtes »teknisk forberedelseseksamen« og i 1973 »udvidet teknisk forberedelseseksamen«.

De første 10 år i ungdomsskolens historie blev en hård kamp, en kamp for i det hele taget at få elever nok. Vort mål har altid været at få vort elevklientel fra vor kirkes egne hjem,

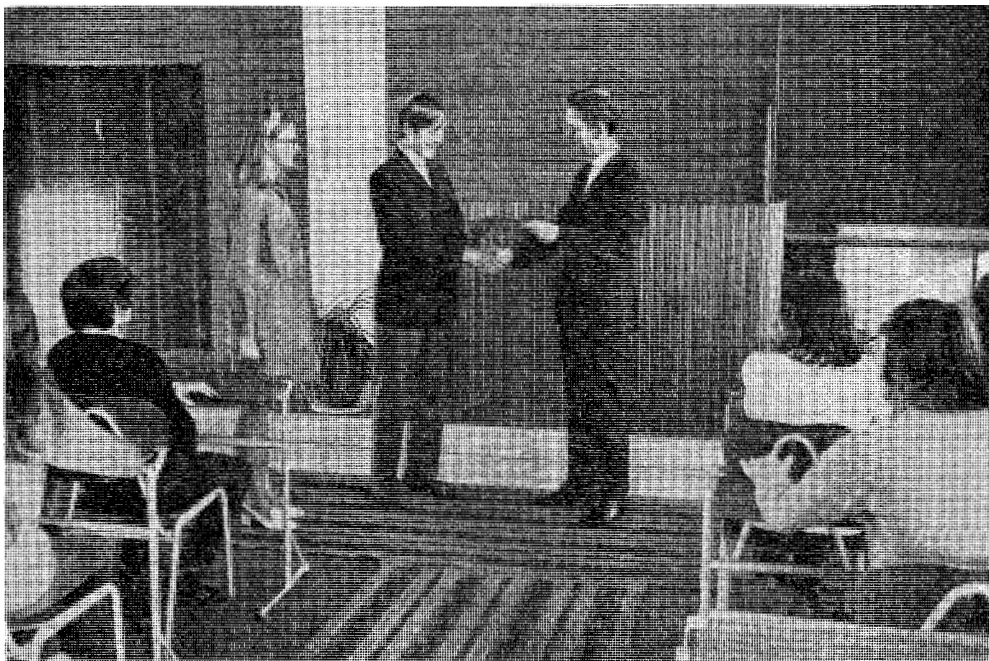
andre kristne hjem og samfund, fra børne- og juniorarbejdet, teenage-arbejdet også fremdeles, og selvom nøglen faktisk har været drejet for skolen, tillod Gud alligevel ikke, at skolen lukkede, og vi kom igennem. Fra 1968 har elevtilgangen været i konstant stigning, og de senere års hold har været større end nomineringen på årligt 40 elever. Ved jubilæumsbogens udgivelse bliver dette års hold af elever fra ungdomsskole og højskole på ialt 140 elever, og skolerne er ialt nomineret til 120 elever.

Ungdoms- og efterskolerne er af oprindelse meget forskellige, og det har de lovgivende myndigheder altid respekteret ved at give love, der er meget vidtgående med hensyn til skolerens frihed og deres måde at indrette sig på. Vor skoles ønske er at

give en undervisning, der står fuldt på højde med folkeskolens, at skabe et miljø, der er udpræget kristent, stadig at tilgodese de gamle åndsfag, og dermed også give en solid kristendomsundervisning.

Folkeskolens formålsparagraf udtrykker ikke mere et livssyn. En ungdomsskoles eksistens beror på, at den kan formulere et livssyn. Det må betragtes som en lykke, at der i vort dynamiske samfund, hvor livssyn og værdinormer er så forskellige, gives plads for en skoleform, der ikke i sin formålsparagraf skal være altfavnende. Derfor ønsker vi også at markere os som en kristen skole.

Folkeskolen blev startet af Folkekirken med »kristendom« som det vigtigste fag. Loven i 1814, 1936 og 1958 fastholder folkeskolen som en kristen

Ungdomsskolens forstander Verner Jensen overrækker eksamensdiplomer.

skole. I dag giver folkeskolen også kristendomsundervisning, men ikke på grund af, at kirken ønsker det, men fordi skolen må delagtiggøre eleverne i den kristne kultur. De sidste, tynde tråde mellem kirke og skole kan nemt klippes over. Hele denne problemstilling er en vældig udfordring til den kristne kirke om at tage sit ansvar op overfor den opvoksende slægt.

Som kostskole deles skoletid og fritid ikke skarpt op, men bliver en helhed. De unge opfatter opholdet som en kombination af skole og hjem, et sted, hvor man forsøger at tage hensyn. Det er i det hjemlige miljø, at ungdomsskolen har sin styrke.

Det er gavnligt, at de unge kommer til at stå på egne ben. De må prøve selv at klare deres daglige problemer, som tidligere forældrene har klaret. Dette at komme hjemmefra og tilpasse sig nye forhold sammen med nye kammerater på en kostskole, giver dem nye oplevelser og fællesskaber.

På grund af opdelingen i forskellige hold – værelsesopdeling, spisegrupper, klasser, fagdeling osv. – kommer eleven i kontakt med mange mennesker i løbet af skoleopholdet. Herigennem lærer eleverne, at det lille samfund, som skolen er, såvel det store, de senere skal ud i, kræver sine love for at kunne være godt at leve i. I mange situationer kræves samarbejde og fælles problemløsning. Det at løse problemer sammen, kan skabe godt kammeratskab, og et etisk godt kammeratskab kan kun skabes ved at bygge på Guds ords anvisninger.

Hvilke fag undervises der i? De ob-

ligatoriske fag omfatter: dansk, regning, orientering, erhvervsvejledning, kristendomskundskab, missionshistorie, gymnastik og boldspil og svømning. Dernæst er der en række af valgfrie fag: matematik, naturlære, tysk, engelsk, fransk, husgerning, skrivning, maskinskrivning, porcelænsmaling, lærredsmaling, formning, træsløjd, metalsløjd, motorlære, guitar, regnskabsføring, kjolesyning, dramatik og sang. Skolen fungerer som en tilvalgsskole, og enhedsskoletanken ligger lige om hjørnet. Også denne bliver en udfordring til os som kirke og skole.

Vi ønsker ikke en skole for sådanne unge, som forældrene ikke selv kan klare, men en skole, hvor skolen sammen med forældrene og hjemmene kan være med til at give de unge de nødvendige kundskaber og den ballast i livet, som fås ved at bygge sit liv på Guds ord og hans frelse.

Fra livet på ungdomsskolen.

Til slut nogle afsluttende ord om

Skolelivet

Af Sigfrid Beck

Hvem kan beskrive den rigdom af liv, der udfoldede sig på hold efter hold af elever igennem årene, når ikke blot danske elever, men ret hurtigt også svejtsiske, tyske, franske, hollandske, engelske, italienske, spanske osv. elever strømmede til? Alene samværet har været så berigende, at kun oplevelsen heraf kunne give den rette forståelse.

Nu tæller til stadighed hvert nyt hold elever fra 10–12 forskellige nationer. Og da alle elever har kristent sigte, oplever vi ofte stunder, hvor vi føler, at vi må være repræsentanter for de sande »Forenede Nationer«.

Som på alle danske højskoler samles vi om alle almindennede fag, men vel nok med et noget stærkere indslag af bibelske fag og sprog. Fortolkning og troslære har altid haft en fremtrædende plads i undervisningen. Men uddannelsen i fag som sprog, historie, kontor-fag, sang, gymnastik og håndgerning har også en stor plads på timeplanen i fuld erkendelse af, at faglig dygtighed i dag ikke bare er en dyd, men en nødvendighed.

Det levende ord, den vækkende undervisning er det centrale i højskolens daglige liv. Det fundamentale i Apostolsk Kirkes lære er den hele Bibels autoritet og Helligåndens betydelige virke i den kristne menighed i dag.

Højskolen i Kolding repræsenterer selvsagt dette livssyn og er talsmand for et kristeligt, mellemfolkeligt samvirke.

Dagen begynder med 45 minutters morgengerning. Medens de unge piger ordner skolen indvendig, gør de unge mænd sig nyttige i parken, ved reparationsarbejde m. m. Derved opnår vi helt ekstra, at det er helt vågne, morgenfriske elever, der samles til den følgende morgenandagt og undervisning.

Morgenandagten er højtidsstunder, hvor vi ofte på særlig måde føler Herrens nærhed, når en sådan ungdomsflok synger og lovpriser Gud, snart på det ene, snart på det andet sprog.

Undervisningen foregår almindeligvis på dansk, men med simultant oversættelse til de øvrige sprog gennem et moderne tolkningsanlæg. Og da

de fleste lærere er flersprogede, giver det rig lejlighed til direkte drøftelse af spørgsmål med de forskellige sproggrupper.

Med den stadig øgede tilslutning til det sommerstævne, som bevægelsen bag højskolen hvert år afholder i Kolding med højskolen som basis, og med forøgelsen af skolens elevantal, navnlig efter den særskilte ungdomsskoles oprettelse og vækst, meldte pladsbehovet sig mærkbart allerede for nogle år siden, og den 7. juli 1967 indviedes i skolens umiddelbare nærhed, i nærværelse af repræsentanter fra 20 nationer, en stor, ny og smuk

hal. Hallen, der er 60 meter lang og 36 meter bred og med siddeplads til 2500 ved stævner og møder, og som giver ungdommen rig lejlighed til at boltre sig på dens store idrætsbane i internationale mål, har dog kun til dels afhjulpet skolens pladsbehov. Vi behøver endnu lokaler til specialundervisning og værelsesplads. Men den slags problemer må vi trods alt takke Gud for.

Han, som så forunderligt satte denne skole i gang, han gav også vækst, og han har forunderlig hjulpet indtil i dag. Hans er æren.

Den store kongreshal, som nu er rammen om de store stævner, med siddepladser til 2500.

Ny struktur i børne- og ungdomsarbejdet

I slutningen af 60'erne gjorde man sig mange overvejelser om situationen i børne- og ungdomsarbejdet. Ved kurser og udvalgsmøder drøftedes hvilke ændringer, der skulle indføres. Alt dette ledte frem til at tiden måtte være inde til en radikal omlægning af arbejdet.

Situationen stiller nye krav

Samfundet har gennemgået en forandring som aldrig før. Udviklingen, med alle følgevirkninger, i bilens, telefonens, flyets, radioens og TVs tidsalder er kommet helt ind på livet af os. Inden for det sidste 10-år har forandringerne været mærkbare, særligt blandt børn og unge, som helt naturligt må være de første, der giver efter for de forandringer, de er udsat for. For blot at nævne et område – den daglige påvirkning i sindet, som finder sted, når hele verden med »syvmileskridt« træder ind i stuerne gennem TVs flimrende billeder. I disse år er der stadig flere som konkurrerer

med det kristne børne- og ungdomsarbejde. I skolerne har man en langt bedre og mere aktiviserende undervisning end tidligere. Der er biograf, fritidsklubber, idrætsklubber osv. Vi møder et opbud af aktiviteter som aldrig før. Evangeliet er ganske vist uforanderligt det samme, men det gælder ikke for metoder og midler. Fornyer vi dem ikke, bliver det vanskeligt at drive vort arbejde. En undersøgelse, som blev foretaget lige før beslutningen om omlægningen af arbejdet, viste ret markant, at problemerne var slået igennem. Vi var lige så stille blevet løbet over ende, fordi vi ikke havde fulgt med udviklingen. Vi befandt os i en situation som stillede nye krav til os, og nu var tiden inde til at lægge »roret« om.

Optakten til en strukturændring

Ved et søndagsskoleudvalgsmøde den 26. oktober 1970, fødtes de første tanker om en sammenlægning af vort børne- og ungdomsarbejde. Tidligere

var disse arbejdsgrene blevet varetaget af et søndagsskoleudvalg og et ungdomsudvalg, men nu ville man samle alt børne-, junior- og ungdomsarbejde under ét »Børne- og Ungdomsråd«, (det fik senere navnet »Landsudvalget for Børne- og Ungdomsarbejde). For fremtiden skulle dette arbejde ses under én synsvinkel.

Et strukturudvalg blev nedsat, det kom til at bestå af to repræsentanter fra hvert af de bestående udvalg.

Som målsætning for det forestående udvalgsarbejde anlagdes 3 hovedsynspunkter:

1. Helhedssyn

Målet for vort børne- og ungdomsarbejde er at lede børn og unge frem til personlig tro på Kristus Jesus, på det modenhedsniveau det befinder sig. For at fremme dette må de eksisterende udvalg føjes sammen til ét i en ændret opbygning.

2. Fleksibilitet

Af praktiske og pædagogiske grunde må arbejdet tilrettelægges så fleksibelt som muligt, samtidig med, at man tager hensyn til den enkeltes modenhed og den nødvendige aldersinddeling og samarbejdet mellem de forskellige arbejdsgrene.

3. Fritidsloven

Opbygningen må sigte på en form, der giver mulighed for udnyttelse af fritidsloven.

Da det nedsatte udvalg havde ar-

bejdet et halvt år, lå »den grønne betænkning« klar til behandling og godkendelse.

EB. skrev ved den lejlighed . . .

»Vort meget vågne og aktive strukturudvalg havde gennem et dygtigt og grundigt forarbejde lagt op til en strukturændring i hele børne- og ungdomsarbejdet. Ændringen, som i næsten alle henseender bryder med tidligere regler for børne- og ungdomsarbejde, sigter i særlig grad på at opfylde de krav, der stilles for at udnytte mulighederne i den nye fritidslov.«

Aprilkonferencen i 1971

Nu var tiden inde til at arrangere en landskonference for børne- og ungdomsarbejdere. Den blev berammet til den 23. til 25. april i Kolding. Alle menigheder var repræsenteret. Formålet med konferencen var at opflamme og motivere medarbejderne til en fornyet indsats i de forskellige arbejdsgrene, og samtidig skulle det færdige strukturforslag fremlægges og debatteres. Forslaget var udsendt til alle medarbejdere i hele landet, en måned før konferencen.

Dønningerne fra reaktionen ved første gennemlæsning, havde endnu ikke lagt sig, da konferencen løb af stablen i Kolding, man fornemmede, at der var lagt op til et eller andet. Luften var mættet af indestængt debat, da de cirka 170 medarbejdere mødtes. Det var en herlig fornemmelse.

Konferencen blev på flere måder et nybrud, og et brud med gældende principper. Det var første gang i kir-

kens historie, at et så omfattende forslag er blevet brugt til debatoplæg ved en konference, før behandling og godkendelse i landsrådet.

Den åbne behandling af alle spørgsmål og problemer viste sig at være helt rigtig og absolut positiv. Alle deltagere lod sig engagere i den livlige debat. Gruppearbejdet var godt og sagligt, og viste moden stillingtagen til problematikken. Konferencen var helt igennem fantastisk udbytterig.

sen af 1972 løst fra sit ansvar som menighedsforstander på Bornholm, herefter at flytte til Kolding som heltidsansat sekretær. Dette skete bl. a. for at få en central placering i landet, idet opgaven bl. a. var en omfattende kursusvirksomhed i lokalafdelingerne. Udvalget kom til at bestå af 11 medlemmer.

Landsudvalget skulle fungere som et serviceorgan for børne- og ungdomsarbejdet rundt i landets menig-

Kursusdeltagerne fotograferet foran højskolen.

Landsudvalget for Børne- og Ungdomsarbejde

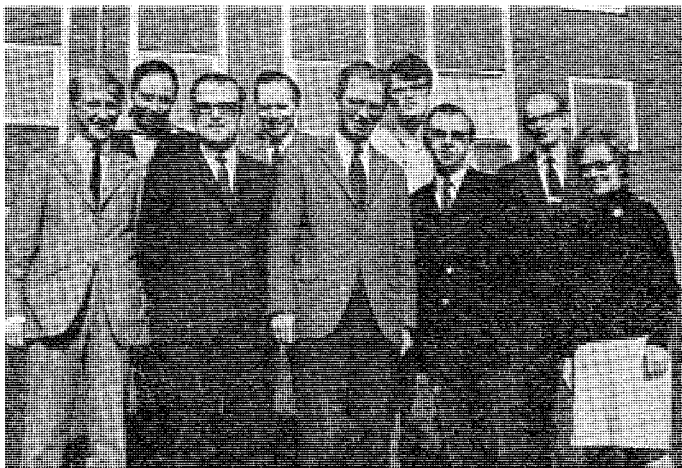
Det nye landsudvalg afholdt sit første møde den 4. december 1971 i Kolding, og betegner for så vidt en historisk begivenhed, idet virkeliggørelsen af de tidligere fremsatte tanker om helhedssyn i børne- og ungdomsarbejdet nu er en realitet, og arbejdet kan tage sin begyndelse.

Landsudvalget er nedsat med Ove Dufke, Dronninglund, som leder og Leif Rasmussen, Rønne, som sekretær. Leif Rasmussen blev i begyndel-

heder. Man skulle have mulighed for at trække på forskellige former for hjælp.

Landsudvalget har tre underudvalg. Et undervisningsudvalg, der skal medvirke i fremstillingen af egnet undervisningsmateriale. Være med til at sikre forsvarlig undervisning og tage sig af lederuddannelse og forskellig kursusvirksomhed.

Endvidere et aktivitetsudvalg der skal medvirke til at fremme nye initiativer, være åbent og skabe perspektiv i arbejdet.

Panelet set fra venstre:
 Kaj Hansen, Kolding,
 Ove Dufke, Dronninglund,
 Leif Rasmussen, Rønne,
 J. P. Laren, Herning,
 Verner Jensen, Kolding,
 J. E. Jakobsen, København,
 Olaf Damkjer, Odense,
 Preben Brohus, Kolding,
 Vera Bader, Fredericia.

Endelig et lejrudvalg, som skal tage sig af opgaver af koordinerende art vedrørende kirkens tre lejre.

VORT BØRNE-, JUNIOR- OG UNGDOMSARBEJDE

Søndagsskolen

I kirkens arbejde findes mange betydningsfulde arbejdsgrene, der er vokset frem, efterhånden som behovet var der. I begyndelsen var vækelsen i sig selv tilstrækkelig til at samle alle, børn, unge og gamle. Men ret hurtigt indså man nødvendigheden af at samle bestemte grupper af menigheden separat.

Den ældste gren er søndagsskolen, hvis formål er at vinde børnene for Kristus; at give dem en grundlæggende oplæring i Bibelens skrifter og betretninger, og at hjælpe børnene frem til en personlig stillingtagen til evangeliet og til Jesus Kristus som deres personlige Frelser.

Guds rige hører børnene til. Det er et særligt ansvar at være kristne forældre, og i dette ansvar understøttes de af menigheden, som må forkynde evangeliet på en sådan måde, at vore egne børn bliver vundet for Guds riges sag. Det er en kendsgerning, at langt den største del af de medlemmer, der i dag tilhører kirken, er opvokset i apostolske hjem, og som sådanne har haft deres gang i vore søndagsskoler, juniorarbejde og ungdomskredse.

Guds ords forjættelse om, »at du skal blive frelst, du og dit hus«, har vi set gå i opfyldelse i mange tilfælde.

I de senere år har børnearbejdet udviklet sig således, at det i dag fremtræder som et tilbud til alle børn, og vi ser mange søndagsskoler, hvor størstedelen af børnene er fra »fremmede« hjem.

Der har igennem årene været en jævn fremgang i søndagsskolearbejdet, hvilket vil ses på følgende tal:

I 1939 var der 34 søndagsskoler, 112 medarbejdere og 1025 børn.

I 1942 var der 38 søndagsskoler, 145 medarbejdere og 1363 børn.

I 1972 var der 41 søndagsskoler, 150 medarbejdere og 1985 børn.

Selve arbejdsformerne i søndagsskolen har gennemgået en vældig udvikling. Fra at være »prædikemøder« for børnene, er søndagsskolen i dag det sted, hvor børnene får undervisning i Guds ord på en for dem både naturlig og letfattelig måde. De søndagsskoler, der har fulgt med udviklingen, har ændret deres form i takt med den pædagogiske udvikling, som vort samfund iøvrigt gennemgår.

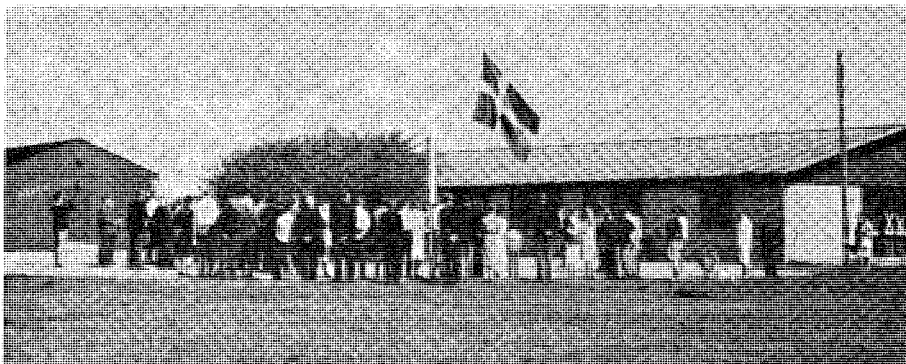
Allerede i 1937 besluttede landsrådet at nedsætte et søndagsskoleudvalg, der kom til at bestå af Oluf Christensen, Hillerød (landsleder), Aug. Gahrn, Esbjerg, Christian Hansen, Aalborg, og Eli Petersen, København (sekretær). Dette udvalg skulle være vejledende og støttende med hensyn til søndagsskolernes virke på de enkelte steder, ligesom alle aktiviteter på landsplan var udvalgets ansvar.

Udvalget fungerede kun forholdsvis kort tid. Fra 1941 blev Eli Petersen landsleder, og mange af hans tanker, bl. a. klasseundervisningens betyd-

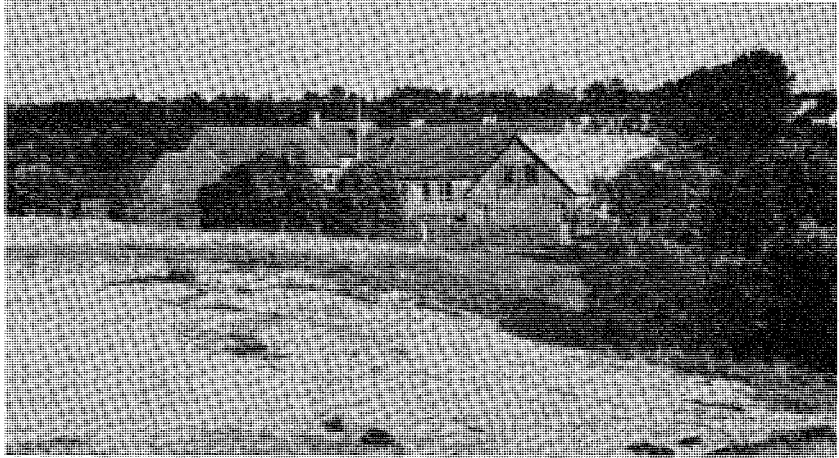
ning, er stadig højaktuel. Men på trods af, at Apostolsk Kirke netop er kendt for sin stærke organisationsform, var børnearbejdet i sin opbygning meget løst i de kommende år. Kun i København havde man et organiseret fællesarbejde med månedlige »fællesforklæringsmøder«, store børnestævner i Evangeliehuset, fællesudflugter om sommeren, og et tekstblad, der blev udgivet i 1. område. Ansvarlig for dette arbejde var først Eli Petersen, dernæst Verner Jensen og sluttelig Rolf Grenov.

Først i 1958 lykkedes det igen at få nedsat et søndagsskoleudvalg på landsplan, og dette udvalg har siden da været en central akse, hvormom vort børne- og juniorarbejde har drejet. Udvalgets ledere har været Leif Mortensen, Verner Jensen, Rolf Genov og Ove Dufke. Af sekretærer skal nævnes Elna Ekov og Leif Rasmussen, der 1. april 1972 blev vor kirkes første lønnede børne- og ungdomssekretær.

Fra begyndelsen af 60'erne blev Ove Dufke udsendt som speciel evangelist i børnearbejdet, og har i årenes løb holdt utallige »Børnekampaner« i de fleste af vore menigheder i landet.

Glimt fra Kongelejren – flaget hejses for den nye dag.

Storskovlejren i Vendsyssel.

Disse kampagner har også i flere tilfælde været påbegyndelsen af et nyt børne- og juniorarbejde.

For at skabe kontakt medarbejderne imellem, og for at have et talerør fra kirkens side, besluttedes det i 1938 at udgive et medarbejderblad, hvis redaktør blev Eli Petersen. Dette blad har med få års undtagelse været det konstante bindeled ud i landet. Bladets navn har skiftet. I begyndelsen hed det »Den apostolske Kirkes søndagsskole«, fra 1945 »Søndagsskolearbejderen«, fra 1956 »Budskabet for børnene« og endelig fra 1972 »Nu«. Foruden Eli Petersen har redaktørerne været Verner Jensen, Elna Skov, Rolf Grenov, Preben Brohus og Leif Rasmussen.

Det første samlede bindeled mellem søndagsskolerne var børnebladet »HYRDEN«, der udkom med sit første nummer i 1933 og med Oluf Christensen som redaktør. Selvom han blev stående som redaktør i flere år, var det vel nok særlig Oluf Christensens hustru Astrid, eller bedre kendt som

»tante Astrid«, der satte sit præg på bladet; hendes pen tilførte bladet meget værdifuldt stof. »Hyrden« fortsatte som vor kirkes børneblad indtil nytår 1970, hvor 6 frikirker i Danmark blev enige om gennem Dansk Søndagsskoleforening at udgive et fælles børneblad, der fik navnet »Nyt for os«.

»HYRDEN«s redaktører gennem de mange år var:

1933–1943 (Astrid) Oluf Christensen.

1944–1946 Ruth Fuchs

1946–1947 Willy Kanding

1947–1949 Niels Peter Jensen og

Frieda Stochholm

1950–1952 Frieda og Hans Chr.

Stochholm

1953–1961 Verner Jensen

1961–1962 Karl-Christian Jensen

1963–1969 Jens Peter Larsen

Allerede for 30 år siden fik søndagsskolen sin egen børnesangbog, og selvom den ikke i dag opfylder det behov, der er for børnesange, så har den i den forløbne tid været til megen glæde og velsignelse i børnearbejdet. Netop nu arbejdes der på at

udgive en børnesangbog på frikirkeplan.

Sommerlejrene har spillet en stor rolle for søndagsskolearbejdet. Den første lejr blev afholdt i 1939 i Kolding, og i flere år var stævnepladsen og »den gamle bibelskole« rammen om disse ferielejre. Snart steg ønsket om at få oprettet børnelejre også andre steder i landet. I 1946 lykkedes det at købe en velbeliggende grund med hus nær Sejrobugten i Odsherred. Prisen var kr. 10.000. I dag ligger værdien af lejren vel i nærheden af en million kroner. Her indrettedes »Kongelejren«, som i en menneskealder har rummet et utal af børne-, junior- og ungdomslejre. Mange af vore børn og unge har her fået et afgørende møde med Gud, og har oplevet frelsen, Helligåndens dåb, kald til tjeneste og andre åndelige oplevelser.

I de sidste 10 år er det lykkedes at oprette endnu 2 lejre. Den første var »Storskovlejren«, der blev købt i 1965 og ligger i Østvendssyssel i nærheden af Dronninglund. Lejren er en nedlagt skole, der erhvervedes for kr. 65.000. Efter ombygning er her indrettet en lejr, der tilgodeser de krav, man kan stille til et sådant sted. Den anden lejr er bygget i Pårup i 1967 mellem Ikast og Silkeborg, et nedlagt landbrug, og bygget op fra grunden som ny lejr, fuldt moderne på alle områder. Her bør vi nævne Jörg Kägi, lejrens arkitekt, der har ydet et kæmpearbejde for at få rejst lejren.

I det mellemkirkelige arbejde er Apostolsk Kirke tilsluttet Dansk Søndagsskoleforening, der består af 7 frikirkesamfund. Her har Verner Jensen beklædt formandsposten i 4 år fra 1965 til 1969, og Leif Rasmussen

Påruplejren i Midtjylland.

er foreningens sekretær fra 1972. Desuden er kirken medlem af »ECCE«, den danske komite, hvor også Folkekirken er repræsenteret.

Juniorarbejdet

Kirkens børnemedarbejdere følte ret hurtigt i deres søndagsskolearbejde, at der var et behov for et arbejde blandt de større børn. Der manglede et led mellem søndagsskolen og ungdomsarbejdet. Som årene er gået, har det været mere og mere vanskeligt at samle de lidt større børn i søndagsskolen, vel også fordi medarbejderne i mange tilfælde ikke har kunnet gøre søndagsskolen tiltrækkende for de store børn. I hvert fald er alderen i søndagsskolen blevet lavere og lavere som årene er gået. Nogle steder prøvede man spontant at samle de store drenge og piger hver for sig i særlige grupper, alt afhængig af, om medarbejderne havde øje for dette. Da trangen til aktivitet er stor i denne alder, blev disse samlinger ofte kombineret med sløjd for drengene og syning for pigerne.

Virkelig form tog juniorarbejdet dog først i årene 1949/50, hvor Verner Jensen fik organiseret en juniorkreds i Evangeliehuset i København for de store drenge i København. Omtrent samtidig tog et tilsvarende arbejde form i Aalborg, hvor Lydia Christensen samlede de store piger. I de følgende år tog juniorarbejdet fart, og den ene juniorkreds efter den anden blev oprettet. En af de første menigheder, der så betydningen af et specielt arbejde blandt de store børn, var Fredericia menighed, og dette arbejde har været så frugtbringende i denne lille menighed, at der siden 1960 er lagt cirka 15–18 til menigheden som en direkte frugt af junior- og ungdomsarbejdet.

Faren for juniorarbejdet er, at det manuelle arbejde skal få en for stor plads, men den åndelige medarbejder vil altid forstå at bevare balancen her, så Guds ord får sin rette plads.

I 1972 var der juniorarbejde i 32 byer i Danmark. Flere menigheder har mere end én juniorkreds, og der samledes fast 770 juniorer ialt, med 70 medarbejdere.

KIRKENS LÆRE

Af Sigfrid Beck

Ofte møder man liv og lære stillet op overfor hinanden som modsætninger, så lære følgelig skulle betegne noget uvirkeligt og dødt. Men det er så urigtigt, som noget kan være.

Den kristne lære udtrykkes gerne i en samling læresætninger eller trosartikler.

Disse sandheder er en nærmere bestemmelse af det guddommelige livs udfoldelse og virke, og den levende erkendelse af disse læresandheder delagtiggør os i selve det guddommelige liv.

Vor troslære bygger på hele Skriften og omfatter troen på den levende Gud, på Kristus og på alt, hvad Gud har givet os i ham af guddommelige rigdomme.

Egentlig kan hele denne levende åbenbaringssandhed ikke rummes i kortfattede læresætninger, og dog er en sådan måde at udtrykke lære på både nødvendig og praktisk.

Sådanne af Guds ord udledede sætninger tjener som værn mod vildfarelser og som vejledning til fastholdelse af sandheden.

De er også orienterende, idet de straks angiver, hvilken stilling et kristent samfund tager til de store afgørende sandheder.

Nej, de kristne læresætninger er

tjenende, og derfor kunne man godt efter behov have flere end det så hyppigt fastsatte fåtal.

Man kunne for eksempel udmærket danne en læresætning om den kristne glæde. »Vi tror på, at det kristne liv er et glædesliv«, med behørig henvisninger (Fil. 2:17; Fil. 4:4; 2. Kor. 7:4; Ap. G. 5:41).

Når også vi derfor som kirkesamfund giver udtryk for læren i et bestemt antal læresætninger, så er det i klar erkendelse af, at disse læresætninger ikke tilfulde vil kunne udtrykke den rigdom af åbenbarelsessandheder, der er skænket os, og som vi står for, og hvis fuldgyldige udtryk vi finder i hele den hellige skrift. Men vore læresætninger er tjenende og orienterende.

Apostolsk Kirkes lære er formet i nedenstående tolv læresætninger. Der er til disse læresætninger føjet nogle kommentarer, som her gengives i stærkt forkortet form.

1. Guddommens enhed og treenighed

Bibelens lære er, at der kun er én Gud (5 Mos. 6:4, Es. 44:6, Mark. 12:29, 1. Tim. 2:5), men at der er en treenighed af personer i guddommen: Faderen, Sønnen og Helligånden (1. Mos.

1:26, Matt. 28:19, Joh. 14:26, 2. Kor. 13:13). Sandheden om guddommens enhed og treenighed er af fundamental betydning for den kristne tro og lære.

Gud er ikke kun »en uendelig og evig kraft« (Herbert Spencer) eller »en tilbøjelighedsstrøm, ikke af os selv, som stiler mod retfærdighed« (Matthew Arnold) – for at citere to filosofers udtryk – men Gud er et personligt væsen, uendelig i hellighed, magt, visdom og godhed, selv-eksisterende og selv-tilstrækkelig, i væsen, ånd, lys og kærlighed, den store kilde, alle tings ophav og opretholder.

Med troen på et sådant almagtsvæsen får alle andre spørgsmål såsom åbenbarings troværdighed, muligheden af mirakler, bønnens virkelighed deres afgørelse.

Troen på Bibelens Gud gør skabelsens almægtige mirakel så enkelt og alle Det gamle Testaments mindre mirakler små. Og Kristi opstandelse i et uforkrænkeligt livs kraft og ophøjelse fra Josefs grav til universets højeste tinde – rummer det ikke også alle de andre mirakler: Spedalskes renselse, blinde og døves helbredelse og endog dødes opvækkelse?

Vort gudsbegreb bliver afgørende i alle konflikter mellem tro og vantro og bestemmer vort kristendomssyn og vor opfattelse af alle særlige dogmer.

Selv om skriften taler om, at Gud er én, så lærer den dog, at han – i en vis forstand – er mere end een. Den fremholder, at Guds enhed udfolder sig i tre indre særksistenser eller væsensksistenser, der benævnes Fader, Søn og Helligånd, og som er abso-

lut lige i guddommeligt væsen, magt og herlighed. Her er ikke tale om en åbenbarings trehed, men om en væsenstreenighed med en evigt personsforskkel mellem Faderen, Sønnen og Helligånden; ellers ville åbenbaringen blive et skin uden nogen tilsvarende virkelighed i Gud selv. Skriften fremholder klart denne personsforskkel: Faderen er forskellig fra Sønnen og Ånden, Sønnen fra Faderen og Ånden, og Ånden fra Faderen og Sønnen (Matt. 11:27, 26:53, Joh. 5:20, 14:26, 15:26, Gal. 4:6).

De er alle tre forskellige indbyrdes og dog forbundne i en uadskillelig enhed. Tre personer i det ene væsen, eller tre personer i den ene personlighed.

Denne sandhed antydes allerede i Det gamle Testamente. Nogle finder den straks i den guddommelige betegnelse: Elohim (Gud, 1. Mos. 1:1), der faktisk er en flertalsform, der betyder »de stærke«, men alligevel altid må gengives som ental (Gud), idet det tilhørende udsagnsord altid forekommer i ental. Andre henviser til steder, hvor Gud omtaler sig selv i flertal(»os« – 1. Mos. 1:26, 3:22, 11:7, Es. 6:8), eller steder, hvor HERRENS engel« både identificeres med HERREN og skelnes fra ham (1. Mos. 16:7–13, 18:1–21, 19:1–28, 2. Mos. 3:2–6) osv. Selv et sted som 5. Mos. 6:4 »Hør Israel! HERREN vor Gud, HERREN er én«, der umiddelbart synes at udtrykke Guds numeriske enhed, siger lige det modsatte, idet det hebraiske ord »echad«, oversat ved: én – betyder en sammensat enhed, altså: »Jehova vor Gud er en forenet Jehova.«

I Det nye Testamente får læren om

Treenigheden sin fulde og afklarede fremstilling i dåbsbefalingen (Matt. 28:19 »navn« ikke »navne«), den apostolske velsignelse (2. Kor. 13:13); Matt. 3:16–17, 1. Kor. 12:4–6 (samme Ånd – samme Herre – samme Gud): Ef. 4:4–6 (én Ånd – én Herre – én Gud) osv.

2. Den menneskelige naturs absolutte fordærvelse; nødvendigheden af omvendelse og genfødselse

Forud for omvendelsen går kaldelsen. Gud, der vil, at alle mennesker skal frelses og komme til sandhedserkendelse, kalder alle til frelsen i Jesus Kristus. Han kalder ikke blot gennem forkyndelsen af skriftens ord (vocatio verbalis), men også gennem menneskelivets tilskikkelser, omskiftelser og erfaring (vocatio realis). Men mennesket har en fri vilje og kan enten modtage eller forkaste Guds nådige kaldelse.

Omvendelsens nødvendighed fremgår af selve det guddommelige kald dertil: »Hvis I ikke vender om og bliver som børn, kommer I slet ikke ind i Himmeriget (Matt. 18:3). I den apostolske forkyndelse bliver kaldet til en guddommelig befaling om omvendelse til »alle og alle vegne« (Ap. G. 17:30, 2:38). Mennesket er nødt til at vende om, fordi det er faret vild og vandrer på syndens, fortabelsens og dødens vej.

Omvendelsen foregår i menneskets bevidsthedsliv og består i en sindsændring, en sindsfornyelse, der i sin fuldeste udvikling bliver en intellektuel og moralsk genfødselse, en forvandling. Omvendelsen rummer et bevidst modsætningsforhold til den tid-

ligere tilstand. Det omvendte menneske bliver sig sin egenrådighed og tåbelighed bevidst.

Omvendelsen kan bestemmes som foreningen af anger og tro. Sand omvendelse sker gennem anger, bedrøvelse efter Guds sind, og resulterer i et liv i indvielse til Gud, en forandring af tanker, meninger, ønsker og vilje, som rummer overbevisningen, at den tidligere livsførelse var uviis og forkert, og som ændrer menneskets hele livsløb. Tro hører med som en anden del af omvendelsen. Helligånden fører synderen til sandhedserkendelse og syndserkendelse og levendegør troen, der giver frelsesvished.

Genfødselse. Det nye åndelige liv, der følger efter omvendelsen, betegnes i Skriften som en genfødselse. Man må dog ikke forstå det således, som om omvendelsen og genfødselse skarpt kan skilles ad. Det nærmeste, vi kan komme det, er måske i den fortabte søns oplevelse: På vejen hjem er han »omvendt«, og da han, ved mødet med Faderen, erfarer Faderens genantagelse af ham som søn, da er han så at sige »genfødt« som søn. Man kan vel sige, at genfødselsen indtræder med frelsesvisheden. Men selv om der hersker stor uenighed m.h.t. bestemmelsen af genfødselsens tidspunkt, så er det dog både praktisk og skriftmæssigt, tankemæssigt at holde begreberne ude fra hinanden, ligesom i den frelsesorden (»ordo salutis«), man fra midten af det 17. århundrede begyndte at opstille. Herved forstod man en række af, på hinanden successivt følgende akter på frelsestilegnelsens vej, eller rækken af udviklingsmomenter, hvorigennem frelsen fuldbyrder

sig i det enkelte menneske. Almindeligvis nævnte man seks sådanne led i frelsesprocessen: Kaldelsen (vocatio), oplysningen (illuminatio), omvendelsen (conversio), genfødselen (regeneratio), Guds iboen (unio mystica), helliggørelsen (sanctificatio).

Trods den moderne liberale teologis benægtelse, lader skriften os ikke i tvivl med hensyn til nødvendigheden af genfødselen, men hævder den med de klareste tænkelige udtryk. Jesus siger: »Sandelig, sandelig siger jeg dig: Ingen kan se Guds rige, hvis han ikke bliver født på ny« (Joh. 3:3), Jesu erklæring er absolut og giver ingen muligheder for undtagelser. Ifølge skriften er det uigenfødte menneske: »formørket i tankegang« (Ef. 4:18, 2. Kor. 4:4), »fremmed for livet i Gud« (Ef. 4:18), »uimodtagelig for det, der stammer fra Guds Ånd« (1. Kor. 2:14), »fjendsk« (Kol. 1:21, Rom. 8:7), »i mørke« (1. Pet. 2:9), »død i overtrædelse og synder« (Ef. 2:1, Kol. 2:13).

Og Jesus erklæring fortsætter: »Ingen kan komme ind i Guds rige, hvis han ikke fødes af vand og Ånd« (Joh. 3:5). – I Guds rige findes kun Guds børn, derfor må man gennem den nye fødsel fødes derind af Gud.

Resultatet af Guds skabergerning i genfødselen er »en helt ny skabning« (2. Kor. 5:17), »et nyt menneske« (Ef. 4:24) med »et nyt sind« (Rom. 12:2). Den nye fødsel er ikke en forbedring af menneskets gamle natur (Rom. 6:6), men en nyskabelse ved Helligånden.

Ved genfødselen er vi blevet Guds børn.

Johs. evangeliets 1. kapitel viser os, at det liv, den genfødte får, er in-

tet mindre end Guds eget liv. Det evige, guddommelige liv. Guds børn er født af Gud (Joh. 1:12–13). Ved den nye fødsel får Guds børn (ipso facto) »del i guddommelig natur« (2. Pet. 1:4).

Ved genfødselen åbnes vejen til dåben med Helligånden.

»Fordi I er sønner, har Gud i jeres hjerter sendt sin Søns Ånd, som råber: 'Abba, Fader!'« (Gal. 4:6). Ordet siger ikke her, at fordi vi ved genfødselen er blevet Guds børn, er vi også dermed »døbte med Helligånden«, men ordet siger, at nu er vejen til denne oplevelse åbnet for os. Det hedder også: »Han blev såret for vore overtrædelser« (Es. 53:5), »Han er en soning for vore synder, ja, ikke alene for vore synder, men også for hele verdens« (1. Joh. 2:2) – derfor er dog ikke alle frelst. Nej, der må lige såvel ved Åndens dåb som ved frelsen en personlig tilegnelse til af det, som Gud har skænket os i Kristus Jesus. Der er forskel på at være blevet »født påny af Ånden« og at være blevet »fyldt af Ånden« (1. Kor. 12:13), cf. Ap. G. 19:2.

Ved genfødselen åbnes til et liv i sejr.

Et nyt menneske er blevet til i Guds lighed (Ef. 4:24). Det betyder ikke, at et nyt »jeg« og en ny natur indplantes i det gamles sted. Det gamle menneske, eller dets mulighed for udfoldelse, vedbliver at være tilstede (Ef. 4:22), men det skal i praksis aflægges, være korsfæstet, dødt og magtesløst (Rom. 6:6–13). Den genfødte behøver ikke at leve efter den gamle natur, men kan leve efter den ny, guddommelige natur (2. Pet. 1:4), og gør han

det, lever han i sejr: sejr over synden (1. Joh. 3:9), sejr over verden (1. Joh. 5:4) og sejr over Djævelen (1. Joh. 5:18).

I genfødselen tilegner mennesket sig Gud som Fader. I kraft af genfødselen er vi også arvinger (1. Pet. 1:3–4, Rom 8:17).

3. De ubodfærdiges evige dom

Skriften har mange udtalelser, der klart og utvetydigt lærer, at de ugudelige eller ubodfærdige vil gå evigt fortabt (Matt. 25:41–46, Mark. 9:43–48, 2. Tess. 1:8–9, Jud. 12–13, Åb. 14:11, 20:10, 15, 21:8).

Men tanken om skabte væseners evige fordømmelse har forekommet mange så forfærdelig oprørende, at man på flere måder har søgt at komme udenom denne sandhed.

Man har således forsøgt sig med navnlig to teorier: Apokatastasis-teorien og Annihilations-teorien, men forgæves.

Apokatastasis-teorien, læren om alle tings genoprettelse eller alles frelse, går ud på, at de ubodfærdiges modstand tilsidst skal ophøre, og at de følgelig skal få del i evig salighed. Annihilations-teorien går ud på de ubodfærdiges tilintetgørelse.

Da menneskets frie vilje indeholder muligheden for at forhærde sig uigenkaldeligt mod Gud, så er læren om den evige fordømmelse uundgåelig.

Guds ord lærer klart og tydeligt, at de ugudeliges straf er stedsevarende, idet samme tidsangivelse (evig – aionios) bruges både om de frelstes salighed og de ugudeliges pine, ligesom

udtrykket »evighedernes evighed« (eis tous aionas tou aionon) anvendes både om Guds tilværelse (Åb. 1:18, 4:9–10, 15:7) og de fortabtes fortsatte eksistens (Åb. 14:11).

Men samtidig antyder Guds ord, at der er grader i fortabelsen såvel som i saligheden, gennem udsagn – Matt. 10:15, 11:22–24 – hvor det hedder, at det skal gå Sodomias og Gomorras land, Tyrus og Sidon tåleligere på dommens dag end andre byers befolkning. Der tales også i Skriften om sådanne, som får hårdere dom (Luk. 20:47 etc.). Grunden hertil er at søge i Guds retfærdighed og menneskers erkendelsesgrad (Luk. 12:46–48).

4. Jesu Kristi fødsel af en jomfru, hans syndfri liv, forsonende død, sejrrige opstandelse, himmelfart og vedvarende forbedergerning, hans genkomst og tusindårige regering på jorden

1. Vor Herre Jesu Kristi inkarnation (menneskevorden) og fødsel af en jomfru.

I henhold til de hellige skrifers lære er Kristus en af guddommens ophøjede personer. – Et med Faderen og Helligånden i natur, væsen og egenskaber. Han er Guds almægtige evige søn, som er Faderen lig i alle ting. Han er på samme tid sand Gud og sandt menneske. Denne kendsgerning er grundvolden for hans stilling som mellemmand. Den guddommelige og menneskelige natur blev i ham forenet i samme person, men disse to naturer var dog vedblivende tydeligt adskilte. Kristus frembød alle menneskeheds

kendetegn i den ædle betydning: Han forfremmedes i visdom og alder (Luk. 2:52) – blev hungrig (Luk. 4:2) – blev træt og tørstig (Joh. 4:6–7) – kunne bedrøves og ængstes (Matt. 26:37) og alle korssets lidelser beviste til fulde, at han havde et legeme af samme beskaffenhed som vort. Men han som sagde: »Giv mig noget at drikke« (Joh. 4:7) kunne også sige: »Kom til mig og drik« (Joh. 7:37).

Dette beviser hans guddommelighed. Med samme lethed, som han truede feberer i Peters hus og dæmonerne i plagede legemer (mennesker), truede han vindene og bølgerne, og de måtte adlyde hans røst. Ligesom han gav de hungrige skarer brød i ørkenen, således har han mættet millioner med livets brød.

Inkarnationen og jomfrufødselen er to uimodsigelige sandheder, som klart læres i den hellige skrift, og de er af fundamental betydning for den kristne tro og lære. Ved inkarnationen forringede Kristus sig selv og påtog sig menneskelig skikkelse og natur. Han blev ikke født i samme forstand som noget andet menneske; thi han har en evig forudtilværelse som Guds søn (Mika 5:1, Joh. 1:1, 8:58, 16:28, 13:3, 1. Kor. 15:47). I Edens have blev mennesket skabt i Guds billede. I inkarnationen kom Gud i et menneskes skikkelse (Hebr. 10:5). Dette er hemmelighedernes hemmelighed: som skriften siger: »uden modsigelse stor er den gudsfrygtens hemmelighed: han, som blev åbenbaret i kød« – (1. Tim 3:16, Kol. 1:15, Hebr. 1:3, Åb. 1:8).

Kristus blev undfanget ved Helligånden og født af en jomfru (Matt. 1:20–23). Dette var opfyldelsen af de

profetiske forudsigelser i 1. Mos. 3:15, Es. 7:14. Kristus er det evige ord, hvis undfangelse, fødsel, liv og død og opstandelse er én eneste stor opfyldelse af Skriftens forudsigelser indtil de mindste enkeltheder.

2. Jesus Kristi syndfri liv.

Hvilken mystik der end hviler over inkarnationen, skal det stå klart, at Jesus Kristus aldrig ophørte med at være Guds søn, da han påtog sig menneskelig skikkelse og natur. At påstå, at han kun var menneske, er i afgjort strid med Skrifterne. Fornægtelse af Kristi guddom betyder en tilintetgørelse af kristendommens inderste kerne. På den anden side har påstanden om, at han var Gud alene, heller ingen stadfæstelse i Skriften. Kristus var Gudsmennesket – en person i hvem den guddommelige og den menneskelige natur blev forenet.

Som han var absolut hellig og syndfri i sin fødsel, så var han det også i hele sit liv og sin vandel. Han var Guds lydefri lam. Om denne sag har både himlen, jorden og helvede måttet afgive samstemmende vidnesbyrd (Luk. 3:22, Joh. 8:29–46, Joh. 1:29–34, 1. Pet. 2:21–24, 1. Joh. 3:5, Mark. 14:56, Luk. 23:4, Matt. 27:19, 54, Luk. 23:41, Luk. 1:35, 4:34). Kristus var den enstående undtagelse i hele menneskeslægtens historie.

3. Vor Herres og Frelasers

Jesu Kristi forsoningsdød.

Jesu Kristi forsoningsdød er Biblens grundtanke og største sandhed. Kristi stedfortrædende død for syndere er menneskeslægtens eneste håb og frelsesmulighed (Ap. G. 4:12).

Ved Kristi offer på Golgata er der tilvejebragt fuld frelse for alle mennesker (1. Joh. 2:2). De levitiske ofre »dækkede« synden, og sikrede derved Guds tilgivelse. Gud »bar over med« sit folks synder, dvs. lagde et dække over dem i forudtagelsen af Kristi fuldkomne offer (Rom. 3:25, Hebr. 9:15). Kun Kristus alene kunne borttage synderne (Hebr. 9:26, 1. Joh. 3:5); »thi det er umuligt, at blod af tyre og bukke kan borttage synder« (Hebr. 10:4). Kristus blev »sonemidlet« eller »soningsdækket« (Rom. 3:25) eller »nådestolen« (Hebr. 9:5). Sonedækket på pagtens ark – som skjulte lovens stentavler – blev på den store forsoningsdag af ypperstepræsten bestænket med offerdyrets blod (3. Mos. 16:14), for at betegne, at der var sket fyldest for lovens krav. Dette gjorde Kristus én gang for alle, da han både som ypperstepræst og soneoffer gik ind i selve Himmels helligdom med sit eget dyrebare blod (Hebr. 9:11–15).

Kristi hengivelse af sig selv for vore synder er det eneste grundlag, på hvilket den hellige Gud kan antage os som sine børn, alene ved tro på Kristi fuldbragte værk kan vi blive forligte og få fred i vore sjæle (Rom. 5:1, Ef. 1:7, 2. Kor. 5:19).

4. Vor Herre Jesu Kristi opstandelse fra de døde.

Troen på Kristi opstandelse er af uvurderlig betydning for vor bekendelse. Opstandelsen er den kristne læres hovedhjørnesten. Af Kristi opstandelses virkelighed afhænger hele vor frelse, eftersom opstandelsen er forløsningsværkets besegling. Hvis

syndens sold er døden, må syndens soning være ensbetydende med dødens overvindelse.

Døden er den sidste fjende, der tilintetgøres, men ved Kristi sejrige opstandelse fra graven er den fuldstændig overvundet (Hebr. 2:14, Åb. 1:18, 1. Kor. 15:55).

De fire evangelier og brevene erklærer samstemmende, at Kristi opstandelse var bogstavelig, virkelig og legemlig. Dette var den overbevisende sandhed, som apostelen Peter forkyndte på Pinsefestens dag, og ved hjælp af hvilken apostelen Paulus gendrev både jødisk religiøsitet og hedensk filosofi. Troen på Kristi opstandelse var hemmeligheden ved den første menigheds kraft, fremgang og forunderlige åbenbarelses og gerninger.

Kristus blev oprejst fra graven på den tredje dag »efter Skrifterne« (1. Kor. 15:4). Han havde selv forudsagt sin egen opstandelse (Matt. 12:40, 16:21) og også forkyndt den almindelige opstandelse fra de døde (Joh. 5:25–29). Jesus Kristus måtte opstå fra graven – thi HAN ER SELVE OPSTANDELSEN (Joh. 11:25).

At Kristi opstandelse fra de døde ikke alene var åndelig, men også legemlig, fremgår af følgende:

David forudsagde den legemlige opstandelse (Sl. 16:9–10). Kristus fortalte om sit legemes opstandelse (Joh. 2:19–21). Profeten Jonas' tegn (Matt. 12:40, Luk. 11:29). Graven var tom (Matt. 28:6, Luk. 24:12, Joh. 20:5, 7:13). Jesu legeme var også efter opstandelsen af materiel beskaffenhed (Matt. 28:9, Luk. 24:13–31, 39, Joh. 20:20, 27, 21:1–14). Kristi opstandelse er beviset på hans guddom, vor forløs-

nings besegling og pantet på vor opstandelse fra de døde (Matt. 28:5–6, Mark. 16:6, Luk. 24:6, 7 og 15, Joh. 20:3–8, Rom. 1:4, 4: 25, 6:9, 8:11, 10:9, 1. Kor. 15:4, 17:21, 2. Kor. 4:14, 1. Tess. 4:14, 1. Pet. 3:18).

5. Kristi himmelfart og vedvarende forbedergerning.

Med Kristi himmelfart til tronen ved Guds Faders højre hånd indledes hans ophøjede tjeneste som sit folks ypperstepræst, hvilket er hans gerning under menighedens husholdning, idet han er gået ind i den himmelske helligdom med sit eget dyrebare blod og træder frem for Guds åsyn som forbeder for de hellige

Han er tillige tildelt ubegrænset magt som menighedens og universets Herre (Hebr. 4:14–16, 5:5, 10, 7:24–28, 9:24, 1. Joh. 2:1, Ef. 1:20–22, Fil. 2:9–11, Kol. 1:18, 1. Pet. 3:22, Ap. G. 2:36).

6. Vor Herre Jesu Kristi genkomst.

Jesu Kristi genkomst omtales 1845 gange i Bibelen. Kristi genkomst er forudsagt af Det gamle Testaments profeter, af englene på himmelfartsdagen, af apostlene og af Jesus selv.

Kristi genkomst kan rettelig deles op i to afdelinger – én genkomst, men to afdelinger – idet apostlen Paulus, ud over hvad der blev åbenbaret Det gamle Testaments profeter, omtaler menighedens bortrykkelse til mødet med Herren i luften (1. Tes. 4:16–17). I den græske grundtekst skelnes der ved brugen af forskellige ord mellem genkomstens første afdeling (bortrykkelsen) og anden afdeling (åbenbarelsen). Bortrykkelsen betyder

at blive »taget bort« og sigter til de helliges forvandling og borttagelse fra jorden. Betydningen af ordet åbenbarelse, er at bringe en skjult person eller genstand til syne og sigter til Kristi komme til jorden som konge.

Herrens komme i luften. Bortrykkelsen finder sted, når menigheden bliver optaget for at møde Herren i luften før Tusindårsrigets begyndelse. Kristus har da afsluttet sin ypperstepræstelige tjeneste i den himmelske helligdom. Det græske ord, som i 1. Tess. 4:17 er oversat AT MØDE, betyder i virkeligheden »AT GÅ I MØDE FOR AT KOMME TILBAGE MED«. Det samme ord anvendes i Ap. G. 28:15, hvor brødrene kommer Paulus i møde og har en stund sammen med ham på vejen tilbage til Rom. Ifølge Hebr. 9:28, skal Kristus anden gang »vise sig for dem, som forventer ham til frelse«. Se også Matt. 25:6, 24:27, Mark. 13:26, Luk. 21:27, Ap. G. 1:11, 2. Tess. 2:1–3, 1. Kor. 15:51, 1. Pet. 1:3–5, 1. Joh. 3:2.

De helliges beredelse. Der lægges i Skriften stor vægt på nødvendigheden af beredelse til Herrens genkomst. De hellige må våge og bede i forventning om Herrens komme, elske hans åbenbarelse og rense sig selv i bevidstheden om hans komme; thi uden hellighed skal ingen se Herren (1. Tess. 5:6–8, Tit. 2:11–15, 1. Joh. 3:2–3, Hebr. 12:14).

De helliges dom. Efter at Kristus er kommet i luften for at møde sine hellige, skal de åbenbares for Kristi domstol, hvor en bedømmelse finder sted og de troende får løn efter deres gerninger, som er øvet ved legemet, efter at de er kommet til troen (Matt.

24:42–51, 1. Kor. 3:11–15, 2. Kor. 5:10).

Kristi genkomst til jorden. Den nævnte begivenhed er lammets bryllups – nadver (Åb. 19:7–9). Derefter finder åbenbarelsen sted, når Kristus i al sin herlighed kommer til jorden sammen med sine hellige for at gøre ende på Antikrists herredømme og for at oprette Tusindårsriget på jorden og regere med retfærdighed, efter at alle nationerne har været samlet foran hans trone og fået deres dom (Matt. 23:31–46). Se også Matt. 23:39, Ap. G. 3:19–21, Tit. 2:1, Åb. 1:7–8.

Da skal Kristus oprette sit fredsrike på hele jorden (Zak. 14:9). Dette guddommelige verdensrige og verdensherredømme med teokratisk styre blev åbenbart for profeten Daniel (Dan. 2:44). Kristus skal regere over hele jorden (1. Mos. 49:10, Sl. 2, Es. 9:6–7, Es. 11 og 12, Jer. 23:5, Zak. 14:9, Luk. 1:31–33, 1. Kor. 15:25).

Begivenheder efter Tusindårsriget. Tusindårsriget vil blive efterfulgt af en kortere tidsperiode, i hvilket det menneskelige hjertes genstridighed på ny skal åbenbares. Satan, som er løsladt fra afgrunden, anfører mennesket i det sidste endelige og åbne oprør mod Gud. Dette bliver slået til jorden ved Guds direkte indgreb. Ild falder ned fra Himmelen og fortærer de gudløses hære, og Djævelen, som forførte dem, kastes i ildsøen, hvor dyret og den faldne profet allerede har opholdt sig i tusinde år. Derefter finder den endelige dom sted over alle de ubodfærdige, efter at de ved Tusindårsrigets afslutning er blevet oprejst fra deres grave, og havet har

måttet afgive sine døde (Åb. 20:7–15).

I forbindelse med den endelige dom finder jordens undergang sted (2. Pet. 3:7, 10, Åb. 20:11). Derefter oprettes den nye himmel og den nye jord, og Faderens evige rige tager sin begyndelse. Det genoprettede paradys, hvor han selv skal tage bolig iblandt menneskene og al synd med sygdom, sorg og død skal være veget bort for evigt (1. Kor. 15:24–28, 2. Pet. 3:13, Åb. 21:22).

5. Den troendes retfærdiggørelse og helliggørelse gennem Kristi fuldbragte værk på Golgata

Grundsprogets udtryk i Bibelen for retfærdiggørelse er overtaget fra rets sproget. I Det gamle Testamente bruges et ord (hitsdik), som i de fleste tilfælde betyder »at erklære retsligt, at ens stilling er i overensstemmelse med lovens krav«, frikende, givet ret (2. Mos. 23:7, 5. Mos. 25:1, Es. 5:23).

I Det nye Testamente bruges et verbum (dikaio-o), der almindeligvis betyder »at erklære én retfærdig«.

I apostelen Paulus breve er den frelses- eller forsoningsmæssige betydning af ordet klart i forgrunden, nemlig »at erklære retsligt, at lovens krav er fuldt ud tilfredsstillet med hensyn til et menneske« (Ap. G. 13:39, Rom. 5:1, 9, 8:30–33, 1. Kor. 6:11, Gal. 2:16, 3:11).

Retfærdiggørelsen er mere end syndernes forladelse eller tilgivelse. En forbryder kan blive tilgivet i retten, men det betyder ikke, at han er blevet erklæret retfærdig.

Vi, som var syndere og skyldnere,

er ikke blot blevet tilgivet, men vi er blevet erklæret for retfærdige og uskyldige. Men hvorledes kan Gud selv i sin suveræne nåde erklære overtrædere uskyldige eller retfærdige? Hvorledes kan Gud retfærdiggøre den ugudelige (Rom. 4:5)? Hvorledes kan Gud retfærdiggøre synderen uden at retfærdiggøre hans synd? Hvorledes kan Gud redde synderen fra lovens straf og samtidig redde sig selv fra kompromis og forviklinger med hans synd? Guds nåde kan jo ikke tilsidesætte Guds retfærdighed.

Herpå giver Skriften selv svaret: Vor retfærdiggørelse sker »ved ham«, ved Jesus Kristus: »Så skal I da vide, brødre, at ved ham forkyndes syndernes forladelse; og ved ham bliver enhver, der tror, retfærdiggjort fra alt det, som I ikke ved Mose lov kunne blive retfærdiggjorte fra« (Ap. G. 13: 38–39).

Retfærdiggørelsen muliggøres ved, at Jesus gik i synderens sted: »Den, som ikke kendte til synd, har han gjort til synd for os, for at vi kunne blive Guds retfærdighed i ham« (2. Kor. 5: 21).

Jesus tog synderens skyld på sig og led straffen for ham. Ved sin stedfortrædende død har han tilfredsstillet den guddommelige retfærdighed, ja mere end tilfredsstillet den.

Det, der giver Kristi stedfortrædende død dens sonende betydning, er ikke blot dens karakter af straf lidelse. Hans død er tillige en etisk og en personlig handling, der slår os imøde som en afgørende kærlighedsbevisning i hans selvopofrelse (Gal. 2:20, 2. Kor. 5:14, Ef. 5:2, 25, 1. Tim. 2:6), og som over for Gud udtrykker hans

frivillige lydighed mod Faderens vilje (cf. Fil. 2:8).

Kristi indplantning i og følgelig samhörighed med menneskeslægten (Gal. 4:4) åbner yderligere forståelse af hans døds sonende værd for Gud. Han er menneskeslægtens repræsentant, hvad der sker med ham, gælder nødvendigvis alle, som han repræsenterer. I Guds øjne er vi alle indesluttet i hans død (2. Kor. 5:14–15). Her må vi tænke på skriftens lære om vor død, levendegørelse, opstandelse og placering med Kristus i det himmelske (Ef. 2:1–10). Vi er sat i et livssamfund med Kristus, hvor vi er delagtige i hans eget livs fylde og dermed guddommelig retfærdighed.

Men lad os nu nærmere betragte, hvorledes, og hvem det er, Gud retfærdiggør. Nogle vil sikkert ifølge Rom. 4:5 oplyse, at det er den ugudelige.

Ja, men det er den ugudelige, som har overgivet sig til Herren. Det er ham, som har hørt Herrens kaldelse og sagt ja til den. Det er ham, som Helligånden har virket i og oplyst, ham i hvem Helligånden har virket erkendelse af Guds kærlighed i Kristus og af egen uværdighed eller syndserkendelse. Det er ham, som er blevet »bedrøves efter Guds sind« (2. Kor. 7:10), og som har »forladt sine tanker« (Es. 55:7). Det er ham, som er »gået i sig selv« (Luk. 15:17–18) og tilsidst har »fattet et andet sind«, altså nu står for Gud som en, der har oplevet metanoia – en gennemgribende sindsændring, der indebærer en helt ny livsførelse i et bevidst modsætningsforhold til den tidligere. Han står for Gud som en, der har omvendt

sig – har »taget skridtet«, handlet, og hvis praktiske liv nu er bragt til at bevæge sig i en ny retning (epistrophe – Ap. G. 3:19). Han er nu for Gud som én, der med antagelsen af Kristi død for sig, selv er død: »Én døde i alles sted, altså er alle døde« (2. Kor. 5: 14–15). Han er død bort fra alt det gamle og alt sit eget. Han har modtaget nyt liv, Kristuslivet, guddommelig natur, for nu at leve for Kristus. Han bygger på Kristus alene. Han er i tanker, følelse og vilje ét med Kristus. Hans hjerte er rensset ved troen på Kristus (Ap. G. 15:9). Hvem vil anklage eller fordømme en sådan? Ikke Gud! Gud kan – og med fuld føje – erklære ham retfærdig. Han står dér, retfærdiggjort af Gud selv (Rom. 8: 33). Han er blevet retfærdiggjort ved den forløsning, som er i Kristus, til nu også at kunne leve det nye liv ud.

Helliggørelse. Når det rette forhold til Gud er etableret gennem retfærdiggørelsen, er forudsætningen for helliggørelse til stede. Den retfærdiggjorte står, ikke blot med forudsætningen, men også med det nye livs inderlige trang til helliggørelse.

Grundsprogets ord for »at helliggøre« udtrykker tanken om udskillelse – udskilt til brug for Herren. Hertil er knyttet forestillingen om, at hvad der er udskilt fra verden for Gud, også skal udskille sig selv fra verdens besmittelse og have del i Guds renhed, hvilket hurtigt gav N. T. hagos dets etiske betydning, der udtrykker den egenskab, der er nødvendig for at stå i nær forbindelse med Gud og at tjene ham velbehageligt (Ef. 1:4, 5:27, Kol. 1:22, 1. Pet. 1:15–16).

Helliggørelsens nødvendighed fremgår tydeligt af, at Gud i skriften kalder os til helliggørelse. Det er et kald, der lyder direkte til os (1. Tess. 4:7), der grunder sig i udvælgelsen (Ef. 1: 3–4), i Guds væsen (1. Pet. 1:16): Gud ikke alene vil helliggørelse, men han kan ikke andet ifølge sit evige væsen. Det er et kald, der besegledes på Golgata. Jesus forligte os med Gud, gik i vort sted og skænkede os syndernes forladelse for at fremstille os hellige og uden dadel og anklage for sit åsyn (Kol. 1:22).

Helliggørelsen er en logisk nødvendighed.

Når Helliggørelsen, efter hvad vi ovenfor har set, er hele sagen, frelsen, hele vor bestemmelse, så er helliggørelsen en uomgængelig nødvendighed. Ja, det er en livs-nødvendighed: »Stræb efter – hellighed; uden den skal ingen se Herren.« Vi vil kun »se Herren«, fatte, forstå og opleve ham i samme mål, som vi er hellige. I selve det nye liv ligger helliggørelsen som en indre nødvendighed.

Helliggørelsen er Guds værk. Helliggørelsen består ikke blot i, at det ved genfødselen indplantede nye liv får en anledning til udfoldelse ved fremholdelsen af overbevisende motiver for viljen. Den består fundamentalt og primært i et guddommeligt virke i sjælen, hvorved genfødselens nye og hellige sindelag styrkes og dets hellige aktivitet øges. Helliggørelsen er hovedsagelig et Guds værk, selv om mennesket, for så vidt som Gud anvender midler, kan medvirke og forventes at medvirke ved den rette brug af disse midler.

Man kan kun tale om helliggørelse,

hvor det kristne liv er begyndt. Hvor det åndelige liv er født, må det fremtræde i tilsvarende livsytringer. Både i troen, retfærdiggørelsen og genfødselen ligger helliggørelsen som en indre nødvendighed. Troen kan ikke blive til uden angeren, som både er syndserkendelse og afsky for synden; dette brud med synden er troens fødselsmærke og kan aldrig mangle, hvor troen i sandhed er tilstede. Det er en psykologisk umulighed, at et menneske med god samvittighed kan fortrøste sig til den hellige Guds kærlighed, når det ved med sig selv, at det har sluttet fred med synden og ikke vil være Guds medarbejder i at udrydde den. Der ligger tværtimod i forvisningen om syndernes forladelse en inderlig trang til helliggørelse. Guds syndstilgivende nåde har en afgørende magt i forholdet til synden, (Rom. 6:14). Vi elsker med genkærlighed ham, som har elsket os først (1. Joh. 4:19), og det bliver os en åndelig trang at gøre Guds vilje. Den nye livsbegyndelse i genfødselen, det nye menneske står i født modsætning til et liv i synden (1. Joh. 3:9).

Guds bud om helliggørelse (1. Tess. 4:3, 1. Pet. 1:15–16) er derfor ikke en ydre lov, men udtrykket for det iboende livs væsen. Helliggørelsens indhold er det ny livs udvikling eller vækst. Livsudviklingen må fra den negative side være et daglig fortsat brud med synden: En bekendelse af den – i givet fald (Matt. 6:12, 1. Joh. 1:9), en afdøen fra den, en aflæggelse af »det gamle menneske« (Matt. 16:24, Rom. 6:6, 8:13, Ef. 4:22, Kol. 3:5, 8, 1. Pet. 2:11). »Det gamle menneske« er menneskenaturen, for så vidt den be-

herskes af synden (Rom. 6:6, Gal. 5:24).

Men hånd i hånd med den negative side (mortificatio) går den positive (vivificatio): At vi daglig siger ja til Guds ord, at det bliver i os og vi i det (Joh. 15:7, 8:31). Det er den handling af Gud, hvorved det hellige sindelag styrkes, den hellige aktivitet øges, og den ny livsførelse fremmes. Denne positive side af helliggørelsen kaldes også »en væren oprejst med Kristus«, hvilket effektueres gennem dåben med Helligånden (Rom. 6:4–5, Kol. 2:12, 3:1–2, Ef. 2:6, Rom. 8:11). Det nye liv, som levendegørelsen virker, kaldes »et liv for Gud« (Rom. 6:11, Gal. 2:19). Mennesket vokser i den frivillige lydighed mod Guds vilje. Vi siger ja til Helligåndens førelse og virke, og således får Guds Ånd herredømmet over os.

Som svar på spørgsmålet: »Hvordan bliver jeg helliggjort?« angiver skriften, at det sker ved

Gud. »Han selv, fredens Gud, helliger jer helt og fuldt – – « (1. Tess. 5:2). Helliggørelsen er Guds værk. Han er helliggørelsens ophav. Stridspunktet har altid været: »Hvor meget gør Gud?« og »Hvor meget skal vi gøre?« Mange finder skriften uklar, når det både hedder:

»I er døde – – « (Kol. 3:3) og »Så overgiv da til døden – – « (Kol. 3:5); »Han rensede deres hjerter ved troen (Ap. G. 15:9) og »Han (den troende) renser sig selv, ligesom Han (Gud) er ren« (1. Joh. 3:3); »Gud er den, som virker i jer både at ville og at virke« (Fil. 2:13) og »Arbejd på jeres egen frelse med frygt og bæven« (Fil. 2:12).

Der er to sider i frelsens virkeliggørelse i vore liv eller helliggørelsen: Guds og menneskets. Vor andel eller store forret er at samvirke med Gud i helliggørelsen.

At Gud virker »at ville«, vil altså ikke sige, at man i sig selv pludselig føler en stærk lyst til at aflægge eller afstå. Det vil heller ikke sige, at man pludselig føler i sig en uimodståelig magt, som egenmægtigt bringer én (viljesløs i sig selv) til at aflægge; i så fald var kristne jo en slags maskiner og i sandhed trælle under en almægtig vilje.

Men, indvender man måske, der står jo dog også: »Gud virker i os både at ville og at virke« (afstå, aflægge, iføre osv.). Ja, det er sandt, men først i det øjeblik, vi giver Guds åbenbarede vilje vor fulde tilslutning. Da er hindringen fjernet. Da opleves forløsningens herlige øjeblik. Da virker Gud også »at virke«, da tilstrømmer hans kraft os til at gøre hans vilje, til helliggørelse.

Jesus Kristus. Skriften taler videre om, at vi er blevet helligede »ved ofringen af Jesu Kristi legeme« (Hebr. 10:10) og »ved Jesu Kristi blod« (Hebr. 13:12). Når jeg ved Helligåndens lys og levendegørende magt beskuer Jesus i hans død, ser hans legeme naglet fast til korsets træ i mit sted, som det sande udtryk for resultatet af mit eget selvliv, ser hans blod udgydt, fordi alle mine egne (med Skriftens ord: »døde«) gerninger ikke slår til (Hebr. 9:14), da løses jeg (i hvert fald erkendelsesmæssigt og ved Helligåndens kraft også erfaringsmæssigt) fra alle mine egne døde gerninger, da kan jeg umuligt længere

fortsætte dette selvliv, da siger jeg afgjort farvel til det, eller som Paulus: »Mit gamle menneske blev korsfæstet med ham« (Rom. 6:6).

Ordet. Vor helliggørelse udvirkes også gennem Guds ord. »Hellige dem ved sandheden! Dit ord er sandhed« (Joh. 17:17). Jesus siger til sine disciple: »I er allerede rene på grund af det ord, som jeg har talt til jer« (Joh. 15:3, cf. Ef. 5:25–26).

Ordet åbenbarer for os, hvorledes vi er, al vor afvigelse fra Guds vilje, synden i os, som vi må renses fra (Hebr. 4:12). Ordet er som et spejl, der viser os, hvorledes vi ser ud (Jak. 1:23). Ordet viser os, hvorledes vi skal være. Det viser os billedet af den nye skabning i Kristus, det guddommelige sind (Fil. 2:5–8), den guddommelige kærlighed (1. Kor. 13). Ordet viser os Guds Søns billede, som vi skal ligedannes med (Rom. 8:29).

Guds ord åbenbarer sandheden: Guds plan og hensigt med os. Sandheden, at vi er virkelig frie og kan leve Kristus-livet. »I skal forstå sandheden, og sandheden skal frigøre jer« (Joh. 8:32). Ordet, sandheden levedgjort ved Helligånden virker helliggørelse.

Helligånden. Vi har allerede set, at Helligånden virker med ved vor helliggørelse. Ja, helliggørelsen tilskrives navnlig Helligånden (Rom. 8:11, 15:16, 1 Pet. 1:2). Han overbeviser om synd, dom og retfærdighed. Det gør han ved at levendegøre sandheden for os, så vi klart ser, hvad der er forkert, og det håbløse eller umulige i at fortsætte, og fører os således til frelse og videre til helliggørelse. Men Helligånden udskiller os ikke blot er-

kendelsesmæssigt fra vort gamle menneske, han udskiller os også erfaringsmæssigt ved at indgive os den nødvendige kraft til vor frigørelse. Helligånden anvender Kristi fuldbrogede værk. Han er Kristi dødsadministrator. Når vi i tro modtager, hvad Kristus har gjort for os på Golgata, kommer Helligånden og gør det til en erfaringssandhed eller en virkelighed i vore liv.

Her rejser det vigtige spørgsmål sig: Er helliggørelsen en øjeblikkelig oplevelse, en engangsoplevelse; eller er den en gradvis proces, det vil sige en oplevelse, der strækker sig over hele livet? Svaret må blive: Helliggørelsen er både øjeblikkelig og gradvis.

Der er en øjeblikkelig helliggørelse eller renselse fra al bevidst synd. Hvad vi ved om af synd i vore liv, kan vi straks bekende og få fjernet. Der er ingen gyldig grund til udsættelse; det ville jo betyde at fortsætte i synden (cf. Rom. 6:1-2).

Der er en gradvis helliggørelse eller renselse fra synd, som vi ikke er os bevidst, men som måske både Gud og mennesker ser hos os. Sådan synd i os, som vi ikke er os bevidst, er det Helligåndens gerning at åbenbare for os, for at den kan renses bort ved Jesu blod.

Når nogle mener, at renselsen fra bevidst synd også er en gradvis proces, så stemmer det ikke med Guds ord. I så fald måtte man spørge: »Hvor meget af den synd, jeg ved om i mit liv, kan jeg blive rensset fra ad gangen? Det ville skabe en undskyldning for synd, og en sådan kendes ikke i Guds ord.

På den anden side mener nogle, at helliggørelsen er et helt igen nem øjeblikkeligt værk. Men forudsætningen for renselse er bekendelse: »Hvis vi bekendet vore synder, er han trofast og retfærdig, så han tilgiver os vore synder og renses os fra al uretfærdighed« (1. Joh. 1:9). Hvordan kan vi bekende, hvad vi ikke ved om? Vi kan blive rensset op til det lys, vi har, leve med et rent hjerte. Resten er det Helligåndens gerning at åbenbare fra stund til stund, gradvist.

Tro. Det hedder i skriften: »At de kan få syndernes forladelse og arvelod sammen med dem, som er helligede ved troen på mig« (Ap. G. 26:18, 15:9, 2. Tess. 2:13).

Tro er menneskets andel i helliggørelsen. Ved tro tilegner vi os alt, hvad Gud har skænket os, også helliged. Men denne tro må være en levende tro på, at jeg efter Guds ords erklæring ikke længere behøver at leve efter »det gamle menneske«, men kan leve et helt nyt liv – Kristuslivet. Den levende tros fastholdelse af sandheden: »At vort gamle menneske blev korsfæstet med Kristus« (Rom. 6:6) vil gøre »syndens legeme til intet«, egentlig gøre det »magtesløst«.

Den levende tro er den rette (sinds) tilstand eller indstilling over for Gud. Den levende tro er udtryk for den absolutte overensstemmelse eller forbindelse mellem Gud og mennesket, i hvilken Guds kraft bliver virksom til sejr og helliggørelse i vore liv.

Helliggørelsen omfatter det hele menneske: Ånd, sjæl og legeme (1. Tess. 5:23). Det fremgår også af sel-

ve sagens art; thi helliggørelsen for går jo i menneskets indre liv, i hjertet (tankelivet, følelselivet og viljelivet), og dette kan ikke forandres, uden at der også sker en forandring i hele organismen. Dersom det indre menneske forandres, må der nødvendigvis også ske en forandring i menneskets ydre liv.

Helliggørelsen af vor ÅND – vil sige, at vor ånd er udskilt for Gud, står i forbindelse med Guds ånd, og modtager direktiver og impulser fra den.

SJÆL – vil sige, at vore sjælvener er reserveret til brug for Herren.

LEGEME – vil sige, at vort legeme gives hen til at udføre Guds vilje.

Ligesom han, der kaldte jer, er hellig, således skal også I være hellige i al jeres færd (1. Pet. 1:15).

6. Dåben med Helligånden for de troende og de medfølgende tegn

En af Guds store, men samtidig misforståede eller negligerede sandheder er dåben med Helligånden. Jesus selv så at sige levede og åndede, for at hans disciple ikke skulle gå glip af oplevelsen af denne forjættelse. Han taler bestandig i Johannes-Evangeliet om Helligåndens komme »når han (Helligånden) kommer« Joh. 7:37-39, 15:26, 16:8, 13 osv., og den afgørende betydning, dette ville få for disciplene. Og umiddelbart før sin himmelfart minder han dem endnu engang herom og befaler dem (Ap. G. 1:4-5) ikke at vige fra Jerusalem, men oppebie Faderen forjættelse, dåben med Helligånden.

Løftet om denne forjættelse frem sættes tydeligt i skriften. Alle fire evangelier indledes hermed: »Han

skal døbe jer med Helligånd og ild« (Matt. 3:11, Mark. 1:8, Luk. 3:16, Joh. 1:33).

Denne oplevelse er for alle (Ap. G. 2:39, 9:2, 17) og nødvendig for alle. Jesu egen oplevelse bekræfter det (Luk. 3:21, 22). Og da dåben med Helligånden er en tilførelse af kraft (Ap. G. 1:8), hvem kan så unddrage sig?

Dåben med Helligånden er ikke ensbetydende med frelsesoplevelsen, i så fald ville apostelen Paulus ikke spørge: »Fik I Helligånden, da I kom til troen?« Apostelen Peter afgiver ligeledes en bekræftelse herpå. Skønt han så forunderligt havde erklæret sin tro på Jesus: »Du er Kristus, den levende Guds Søn« Matt. 16:16), så blev han dog først senere døbt med Helligånden.

Dåben med Helligånden opleves på omvendelsens (Ap. G. 2:38) og barnekårets grund (Gal. 4:6), ligesom Herren peger på nødvendigheden af erkendt behov (Joh. 7:37-39 »om nogen tørster –«) og bøn (Luk. 11:13), og modtages ved tro (Hebr. 11:6, Jak. 1:7) af dem, der adlyder (eg. underkaster sig) ham.

I de eksempler, der berettes om i Skriften, opleves dåben med Helligånden gerne med tungetale og profeti (Ap. G. 19:6).

Dåben med Helligånden er en meddelelse af kraft til frelsens virkeliggørelse. Den troende frelses eller løskøbes ved Jesu Kristi blod fra syndens skyld og straf, medens Helligåndens kraft frigør fra syndens herredømme (Rom. 8:2). Så betyder dåben med Helligånden også en kraft til tjeneste: »I skal få kraft, når Helligånden kommer over jer; og I skal være mine

vidner« (Ap. G. 1:8). Den åndsøbte kristne »tjener i Åndens nye væsen« (Rom. 7:6), svinger »Åndens sværd« (Ef. 6:17), taler »med ord lærte af Ånden« (1. Kor. 2:13), »sår i Ånden« (Gal. 6:8), »beder i Ånden« (Ef. 6:18) og »priser Gud i Ånden« (1. Kor. 14:16). Al aktivitet er »i«, »af« og »ved« Ånden.

Dette fører os til den næste store læresandhed

7. Helligåndens gaver til opbyggelse af Kristi legeme, som er kirken.

Når Herren meddeler Helligånden i Åndsdaaben, da sker det netop med en udrustning af den enkelte for øje til opbyggelse af Herrens kirke, eller »til fælles gavn«.

Det hedder i 1. Kor. 12:8–11: »En gives der nemlig ved Ånden at tale med visdom; en anden at tale med kundskab ifølge den samme Ånd; en gives der tro ved samme Ånd; en anden nådegaver til at helbrede ved den ene Ånd; en at udføre undergerninger; en anden at profetere; en at bedømme ånder; en anden forskellig slags tungetale; og atter en anden at udlægge tungetale. Men alt dette virker den ene og samme Ånd, som efter sin vilje tildeler enhver sin særlige gave.«

Selv om der ikke blot på apostelen Paulus' tid (1. Kor. 12:1), men ned gennem tiden har hersket stor uvidenhed med hensyn til de åndelige gaver, så er de ikke mindre betydningsfulde eller guddommelige.

Den vidunderlige åbenbaring og meddelelse gennem Kristus af visdom, kundskab, tro, kraft til at helbrede, undergerninger osv., fortsæt-

ter nu gennem de åndelige gaver i menigheden. – Nådegaverne er følgende uundværlige åbenbarelseskanaler, hvorigennem Helligånden giver os Kristus selv som nærværende i kirken, der er hans legeme, eller skænker os det, som bor i guddommen.

Nådegaverne er for »enhver« (1. Kor. 12:11), derfor siger apostelen Paulus også: »Jeg ville ønske, at I alle talte i tunger, men endnu hellere, at I talte profetisk« (1. Kor. 14:5).

Her bliver der altså tale om et almindeligt præstedømme inden for kirken, hvor man tjener hverandre med de nådegaver, man har fået tildelt af Helligånden – med skriftens ord:

»Som gode husholdere over Guds mangfoldige nåde skal I tjene hverandre, hver med den nådegave, han har fået« (1. Pet. 4:10); eller

»Hvad følger nu heraf, brødre? Når I kommer sammen, så har enhver af jer en salme, eller en belæring, eller en åbenbaring, eller en tungetale, eller en udlægning; lad det ske således, at det tjener til opbyggelse!« (1. Kor. 14:26).

Hvert enkelt medlem tjener altså helheden, kirken, som legemets lemmer tjener legemet.

I utvetydige ord bekræfter skriften selv dette som det dybere i det guddommelige formål med Helligåndens udgydelse. Guds ord giver en vidunderlig åbenbarelse af kirken som et legeme, tilsigtet og muliggjort af Herren selv gennem meddelelsen af dåben med Helligånden og de dermed følgende nådegaver.

»Thi med én Ånd blev vi alle døbt til at være ét legeme«, Kristi legeme (1. Kor. 12:13).

8. Dåb i vand ved neddykkelse og brødsbrydelsen

Dåben og nadveren er de eneste to forordninger, der er overleveret os i Det nye Testamente som ceremonielle anordninger, gældende under nådens husholdning. De blev begge indstiftet af vor Herre Jesus Kristus. Den gammeltestamentlig ceremonilov blev bragt til ophør ved Kristi forsoningsdød på korset, og i stedet for har vi modtaget disse to guddommelige anordninger, der begge som ydre symboler anskueliggør den indre, virkelige oplevelse af Kristi død i den troendes liv.

Dåben, som blev indstiftet umiddelbart før Kristi himmelfart (Mark. 16: 16, Matt. 28:19), symboliserer DET NYE LIVS PRINCIP. Brødsbrydelsen, som blev indstiftet før Kristi lidelse (Matt. 26:26–29, 1. Kor. 11:23–26), symboliserer DET NYE LIVS NATUR. Således betegner dåben indgangen til det nye liv og brødsbrydelsen dette livs fortsatte beståen.

Dåbens oprindelse

Ordet »dåb« kommer af det græske ord »baptismos«, der betegner ceremoniel tvætning og kommer af verbet »baptizein«, der betyder »neddyppe« eller neddykke«. Jøderne var gennem lovens forskrifter fortrolige med dåbens eller tvætningens ceremoni, der betegner renselse eller adskillelse fra det gamle liv og indvielse til det nye.

Dåbens betydning

Den kristne dåb ved neddykkelse i vand (Matt. 28:19, Mark. 16:16, Ap. G.

2:38–41), der er den endelige og fastsatte form for dåb, er ikke en handling til renselse (1. Pet. 3:21 »ikke en fjernelse af kødets urenhed«) eller en handling, hvorved man opnår syndernes forladelse (som nogle har ment at finde støtte for bl. a. i Ap. G. 2:38), men den er et symbolsk udtryk for den renselse ved troen (Ap. G. 15:9), ved Jesu blod (1. Joh. 1:7, Hebr. 9:14), eller den syndsforladelse ved troen på Kristus (Ap. G. 10:43), som den troende allerede har oplevet.

»Lade sig døbe på Jesu Kristi navn til Eders synders forladelse« (Ap. G. 2:38), kan nemlig ikke betyde, at vi først ved dåben får del i syndernes forladelse. Bibelen lærer jo klart, at man opnår syndernes forladelse ved bekendelse (1. Joh. 1:9) og ved troen på Kristus (Ap. G. 10:43).

Tager man de steder, hvor der er tale om »dåb til –« eller »døbe til –«, så bekræfter de kun det ovenfor sagte. Matt. 3:11: »Jeg døber med vand til omvendelse – –«, Matt. 28:19: »Idet I døber dem til Faderens, Sønnens og Helligåndens navn«. Mark. 1: 4: »Omvendelsens dåb til syndernes forladelse«. Rom. 6:3–4: »Døbte til Kristus«, »døbte til hans død«. 1. Kor. 10:2: »Døbte til Moses«.

Disse steder taget samlet viser, at det vil være umuligt at tolke dem således, at man ved dåben opnår eller får del i det, der følger efter præpositionen »til«. Når der f. eks. tales om Johannes' dåb som en dåb til omvendelse i Matt. 3:1, så fremgår det også af skriften, at Johannes døbt dem, der bekendte deres synder som følge af deres omvendelse (Matt. 3:6).

Den græske præposition »eis«, der

her er oversat ved »til«, er da også i andre bibeloversættelser blevet oversat ved »med henblik på« (i forståelse af), hvorved den rette forståelse sikres. »Døbte til hans død« betyder: »Døbte med henblik på (i forståelse af) Kristi død, med Kristi død for øje.«

I dåben udtrykker den, der bliver døbt, udadtil i en billedlig handling, hvad han indadtil har oplevet. Dåben er en bekendelseshandling, hvorved den troende udtrykker sin død med Kristus (Rom. 6:3–5), sin begravelse med Kristus (Rom. 6:4, Kol. 2:12) og sin opstandelse med Kristus (Rom. 6:4–5, Kol. 2:12, 3:1), eller sin »afførelse af kødets legeme« (Kol. 2:11) og sin »iførelse af Kristus« (Gal. 3:27).

Dåbens udførelse

Hvorledes skal dåben udføres? Efter hvad der ovenfor er sagt om dåbens rette betydning følger, at dåben må udføres ved neddykkelse. Skal dåben symbolisere en begravelse (Rom. 6:3–4), må vandet lukke sig om den, der bliver døbt.

Dette bekræftes også af grundspørgets ord for døbe »baptizein«, der betyder »neddykke«.

Også udtryk som »meget vand« (Joh. 3:23), som »ned og op« bekræfter dåben som en neddykkelsesdåb. I de første århundreder, lige til ca. år 350, udførtes dåben overalt i kirken ved neddykning. Derefter begyndte man nogle steder at døbe ved overøsning, som man tidligere havde brugt ved syge. Men først i det 13. århundrede indførte den romersk-katolske kirke overalt overøsning i stedet for ned-

dykkelse. Den græsk-katolske kirke døber stadig ved neddykkelse.

Forudsætningen for dåbens udførelse

Personlig tro og modtagelse af Jesus Kristus som Frelser og Herre er overalt i Skriften forudsætningen for dåbens udførelse. Det fremgår af Ap. G. 8:36, hvor hofmanden siger: »Se, her er vand, hvad hindrer mig fra at blive døbt?«, og hvor Filip svarer: »Dersom du tror af hele dit hjerte, kan det ske«. Efter Jesu ord er rækkefølgen også først »tro« og så »dåb« (Mark. 16:16). Se endvidere Ap. G. 2:41, 8:12, 10:47.

Der bliver således ingen plads for barnedåben. Dette understreges yderligere gennem flere skriftsteder: Ap. G. 2:41, »de, som nu tog imod ordet (altså ikke umyndige eller rettere personlig ubevidste) blev døbt«. Ap. G. 8:12 »mænd og kvinder« (ikke spædbørn). Ap. G. 16:33 »han selv (fangevogteren) og alle hans blev døbt« – heri dog ikke børn, som ikke kunne tro; thi det hedder, at »han med hele sit hus var kommet til troen på Gud«.

Hvad angår ordet: »Lad de små børn komme til mig; dem må I ikke hindre; thi Guds rige hører sådanne til« (Mark. 10:13–16) – som man ofte påberåber sig til forsvar for barnedåben, så er her ikke tale om nogen dåb, men om en velsignelse. Med rette kunne man, hvad vi da også gør, som Mesteren selv velsigne de små børn: altså foretage en barnevelsignelse i stedet for en uskriftmæssig barnedåb. Og hvad mere end velsignelse kan

selv den mest velmente barnedåb give?

Brødsbrydelsens oprindelse

Brødsbrydelsen eller Herrens nadver er indstiftet af Kristus selv aftenen før hans korsfæstelse (Matt. 26: 26–29, Mark. 14:22–25, Luk. 22:14–20, 1. Kor. 11:23–26).

Ligesom dåben svarer til de jødiske tvætninger, således svarer den guddommelige anordnede brødsbrydelse til det jødiske påskemåltid. Påskemåltidet og Herrens nadver løber i forlængelse af hinanden, og dog er de to selvstændige handlinger, for Herrens nadver blev nydt »efter aftensmåltidet«. Ligesom den jødiske husstand spiste det samme påskelam til minde om udfrielsen fra Ægyptens trældom, således nyder den kristne troshusstand (Ef. 2:19) nu »vort påskelam« (1. Kor. 5:7) som et minde-måltid: »til ihukommelse af mig«.

Brødsbrydelsen fejredes i den første tids menigheder ofte i forbindelse med det såkaldte kærlighedsmåltid (græsk: agapæ), et slags sammenskudsgilde, der tog sigte på at vise de kristnes fællesskab (2. Pet. 2:13, Juda 12), hvor rige og fattige, herrer og slaver, mødtes ved samme bord. Disse kærlighedsmåltider blev desværre efterhånden misbrugt, hvilket krænkede tanken om samfund i den efterfølgende højtideligholdelse af nadveren (1. Kor. 11:17–22); thi efterhånden blev der serveret forskellig mad for rige og fattige, og de førstnævnte gjorde sig skyldige i umådeholdenhed (2. Pet. 2:13, Juda 12). Derfor blev kærlighedsmåltidet og nadveren skilt fra hinanden.

Nadveren fejredes den første dag i ugen (Ap. G. 20:7).

Brødsbrydelsens betydning

Dåben udtrykker, at vi er døde og medoprejste med Kristus. I Efeserbrevet beskrives vor stilling som levendegjorte, medoprejste og sat med Kristus i det himmelske (Ef. 2:5–6). Brødsbrydelsen udtrykker nu det nye livs sande natur. Det består i en bestandig ihukommelse af Herren, et pagtsforhold, samfund og forkyndelse af Herrens død.

Brødsbrydelsen er et

Ihukommelsesmåltid. 1. Kor. 11: 24–25. »Til ihukommelse af mig«. Vi ihukommer, at Herren gav sit legeme og blod for os, ved nydel-sen af Herrens »legeme og blod«, dvs. tilegnelsen af den åndelige vel-signelse tilvejebragt gennem ofringen af Kristi legeme og blod.

Pagtsmåltid. 1. Kor. 11:25. »Denne kalk er den nye pagt«. Herved forvisses og styrkes vi.

Samfundsmåltid. 1. Kor. 10:16–17. »Velsignelsens kalk – er den ikke fællesskab om Kristi blod? Det brød, som vi bryder, er det ikke fællesskab om Kristi legeme?«

Brødsbrydelsen udtrykker de troendes samfund indbyrdes (1. Kor. 10:17) og de troendes, menighedens samfund med Herren. Derfor kaldes brødsbrydelsen også kommunion (græsk: samfund). Dette samfund er et helligheds-samfund. Derfor taler Herrens nadver til os om fuldstændig udskillelse fra syndens princip og gerninger. Hvis dette ikke er tilfældet, pådrager vi os skyld over for Herrens legeme og blod,

idet vi har krænket samfundstanken, og resultaterne kan blive en tugt fra Herren over vore liv, som kan medføre skrøbelighed, sygdom og endog død (1. Kor. 11:27–34). Man må derfor, inden deltagelse i det hellige måltid, ransage sig selv, om alt er i orden mellem Gud og os og mellem os og andre mennesker.

Herrens erklæring: »Dette er mit legeme«, »Dette er mit blod«, medfører ikke nogen forandring af brødet og vinen, således som den katolske kirke påstår i sin transsubstantiationslære. I Matt. 13:38 siger Jesus: »Marken er verden«, dvs. »marken betyder verden«. På samme måde i Gal. 4:24 og Åb. 1:20, hvor ordet »er« skal læses »betyder«. Derfor skal erklæringen: »Dette er mit legeme« læses »Dette betyder mit legeme«. Dette bekræftes netop af 1. Kor. 10:16, hvor det hedder om kalken, at den er fællesskab om Kristi blod, og om brødet, at det er fællesskab om Kristi legeme.

9. Skrifternes guddommelige inspiration og autoritet

Inspiration kommer af det græske ord »theopneustos«, som betyder »indåndet« eller »indblæst« af Gud (Job 32:8, 2. Tim. 3:16).

Vi skelner mellem »inspiration« på den ene, og »åbenbaring« på den anden side. Åbenbaringen, som er den guddommelige sandhedsmeddelelse til sjælen, og lyset, der oplyser forstanden, så den kan fatte sandheden, er relativ, og kan derfor måles i grader, men inspirationen derimod er fuldstændig.

Det skriftmæssige standpunkt er,

at selvbevidsthed og selvbeherskelse ikke ophæves under inspirationen (1. Kor. 14:32). »Helligånden virker gennem mennesker i overensstemmelse med lovene for deres konstitution (uden at gøre dem til maskiner) og neutraliserer (ophæver) ikke deres personlighed, men benytter den som redskab til at give det guddommelige budskab sit fulde udtryk.« Inspirationen berører derfor ikke kanalerne deres individualitet. Mose »strenge« karakter, Davids poetiske natur og Johannes' kærlige væsen afspejler sig klart i deres produkter. Inspirationen er således ikke et mekanisk diktat. I 2. Pet. 1:21 hedder det, at »drevne af Helligånden talte hellige Guds mænd«. Verbet »drive«, som bruges her, betyder egentlig »at bære frem« (cf. Matt. 9:2).

Inspirationens dybe natur kan vi ikke udforske, men den erkendes gennem sine virkninger (Johs. 3:8). »Inspirationens beskaffenhed er lige så stor en hemmelighed som inkarnationen. I dem begge har det guddommelige og det menneskelige indgået en mystisk, uforklarlig forening«. Vi må sige med 5. Mose 29:29: »De skjulte til er for Herren, vor Gud, men de åbenbare er for os.«

I forbindelse med bibelsynet taler man om Skriftens verbalinspiration, hvorved nogle forstår den bogstavelige, ordrette inspiration. Udtrykket verbalinspiration dækker for så vidt Skriftens egen lære. I 2. Tim. 3:16 hedder det: »Hvert skrift (eller: Den hele Skrift) er indblæst af Gud –«. Hverken Jesus eller apostlene modsiger dette syn, tværtimod ser vi, hvorledes de i flere gammeltestamentlige

citater i Det nye Testamente lægger den største vægt på ordinspirationen, idet ordenes grammatiske tid eller tal er af afgørende betydning:

I Hebr. 12:27 bygger forfatteren hele sin bevisførelse angående den kommende dom på tre små ord i Hagg. 2:6: »endnu en gang.«

I Matt. 22:32 beviser Jesus læren om dødes opstandelse ud fra den grammatiske tid; thi Gud sagde ikke: »Jeg var Abrahams, Isaks og Jakobs Gud«, men derimod »Jeg er« (2. Mos: 3:6).

I Gal. 3:16 beviser Paulus ved Helligåndens inspiration, at Abrahams velsignelse findes i Kristus, fordi ordet, som anvendes i Det gamle Testamente, ikke bruges i flertal, men i ental: »Din sæd« (1. Mos. 22:18).

Andre hævder, at det blot var Guds tanker, men ikke selve ordene, som blev indgivet forfatteren af Gud. Dette stemmer ikke med Skriftens lære, der viser os, at forfatterne ikke altid forstod betydningen og rækkevidden af de ord, som kom gennem dem (Dan. 12:8–9, 1. Pet. 1:10–12). Og hvorledes skulle kanalerne være i stand til, hvor det drejer sig om forudsigelser, at vælge de rette udtryk med hensyn til begivenhederne, som de selv ikke havde den fjerneste anelse om? Der er mange profetier i Det gamle Testamente, som drejer sig om Kristi fødsel, liv og død, men hvilket ynkeligt billede på menneskelig uvidenhed havde vi ikke stået overfor, dersom disse profetier ikke var verbalinspirerede. Hvad kunne salmisten vel have forudsagt angående klædernes deling, Jesu ord på korset og de gennem-

stungne hænder og fødder, eftersom korsfæstelsen var ukendt for jøderne på den tid, og som først senere blev anvendt.

Det er derfor ikke blot tankerne, der er inspirerede, men også ordene (læs Johs. 6:63, 12:48, 1. Kor. 2:13). »De inspirerede forfattere blev ufejlbarligt ledet af Helligånden, både i valg af emne og i valg af ord«. (Ryle) »Selve ordene i skriften er inspirerede af Gud; thi Ånden taler ikke uden ord«. (Bengel.)

Når vi bruger udtrykket verbalinspiration, så mener vi ikke, at Bibelen er et produkt af en mekanisk-verbalinspiration, selv om der er dele af Bibelen, der er blevet til på denne måde, men vi mener, at vi grundet på Bibelen tilblivelse gennem et samvirke mellem Helligånden og nedskriveren trygt kan bygge på ordet, således som det oprindeligt er givet os. Bibelen er Guds inspirerede, fuldt troværdige og urokkelige ord (Joh. 10:35).

10. Menighedens ledelse ved apostle, profeter, evangelister, hyrder, lærere, ældste og diakoner

I (nåde)gaverne giver eller meddeler Kristus sig selv. Kristi gaver er Kristus-funktioner. Når han derfor har givet sin kirke de her nævnte gaver: apostle, profeter, evangelister, hyrder og lærere (Ef. 4:11), så har han dermed skænket kirken sit eget guddommelige styre og virke.

Kristus er den store apostel

I Hebræerbrevet (3:1) kaldes Kristus »Vor bekendelses apostel« – græsk: apóstolos, der betyder udsending. I den ypperstepræstelige bøn

betegner Kristus sig seks gange som den af Gud sendte (apostøllein, Joh. 17:3, 8, 18, 21, 23, 25) og i alt i Johannevangeliet 46 gange således, hvortil kommer nogle gange i de øvrige evangelier (Luk. 4:43, 9:48).

En apostel – apóstolos – er en Guds udsending, en delegat med fuldmagt til at handle på Kristi vegne i kirken. Betegnelsen apóstolos findes 81 gange og oversættes altid ved apostel på nær tre gange, hvor vi har: Joh. 13:16 (sendebud), 2. Kor. 8:23 (menighedsudsendinge) og Filip. 2:25 (udsending).

Der var andre apostle i den første apostolske tid end de tolv, Jesus udvalgte (Matt. 10:2–4). Mattias blev kaldet som apostel i stedet for Judas (Ap. G. 1:23–26). Barnabas var apostel (Ap. G. 14:4, 14), Paulus var apostel (Ap. G. 14:4, 14) osv.), Andronikus var apostel (Rom. 16:7), Junias var apostel (Rom. 16:7), Apollos var apostel (1. Kor. 4:6–9), Titus var apostel (2. Kor. 8:23 og andre), Jakob var apostel (Gal. 1:19, 1. Kor. 15:7), Epafroditus var apostel (Filip. 2:25), Silas var apostel (1. Tess. 1:1, 2:6), Timoteus var apostel (1. Tes. 1:1, 2:6).

Aposteltjenesten, såvel som de fire øvrige tjenester, satte Herren i sin kirke naturligvis som blivende gaver, hvilket jo klart bekræftes i Efeserbrevet, hvor det hedder, at Herren gav disse gaver »indtil vi alle når frem til at være ét i troen på og erkendelsen af Guds Søn, til mands modenhed og det mål af vækst, da vi kan rumme Kristi fylde« (4:11, 13). Herefter turde det være indlysende, at vi har brug for disse tjenester lidt endnu.

Når man ikke desto mindre har hævdet, at aposteltjenesten og profettje-

nesten kun hørte til i kirkens grundlæggelsestid, medens de øvrige skulle fortsætte gennem hele kirkens tidsalder, så er det et vilkårligt postulat i strid med det lige ovenfor anførte. Og når man har hævdet, at da betingelsen for aposteltjenesten skulle være, at man havde »vandret sammen med Herren og hans apostle og været vidne til Herrens opstandelse« (Ap. G. 1:21–22), så måtte jo i hvert fald aposteltjenesten nødvendigvis snart uddø, fordi de således »kvalificerede« jo også ret hurtigt ville uddø – ja, så skyldtes dette og lignende argumenter ikke blot almindelig teologisk negativitet, men også ualmindelig naivitet. Hvorledes kunne så Barnabas, Paulus, Timoteus osv., der hverken havde vandret i Jesu discipelflok eller været vidner til hans opstandelse, være apostle?

Nej, forholdet er, at der er tale om to hold af apostle: (1) De tolv apostle, som Herren udvalgte, da han vandrede her på jord (Matt. 10:2–4), også kaldet »Lammets tolv apostle« (Åb. 21:14) og med særlig tjeneste for nationen Israel (Matt. 19:28, Luk. 22:29–30), og (2) den ny orden af apostle (og øvrige tjenester), som Herren skænkede sin kirke efter sin himmelfart (Ef. 4:7–8, 11), der kaldes hedningeapostle (Rom. 11:13) i overensstemmelse med deres tjeneste blandt alle nationer og folkeslag.

Den ovenfor omtalte betingelse (Ap. G. 1:21–22) for at tjene som apostel gælder kun for Herrens tolv første apostle af Israel og vil naturligvis aldrig kunne gælde for den nye fortsatte række af hedningeapostle. Aposteltjenestens varige forbliven i

kirken fremgår ikke mindst af denne tjenestes opgaver.

Aposteltjenesten er en ordets tjeneste og en bønnens tjeneste (Ap. G. 6:4), en lærertjeneste (Ap. G. 2:42, 1. Tim. 2:7, 2. Tim. 1:11), en åbenbarelestjeneste (Ef. 3:5, Ap. G. 10:28, 9–16, Åb. 1:10, 4:2), en tilsynstjeneste (Ap. G. 15:40–41, 16:1), en befæstelsestjeneste (Ap. G. 14:21–23, Tit. 1:5), en håndspålæggelsestjeneste (til meddelelse af Helligånden, Ap. G. 8:14–18, og nådegaver, Rom. 1:11), en forvaltningstjeneste (både den åndelige og den økonomiske, Ap. G. 4:34–35, 6:2–4), i det hele taget den ansvarlige styrende og ledende funktion i kirken i samarbejde med de øvrige tjenester.

Gennem apostelfunktionen fortsætter Herren sin aposteltjeneste gennem de apostle, han til enhver tid sætter i sin kirke.

Kristus er den store profet

Kristus er profeten fra Nazaret (Matt. 28:11). Allerede århundreder inden hans komme profeterede Moses: »En profet som mig vil Herren, jeres Gud, lade fremstå for jer . . .« (Ap. G. 7:37), og han kom som »en profet, mægtig i gerning og ord for Gud og hele folket« »Luk. 24:19 cf. 13:33, 7:16, Matt. 21:11, Joh. 6:14).

En profet – profætæs – er en mand, som taler Herrens ord, ikke som et tankeprodukt, ikke ud af gnósis, men ud af umiddelbar gudommelig meddelelse, åbenbaring, ud af apokálypsis (cf. 1. Kor. 14:30). Han taler på grundlag heraf til andre på sin særlige måde: »Så siger Herren«. Han taler (ikke hvad han selv vil, men) drevet, inspi-

reret af Helligånden (2. Pet. 1:21). Hans tale kan derfor også siges at være en Helligåndens tale ved profetens mund (Ap. G. 1:16, 21:11: »Dette siger Helligånden« altså eg. Herrens tale ved Helligånden).

Vi må skelne mellem den »profetiske Ånd« (4. Mos. 11:25), den profetiske nådegave (1. Kor. 12:10) og den profetiske tjeneste (Ef. 4:11). Den profetiske Ånd kan komme over et menneske som en engangsoplevelse (cf. 4. Mos. 11:25), men dermed er man ikke profet. Ved den profetiske nådegave forstår man en blivende profetisk funktion gennem nådegavebæreren, der virker i den lokale menighed og til opbyggelse af denne (1. Kor. 14:12). Profettjenesten betegner den mere udstrakte og betroede tjeneste. Medens den profetiske nådegave er (nært) tilknyttet den lokale menighed og undergivet de ældstes forvaltning og ledelse, så virker profettjenesten i Kristi legeme (Ef. 4:12), i kirken som helhed, og som en af de fem særlige tjenestegaver (Ef. 4:11) i nær tilknytning til apostelskabet og under dets ansvar. Profetens nære tilknytning til apostelen ses deraf, at de to tjenester til stadighed nævnes sammen i skriften (Luk. 11:49, Ef. 2:20, 3:5, 4:11, 1. Kor. 12:28, Åb. 18:20), endog i så nært et forhold, at det ganske naturligt forklarer artiklens udeladelse foran »profeter« (Ef. 2:20), ligesom det også fremgår af deres stadige samarbejde (i pionertjenesten (Ap. G. 15:40, 2. missionsrejse) tilsynstjenesten (15:32) og det grundlæggende arbejde (Ap. G. 15:33)).

Profettjenesten er ligesom aposteltjenesten en åbenbarelestjeneste (Ef.

3:5), men dog med sin selvstændige form for virke, og kan da, alt efter det arbejde, den deltager i, virke som en pionertjeneste (Ap. G. 15:40 – 18:2, 2. missr.), en tilsynstjeneste (Ap. G. 16: 1–10, 18:23), en befæstelsestjeneste (ved kaldelsen af tjenere Ap. G. 13: 1–4), en vejledende tjeneste, der sammen med aposteltjenesten er medansvarlig for kirkens styrelse og ledelse (Ef. 4:11–16, 1. Kor. 11:28, Ap. G. 15:22–27–28–32).

Som ved aposteltjenesten er det Kristi egen store og altomspændende profetiske funktion, der af ham selv tildeles de mange af ham i kirken satte profeter til forvaltning.

Kristus er den store evangelist

Om Jesus selv lyder det: »Herrens Ånd er over mig, fordi han salvede mig, at jeg skal gå med glædesbud« – euangelisastai: eg. evangelisere, forkynde evangeliet eller godt (glædeligt) budskab. Evangelist – euangelistæs – er en, der går med eller forkynder evangeliet, eg. godt eller glædeligt budskab, det vil sige frelsesbudskabet. Han forkynder altså evangeliet for ufrelste eller hedninger. Det centrale i hans budskab er Kristus, at Kristus er givet til frelse for mennesker, at »hver den, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv« (Joh. 3:16).

I »Apostlenes Gerninger« har vi en dejlig beskrivelse af en rigtig Herrens evangelist i arbejde (Ap. G. 8:5–40). Vi ser her, at evangelistens tjeneste er

en frelsestjeneste

– han prædiker Kristus for de ufrelste hedninger – Ap. G. 8:5, 35,

en helbredelsestjeneste

– mange lamme og halte blev helbredt – Ap. G. 8:7,

en udfrielsestjeneste

– der var mange, som havde urene ånder, og ånderne fo'r ud under høje skrig – Ap. G. 8:7,

en mirakeltjeneste

– der skete tegn og store undergerninger – Ap. G. 8:6, 13,

en samarbejdstjeneste

– apostlene Peter og Johannes kommer fra Jerusalem og tjener med i vækkelsen – Ap. G. 8:14–17,

en åndsledet tjeneste

– og Ånden sagde til Filip ... og Herrens Ånd bortrykkede Filip – Ap. G. 8:29, 39,

en sjælesørgertjeneste

– »Forstår du også det, du læser?« – Ap. G. 8:30–38.

Gennem denne grundige og taktfulde evangelisttjeneste føres sjælene igennem både til frelse, dåb i vand (Ap. G. 8:12, 38) og, ved apostlenes mellemkomst, dåben med Helligånden (Ap. G. 8:14–17).

Det er værd at mærke sig, hvorledes evangelisten arbejder i tilslutning til apostlene (cf. også 2. Tim. 4:5).

I evangelisttjenesten er det også Kristus i hans frelsende kærlighed, der virker og kommer til udtryk.

Kristus er den store hyrde

Kristus vidner selv: »Jeg er den gode hyrde« (Joh. 10:11, 14), og apostelen Peter kalder ham »overhyrden« (1. Pet. 5:4, cf. Hebr. 13:20).

Man har efter den måde, på hvilken hyrdetjenesten her (Ef. 4:11) nævnes i forbindelse med lærertjenesten, rejst spørgsmålet, om ikke de to tjenester

angav én og samme funktion. Rent sprogligt har man ment at finde støtte herfor i udeladelsen af »nogle som« (= tous de) foran »lærere«, således at de to sidste led står under samme artikel. Men der er ingen grund til at antage, at »hyrder« og »lærere« kun skulle være to forskellige benævnelser for samme tjeneste. Det ville være ret usandsynligt, om denne i så fald særlige klasse i en sådan koncis opregning som den, vi her har, skulle have en dobbelt benævnelse. Så meget er vel derimod klart, at »hyrder og lærere« afviger fra de foran nævnte tjenester ved at være nærmere eller mere varigt knyttet til menighedsflokkene eller bestemte kirker. Selve benævnelserne »hyrder« og »lærere« angiver det. Det fremgår også af de to tjenesters nære tilknytning til ældstestokkollegiet, idet ældste og tilsynsmænd er meddelagtige med dem i deres tjeneste. I ældstestokkollegiet findes der til enhver tid hyrde- (1. Pet. 5:2) og lærertjeneste (1. Tim. 5:7, Tit. 1:9) under opvækst. Dette i sig selv kunne være nok til at forklare følelsen af, at de to tjenester hører ret nøje sammen. Men dertil kommer, at en hyrde – selv om betegnelsen »poimæn« oprindeligt brugtes i betydningen »hersker«, cf. Homer, hvor Agamemnon kaldes »poimæn laón« – naturligvis ikke kan røgte sin gerning ret, uden at han – foruden at være »regent« – også i hvert fald i noget mål er lærer.

Men selv om der således er en vis samhörighed mellem de to tjenester – hvad der også er med og mellem de øvrige tre tjenester – så er den dog ikke så stor, at her er tale om én og

samme funktion. Vi må opfatte hyrde- og lærergerningen som to selvstændige tjenester. Dette bekræftes også af, at lærertjenesten nævnes helt uafhængig af hyrdetjenesten i Rom. 12:7, 1. Kor. 12:28, 29, Ap. G. 13:1.

Hyrden – poimæn – er den, der efter selve betegnelsen har ansvar for flokken og omsorg for den, leder den, beskytter den og sørger for føde til den.

Hyrdetjenesten er herefter en vogtertjeneste (Joh. 21:15, 16, 17), en værnetjeneste (Joh. 10:11), en leder-tjeneste (Joh. 10:4: »går foran«), en omsorgstjeneste (Joh. 10:3, 9, 10, 14), en tilsynstjeneste – en fortsat funktion i kirken af den gode hyrdes tjeneste.

Kristus er den store lærer

I samtalen med Jesus vidner Nikodemus på flere rådsherrers vegne: »Vi ved, at du er en lærer, som er kommen fra Gud.« I vor danske bibeloversættelse er det det eneste sted, hvor Kristus betegnes som lærer, men i grundteksten betegnes han yderligere 48 gange som didáskalos (= lærer), hvor det på dansk er oversat: mester, og ellers siges det et overvældende antal gange både gennem brugen af substantiv og verbum, at Kristus er den store lærer.

En lærer – didáskalos – tager vare på undervisningen. Til forskel fra dømoners lære (1. Tim. 4:1), menneskenes lære (Kol. 2:22), falsk lære (2. Pet. 2:1), lærer han de troende Kristi lære (2. Joh. 9), apostlenes lære (Ap. G. 2:42), den sunde lære (Tit. 2:1), »alt, hvad der kan være dem til gavn«

(Ap. G. 20:20), for blot at nævne nogle af betegnelserne.

Medens profeten virker ved umiddelbar åbenbarelse ved Helligånden – apokálypsis – så virker læreren både ved gnósis (kundskab) og ved apokálypsis (åbenbaring).

Lærervirksomheden består i at føre den troende ind i kaldelsens rigdom, til erkendelse og besiddelse af den åndelige herlighed, Gud har skænket os i Kristus, for derved at fremstille ethvert menneske som fuldkomment i Kristus (Kol. 1:28).

Disse af Kristus skænkede særlige tjenesters funktion i kirken angives (taget under ét) i det følgende, hvor formålet med dem fremholdes som syvfoldigt:

Til de helliges fuldkomne beredelse – til en tjenestegerning – til Kristi legemes opbyggelse – til at bringe os alle frem til at være ét i troen på og erkendelsen af Guds Søn – til mandsmodenhed – til Kristi fyldes mål af vækst – til at knytte og holde det hele (Kriti legeme) sammen.

Til hjælp i betjeningen af kirken har de fem ovenfor omtalte tjenester, hvad skriften benævner »de ældste«. Betegnelsen »ældste« kommer af *p r e s b y t e r o s* (den ældre, ærværdigere) og må i sin sædvanligt forekommende flertalsform nærmest gives som erfarne brødre. Der findes et andet græsk ord *e p i s k o p o s* (= tilsynsmænd). De to ord er oprindelig identiske, hvilket fremgår af, at de bruges i flæng som betegnelse for ældstefunktionen (cf. Ap. G. 20:17, 28).

Medens de fem tjenester virker universelt i Kristi legeme, er ældstetje-

nesten i sin kaldelse og natur knyttet til den lokale menighed. Der tales om at indsætte ældste »i hver menighed« (Ap. G. 14:23) og »i hver by« (Tit. 1:5) og »hos jer« (1. Pet. 5:2).

Ældstetjenesten er, som en af Gud given funktion, meget vigtig. Den lokale menigheds ledelse foreståes af ældsterådet eller »de ældste, som er gode forstandere« (1. Tim. 5:17). Med det mål af hyrde- og lærertjeneste (1. Tim. 5:17, 1. Pet. 5:2) samt åbenbarelsestjeneste gennem de åndelige nådegaver givne til opbyggelse af de lokale menigheder (1. Kor. 14:5, 12), der til enhver tid måtte findes i et åndeligt ældsteråd, vil det fuldt ud kunne klare den daglige betjening af menigheden. Det siger sig selv, at eftersom kirken i sin helhed er et Kristi legeme, vil de ældste i deres tjeneste stå i nøje forbindelse med de fem tjenester (Ef. 4:11) og til enhver tid kunne indhente den nødvendige hjælp. De ældste biståes i deres tjeneste af menighedens diakoner og diakonisser.

Diakon, afledt af græsk *d i a k o n o s*, betyder menighedstjener (1. Tim. 3:8) og er en hjælpetjeneste af mere – om ikke udelukkende – praktisk art. Om denne tjenestes oprindelse og oprindelige funktion som en kristen barmhjertighedstjeneste berettes nærmere i Ap. G. 6:1–6.

11. Muligheden af at falde ud af nåden

Skriftens beretninger om mænd, der vendte sig bort fra Herrens vej, er et sørgeligt bevis på, at det er muligt at falde ud af nåden.

Derfor må det standpunkt, der hævder, at »er man én gang frelst, så er

man altid frelst«, betegnes som en vildfarelse.

Rom. 5:2 taler om at »stå i nåden«, hvilket er en betegnelse for det ubrudte samfund med Gud, som er kommet i stand ved retfærdiggørelsen.

Gal. 5:4 taler om at »falde ud af nåden«, hvilket betyder, at frelsens grundvold er blevet erstattet med menneskets egen retfærdighed, der leder ud i fortabelsen igen.

Det er forfærdende at se, at flere af Guds redskaber ved afslutningen af deres liv gled ud af Guds plan.

Det gælder f. eks. mænd som Esau, Saul, Salomo, Judas og adskillige andre. Ingen kan vel tvivle om, at Guds udvælgelse stod bag deres liv og dette får os til at ransage vort eget liv i erkendelse af, at Guds udvælgelse og Guds vilje kun er den ene side af sagen. Vi må på vor side arbejde på vor egen frelse med frygt og bæven (Filip. 2:12). Her er ikke tale om, at vi skal frelse os selv, men ordet »frelse« har i den forbindelse betydningen: At gennemføre vort liv indtil afslutningen i Guds nåde ved at lyde Guds røst og gøre Guds vilje. Se også Hebr. 3:14.

Her kan ikke lægges for megen vægt på, at Kristus er i stand til at bevare os fra fald, og at han til det yderste kan frelse dem, som kommer til Gud ved ham, og hvor velsignet sandt det er, at ingen kan rive os ud af Guds hånd (Joh. 10:28–29, 1. Tess. 5:23, 2. Tim. 1:12, Hebr. 7:25, Judas 24).

Men der er en anden side, som har lige så stor betydning, og det er den troendes ansvar over for Gud for at blive stående i troen.

Kærlighedens apostel skriver, når han vejleder menigheden i forbønnens tjeneste, at »der er synd til døden. For den siger jeg ikke, at han skal bede« (1. Joh. 5:16).

Dette siger os med forfærdende tydelighed, at en »broder« kan falde ud af nåden, så der ingen mulighed er for tilgivelse. Herren selv kan udspy os af sin mund (Åb. 3:16).

Der er forskel på at falde under nåden og falde ud af nåden.

David og apostelen Peter viser os eksempler på mænd, der blev genoprettet fra deres fald på grund af hjertets dybe anger.

Esau, kong Saul og apostelen Judas var mænd, der ikke kunne angre af hjertet fordi de var under forhærdelse. Om Esau siges der, at han blev forkastet, »thi han fandt ikke rum for omvendelse« (Hebr. 12:17). Der var nåde for dem, der havde brudt Mose lov (ikke med vilje), men kun dom og straf for den, der havde brudt med loven (Hebr. 10:28). Det samme er tilfældet i nådens husholdning. Den, der synder på grund af svaghed, kan få tilgivelse, men den, der synder med vilje, dvs. bryder med sandhedens vej, kommer ind under forhærdelsens lov og går evig fortabt.

Apostelen Peter giver os en beskrivelse af nogle, som engang frydede sig i frelsen og i kundskaben om vor Herre og Frelser, Jesus Kristus, men som igen faldt fra, og for hvem det sidste blev værre end det første, idet det gik dem efter det sande ordsprog: »Hunden vender sig om efter sit eget spy, og den vaskede so vælter sig atter i sølen« (2. Pet. 2:20–22, Hebr. 6:4–8, 10:26–29).

12. Tiende og gaver

Skønt her væsentlig behandles tiende-spørgsmålet, skal det understreges, at den sidste læresætning lyder således: Tiende og gaver.

Når man indvender, at det er en gammeltestamentlig lære, må vi sige, at den samlede åbenbarelse findes i den samlede Skrift – Det gamle og Det nye Testamente i forening. Det nye Testamente tilsidesætter ikke Det gamle Testamente som noget antikt. Meget af det, som fremsættes og åbenbares i Det gamle Testamente, og som det er nødvendigt for os at vide, gentages ikke i Det nye Testamente, men forudsættes bekendt og yderligere åbenbarelse bygges op derpå.

Hvorfra havde Paulus sin lære om retfærdiggørelse? Var det ikke fra beretningen om Abraham og David (Rom. 4).

Hvor fandt Det nye Testaments forfattere deres lære om stedfortrædelse? Mon ikke i 3. Mos. og i Esajas 53?

Hvor fandt Hebræerbrevets forfatter støtte for sin lære om Kristi ophøjede præstedømme? Mon ikke i Salme 110?

Påstanden om, at tiendeydelsen er en del af loven, og derfor ikke mere bindende for den kristne, slår heller ikke til.

Loven, som er afskaffet i Kristus, og som ikke længere er bindende for den Kristne, afgrænses omhyggeligt i Hebr. 7:11–12 – denne lov blev givet under det levitiske præstedømme – derfor forandringen.

Men tiendeydelsen blev ikke indstiftet under præstedømmet. Abraham gav tiende (Hebr. 7:4–10, 1. Mos. 14: 20).

Abraham havde ikke fået befaling om at give tiende, han gav frivilligt. Det var en praktisk tilkendegivelse af hans tro på Gud som hans ejermand og forsørger. Også patriarken Jakob gav tiende (1. Mos. 28:22), altså eksisterede tiendeydelsen allerede, før præsterne blev indsat.

Beretningen om Abraham som tiendeyder forpligter os ret beset som »Abrahams børn« (Rom. 4:11, Gal. 3: 7) til også at yde tiende.

Abraham gav jo forbilledligt og frivilligt tiende til Kristus, idet Melkizedek står som forbillede på Kristus (Hebr. 7:1–3, 11, 15–17), og Kristus står her som den, der tager tiende ikke blot af Abraham, men af os, idet vi er »Abrahams børn«. Så bør vi da som »Abrahams børn«, levende kristne retfærdiggjorte af tro som vor fader Abraham, vandre i hans tros spor og give tiende.

Når det i Det nye Testamente ikke lyder som en udtrykkelig befaling: »I skal give tiende«, så skyldes det, at den nye pagt er en kærlighedens og frivillighedens pagt. Men i selve det nye liv, Kristuslivet, ligger det så at sige som en livsnødvendighed, at vi også yder vor tiende.

Til tiendeydelse er knyttet en forunderlig forjættelse: »Bring hele tienden til forrådshuset, så der kan være mad i mit hus; sæt mig på prøve dermed, siger Hærskarers HERRE, om jeg da ikke åbner eder himmelens sluser og udøser velsignelse over eder i overmål« (Mal. 3:10).

De hellige giver, »hvad de måtte have lykke til« (1. Kor. 16:2). Derfor bør vi give tiende af alt, som Herren tillægger os fra tid til anden, såsom

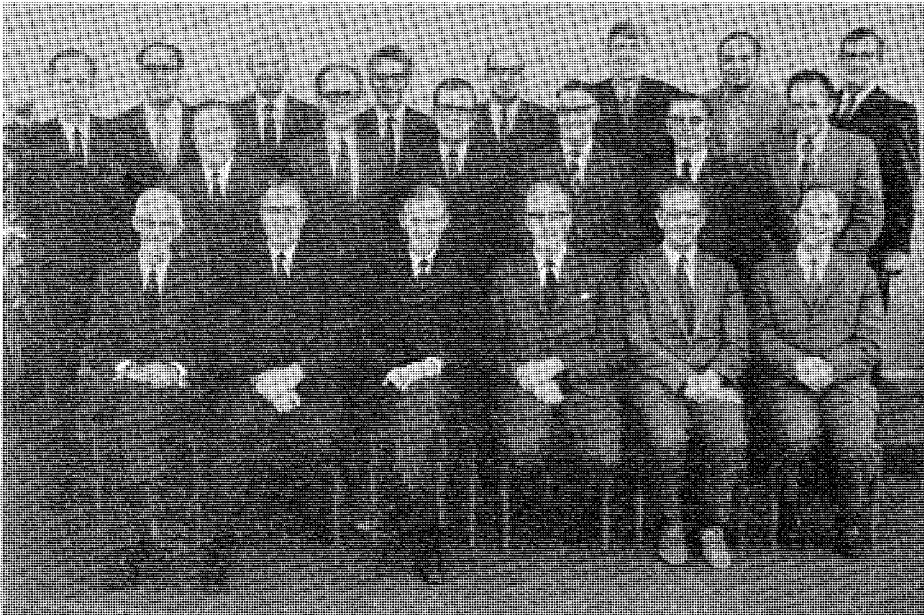
løn, fast gage eller andre fortjenester. Ifølge Malakias skal tiende bringes til forrådshuset. I 2. Krøn. 31:4–15 læses, at særlige forrådskamre blev indrettet, og ved hjælp af offerydelsen, tienden og helliggaverne, som man samvittighedsfuldt bragte til Herrens hus, blev tempeltjenesterne, præsterne og de ansvarlige medarbejdere underholdt.

Således bør vi bringe vor tiende til Herrens hus, hvor den kan blive forvaltet af Herrens tjenere og anvendt, som han bestemmer. Det er Herren, der skal sige, hvad der skal gøres med pengene, og os, der bør give dem på det sted, hvor han kan føre kontrol med dem.

Gaver

Det er guddommeligt at give («Gud gav» Joh. 3:16), det er en guddommelig udfordring (Mal. 3:10), det er udtryk for kærlighed («så højt elskede Gud – at han gav – (Joh. 3:16), det er nødvendighed (Gud har bundet sig til denne plan. 1. Kor. 9:13–14), der er stor velsignelse forbundet med at give til Herren, det giver os Herrens velbehag (Hebr. 13:16), kærlighed (2. Kor. 9:7) og gengældelse (Luk. 6:38).

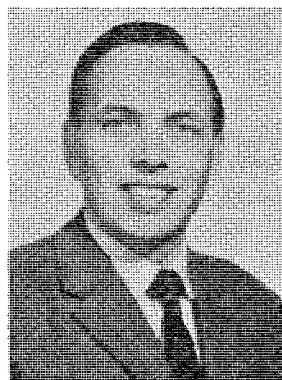
Skriften lærer os, at vi ikke skal give »tvært« eller »tvunget«, men »af hjertet« og med glæde (2. Kor. 9:7). Vi skal give til ham, som elskede os, så han gav sig selv til os af kærlighed (1. Kor. 13:3).

Apostolsk Kirkes landsråd 1973.

Kirkens forlag

Af Jens Peter Larsen

Kirken har sit eget forlag, som varetager udgivelsen af forskellige publikationer:

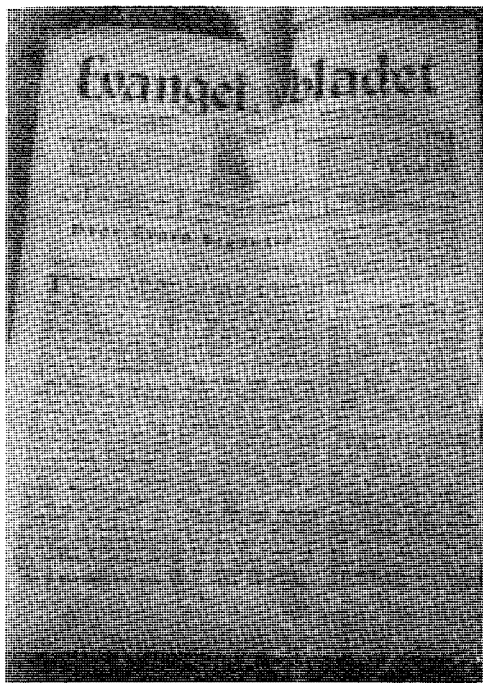
Evangeliebladet (nu kaldet EB) er Apostolsk Kirkes officielle organ og er nogle år ældre end kirken selv. Jubilæumsåret er bladets 53. årgang. Sigurd Bjørner tog initiativet til bladet for de mange år siden, og var dets første redaktør. Siden har en række af kirkens mænd haft dette ansvar. Nuværende redaktør er Leif Mortensen.

I lang tid var meget af kirkens litteraturarbejde koncentreret omkring Evangeliebladet. I flere år blev marts og sept.numrene udgivet som særlige for- og efterårsnumre, som specielt henvendte sig til kirkefremmede. Oplagstallet på disse lå på 10–12.000. Det var et slidsomt, men også velsignet arbejde for vore bladsælgere at gå med dem fra dør til dør. Mange

bladsælgere har i tidens løb med disse evangelisationsnumre kunnet dække store områder af landet.

En overgang udgav kirken lejlighedsvis et traktatblad under navnet »Land, land, hør Herrens ord. Det udsendtes i oplag på 40.000 – et betydeligt antal for forholdsvis få sælgere. Sidst på året udkom »Julebud« i ca. 20.000 eksemplarer. Også på dette særlige nummer er der år efter år ofret mange timers arbejde for herigennem at sprede evangeliets glade budskab. Men der har også lydt opmuntrende beretninger fra mennesker, som har fået et møde med Gud eller er blevet grebet af Herren på en ny måde ved læsningen af Evangeliebladet.

I 33 år udkom børnebladet HYRDEN. Det gik ind for nogle år siden, idet det blev afløst af et fælleskirkeligt børneblad NYT FOR OS. Ungdomsbladet AKTIV TRO startede for 14 år si-

Det første »Evangelieblad«.

den under navnet »Pionéren«. Bladet indgår fra dette år som en del af EB, hvor **AKTIV TRO** får fire sider hver måned – skrevet af unge for unge.

Evangeliesangbogen

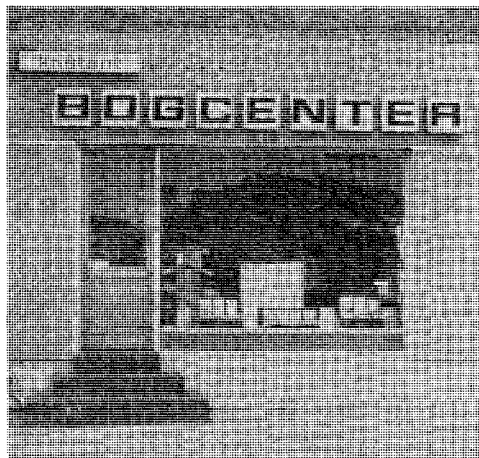
Evangeliesangbogen udkom første gang i 1922, og er senere udkommet i seks forbedrede og udvidede udgaver. Ligeledes er den tilhørende melodibog fornyet flere gange. Til brug for menighedernes sangkor udgives »Pionértoner« med jævne mellemrum. De betyder en stadig fornyelse og udvidelse af korenes repetoire. Mange menigheder – og især de unge – er glade for at synge kor. Et kor er et enkelt vers eller et bibelvers, der er sat på

melodi. Foreløbig er der udgivet to korhefter med 100 kor i hvert, »Jubelkor« og »Evangeliekor«.

Pionérforlaget

Indtil 1966 havde kirken på sit forlag udgivet seks bøger. I 1966 skete en vending. Denne kom med udgivelsen af David Wilkersons bog »Korset og Springkniven«, som var oversat til dansk. Den satte ligesom nyt liv i forlaget, der tog navneforandring til »Pionérforlaget«, for bedre at kunne nå længere ud og nå videre kredse i samfundet. Første oplag af »Korset og Springkniven« på 5000 eksemplarer var udsolgt på fire måneder. Næste oplag var også på 5000 og var solgt lige så hurtigt. I dag er bogen solgt i 30.000 eksemplarer. Derefter er der hvert år kommet nye bøger med forskelligt åndeligt indhold til, så et bredt behov blev dækket og man på den måde vandt indpas mange nye steder.

Forlaget videresælger også bøger

Kristent Bogcenter i Herning.

fra andre kristne forlag i Danmark og Norden samt fra det øvrige udland.

Kristent Bogcenter

I mange år havde forlaget til huse i »Evangeliehuset« i København. Her var også indrettet en boghandel, men da Evangeliehuset skulle rives ned, flyttede forlaget til Kolding. På Haderslevvej 16 i Kolding fik man tre lokaler på første sal stillet til rådighed. I 1971 flyttede man så til Herning, hvor vi havde fået øje på et ledigt forretningslokale på Silkeborgvej 12, som

synes egnet til formålet. Her oprettedes så en kristen boghandel under navnet »Kristent Bogcenter«.

Kristent Bogcenter er i løbet af de forløbne tre år blevet kendt ud over landet, og mange henvendelser kommer dagligt om levering af kristen litteratur.

Forlag og boghandel bestyres af J. P. Larsen, Hanne Bejer Petersen og Agnes Schollert Nielsen er heltidsansatte. Inge Larsen hjælper til på deltid. Forlagets regnskab varetages af Preben Brohus på kirkens regnskabskontor i Kolding.

MISSION OVER ALLE GRÆNSER

Af Jens Erik Friberg

Apostolsk Kirke i Danmark har fra sin begyndelse for 50 år siden været apostolsk i ordets egentlige forstand, nemlig at være sendt af Gud og selv være sendende for Gud. Ny Testamente er skrevet på græsk; ordet apostel forekommer over 80 gange og betyder udsending med fuldmagt. I dagens Europa er langt flere ord lånt fra latin, således mission og missionær med samme betydning som apostel.

Kirkens organ har alle dage været »EVANGELIEBLADET«. Allerede før overgangen fra pinsevækkelse til kirke stod der skrevet som hoved for dette blad:

»Evangeliebladet bringer Bud om Frelse – Tilgivelse – Udfrielse – Helbredelse – Aandens Daab med Kraft og Sejr i det daglige – om Herrens snarlige Komme og om hans Forskrifter og Anordninger for den kristnes Liv og for Livet i Menigheden m. m. Det støtter foruden den hjemlige Mission, tillige Missionen i Indien, Kina Afrika, Argentina o. fl. a. Steder.«

Det er blevet sagt om Apostolsk Kirke, at den har ikke en missionsbevægelse, den er en missionsbevægelse. Det kan også siges på denne måde: Meningen med menigheden er mission, og meningen med missionen er menighed. Hele kirkens indre liv og aktivitet har det klare sigte at nå ud med det fulde, glade budskab, og i selve denne aktivitet ligger en væsentlig del af menighedens opbygelse.

De første missionsområder med udsendinge fra tiden, før den 700-tallige store »Evangelieforsamling« i København tilsluttede sig det apostolske syn og blev modernemenigheden i Danmark, fortsatte under pinsevækkelsens tilsyn og støtte. Udsending til **I n d i e n** i de dage var tidligere skuespillerinde Anna Lewini, som med fru Anna Larssen Bjørner forlod teatret for at vie sit liv i tjenesten for Gud. Anna Lewini skrev i begyndelsen af 1923:

»Er lige kommet til **C e y l o n**, og jeg ved, Gud selv har sendt mig. Første møde bliver her i Ragama

paa Søndag. Mandag begynder jeg i Colombo (Hovedstaden) . . . Paa hele Øen findes ca. 5 mill. Mennesker, og saa vidt menneskelige Oplysninger strækker sig, findes der kun 2 (to) Aandsdøbte . . . Bed for mig, og bed for Folket!«

I dag er der ud fra britiske udsendinge og kontakter op mod 40 menigheder i det apostolske fællesskab på Ceylon og i Indien, i Madras og omliggende distrikter, støttet af de europæiske, apostolske kirker, men ledet af indfødte pastorer.

I ARGENTINA var Evangelieforsamlingens første udsendinge Anna og Niels Sørensen. Fra byen Bolivar i Syd Argentina skriver de i 1923 bl. a.:

»Det er nu snart 12 Maaneder siden, vi rejste Teltet. Den Gang var det vanskeligt at faa Folket paa Møderne, men det har nu helt forandret sig. Vi bad Gud frelse 20 Sjæle, og nu er allerede de 17 første kommet, og det ser ud til, at Høsttiden ogsaa er kommet til Bolivar. Den 1. Januar havde vi vor aarlige Søndagsskolefest med 80 Børn.«

Til slut meddeler Niels Sørensen, at de har tanker om at bygge, da de kan få den grund, teltet står på.

I dag er der et mindre apostolsk arbejde i Brasilien med to udsendte familier fra Storbritannien, og vor søsterkirke i Schweiz, Gemeinde für Urchristentum, i samarbejde med de schweiziske pinsemenigheder støtter et forenet missionsarbejde i Peru med adskillige udsendinge og økonomiske midler.

KINA

Sagnet siger, at apostelen Thomas skulle være nået til Kina med evangeliet. Det er imidlertid en kendsgerning, at syriske munke bragte kristendommen til Kina i det sjette århundrede efter Kristus, hvor de blev vel modtaget af kejseren. Evangeliet havde fremgang, indtil en vældig forfølgelse i 845 e.Kr. totalt udryddede de kristne.

Jesuittermunkene i det 16. århundrede blev de næste udsendinge med Frants Xavier i spidsen. De vandt ikke så få tilhængere, som de dog tillod at fortsætte med forfædre dyrkelsen.

Robert Morrison (1782–1834) og Hudson Taylor (1832–1905) blev brændende pionerer for nyere tids protestantiske missionsindsats i Kina. Portene blev ganske vist åbnet med militærmagt i de såkaldte opiumskrige; men kineserne blev i tusindvis overvundet af Kristi kærlighed. Flere og flere rejste ud fra mange kirker og missionselskaber i Europa og Amerika. I 1925 var der efter statistikken 7763 missionsarbejdere med 740 stationer som basis, og blandt disse den danske udsending, frk. Dagny Pedersen fra Roskilde, der fra 1923 fik sit virke i og ud fra Lin Cheng i Hopei provinsen ca. 330 km fra Peking. Lin Cheng havde ca. 35.000 indbyggere og var omgivet af floder på tre sider.

Dagny Pedersen, født den 18. maj 1888 i Roskilde, ankom første gang til Kina så tidligt som den 27. april 1911 sammen med to danske sygeplejersker. Året efter indtraf revolutionen, hvor Kina blev en republik, efter at 24 kejserdynastier gennem godt 4000 år havde siddet på tronen. Det folke-

rige land lå åbent for evangeliet, og i Lin Cheng, hvor Dagny Pedersen virkede i samarbejde med N. P. Rasmussen og hans hustru fra Brede, opstod en kinesisk menighed med flere udstationer og med et samlet medlems-tal på ca. 500, inden de politiske og militære ulykker ramte såvel Hopei provinsen som det meste af det store kinesiske rige.

Den japansk-kinesiske krig begyndte i 1937; den gik over i den anden verdenskrig, og trængselstiden sluttede med kommunisternes erobring af hele fastlandet under Mao Tse Tsung i 1949.

Dagny Pedersen skriver selv om formen for det daglige evangeliseringsarbejde i de første år:

»Det begyndte gerne med, at en kinesisk Trillebør stod udenfor et lille Rum hvor der var Oplag af Bibles, Traktater og bibelske Billeder, som nu skulde samles og puttes i store Sække, som saa skulde lægges paa Trillebøren. Saa stod en kinesisk Evangelist parat med et Reb til at trække i, og en af de Kristne var ved Trillebøren for at styre. De udenlandske Brødre, »Missionærerne«, var heller ikke bange for at tage Rebet over Skulderen og drage af Sted. Der var et Æsel til at befordre den kvindelige Missionær, medens hendes Mand gerne fulgte til Fods ved siden af for at række en hjælpende Haand, hvor det maatte trænges.«

I trediverne forestod Dagny Pedersen et større byggearbejde, da menigheden i Lin Cheng fik sin egen kirke. Hun skriver selv herom:

»Da Leje af Huse er forbundet

Dagny Pedersen ved udrejsen
den 4. april 1911.

med mange store Vanskeligheder, var det vort store Ønske, at vi maatte faa vor egen Plads og særlig et Mødelokale, som kunde rumme de mange, der vilde høre. Med dette Ønske i mit Hjerte forsøgte jeg at lægge lidt til Side hver Maaned. Gud var god imod os: Et Jordstykke var til Salg i samme Gade, hvor vi boede. Vi kom overens om Købesummen; men der var ikke lidet Besvær med at faa Jordstykket indregistreret. En norsk-amerikansk Missionær var mig til stor Hjælp, og i foraaaret 1934 begyndte Arbejdet med at grave Grunden og bygge Muren omkring hele Pladsen. Bygningerne rejste sig en for en og til sidst Kirken, hvortil vi havde alt det bedste Materiale. Tre store Mar-

morsten blev indbygget ved Portalen, og Stenhuggerne udhuggede i kinesiske Tegn over Døren Ordene: »ALLE BØR PRISE GUD«, til højre for Døren »AT FRYGTE GUD HERREN, ER VISDOM« og paa Marmorstenen til venstre for Døren: »AT VIGE FRA ONDT ER FORSTAND.«

Kirkebyggeriet blev indviet i oktober 1936, og året efter udbrød krigen mellem Kina og Japan, og nye vanskeligheder stod for døren.

Dagny Pedersen havde efterhånden adskillige kinesiske medarbejdere, og fra Danmark ankom Viola Hagemann, som senere blev gift med pastor Hector Gardiner fra Australien, og trods krigssituationen under den japanske besættelse, gik arbejdet støt og stille fremad. Helt nye muligheder åbnede sig ved afslutningen af anden verdenskrig, hvor japanerne forlod landet. I Nordkina blev de fleste provinser dog straks erobret af de kommunistiske tropper, som umuliggjorde fortsat europæisk virke. Den sidste, der blev tilbage her, var Dagny Pedersen i Lin Cheng.

De nye udsendinge, som kom til fra Ny Zealand og Australien, og Dagny Andresen, som kirken i Danmark udsendte i 1947, måtte slå sig ned i Sydkina, hvor man overtog tre tidligere Kina Indlands Missionsstationer i provinsen Kweichow. Dagny Andresen, født den 29. maj 1911, var navngivet efter Dagny Pedersen kort efter dennes første udrejse.

Fra Lin Cheng fortæller Dagny Pedersen selv om situationens alvor:

»Nogle kinesiske Venner kom en dag og spurgte mig, om jeg vidste, at Missionsstationen vilde blive

taget. Jeg fortalte dem, at Mandarinen og Politimesteren havde været hos mig og fortalt mig, at Folket havde anklaget mig. Jeg havde bedraget dem, forurettet dem, jeg havde brugt deres Penge til at bygge Missionsstationen for, og at de havde givet mig Føde og Klæder; ja, jeg havde forurettet dem i over 100 Aar. Medens Mandarinen fremførte disse Beskyldninger, laa han henslængt paa min Seng, spyttede til den ene og den anden Side, idet han henvendt til mig sagde: »Forstaar du, hvad jeg siger? 120 Personer her paa Gaden anklager dig, og de fordrer, at du skal gøre dem Regnskab, betale alt tilbage. Disse fattige Møbler og disse Bygninger forslaar ikke til at dække din Synd, hvad vil du gøre?« Jeg saa paa ham og svarede: »Jeg forstaar godt, hvad du siger, men jeg forstaar ikke Meningen; thi jeg har boet her i Gaden i 24 Aar, og Folkene har altid været venlige over for mig, og jeg kan ærligt sige, at jeg elsker dem. Hvad disse Bygninger angaar, og hvad jeg har brugt til mit Underhold, da har jeg faaet det Maaned for Maaned fra mit Hjemland.« Igen spyttede han omkring sig og sagde: »Ja, du siger det, men en Dag vil du komme frem for at gøre Regnskab.« Efter en lang Stund, hvor han brugte ubehagelige Ord, forlod han mit Værelse, og efter god kinesisk Skik maatte jeg følge ham til den store Port og bukke til Afsked. Vi plejer da ellers altid at sige »Vis igen«, men det ønskede jeg ikke, og sagde det heller ikke. – Da jeg kom tilbage til mit Værelse bø-

Dagny Pedersen med nogle af sine kinesiske medarbejdere.

jede jeg mine Knæ og lagde det hele frem for Gud i Himmelen og overgav mig helt og holdent til hans Omsorg.«

Udgangen på Dagny Pedersens ufrivillige fængselsophold i hendes eget lille værelse i menighedscentret, hun selv havde været med til at bygge og ofre sine sparepenge på, blev dog ikke folkedomstol, men tilladelse til hjemrejse, og efter en trang rejse gennem frontlinierne med vanskelige forhandlinger nåede hun Peking i god behold i marts 1948, hvorfra hun fløj til medarbejderne i Sydchina i Kweichow provinsen.

Dagny Pedersen vendte hjem til Danmark i 1949, hvorimod Dagny Andersen rejste til Ny Zealand, hvor hun i næsten 17 år deltog i menigheds- og ungdomsarbejde blandt den kinesiske folkegruppe inden for Baptistkirken.

ITALIEN

I september 1926 besøgte Sigurd og Anna Larssen Bjørner samt cand.theol. Carl Næser for første gang Italien som gæster hos baptistpræsten i Civitavecchia, pastor Alfredo del Rosso.

Forhistorien viser de sædvanlige skillelinier, som såvel troendes dåb som Åndens dåb har fremkaldt også i nyere tid i kristendommens historie.

Som ung baptistpræst, uddannet i England, var pastor del Rosso med i første verdenskrig. I en baptistkreds i Flonrence var han blevet døbt med Helligånden og guddommelig helbredt. I 1922 fik han pastorat i Civitavecchia, hvor der var brudt en vækkelse ud, og på fire år blev 85 personer døbt. Pastor del Rosso hørte allerede i 1922 om fru Anna Larssen Bjørners omvendelse og virke og skriver selv herom i 1926:

»Hvor sandt er det ikke, at Gud arbejder i det skjulte på sine Planers Udførelse, for lige i disse Dage modtog jeg et langt Brev fra Fru Anna Larssen Bjørner, København, Danmark, skrevet på italiensk, og hvor hun forklarede Aabenbarelsen om Den apostolske Kirke. Det er vidunderligt at se, hvordan Gud svarer i sin Time, for det var fire Aar forud for dette, at jeg havde hørt om Fru Bjørner gennem en dansk Dame i Rom og skrevet til hende. Jeg maatte altsaa vente i fire lange Aar paa Svar; men ikke desto mindre vidste Gud, hvornaar der skulle svares; thi hendes Svar paa mit Brev kom lige i mit Livs Krise og fortalte mig om, hvorledes de i Danmark havde faaet Samfund med de apostolske Brødre i Storbritannien, og at Sigurd Bjørner var kaldet til Apostel. Dette fik mig til nøjere at undersøge Kirkens Stilling ud af Skriften, og Gud aabenbarede sine Planer og Hensigter med Menigheden for mig, og snart

førte den Helligaand mig til Forening med Den apostolske Kirke. Siden hen har den danske Kirke hjulpet mig i Arbejdet, da dette endnu ikke helt er overtaget af Missions-Hovedkvarteret (i Bradford). Herren skaffede mig i sin Naade et Hus, men Sal fik vi ikke, da Katolikkerne for det meste ikke tør leje ud til Folk uden for Romerkirken, og vore Møder blev for en Tid holdt i et af vore Medlemmers Have. Dog velsignede Gud, og mange Sjæle blev frelst, og syge blev helbredt.«

Netop i de dage var pastor del Rosso blevet indkaldt for baptisternes råd, hvor de forkastede hans prædiken og praksis og forlangte, at han skulle underskrive på, at han ikke mere ville føre den lære; men dette nægtede han, hvorfor de besluttede at udelukke ham fra hans stilling i baptistkirken, så vel som fra den af ham som forstander benyttede lejlighed.

I februar–marts 1927 besøgte pastorerne Dan og Jones Williams, Italien, sammen med C. Næser og S. Bjørner og holdt møder så vel i Civitavecchia med ca. 30.000 indbyggere ca. 80 km nord for Rom, som i Grosseto med ca. 20.000 indbyggere ca. 108 km nord for Rom. I Evangeliebladet den 10. marts 1927 læser vi bl. a. herom:

»Pastoren her trænger til megen Forbøn, fordi det Skridt, han har gjort, er et virkeligt Offer; mistet sit Underhold, kastet ud af sin Lejlighed på 4 Værelser til eet Rum med Kone og Børn. Men han tager med Glæde ogsaa det at miste et fint Kapel og i Stedet for at holde Møde i en tidligere Lade. I denne er der Plads til godt 100 Personer.

»Salen« er hvidkalket og har kun et Vindue. Men det var en Glæde at tale til de enfoldige Sjæle. Pastor del Rosso er gaaet ud i Tro, og har kun det Underhold, som denne Skare frivilligt ofrer. Da han overtog »Salen«, var den ganske tom ... Menigheden i København havde sendt dem tilstrækkeligt til, at de havde kunnet købe Stole, Platform, hvidte og male, indlægge elektrisk Lys og betale Husleje fremefter for nogle Maaneder. Dette havde været til vældig Opmuntring for dem og til Stadfæstelse af, at Pastorens Handlemaade havde været efter Guds Vilje.«

I Evangeliebladet af 10. januar 1929 læses følgende af Dr. Næser, »vor udenlandske korrespondent«, bindeleddet mellem Den Apostolske Kirkes menigheder i Danmark, Italien og Frankrig, fra en rejse til Rom:

»Paa Vejen tilbage til Rom sad jeg i Kupé sammen med nogle Soldater. De modtog hver med Glæde et Evangelium, men saa vilde de ogsaa have til deres Kammerater. Derefter kaldte de paa Konduktøren, som fik et nyt Testamente. Men da han havde faaet det, hentede han Togføreren, der ogsaa fik et. Og lidt senere arriverede han med Stationsforstanderen, som ogsaa fik et. Alle var glade. Del Rosso opnoterede Soldaternes Navne og indbød dem til næste Møde i Civitavecchia, hvilket de glædede sig til som Børn. Og del Rosso jublede over denne storartede Maade at evangelisere paa; den ene hentede den anden ...«

I februar 1929 skriver C. Næser igen fra Italien:

»Jeg sidder i K.F.U.M i Rom. Det er en af de sidste Dage inden min Afrejse. Foreningens Restaurant ligger i Kælderen, hyggeligt indrettet, lig de tyske Kældre. Loftet er i Klosterstil, og Fresker pryder Væggene. Jeg gik herhen for at se paa Lokaliteterne, om det skulde være muligt for Den apostolske Kirke at leje noget her. Virksomheden ud fra Hjemmene, som er meget fattige, er dog kun en Begyndelse. – Her er en god Sal til 150 Personer, og en mindre til 60, som er til Leje, men i Eftermiddag ser jeg Præsident-Sekretæren – han siger maaske nej. I Almindelighed er her ingen kristelige Møder om Søndagen. Den store Sal anvendes den sidste Søndag i Maaneden til Theater for Medlemmer og af Medlemmer. Den anden Søndag, da her er Concert, Billard, Skak, Dam osv., benyttes den stærkt. I Aften er her Møde med Titlen: Cristus og »Tilbage-til-Rom« Bevægelsen. Det holdes i den store Sal . . . Jeg tror, at et virkeligt apostolsk Arbejde i Aands og Krafts Bevis vil have store Muligheder for at bringe Sjæle igennem til Frelse og fred . . .«

Resultatet blev, at der snart blev holdt møder i Rom tre gange om ugen – men ikke i K.F.U.M. – Pastor del Rosse skrev i april 1929:

»Mange, mange Tak for Hjælpen i April Maaned og for de 150 Kr. til Stole i Rom, hvor jeg var i Gaar. Vi havde desværre nogle Ubehageligheder under Mødet, som dog klareredes, idet Politiet sendte en Sol-

dat til at beskytte os og advarede Folket imod at forstyrre os ifølge Mr. Mussolinis sidste Deklaration. Det hjalp! Pris ske Gud!«

Pastor del Rosso besøgte flere gange Danmark og England og hentede megen opmuntring og inspiration og fik en del hjælp i tjenesten til det ikke lette evangeliserende arbejde i det katolske miljø på den tid.

Apostolsk mission har ofte været et samarbejde mellem flere lande. Det skyldes dels, at vi ser menigheden som et internationalt fællesskab ud over alle grænser, dels at vi aldrig har været flere, end at vi har behøvet hverandre. Derfor sendte Den Apostolske Kirke i England, hvis missionscenter alle dage har ligget i Bradford, pastor og fru Georg Evans til Italien i 1929, hvor de særlig tog sig af menigheden i Grosseto. Pastor George Evans lærte hurtigt italiensk, så han kunne prædike på sproget. Han og hans hustru blev forflyttet til Canada i 1934; men ved den nye kirkes indvielse i Grosseto i påsken 1971 kunne han endnu prædike flydende og flammende, så italienerne var vildt begejstrede. Fra 1934 til 1966, kun afbrudt af krigens vanskelige år, var pastor W. R. Thomas leder af arbejdet og blev en italiener for italienerne.

Der er i dag otte italienske ledere (apostle) foruden pastor I. Howells fra Storbritannien, og dertil 11 menighedsforstandere for 29 menigheder foruden 36 »Evangelisationscentre«, idet menighederne er stærkt evangeliserende. Den italienske apostolske Kirke har hovedcenter i Grosseto og udgiver et månedsblad »Araldo Apostolico«.

FRANKRIG

Begyndelsen i Frankrig var spæd og spinkel og mødte ganske lokalt en ikke ringe modstand fra den katolske kirkes side. Efter lange og trange tider står der i dag tolv menigheder. Helt anderledes har pinsevækkelsen fået fodfæste i mange af landets største byer, og dog er det en kendsgerning i dag, at 35.000 byer og landsbyer i Frankrig ikke har noget protestantisk vidnesbyrd ved en lokal menighed eller gruppe. Der er i arbejdet i Frankrig 2 apostle og 8 menighedsforstandere med et samlet medlemstal på godt 400 foruden 100–120 tilhængere.

Cand. theol Carl Næser, medarving til det Berlingske Hus i København, var direkte medvirkende til arbejdets begyndelse. Han beretter selv herom:

»Hvem skulle have troet, at Oprettelsen af Le Foyer paa Charlottenborg i København i 1918 for de allierede Soldater, der over Danmark vendte hjem til deres respektive Lande fra Krigsfangenskabet i Rusland, skulle føre til, at jeg som Gæst paa det sidste franske Krigsskib kom til Frankrig og derved til et tolvårigt Arbejde i Paris. Det førte til Oprettelsen og Videreførelsen af »Le Foyer Franco Scandinave« i Paris i 1919, og ved Siden heraf evangeliske Møder, som alt senere viste sig at have banet Vejen for Den apostolske Kirkes komme til Paris! Guds Veje er uransagelige – Enden derpaa Fred og Glæde.

I 1923 deltog jeg med Anna og Sigurd Bjørner i Stævnet i Wales,

hvor jeg blandt andet uden menneskelig Mellemkomst eller Overtalelse fik Øjet op for, hvad Romerbrevets 6. Kap. sagde om Daaben; jeg saa, at jeg var ikke døbt, men kun velsignet, da Mor bar mig til Kirken i sin Tid. Nogen Tid efter Stævnet blev jeg døbt. Paa selve Stævnet hørte jeg det profetiske Ord, bl. a. om Guds mange Tanker og Planer for vort lille Land, Danmark. Medens jeg hørte dette, tænkte jeg ved mig selv: mon det virkelig er Gud, som taler igennem disse ord, hvorfor taler han da ikke ogsaa om det store Land, jeg kommer fra, Frankrig. Næppe havde jeg tænkt dette, før det profetiske Ord lød videre: 'Hvorfor tænker du i dit Hjerte, at jeg skulde have glemt det store Land over det lille! Det store Land har lukket sine Kobberporte, men jeg staar for Porten, og naar de aabner, saa drager jeg ind.'

Nogle Aar før dette var vor Vært for Le Foyer Franco Scandinave i Paris, Jules Corrihon, blevet frelst. Senere havde han mig med til en syg Svoger i Aignan. Svogeren blev helbredt af Gud, og flere af Familien og nogle andre i den lille By blev berørt af Evangeliet. Derfor kom i 1925 en lille Skare apostolske Kristne sammen med mig dertil for at holde Møder.«

Så langt beretningen.

Allerede i 1924 besøgte ægteparret Corrihon, Danmark, og var med ved indvielsen af hvile- og troshjemmet »Libanon« i Helsingør. Under efterfølgende stævne på »Libanon« blev Corrihon døbt med Helligånden og helbredt.

Aignan ligger i Sydfrankrig, ca. midt imellem Bordeaux og Toulouse, og arbejdet udviklede sig her, således at man i 1929 kunne nedlægge grundstenen til en kirke på dette sted. Ved den anledning var ca. en tiendedel af byens befolkning mødt op til højtideligheden med byens borgmester i spidsen og flere repræsentanter fra de omliggende byer. Da der samtidig var pinsemarked i Aignan, blev evangeliet hørt af mange. En åben bibel på Salme 119 blev lagt i en jernkasse omgivet af cement og indmuret som grundsten for den første apostolske kirke i Frankrig. I tilslutning hertil skriver Carl Næser i juni 1929:

»Det er sværere at bygge i Frankrig, i hvert Fald i Aignan, end i Danmark, selv om Pengene tildels er til Stede. Der er i Øjeblikket ikke flere Sten at faa, ligesom Murene mangler. Grundstenen blev trods disse store Mangler nedlagt; thi Herren havde talt i den Sag. Det viste sig ogsaa, at Stenene kom. Vor kære Ven og Broder Jules Corrihon, som er fra Aignan, ejer der en Have med en Mur omkring. Denne Mur skænkede han Kirken. Rørt af dette Offersind kom en Slægtning, som ogsaa gav sin Mur. En anden solgte Hø for 740 Francs og kom uopfordret med dette sit Offer til Bygningen. Nu faar vi se, hvorledes det skal gaa med Murene, om vi i Danmark har et par raske duelige Mænd, som vil tage den Gerning op.«

Dieulefit var et andet apostolsk mødested fra de første dage. Dieulefit, som iøvrigt betyder »Gud gjorde den«, ligger i en sidedal til Rhonedalen,

men beboerne plejede at sige, at »Gud havde glemt den igen«. Det gjorde han i hvert fald ikke, da han sendte forstærkning til den gamle protestantiske pastor Bravaix, der holdt det fulde evangeliums fane højt om Helligånden også for vor tid.

De første engelske udsendinge, bl. a. pastor Tom Roberts, fik deres gode sproguddannelse og franske akklimatisering i Dieulefit, hvor de boede hos et velstående ægtepar, Monsieur og Madame Horne og fik undervisning af en sproglærerinde, Mlle Eberhard.

Tom Roberts fik sin første tjeneste i Paris for den lille menighed i samme hus som den danske restaurant i Rue Servandoni i Latinerkvarteret. Om arbejdsmulighederne fortæller Carl Næser og Sigurd Bjørner fra et besøg:

»En tidligere reformert Præst har aabnet os Adgang til Automobilfabrikkerne Citroén og Peugeot paa Grund af sin Indflydelse. Han spurgte os, om vi ikke fra Danmark havde saadanne Kristne, der som Haandværkere kunne blive ansat i de store Firmaer, og som baade under deres Arbejde og i deres Fritid vilde være Vidner for Herren.«

I Sanvic ved LeHavre i Nordfrankrig ved Seine-flodens udløb i Atlanterhavet, blev grundvolden til en menighed lagt i 1931, og i de mange år før verdenskrigen, blev denne betjent af den britiske pastor S. Scholes, som sad i interneringslejr under hele den tyske besættelse. Menigheden i Sanvic har gennem årene været den største og stærkeste menighed i Frankrig, i 50'erne også betjent af den dansk-franske pastor Aage Dupont.

En af årsagerne til den ringe fremgang trods lovende start og god indsats ikke mindst fra Storbritanniens side beror nok en hel del på forskel i mentalitet, tradition og sædvane såvel i familie- som menighedsliv i disse to store vestlige kulturlande.

Fra den nye begyndelse efter 2. verdenskrig er de gamle menigheder blevet befæstet og nye stiftede, hvoraf flere ledes af yngre franske pastorer, der delvis har fået deres uddannelse på Den internationale Bibelhøjskole i Kolding. Stor interesse samler sig om ungdomsarbejdet og sommerlejre for unge. Et mindre slot er blevet erhvervet i Normandiet og er udbygget som et godt ungdomscenter. I Paris, hvor menigheden har til huse kun få hundrede meter fra den kendte katolske »Sacre Coeur kirke«, har hårdt og udholdende arbejde givet en sådan vækst i menigheden, at den nu søger nye lokaler. Kontakten med Danmark går ikke mindst over de unges deltagelse på skolen i Kolding, som hvert år har en gruppe på 10–15 franske elever og som stadig står for »France-Scandinave-samarbejde«.

Det protestantiske arbejde i Frankrig har altid haft nær tilknytning til det franske Schweiz; således også inden for Apostolsk Kirke. Gennem årene har en å to schweiziske brødre periodevis været med i den franske stab. Kirken i Frankrig har lige udgivet en ny melodisangbog med tekst. Deres månedlige blad hedder »La Foi Victorieuse« (den sejrende tro).

ØST-EUROPA

Første kontakt med ØST-EUROPA kom ved pastor William Fetler fra

Riga, som allerede i Zartiden havde ledet en stor menighed i Moskva og berejst det ganske rige med Evangeliet. I Evangeliebladet for 26. april 1923 finder vi følgende notits fra Rusland. – Pastor Fetler skriver om det pietiske menighedsliv dengang:

»Ikke en eneste russisk Kristen ryger. Ikke en eneste af dem gaar paa Teatret, hvis de gjorde dette, blev de udelukket af Menigheden. De eneste levende Billeder, vi tror paa, er, naar vi faar se Syndere komme frem til Platformen for at søge Frelse fra sine Synder. De Kirker, som ikke tror paa Nødvendigheden af at holde Kinematografens levende Billeder udenfor sine Døre, faar heller ikke se den anden Slags »levende Billeder« indenfor sine Døre.«

Pastor Fetler og hustru med børneflokkens på 13, besøgte Danmark i 1935 og holdt blandt andet et sang- og musikmøde i Odd Fellow Palæet i København, hvor den mindste søn på 5 år dirigerede hele familieorkestret på 12 medlemmer.

Forbindelsen blev udbygget ved Sigurd Bjørners besøg i Riga i 1935, hvorfra vi har følgende beretning:

»Saa er vi altså i Riga, installeret i Administrationsbygningen for Pastor W. Fetlers store Kirke – en imponerende Bygning, der egentlig rummer tre Kirker, en tysk med 300 Siddepladser, en russisk med 400 Siddepladser og den lettiske med 2000 Siddepladser. Baade øverst og nederst er der Bjerger af russiske Bibler og religiøs Litteratur, beregnet for Russere og Jøder.«
Forbindelsen østpå blev yderligere

udbygget i 1938 via Storbritannien. De ledende brødre i Den evangeliske frikirke, pastorerne Joseph Leisberg og Erik Kruusmagi skrev og bad om besøg fra Storbritannien, og pastor Hugh Dawson blev sendt på et to måneders besøg til Estland via Danmark, som officielt havde ansvar for og ledelse af arbejdet østpå i de gamle danske besiddelser. Det berettes jo, at Danebrog faldt ned fra himlen i slaget ved Tallin i 1219. (Tallin betyder danskernes by). Estland var efter 1. verdenskrig en selvstændig republik, en af de tre baltiske stater med østgrænse mod Rusland og med Letland som nærmeste nabo. Sproget er et af de sjældne i Europa af den finsk-ugriske sprogstamme i familie med finsk og ungarnsk.

Fællesskabet med de estniske kristne fortsatte bl. a. også med besøg fra Danmark af Sigfrid Beck og Sv. Aa. Facius, og i Riga blev tjenesten udvidet til metodistkirken under ledelse af pastor Seck. Ved landsstævnerne i Kolding i 1938 og 1939 var der store grupper estlændere med, og hjemme i menighederne havde man oplevet Åndens dåb i stigende antal og Åndens gaver som profeti. Blandt andet tydede flere profetier på svære tider forude. En ung pige havde et syn, hvori hun så rovfugle slå ned over en fredelig skare får og lam med ødelæggelse og adspredelse som følge. Det var få måneder før 2. verdenskrig.

Ved landsstævnet i 1938 i Kolding oplevede den estiske gruppe noget ikke helt usædvanligt i den karismatiske verden. De bad og fastede meget for deres land og menigheder og for, at hver især personligt måtte

modtage Helligåndens dåb. Herunder skete det, at en tolvårig sønderjydske dreng blev sådan inspireret af Helligånden, at han i en tungetale på ægte, fejlfrit estnisk bad for estlænderne om Guds velsignelse. Der var estlændere nok, bl. a. lærerinde frk. Ostmann, som kunne bekræfte dette, og oplevelsen blev naturligvis en stor opmuntring.

Kun tre uger efter det sidste besøg af en estnisk gruppe i 1939 udbrød 2. verdenskrig, som medførte mange omskiftelser og megen ulykke og forfølgelse. I første omgang måtte de familier i menighederne, som var af tysk afstamning, flytte hjem, og igen erobrede tyskerne området i krigen med Rusland. Mod krigens slutning besatte kommunisterne landet ved voldsomme krigeriske handlinger, der gik ud over alle de baltiske lande. Siden da har kontakten med Estland kun været svag. En ikke ringe del af de troende estlændere flygtede til Sverige, og en del omkom under flugten ved de russiske bombardementer af de flygtende småskibe.

I november 1944 skriver søster A. Ostmann fra en flygtningelejr i Motala i Sverige:

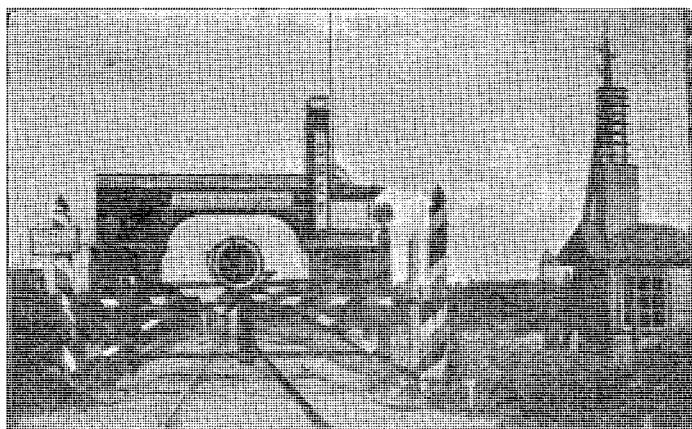
»Jeg er endnu i Lejren; Herren har ogsaa givet mig Opgaver her. Som Svar paa Spørgsmaalet i Velkomsttelegrammet ved min Ankomst som Flygtning til Sverige, hvori De spørger, om jeg behøver Hjælp, og om Pastor Leisberg er ankommet, maa jeg desværre skrive, at jeg ved intet om ham. Det var vor Hensigt at rejse sammen; men Pastor Leisberg kom ikke til Damprensens Afgangstid, og Herren gjorde

de det klart for mig, at jeg ikke skulde tøve. Vi havde først tænkt at rejse til Danmark over Tyskland, men det var ikke længere muligt.«

Og brevet slutter:

»Bed ogsaa for min 82 Aar gamle Mor, som maatte blive tilbage i mit kære Hjemland.«

Pastor A. Grenov besøgte Rusland i 1965 og havde kontakt med pastor Leisberg og menigheden i Riga. Som i andre østeuropæiske lande er de enkelte frikirker ved forordning sammenlagt under én frikirkelig ledelse.

Grænsestation mellem Estland og Rusland.

NY HEBRIDERNE

Disse øer i Stillehavet, som tilsammen dækker et område ca. halvt så stort som Danmark, ligger ca. 2700 km nordøst for Sydney, Australiens største by, og knapt så langt fra Auckland i Ny Zealand. På en af disse øer blev Sydhavsøernes apostel, John Williams, i 1839 dræbt på stranden af vilde menneskeædere, da han forsøgte at bringe dem evangeliets glade budskab. Men i 1840'erne lykkedes det presbyterianske indfødte lærere at få indpas på en af øerne, og mange missionærer har siden gjort en indsats for at bringe evangeliet til de mange spredte øer. Adskillige har måttet give deres liv som indsats.

Med undtagelse af det indre af de største øer, Santo og Malekula, er øerne i dag forholdsvis civiliserede.

De første missionærer fra Apostolsk Kirke, Allan Mann og hans hustru med to drenge, forlod i 1946 hus og arbejde og gode forhold i en provinsby i Australien for at følge Herrens afgjorte kald til Ny Hebriderne. Da de var parat til at gå ombord i skibet i Sydney, fik de overrakt et brev fra en indfødt leder på Ny Hebriderne, som bad om hjælp. Joe Lulu havde læst et apostolsk blad og ønskede nærmere kontakt. Efter ankomsten til Ny Hebriderne arbejdede Allan Mann ved forskelligt manuelt arbejde i hovedstaden, Vila, mens han samti-

dig søgte at finde åbninger for at forkynde evangeliet.

I slutningen af 1947 kom der forstærkning, idet Inger Lange Christensen ankom fra Apostolsk Kirke i Danmark også for at begynde på en pionerbasis med dagligt arbejde på et kontor. Inger Lange skriver fra Vila nytårsdag 1948:

»Det er med glæde og taknemmelighed i mit hjerte, at jeg denne gang kan sende en hilsen til mine venner i Danmark fra selve Ny Hebriderne, selv om jeg endnu ikke kan berette om resultater på dette sted. Jeg havde slet ikke ventet at nå herud i år. I Melbourne i Australien deltog jeg i et missions-jubilæumsstævne i anledning af Apostolsk Kirkes 25 års missionsarbejde og hørte Herren tale i forsamlingen om fremtidigt missionsarbejde på pionerbasis, sådan som Herren har talt til os hjemme i Danmark i de senere år.«

Midt i 1948 fik Allan Mann det brev frem, som han havde fået overrakt ved afskeden fra Australien, og det førte endelig til en kontakt med omtalte leder og hans folk på en af de nordligste øer, Aoba. Efter store vanskeligheder nåede familien Mann og Inger Lange øen Aoba den 22. juni 1949, hvor de indfødte tog imod dem med forventning og glæde. Der var indrettet nogle skure til midlertidig bolig for de nyankomne missionærer, og kort efter rejste Allan Mann over til den største ø Santo for at hente byggemateriale til et missionshus.

Da han kom tilbage efter tre uger, var han en dødssyg mand, og efter otte dage tog Herren ham hjem til

Inger Lange Christensen på vej til Ny Hebriderne fulgt til flyveren af sin far.

sig. – Menneskeligt set var det en tragedie, men Gud mindede stærkt om en profeti i Danmark i forbindelse med arbejdet på Ny Hebriderne, at »nogle er kun en nøgle«. Allan Mann blev den nøgle, Gud brugte til at lukke op for det fulde evangelium på Ny Hebriderne.

Kirken i Australien sendte pastor og fru J. F. D. Thompson ud for at afløse én tjenesteperiode på 2½ år. Så kom Paul Grant og hans unge hustru, og Gud brugte dem til at befæste arbejdet. De arbejdede på øen Aoba i tolv år sammen med Inge Lange Christensen. Arbejdet begyndte under primitive forhold. Megen energi blev brugt til at få skolen organiseret, idet alle de britiske skoler på Ny Hebriderne på den tid var missionskoler, og hver gjorde, som man syntes bedst. Men i 1959 tog den britiske regering afgjorte skridt til at gøre noget for de indfødtes uddannelse og begyndte med at yde hjælp til bygninger, hvor det virkelig tiltrængtes.

Dette blev et vendepunkt i uddannelsesformen, og i 1961 åbnedes en rigtig grundmuret skolebygning; skolen var inddelt i seks klasser. Da de unge var meget ivrige efter at lære, varede det ikke længe, før nogle af dem kunne sendes til videre uddannelse, først på lærerseminar i hovedstaden Vila, og senere til anden uddannelse.

Sandheden om Helligåndens kraft for den enkelte blev trofast forkyndt gennem årene, og tretten år efter de første apostolske missionærers ankomst til øen Aoba, faldt Helligånden for første gang på nogle af de unge, som havde søgt Herrens kraft. Inger Lange fortæller om dette i E.B.s julenummer 1962:

»Vor Gud giver løfter, vor Gud holder ord! Vi priser Gud, at det i dag er en kendsgerning, at Helligånden er blevet udgydt over vore indfødte på Ny Hebriderne.«

Det skete først på den store ø Santo, hvor der ellers ikke var noget evangelisk vidnesbyrd. Unge mennesker fra Aoba var på den tid på Santo for at arbejde på skibe og andet. Da nyheden nåede til Aoba, var der straks nogle, som virkelig søgte Herren for den samme herlige oplevelse. Oppe i en lille skovlandsby modtog de første Helligåndens dåb, og det skete helt spontant på et missionsbedemøde, hvor de unge mænd skulle stå op og bede for missionsarbejdet rundt om i verden; de blev døbt med Helligånden og talte i nye tunger. I begyndelsen faldt Helligånden særlig iblandt de unge, og det varede flere år, før de ledende mænd var rede til oplevelsen. Da de endelig tog imod, var

Inger Lange på Ny Hebriderne.

de virkelig parat, idet de havde en grundig bibelkundskab bag sig, og i dag bruger Gud dem på herlig måde. Der er fire udkaldte mænd, som arbejder sammen med pastor og fru Goold, der afløste familien Grant og Inger Lange Christensen i 1965. Skolearbejdet er nu overtaget af indfødte lærere; flere af dem har været på universiteter i Storbritannien for videreuddannelse i administration.

Missionær Goold fortæller i 1969 om øen Santo:

»Der er fortsat åndelig velsignelse i Santo under ældste Peter Tari. Der har været meget evangelisk aktivitet i og omkring byen Santo. 8 eller 9 fanger søgte frelse efter et møde i det franske fængsel. Ved en forenet apostolsk-presbyteriansk weekend-samling i en presbyteriansk landsby var der 28, som tog imod evangeliets kald.«

Og pastor Goold fortsætter senere:

»Peter Tari, unge fra menighederne på Aoba sammen med unge fra

den presbyterianske kirke på Santo har holdt flere kampagner i de presbyterianske kirker på Santo. Over 1600 omvendelser skete under denne særlige indsats.«

En af de unge, som først blev døbt med Helligånden på Aoba, Harrison, blev senere sendt som missionær til øen Santo sammen med sin hustru, og nu har man endelig vundet fodfæste i en af de helt hedenske landsbyer, Rapoa, hvor en god menighed er stiftet, og høvdingen, Simon Moli, er for nylig blevet døbt med Helligånden og er fuld af nidkærhed for Herren og for sit folks frelse.

Arbejdet på Ny Hebriderne i dag giver grund til undren og taknemmelighed til Herren. Ikke så få af de unge fra Aoba deltager i Pinsemissionens bibelskole på Fiji, og seks af dem har nu afsluttet et fuldt kursus og er ivrige efter at komme hjem og tjene Herren med, hvad de har lært. Der er endnu vilde hedninger på Ny Hebriderne på øen Santo og Malekula, som venter på evangeliet, og dette skal sikkert ske gennem nationale evangelister.

Siden 1965 har familien Grant tjent Apostolsk Kirke i Australien, og Inger Lange fik sin gerning bl. a. som engelsk tolk på bibelhøjskolen i Kolding.

AFRIKA

For en missionerende menighed har Afrika altid hørt til de dele af verden, hvor nøden var øjensynlig, og hvor mange stammer endnu ikke havde modtaget evangeliet. Mærkeligt nok

har Apostolsk Kirke i Danmark i sine første 25 år ikke sendt én eneste dansk udsending dertil. De første danske apostolske udsendinge blev ægteparret Elsa og Arne Thomsen, som i 1947 rejste til det engelske missionsområde i Nigeria, og samme år fulgte sygeplejerske Anna Ungermann.

Missionsvirksomheden i NIGERIA begyndte i 1931. Herom beretter en af de ledende nigerianske pastorer Odubanjo fra Lagos:

»De europæiske Pastorer, D. P. Williams, Andrew Turnbull, W. J. Williams, ankom til Lagos den 23. September 1931, og et Modtagelsesmøde blev holdt samme Dag, hvor Pastor Dan Williams gav en Fremstilling af de Omstændigheder, som havde ført til deres Besøg. Under den følgende Kampagne med Vækkelser- og Helbredelsesmøder, blev der bedt for ca. 800 Mennesker til Helbredelse og Daab i Helligaanden. Den Helligaands Kraft var saa mægtig til Stede, at nogle af Kirkens Medlemmer ikke længere formaaede at staa paa deres Fødder, men faldt omkuld, døbte med Helligaanden. Præster og indfødte Biskopper blev ogsaa velsignede og gik glade bort. Ved Vækkelsesmøde i Byen Abeokuta var Kongen og hans nærmeste til Stede, og Forsamlingen talte over 1000 Personer.«

Som svar på en henvendelse fra brødrene i Nigeria om at få hjælp i arbejdet, blev pastor George Perfect fra Bradford og evangelist Idris

Vaughan, Irland, udsendt til Lagos i 1932. De besøgte senere Ilesha, hvor 2000 medlemmer bød dem velkommen.

I dette omfangsrige missionsarbejde deltog efterhånden op mod 10 britiske ægtepar foruden de danske udsendinge nævnt ovenfor. Sygeplejerske Anna Ungermann fik sit virke i Ilesha-området i det nordvestlige Nigeria, mens Arne og Elsa Thomsen (som også er sygeplejerske) blev sendt til Calabar-provinsen i Øst-Nigeria, der hvor Mary Slessor i forrige århundrede gjorde så stor og værdifuld indsats for evangeliets udbredelse.

I dag har Danmark ingen udsendinge til Nigeria, og den engelske kirke har kun et enkelt ægtepar, pastor og fru Selby, i de østlige provinser, samt lærerinde Esther Knight. Den nigerianske apostolske kirke er helt selvstyrende, selvunderholdende og selvudbredende, og tæller i dag ca. 2500 menigheder med en national stab på ca. 800 medarbejdere og med et medlemstal på 150–200.000. Tilsvarende solide nationale apostolske kirker findes i GHANA og CAMERUN samt i nogen udstrækning i andre afrikanske lande som Togoland, Dahomy, Sierre Leone, Øvre Volta. Andre mindre apostolske kirker, ofte med sin egen historie og med løsere tilknytning til de europæiske kirker, findes i adskillige afrikanske lande.

Sygeplejerske Anna Ungermann døde, tro i sit kald og efter en hengiven og kærlig tjeneste for afrikanerne, i 1966 i Ilesha, hvor hun også ligger begravet. Pastor Arne Thomsen og hustru blev senere overført til arbejdet i det sydlige Afrika.

SYDAFRIKA

er det mest pluralistiske samfund i Afrika så vel racemæssigt som religiøst. Af befolkningens 18 millioner indbyggere er 12 millioner bantuer, 3½ million hvide, omtrent 2 millioner farvede og godt en halv million asiater, hovedsagelig indere, foruden en ikke uvæsentlig jødisk befolkningsgruppe.

De første hvide indvandrere bosatte sig i landet i 1652, men den helt store europæiske invasion fandt sted i forrige århundrede, da man fandt guld og diamanter i Transvaal-provinsen. Inderne, som særlig har sat sig på forretningslivet, har boet i landet i to-tre generationer og udgør et absolut isoleret folkefællesskab. Industrien i de store byer og deres omegn trækker den afrikanske arbejdskraft fra landområderne til sig og skaber dermed store sociale problemer. Den sydafrikanske regering har søgt at løse raceproblemerne ved »Separate Development« eller »Apartheid«. Adskilt udvikling, som man mener dermed, er i det store og hele en naturlig tingenes tilstand, som selv uden lov og regler praktiseres og respekteres af det altovervejende flertal af hver folkegruppe. Det altoverskyggende problem er her den periodiske omflytning af bantuerne fra deres hjemland til storbyernes industrier og tilbage igen. Men den detaljerede lovgivning, den såkaldte »Lille-Apartheid« om f. eks. separat brug af busser, posthuse og bænke på offentlige pladser, skaber unødigt megen uro og utilfredshed og er i sit væsen hverken medmenneskelig eller kristelig.

De værst stillede i denne problematik er uden tvivl de farvede, som ingen steder hører hjemme, og som foragtes fra alle sider trods deres værdifulde kombination af europæisk dygtighed og afrikansk medmenneskelighed.

De religiøse og kirkelige forhold præges, dels af den reformerte kirke fra Holland, dels af den anglikanske kirke og dels af den usædvanlig store mangfoldighed af op mod 2000 uafhængige store og små kirker blandt bantuer, farvede og indere, som er registrerede under meget sigende navne som THE AFRICAN CHRIST HOLY APOSTOLIC PROPHETS CHURCH OF GOD.

APOSTOLIC CHURCH Bantu Sektion er navnet, hvorunder vore ca. 45 apostolske menigheder blev anerkendt og registreret i året 1969. Begyndelsen blev gjort umiddelbart før anden verdenskrig af engelske pastorer, bl. a. pastor Hugh Dawson. I 1959 overtog Danmark ansvaret og ledelsen i Sydafrika og udsendte pastor H. Dawson, på daværende tidspunkt pensioneret i den britiske kirke.

Pastor Dawson skriver fra sit gensyn med Sydafrika bl. a.:

»Inanda, hvor jeg bor, den ene af de to missionsstationer i Natal-provinsen, ligner på sin vis Penygroes og Kolding, idet den ligger lidt inde i landet på toppen af en bjergkam ca. 200 m over havet. Når vejret er klart, kan jeg se havnen i Durban og det Indiske Ocean. Vejene herop er rædselsfulde og på sine steder farlige på grund af de dybe huller i vejbanen og de dybe slugter ved siderne. Der har været

Pastor Hugh Dawson.

mange problemer omkring forberedelserne til påskestævnet, men alt det vigtigste lå i hænderne på pastor John Ndlovu, lige som ledelsen af hele stævnet også lå på hans brede skuldre. Aftenmødet var et godt møde med megen jubel og lovsang. Pastor Cele var taler. Da han sluttede, kom to indiske børn frem til frelse. I det mindste femten kvinder med deres børn kom frem til helbredelse, og seks udtrykte ønsket om at blive døbt i vand. Nogle unge mænd med skovle gik straks ned i dalen, ca. halvanden km borte, for at grave et hul, hvortil de ledte vandet fra en nærliggende bæk, og på den måde gjorde det muligt at foretage en dåb. Ved dåbshøjtideligheden strømmede mange indere til, mest kvinder og børn, i deres lyse dragter. Vandet var mudret; dåbskandidaterne og døberen, pastor John Ndlovu, måtte føle sig igennem vandet med en stok. Både mænd og kvinder blev døbt, som de stod og gik, hvilket dejligt syn. At blive døbt til Jesus Kristus og til hans død åbner vejen ind til et

helt nyt liv; hvilken vidunderlig baggrund for dåben med Helligånden.»

Som fast afløser og leder af arbejdet efter pastor Dawsons reetablering af arbejdet over en periode af to år, udsendte vi pastor Harald Thorsen og hustru med deres to sønner Poul og Niels, som via Nord Rhodesia kom til Sydafrika sidst på året 1960. I 60'erne voksede arbejdet så vel i stabilitet som udbredelse i overensstemmelse med den gode linie, at Danmark kun er støttende for et bantuarbejde, der mere og mere måtte lære at arbejde selvstændigt og overtage det fulde ansvar. Med hensyn til nødvendigt kirkebyggeri blev aftalen den, at Danmark skulle yde halvdelen og de sydafrikanske menigheder den anden halvdel inklusiv medlemmernes arbejde og materiale.

Pastor Harald Thorsen, der i dobbelt forstand er gået i sin Mesters fodspor, er mand for selv større kirkebyggerier. Hans første job undervejs til Sydafrika blev bygningen af kirken i Mikomfwa-bydelen i Luanshya på Kobberbæltet i Zambia. Da pastor Helge Hansen og hustru i 1962 blev bosat på Inanda missionsstationen, bar denne præg af pastor Thorsens gode håndelag, og næste station på vejen blev genopbygningen af Hillcrest missionshus, som lå i ruiner. Tjenesten i menighederne hviler ganske naturligt på bantumedarbejderne med pastor John Ndlovu i spidsen, efter bantukirkens fulde selvstændighed, som præsident siden 1971.

I 1964 udrejste diakon og sygeplejer Carlo Jensen på eget initiativ og fik arbejde på et hospital i Pietermaritzburg. I maj 1964 landede syge-

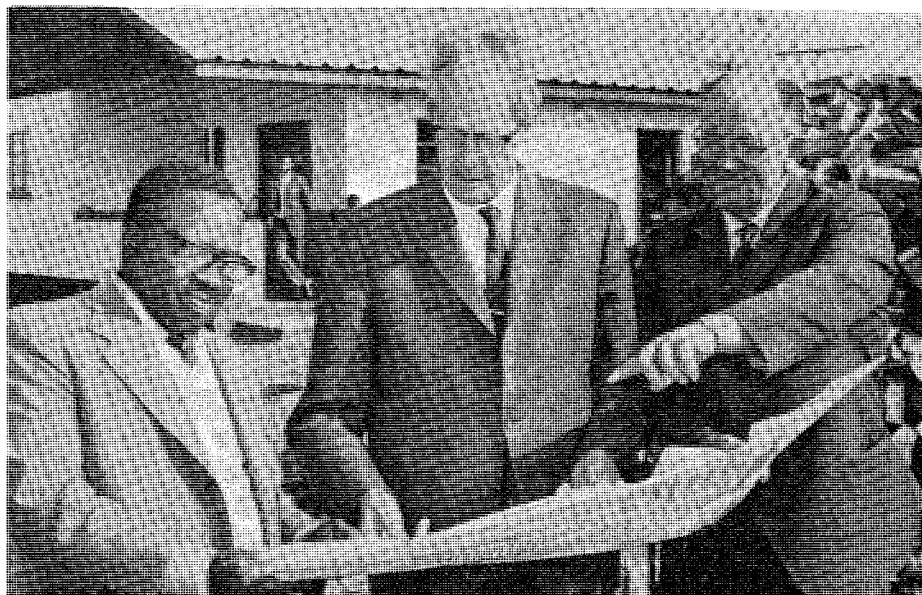
plejerske Maren Andersen fra Herning i Sydafrika, hvor hun først tjente på et stort hospital i Durban, men så overtog klinikarbejdet på Inanda. Inden pastor Helge Hansen og hustru i 1965 forlod arbejdet i Sydafrika, ikke mindst på grund af fru Camilla Hansens helbred, var Carlo og Maren Jensen blevet gift og bosat i Inanda, hvor pastor John Ndlovu og familie stadig residerede.

I 1963 sendte den schweiziske og den danske kirke i forening lærerinde Elisabeth Pfister til undervisning i børnearbejdet og blandt kvinderne.

Pastor John Ndlovu, som fra arbejdets begyndelse i 40'erne har været det solide midtpunkt i alle brogede omskiftelser sammen med sin hustru Elisabeth, besøgte i 1963 Danmark og vandt alles hjerter og dertil megen forståelse for nødvendigheden af hjælp både timeligt og åndeligt fra Danmark til Sydafrika. På den anden side rejste pastor John Ndlovu hjem med det klare syn, at bantumighederne måtte lære at give tiende og gaver og stå på egne ben.

Et værdifuldt led i arbejdet er den rådgivende komite med nu pensionerede regeringsembudsmand Willy Roeland som formand. Hans og hans hustru Hannahs varme sindelag og forståelse for bantuernes levevis tilige med hans store indsigt i sydafrikanske love og administration har været en uvurderlig hjælp.

Pastor Fred Burke, stifteren og lederen af ALL AFRICA SCHOOL OF THEOLOGY, Witbank, er en anden erfaren og værdifuld Herrens tjener. Hans bibeltro, grundlæggende korrespondancekurser, er af stor betydning

Pastorerne Ndlovu, Helge Hansen og Harald Thorsen studerer byggetegninger i Sydafrika.

for de afrikanske menigheder, og i april 1970 flyttede ægteparret, pastor Carlo Jensen og hustru til Witbank som medarbejdere ved denne skole og i det arbejde, der udstråler derfra. Carlo Jensen fortæller om arbejdets art og betydning i følgende uddrag af brev fra november 1970:

»I dagen 23.–25 oktober havde vi en medarbejderkonference i den indfødte by Naledi nær Pretoria og Johannesburg, hvor ca. 90 elever var til stede for at få tildelt deres diplom for fuldført kursus over tre år. Der var 84 af dem fra mange forskellige menigheder. De mødte ikke alle op, da afstanden var for lang, men der var kandidater fra hele Sydafrika repræsenteret, helt fra Cape Town og Port Elisabeth. Mange af kandidaterne havde lejlighed til at vidne om, hvad stu-

dierne havde betydet for dem. Som en rød tråd gik det igennem alle vidnesbyrdene: jeg har fundet den sunde lære – jeg har fundet Kristus som min Frelser – studierne har forandret mit liv, før var jeg død, nu er jeg levende osv. Ca. 250 indfødte præster deltog i konferencen. På afslutningsdagen var der cirka 400–500 deltagere.«

Hovedstationen Inanda er nu helt og holdent APOSTOLIC BANTU CHURCH hovedcenter, hvor deres nidkære evangelist og ungdomsarbejder, David Mtimkulu og familie residerer.

På omtalte 50/50 basis blev en godt 200 kvadratmeter stor kirke bygget i KwaMashu, en af de store bantu-bydele til Durban på over 100.000 indbyggere, og først i 1974 indviedes en lignende kirkebygning i bantu-bydelen Umlazi til over 100.000 kroner.

Hanne Thorsen beretter fra indvielsen af kirken i KwaMashu:

»Oh, hvilken dag det var! Folk var kommet til fra Zululand, Swaziland, Transkei og fra Nord- og Syd Natal. Vores æresgæst var hr og fru Roeland fra Johannesburg og pastor og fru Burke fra Witbank. Dagene forud for stævnet havde selvsagt været meget hektiske for at få alting rede til de mange gæster fra fjern og nær. Det store telt blev bragt ned fra Inanda og rejst som sove- og spisetelt. Alle de store negergryder måtte også hentes, så der kunne koges og brases, og koen, der skulle slagtes og puttes i gryderne, blev købt i god tid tilligemed ris og kartofler.

Endelig stod vi foran kirkedøren. Inden den røde silkesnor blev klippet over af min mand, ledede pastor David Mtimkulu en fællessang, pastor Burke bad på engelsk og pastor Ndlovu på zulu. Salme 100 blev læst på engelsk og zulu, og alle gik vi syngende ind i kirken. Hvor er den smuk i den enkle stil med de murstensrøde vægge halvt op og derefter cremefarvet på den øverste halvdel.

Jo, nu er det virkelighed. Vi har en kirke i KwaMashu samt et dejligt pastorhus. Mange, mange var de gæster, der måtte ind og se stuerne i pastor Ndlovus hus, og stor var deres forundring over det altsammen. Stor var glæden, da vi sluttede dagen med, at høvdingen fra Transkei vidnede om glæden over at være iblandt os og indbød os til at bygge kirke i Transkei og begynde et nyt arbejde der. Høvdin-

gen fra Pongola var også med og var ét stort smil under hele stævnet.«

Harald Thorsen fortæller om kirken:

»Den er stor – næsten for stor. Med de 24 nye bænke er der siddepladser til 200, men kirkerummet kan rumme mindst 300. Hvis de to sidebygninger fyldes også, er der plads til 450. Høvdingen fra Transkeis parlament var kommet sammen med sin hustru for at overvære åbningen og for at bede os om en teltkampagne i marts måned i 1972 ved sit hjem.«

I vinteren 1973/74 er pastor Simon Sithole på Bibelhøjskolen i Kolding til videreuddannelse, dels for at vedligeholde og dels for at udbygge forbindelsen mellem vore kirker i Danmark og Syafrika.

Status: 47 menigheder, 9 lønnede pastorer og evangelister, 30–40 ældste og lokaledere. Befolkningsberøringsflade ca. 25.000 (børn, unge, medlemmer, faste tilhængere, lejlighedsvis tilhørere og kursusedtagere, skoleelever og studerende). Årstilskud fra Danmark, kr. 180.000.

ZAMBIA

som indtil uafhængigheden i 1964 kaldtes Nord Rhodesia, har sit navn fra den store Zambesiflod, som nok er mest kendt fra Victoriafaldene, der er ca. 200 m brede og med et fald på op til 119 m samt den store Kiribadæmning. Landet dækker et areal på ca. 750.000 kvadratkilometer. Befolkningen tæller ca. 5 mill., som tilhører over 70 forskellige stammer. Hoved-

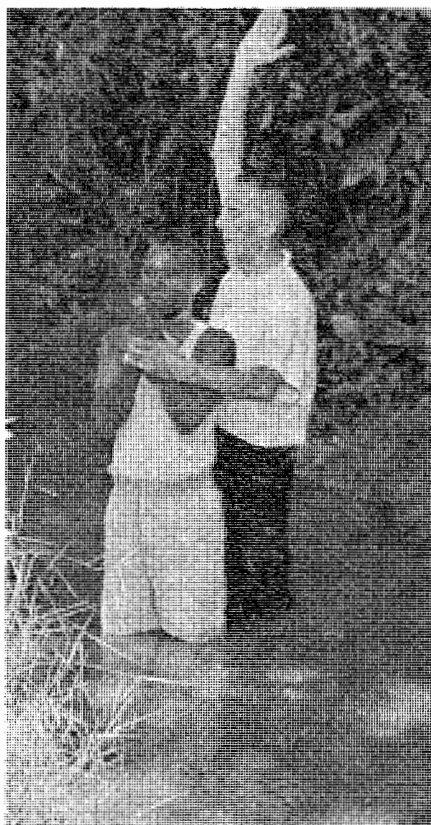
staden Lusaka ligger syd i landet, mens der på det nordlige Kobberbælte ligger en række større byer: Ndola, Kitve, Mufulira og Luanshya.

APOSTOLIC CHURCH IN ZAMBIA begyndte i 1957, hvor pastor og fru Arne Thomsen flyttede til Luanshya fra Sydafrika. Trods megen politisk uro under det britiske kolonistyrers opløsning, gjorde arbejdet fremskridt. I 1960 støttede Danmark arbejdet ved at bygge en kirke i Mikomfwa bydelen lige op til Luanshya, som derefter blev center for arbejdet.

Elsa Thomsen, som er uddannet sygeplejerske, tog sig mest af børnearbejdet og problemerne omkring hjemmene, mens Arne Thomsen med sin bil, højtaler, store plakater og en duelig tolk, kørte rundt på hele Kobberbæltet til markedspladser og tæt befolkede bydele for at forkynde det glade budskab om frelse, udfrielse og helbredelse. Arne Thomsen beretter selv fra et sådant møde i 1961 umiddelbart efter nogle voldsomme gadekampe mellem indfødte og politiet:

»Så skete miraklet; thi lige så hidsige og ivrige de er, når det gælder om at slås med politiet, lige så ivrige er de efter at høre Guds evige, sande evangelium. Og ved Guds nåde gav vi dem Ordet, som i dag kan hjælpe og forvandle alle mennesker.«

Ved uafhængigheden i 1964 blev præsident Kenneth Kaunda landets leder. Han har ganske naturligt mange socialistiske reformtanker, men erklærer samtidig, at landet skal være et kristent land med kristne principper i lovgivning og samfundsopbygning. Ved ny byplanlægning afsætter

Arne Thomsen døber på Kristi befaling.

man adskillige gode højrnegrunde til kirkebyggeri. Denne indstilling har holdt sig til vore dage, hvor ifølge brev fra Arne Thomsen af juni 72:

»Zambias indenrigsminister, som er baptist, i James Mwales påhør og i påhør af alle de forskellige høje lokale byrådsmedlemmer og andre Ndola-embedsmænd gav byrådet besked om, at medens de kunne og skulle nedrive hele kvarteret der og bygge nye huse for alt folket, måtte de IKKE NEDRIVE vor lerkirke (den som James Mwale som bekendt byggede med tag fra Kolding), da folket, sagde indenrigs-

ministeren, som noget af det aller vigtigste må have Guds Ord forkyndt for dem alle vegne og altid, da mange ikke kender Gud, men turer frem i deres drikkeri og skilsmisser etc.; men at THE APOSTOLIC CHURCH IN ZAMBIA, dog, så snart kirken kunne magte det, skulle bygge en virkelig god murstens- eller cementbygning, om den end var lille, så af god kvalitet; thi så kunne han lade os beholde byggegrunden og kirken der. – Altså Zambias indenrigsminister er interesseret i vor kirke der.«

Den ledende afrikanske broder i Zambia var Joseph Mwale, som udførte en god gerning i Mikomfwa til sin død i 1970 af tuberkulose. James Mwale, som er faglært murer, leder menigheden i Ndola og har lige afsluttet byggeriet af en ny kirkesal på jernbaneterrænet i Luanshya, hvor Arne og Elsa Thomsen gennem de mange år har samlet børn og unge i en såre primitiv bliktagsbygning. Efternavnene i Afrika som Mwale eller Ndlovu er ikke just familienavne, men nærmere stammenavne. I Mufulira er Sam Chambwe den lokale pastor og evangelist. Sam besøgte som hidtil eneste elev fra Zambia den Internationale Bibelhøjskole i Kolding i 1971/72 og giver nu religionsundervisning på den store skole i Kansuswa-bydelen.

Arne og Elsa Thomsens mangeårige tolk, Adam Rex, er en tredje lønnet pastor. Der er ialt seks på den afrikanske stab, som lønnes af de fjorten menigheders tiende med et tilskud fra Zambia evangelisationsfond, der får gaver fra menigheder og venner i Danmark.

Arne og Elsa Thomsen havde som eneste medarbejdere i flere år deres store børn, John og Elisabeth, den første født i 1948 i Nigeria, Elisabeth født i 1952 i Sydafrika. For uddannelsens skyld blev John hjemme, da familien var på orlov i 1965, og Elisabeth kom hjem til ophold på bibelhøjskolen i 1970. De er begge gift og uddanner sig til tjeneste i missionen.

I 1972 udsendtes Peter og Clara Marie Pedersen fra Herning til hjælp i tjenesten og som afløser ved moderkirken i Luanshya for Arne og Elsa Thomsen, hvis kald og gerning mere og mere gik i retning af arbejdet i Katanga i Zaire. Clara Marie og Peter har som familie med tre børn fået en god indgang. Peter Pedersens særlige styrke ligger i bibelundervisningen og menighedsarbejdet, lige som han har startet litteraturmission med salg af bibler, bibeldele og kristelige bøger. Peter Pedersen har efter sin teknikeruddannelse gennemført Menigheds- og missionsseminariet i Kolding, mens Clara Marie er sygeplejerske. Peter og Clara Maries udrejse blev prøven på et kredskirke-samarbejde, som ikke før har været praktiseret, om end det har ligget i luften, eller bedre sagt ligget lige som skjult i den officielle gavestrøm. I dette tilfælde tegner henholdsvis en Herningkreds, bestående af medlemmer og venner i og omkring menigheden i Herning, og Missionskassen sig hver for halvdelen af alle udgifter ved familien Pedersens ophold, tjeneste og rejser. Dette »nær-demokrati« i missionskærlighed og -kundskab har ganske givet sine store fordele åndeligt som økonomisk, blot der ikke bliver

Arne Thomsen.

Elsa Thomsen.

lutter kredse på bekostning af kirkefællesskabet.

Den sydøstlige provins i Zaire (tidligere belgisk Kongo) hedder Katanga med hovedstaden Lubumbashi. Det er Zaires rigeste provins på grund af kobberminerne. Det var den provins, Moise Tshombe forsøgte at løsrive fra det selvstændige Kongo under de meget urolige tider midt i 60'erne. Arne og Elsa Thomsen kom i 1967 under en rejse til Katanga i forbindelse med den Evangeliske Afrikanske Kirke, E.E.A., under ledelse af pastor Sharpi Kasanda.

E.E.A tæller 70 menigheder udover hele provinsen Katanga med ca. 7000 medlemmer, den driver 27 skoler med ca. 4000 elever samt to klinikker. Fire af deres ledende pastorer har besøgt skolen i Kolding for videre uddannelse og nærmere kontakt med kirken i Danmark. E.E.A. er selvstændig, og støtten fra Danmark bygger på en klar aftale, hvorefter menighederne må lønne deres egne ledere, mens Danmark økonomisk støtter kirke- og skolebyg-

geri med op til 50 procent og lover nødvendig hjælp i forkyndelse og undervisning.

Flere unge ægtepar forbereder sig til en kommende tjeneste i Afrika, ikke mindst på Kobberbæltet, hvor kirken i Danmark har planer om at opbygge og udbygge et uddannelsescenter.

Seminarieuddannet lærer Jørn Pedersen og hans hustru, Elisabeth Pedersen, som er sygeplejerske, blev i august 1973 udsendt af DANIDA, den danske regerings organisation for u-landshjælp, for en toårig periode. Jørn Pedersen er ansat på en realskole i Luanshya, og Elisabeth på et af byens hospitaler. I denne periode kan de indleve sig i landets forhold og være med i forberedelserne til oprettelsen af ovennævnte uddannelsescenter.

Ægteparret Erling Rasmussen (socialpædagog) og Kirsten Rasmussen (sygeplejerske) med deres 5 børn bliver de næste, som udsendes med henblik på en varig indsats på Kobber-

bæltet efter flere års tjeneste i hjemlandet, sidst som leder af Vejle menighed og ved undervisningen på skolen i Kolding.

GRØNLAND

– Danmarks nærmeste missionsmark, har sine egne problemer. Befolkningen udgør kun ca. 40.000, men deres kultur, traditioner og sprog ligger mindst lige så langt fra danskerne som de fjerneste øboeres. Siden Hans Egedes og Gertrud Rasks hårde pionerindsats for 250 år siden, har mange danske lutherske præster, grønlandske kateketer og udsendinge fra Hernhutterne bibragt den grønlandske befolkning megen tro på evangelierne og forståelsen af den kristne kirke. Officielt var Grønland fuld kristnet i 1906, hvor Hernhutterne forlod landet og overlod arbejdet til den danske kirke. Efter at Grønland ved grundloven i 1953 blev et ligestillet amt i Danmark, blev landet åbnet for alle danskere til fri indrejse og udøvelse af erhverv og fri religionsudøvelse, hvor Kongelige grønlandske Handel og Folkekirken før havde monopol.

Første danske udsending fra Evangelieforsamlingen var sygeplejerske Ingeborg Olsen. Hun skriver i brev til Evangeliebladet fra Godthåb den 30. juni 1923 om sin udrejse:

»Vi var kun fem Passagerer paa hele Rejsen og havde baade en god og hurtig Rejse med kun enkelte Dages storm paa Atlanterhavet; i tretten Dage saa vi ikke Land. Jeg fik Lejlighed til at tale lidt med

skibets Besætning om Jesus. Da vi nærmede os Kap Farvel, passerede vi mange store Isfjelde, og de to sidste Dage sejlede vi meget nær Grønlands Kyst. En vidunderlig Sejl-tur især ved Solnedgang, naar Solen kaster sine Straaler på Isfjeldene. Den 17. April ankom vi til Kolonien Godthaab. Ved Landgangsbroen blev vi modtaget af ca. 300 grøn-lændere, der var samlet for at betragte de nyankomne. Kolonien ligger smukt med høje Fjelde paa de tre Sider og ud til det store aabne Hav på den fjerde.

Der er ca. 60 Huse i dansk Stil, mere eller mindre Træhuse, alle er røde med hvide Vinduer og Døre. Luften er saa ren, og saa er her saa lyst, at man kan se hele Natten. Solen gaar først ned Kl. 11½ Nat.

Jeg boede hos Lægen de første Dage, og da Sygeplejersken rejste, overtog jeg Sygehuset, der er lille og meget gammelt med to Sygestuer og Plads til 10 Patienter.«

I 1947 rejste Alis Sørensen, en stout sygeplejerske med et stærkt kald til den nordligste station Thule. I Evangeliebladets juli-nummer, årgang 1946, læser man bl. a.:

»Stævnet i Evangeliehuset Søndag den 2. Juni blev en særlig Mærkedag i vor Kirke og Afskeds- og Udsendelsesmøde for Arne Thomsen og Elsa Strandberg, senere gift Thomsen, til Nigeria, Vestafrika, og Alis Sørensen til Grønland. Alis Sørensen sagde selv ved den Lejlighed: 'Jeg vil gaa for Herren, for jeg ønsker at være i Centrum af hans Vilje. Det er godt at være paa Guds store Drejeskive, men man

maa holde sig i Centrum; der staar man bedst fast. Kommer man ud i Yderkanten, risikerer man at falde af. Husk ogsaa mig i jeres Forbøn.'«

Alis Sørensen fik en uforståelig kort tjenestetid i Thule. Et telegram fra det høje nord via grønlandsstyrelsen bragte den sørgelige nyhed, at Alis var død ved en akut blindtarmsbetændelse.

Laura Hansen, sygeplejerske fra Ulsted i Vendsyssel, virkede på Grønland i årene 1954–1968 og blev gift med John Eliassen fra Godthåb, hvor de sammen bestyrede De Gamles Hjem i flere år. Nu er familien Eliassen bosat i Kolding, hvor Eliassen er ansat ved kommunen og er formand for Grønlandssammenslutningen i Danmark.

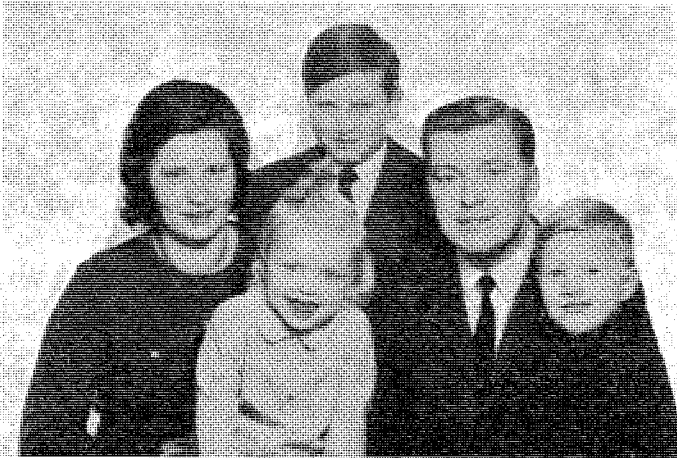
Sygeplejerske Astrid Bidstrup tog efter ophold på Højskolen i Kolding til Grønland i 1970, og har gjort tjeneste som sygeplejerske på grønlandsbåden på kysttrafikken og på en udstation i Thule-området og som medarbejder ved Grønlandsmissio-

nens børneblad, som også læses af mange voksne.

»Grønlandsmissionen« er en løsere sammenslutning af norske, svenske, finske og danske missionsaktiviteter ved udsendinge fra frikirker og menigheder i Skandinavien. Den afholder medarbejderstævner på Grønland og en årlig missionskonference på skift i de nordiske lande.

I september 1968 bosatte sygeplejerske Ester Pedersen sig i Frederikshåb og er nu leder af »Fredhjem« i Godthåb, et daghjem for byens børn med samvær, sang, underholdning, evangeliet i tekst og billeder og let servering.

I april 1971 rejste familien Birgit og Gunnar Andersen og 3 børn til missionshuset i Godthåb som afløsere for Vivi og Søren Stadel fra Sverige, der gennem flere år havde været »sjælen« i samarbejdet. Missionshuset er blevet udvidet siden og rummer foruden en mødesal, ungdomskoler, forstanderlejlighed, trykkeri og forlag.

Familien og Gunnar Andersen, Grønland.

»Og de holdt fast ved apostlenes lære«
Apostlenes Gerninger 2:42.

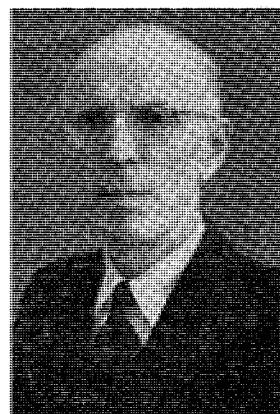
W. H. Lewis

Oluf Christensen

Theodor Holt

Erik Friberg

Hans Beck

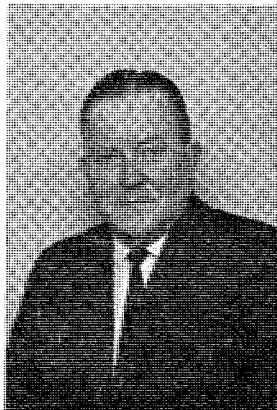
Hans Andersen

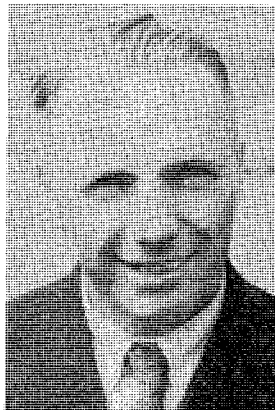
Jens Folkertsen

Anders Olsen

P. Møller Jakobsen

Martinus Bjerre

Asger Grenov

Walther Petersen

Hans Thuesen

Jørgen Sørensen

**»Salige er de døde,
som dør i Herren –
thi deres gerninger
skal følge dem.«**

Johannes Åbenbaring 14:13.

Kirkens økonomi

v/ landssekretær N. P. Jensen

»Og hele forsamlingen af dem, der var kommet til troen, havde ét hjerte og én sjæl; ikke én eneste kaldte noget af det, han ejede, for sit eget, men de havde alting fælles.« (Ap. G. 4:32)

Ordet økonomi (»oikonomia«) er et godt, nytestamentligt ord. I det græske testamente møder vi det gentagne gange, og det betyder simpelthen husholdning, forvaltning, og det bruges både om forvaltningen af økonomiske værdier (Luk. 16:2), og forvaltningen af åndelige værdier (Kol. 1:24–25; Ef. 3:2)– ja, i Ef. 1:10 og 3:9 bruger Paulus flere gange ordet om Guds frelsesplan.

Når vi bruger ordet økonomi her, anvender vi det på den mest jordnære måde, vi overhovedet kan, nemlig om forvaltningen af penge og andre materielle værdier som huse, jord m. v., og dette er sikkert den mest ømtålelige måde, man kan anvende ordet på, navnlig når det skal hægtes på det lille ord »fælles«, som er slutordet i det bibelvers, vi har sat over denne lille artikel. Fælles-økonomi! Fællesforvaltning af alle midler og aktiver i kirken.

Skal det på frivillighedens vej lykkes at bringe disse ord: »fælles« og »økonomi« i forbindelse med hinanden, må Gud i al fald først gøre et værk i hjerterne, for ellers går det nok lettest efter parolen: »enhver er sig selv nærmest«, for dette syn synes desværre også alt for ofte at være tilfældet i forholdet mellem kristne menigheder indbyrdes. Også her kan det, når det drejer sig om økonomi, være vanskeligt at få den rette ballance mellem lokalfølelsen og fællesskabsfølelsen.

Skal vi ifølge vor menneskelige natur yde økonomisk til et formål, der ligger udenfor vort eget, lokale område, betragter vi det let som en slags hjælpeforanstaltning, som modtagerne bør være meget taknemmelige for. Det er sikkert alene Gud, der i menneskehjertet kan skabe bevidsthed om, at enhver menighed også har et medansvar for Guds riges sag på ethvert sted, også udenfor menighedens lille lokale område, ja, den er selv en del af dette store fællesskab.

Igennem de 50 år Apostolsk Kirke har bestået i Danmark, har vi fået lov at opleve velsignelsen ved fællesskabet, også i administrationen

af kirkens midler, og det er alene Gud, der tilkommer al æren herfor. Det er ham, der ved Helligånden har skænket os synet af kirken som ét stort fællesskab – et syn vi deler med mange andre kristne ud over jorden, også hvor disse står for en anden form for kirkeledelse.

Vort forbillede for kirken er ekklesia – Kristi legeme – og ud fra dette syn forstår vi også vort ansvar, ikke blot lokalt, der hvor vi nu er placeret, men også for hele fællesskabet, ligesom fællesskabet må se sit ansvar overfor hver enkelt lokalmenighed.

Dette syn af kirken medførte, at der meget hurtigt efter kirkens grundlæggelse i Danmark blev oprettet en FÆLLESKASSE, der i første række er en lønningskasse, som afholder lønninger til alle lønnede medarbejdere i vor kirke i Danmark. Derved blev man i stand til at lønne fuldtidsevan-gelister og menighedsforstandere også på steder, der ikke selv er i stand til at bære de økonomiske udgifter til sådanne.

Der blev også oprettet en FÆLLES-MISSIONSKASSE, som bærer udgifterne ved vort missionsarbejde udenfor Danmarks grænser, og efterhånden som fordringerne til disse to kasser blev større og større, oplevede vi, at Guds velsignelse og medlemers og venners trofasthed i ydelsen både til lokale og fælles formål ved tiende og gaver gjorde, at vi altid har haft nok til al god gerning.

På skema I side 180 og 181 vil man kunne følge kirkens økonomiske udvikling gennem de sidste 15 år. Dette skema er et vidnesbyrd om den meget store trofasthed i ydelsen til kir-

Landssekretær N. P. Jensen.

ken, og sammenligner man, hvad vore menigheder har brugt i det lokale arbejde og hvad de har ydet til fælles formål, finder man, at ydelsen til fælles formål ligger noget højere end det beløb, der er brugt lokalt. Dog må man naturligvis her tage med i betragtningen, at ingen lønninger bliver betalt lokalt, men samtlige af fælleskassen.

Skema II på side 182 viser den gennemsnitlige årlige ydelse pr. medlem i hvert af landets 15 distrikter igennem de sidste 10 år.

Fællesskabet i kirken på det økonomiske plan har ikke blot fundet udtryk gennem fælleskassen og missionskassen, men også igennem oprettelsen af FÆLLESBYGGEFONDET.

Dette fond oprettedes på foranled-

SKEMA I

**Regnskabsoversigt over kirkens samlede indtægter
i årene 1958 til 1973**

Regnskabs- året 1/4-31/3	Tiende, gaver o. a. indtægter	Gaver til missions- arbejdet	Gaver til fælles- byggefondet	Gaver til lokale bygge- fond m.m.	Indtægt i alt	Gennemsnitl. indtægt pr. år. pr. medl.
1958/59	395.078,06	83.295,86	31.824,25	13.827,82	524.025,99	335,70
1959/60	440.613,51	145.189,68	25.422,71	34.654,67	645.880,57	424,92
1960/61	462.329,58	178.885,11	18.579,41	40.479,96	700.274,06	442,37
1961/62	546.930,95	188.907,09	19.912,43	35.729,37	791.479,84	501,88
1962/63	645.032,86	222.650,72	48.750,00 12.491,42	47.357,08	976.282,08	595,29
1963/64	733.096,65	237.741,24	24.058,89	60.434,98	1.055.331,76	649,03
1964/65	820.664,79	242.556,57	19.688,45	68.889,26	1.151.799,07	720,77
1965/66	946.743,77	243.010,97	65.807,86	78.124,34	1.333.686,94	808,29
1966/67	1.050.131,61	297.292,35	88.808,86	109.006,61	1.545.239,43	953,26
1967/68	1.228.524,54	291.921,57	94.869,60	123.655,77	1.738.971,48	1.067,50
1968/69	1.393.106,65	325.166,01	78.048,88	79.832,47	1.876.154,01	1.127,49
1969/70	1.545.420,08	460.377,94	273.566,58	74.645,92	2.354.010,52	1.440,64
1970/71	1.635.412,22	333.814,34	153.592,59	185.582,63	2.308.401,78	1.437,36
1971/72	1.812.523,78	373.793,63	99.059,08	119.548,11	2.404.924,60	1.506,84
1972/73	1.996.828,74	450.932,48	154.064,20	103.849,06	2.705.674,48	1.625,03
1958/73	15.652.437,79	4.075.535,56	1.208.545,21	1.175.618,05	22.112.136,61	
Menighedernes samlede kassebeholdning pr. 1. april 1958						9.473,53
						22.121.610,14

SKEMA I **Regnskabsoversigt over anvendelsen af kirkens samlede indtægter**
i årene 1958 til 1973

Regnskabs- året 1/4-31/3	Menigh. lokale udgifter	Menigh. inds. på lok. byggefonds	Menigh. brugt lokalt i alt	Tilskud til fælleskassen	Tilskud til fælles- byggefondet	Tilskud til andre fællerform.	I alt til fællesformål i Danmark	Tilskud til missionsarb. u. f. Danmark	Udbetalt i alt
1958/59	180.205,80	20.582,70	200.788,50	214.885,43	25.069,37	0,00	239.954,80	83.295,86	524.039,16
1959/60	183.417,28	28.578,48	211.995,76	248.058,75	31.498,90	3.740,89	283.298,54	145.189,68	640.483,98
1960/61	189.251,08	40.479,96	229.731,04	272.533,21	26.617,42	9.343,04	308.493,67	162.654,27	700.878,98
1961/62	232.900,80	39.933,25	272.834,05	298.444,21	20.100,80	0,00	318.545,01	195.991,24	787.370,30
1962/63	267.965,42	49.047,08	317.012,50	341.401,82	49.071,52	5.821,25	416.843,38	224.372,06	958.227,94
1963/64	338.479,04	79.211,39	417.690,43	382.082,65	28.901,94	1.536,99	412.521,58	239.824,91	1.070.036,92
1964/65	332.564,17	94.052,07	426.616,24	435.512,40	32.124,70	4.480,91	472.118,01	245.453,88	1.144.188,13
1965/66	385.414,54	118.567,71	503.982,25	471.042,42	85.280,17	23.305,36	579.627,95	245.803,52	1.329.413,72
1966/67	390.030,32	173.757,57	563.787,89	530.093,80	115.382,35	30.531,13	676.007,28	301.090,45	1.540.885,62
1967/68	481.499,18	177.762,72	659.261,90	577.512,74	117.536,66	66.829,11	761.878,51	295.838,17	1.716.978,58
1968/69	605.382,85	133.813,84	739.196,69	640.763,68	105.097,41	54.332,59	800.193,68	327.855,89	1.867.246,26
1969/70	687.074,96	114.914,66	801.989,62	654.432,54	385.627,26	40.468,19	1.080.527,99	460.365,19	2.342.882,80
1970/71	733.224,65	245.652,45	978.877,10	702.932,08	263.301,00	58.105,01	1.024.338,09	338.063,02	2.341.278,21
1971/72	793.557,95	176.219,96	969.777,91	752.301,46	212.053,47	50.102,07	1.014.457,00	379.141,94	2.363.376,85
1972/73	862.645,09	156.462,05	1.019.107,14	748.773,02	274.450,87	126.521,65	1.149.745,54	467.343,19	2.636.195,87
1958/73	6.663.613,13	1.649.035,89	8.312.649,02		475.118,19	9.538.551,03	4.112.283,27	21.963.483,32	

Menighedernes samlede kassebeholdning pr. 31. marts 1973

158.126,82
22.121.610,14

SKEMA II Den gennemsnitlige årlige ydelse pr. medlem i landets 15 distrikter i årene 1963 til 1973

Distrikt	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72	1972/73
København	816,00	752,00	881,00	783,00	920,00	1017,00	1159,00	1225,00	1329,00	1296,00
Nordsjælland	537,00	784,00	810,00	854,00	980,00	1107,00	1519,00	1819,00	1698,00	1755,00
Roskilde	633,00	839,00	844,00	938,00	1003,00	956,00	1074,00	1175,00	1329,00	1479,00
Næstved	387,00	524,00	499,00	560,00	646,00	665,00	978,00	771,00	1323,00	1239,00
Nykøbing F.	560,00	681,00	650,00	670,00	876,00	780,00	808,00	1129,00	983,00	1567,00
Odense	415,00	455,00	492,00	540,00	541,00	552,00	636,00	767,00	865,00	1083,00
Kolding	814,00	972,00	1277,00	1519,00	1475,00	1703,00	1908,00	2221,00	2142,00	2134,00
Haderslev/Sønderborg	537,00	637,00	713,00	903,00	1158,00	1239,00	1208,00	1118,00	1316,00	1379,00
Esbjerg	530,00	682,00	713,00	1325,00	1032,00	1007,00	1147,00	1141,00	1231,00	1276,00
Århus	515,00	501,00	513,00	687,00	1169,00	1028,00	975,00	1028,00	1182,00	1242,00
Herning	338,00	538,00	677,00	740,00	1074,00	1053,00	1013,00	1192,00	1703,00	1654,00
Nykøbing M.	602,00	678,00	625,00	720,00	836,00	783,00	915,00	1068,00	1217,00	1445,00
Aalborg	412,00	456,00	511,00	633,00	741,00	886,00	1209,00	1334,00	1375,00	1437,00
Dronninglund	394,00	474,00	465,00	524,00	578,00	713,00	754,00	937,00	902,00	1015,00
Hjørring	535,00	588,00	623,00	770,00	1008,00	1068,00	967,00	1352,00	1252,00	1607,00
Hele landet	586,00	658,00	732,00	833,00	960,00	1019,00	1148,00	1277,00	1375,00	1442,00

SKEMA III Distrikternes gennemsnitlige årlige tilskud til fællesformål pr. medlem i årene 1963 til 1973

Distrikt	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72	1972/73
København	385,00	358,00	405,00	468,00	491,00	626,00	691,00	767,00	789,00	745,00
Nordsjælland	333,00	548,00	541,00	575,00	658,00	706,00	1043,00	972,00	882,00	948,00
Roskilde	438,00	562,00	558,00	621,00	597,00	468,00	484,00	671,00	778,00	754,00
Næstved	242,00	345,00	326,00	340,00	389,00	359,00	519,00	372,00	635,00	667,00
Nykøbing F.	355,00	379,00	407,00	461,00	506,00	468,00	537,00	680,00	618,00	870,00
Odense	255,00	290,00	320,00	359,00	374,00	290,00	227,00	316,00	344,00	561,00
Kolding	506,00	575,00	751,00	887,00	850,00	971,00	1105,00	1080,00	1089,00	1115,00
Haderslev/Sønderborg	336,00	396,00	439,00	569,00	621,00	648,00	744,00	728,00	774,00	748,00
Esbjerg	344,00	462,00	455,00	464,00	569,00	603,00	696,00	741,00	793,00	840,00
Århus	304,00	288,00	283,00	386,00	550,00	362,00	390,00	424,00	492,00	500,00
Herning	178,00	304,00	350,00	358,00	639,00	677,00	612,00	608,00	972,00	1301,00
Nykøbing M.	395,00	421,00	356,00	370,00	432,00	353,00	398,00	542,00	640,00	768,00
Aalborg	297,00	324,00	357,00	422,00	474,00	545,00	663,00	640,00	708,00	733,00
Dronninglund	188,00	275,00	271,00	261,00	316,00	407,00	475,00	533,00	536,00	576,00
Hjørring	313,00	345,00	357,00	390,00	449,00	465,00	496,00	674,00	628,00	881,00
Hele landet	344,00	395,00	424,00	483,00	542,00	569,00	650,00	691,00	741,00	789,00

ning af økonomiudvalget i marts 1958 ud fra erkendelsen af, at det ville være til gavn for arbejdet i vort land, at vore menigheder fik bedre lokaler til mødevirksomhed og til menighedernes øvrige aktiviteter, og på grund af de vanskeligheder, menighederne ofte stod overfor ved at skulle skaffe de mange midler, der er nødvendige for at erhverve eller opføre egnede bygninger.

Fællesbyggefondet træder til, hvor en menighed har fået et byggeprojekt – det være sig nybyggeri eller ombygning, eller køb af en ejendom – godkendt af landsrådet, og fællesbyggefondet yder da en trediedel af den samlede købs- eller byggesum som gave, forudsat at menigheden selv indsamler en trediedel af summen som sin andel. Den sidste trediedel dækkes ved optagelse af lån.

Fællesbyggefondet får sine midler ved månedlige bidrag fra alle kirkens menigheder og ved gaver, og vi har i årenes løb fået mange gaver til dette fond.

Ligeledes indsender de af kirkens ejendomme, der evner det, et tilskud til fællesbyggefondet.

Således bliver de tilskud, fællesbyggefondet yder til en lokalmenigheds ejendom et tilskud fra samtlige menigheder i vort land til denne lokale menighed og en støtte til denne i arbejdet.

Skema III viser distrikternes gennemsnitlige årlige tilskud pr. medlem til fællesformål: Fælleskassen, Missionskassen og Fællesbyggefondet m.v. igennem de sidste 10 år.

I 1966 oprettedes Apostolsk Kirkes **CENTRALLÅNEFOND**. Dette fond mod-

Regnskabskontorets personale.

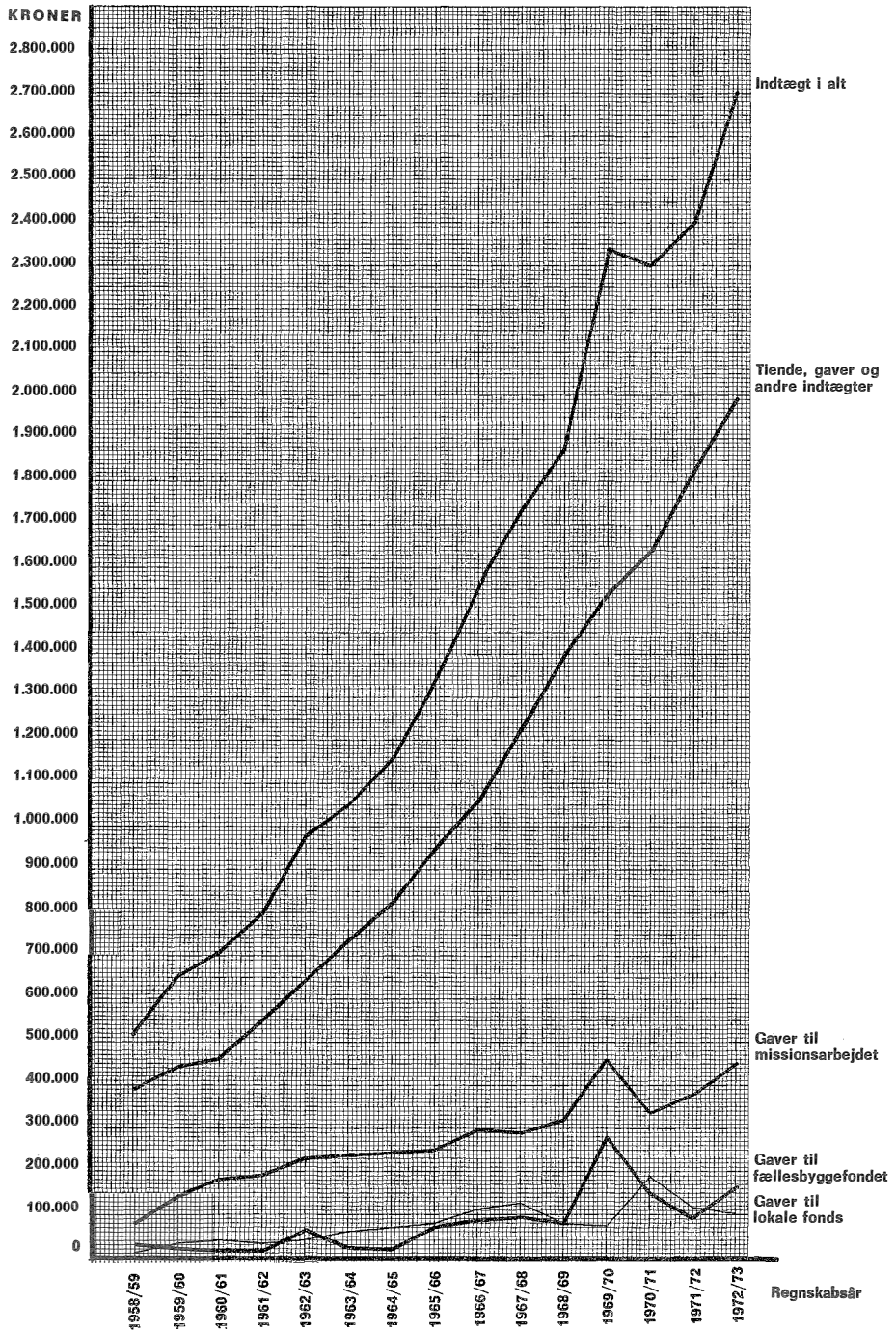
tager sine midler gennem indlån fra kirkens menigheder og fra private personer og modtager indlånene på almindelige sparekassebetingelser.

Formålet med centrallånefondet er at støtte Apostolsk Kirkes arbejde i Danmark økonomisk ved over fællesbyggefondet at yde lån til kirkens ejendomme til en fornuftig rente og uden kurstab, og fællesbyggefondet står med sine aktiver i alle kirkens ejendomme som garant for indlånene i centrallånefondet.

Uden disse to sidstnævnte institutioner og den hjælp, de har været i stand til at yde, ville det have været umuligt for kirken at gennemføre det efter vore forhold meget store byggeprogram, der er gennemført i de sidste 15 år.

I denne periode har vi bygget og

Grafisk oversigt over kirkens indtægter i tiden 1/4 1958 – 31/3 1973

Oversigt over de lokale menigheders samlede indtægter, udgifter og ydelser til fælles formål samt indtægter fælleskassen, missionskassen og fællesbyggefondet har haft udover tilskud, der er modtaget fra menighederne i regnskabsåret 1. april 1972 til 31. marts 1973

INDTÆGTER I DE LOKALE MENIGHEDER		
Til menighedskassen:		
Trende og gaver	1.856.723,28	
Særlige formål	32.346,33	1.889.069,61
Andre indtægter		73.617,02
Til missionskassen:		
Menighedens missionskollekt	240.630,61	
Søndagsskolens missionskollekt	5.212,01	
Til særlige formål	65.481,86	311.324,48
Til fællesbyggefondet		
Til lokale fonds		23.118,20
Menighedens indtægter i alt	2.400.978,37	103.849,06
Fælleskassens indtægter udover beløbene modtaget fra menighederne:		
Gaver	13.312,00	
Kollekt ved stævnet 1972	6.479,00	
Renteindtægter	7.111,00	
Livrentegave	10.331,00	
Kapitalisering	4.537,00	32.696,00
Missionsskassens indtægter udover beløbene modtaget fra menighederne:		
Kollekt ved stævnet 1972	11.294,00	
Indgået fra udlandet	4.243,00	
Gaver fra andre	118.418,00	
Renteindtægter	5.653,00	139.608,00
Fællesbyggefondets indtægter udover beløbene modtaget fra menighederne:		
Diverse gaver	9.501,00	
Renteindtægter udlån ejendomme	40.667,00	
Renteindtægter andre	39.694,00	
Overskud Centralfondet	12.795,00	
Livrente	50.000,00	
Kapitalisering	21.960,00	28.040,00
Andre indtægter	249,00	130.946,00
		2.704.228,37
De lokale menigheders kassebeholdning pr. 1. april 1972		90.094,32
		2.794.322,69
UDGIFTER I DE LOKALE MENIGHEDER		
Saltsøje, varme, lys, gas, rengøring		406.788,50
Annoncer, indbydelser, mødeplaner, traktater		80.836,92
Andre udg. v. møder og menighedsarrangementer		45.133,56
Udgifter til børne-, junior- og ungdomsarbejdet		74.061,86
Telefon, kontorartikler og porto		50.330,45
Rejse- og kørselsudgifter (også lokale rejseudg.)		88.416,27
Andre udgifter		117.077,53
Menighedernes lokale udgifter i alt		862.645,09
Menighederne indsat på lokale fonds		156.462,05
		1.019.107,14
Menighederne ydet til fælles formål:		
Fælleskassen	716.077,02	
Missionsskassen	327.735,19	
Fællesbyggefondet	143.504,87	
Andre fælles formål	126.521,65	1.313.838,73
Fælleskassens indtægter udover beløbene modtaget fra menighederne		32.696,00
Missionsskassens indtægter udover beløbene modtaget fra menighederne		139.608,00
Fællesbyggefondets indtægter udover beløbene modtaget fra menighederne		130.946,00
		2.636.195,87
De lokale menigheders kassebeholdning pr. 31. marts 1973		158.126,82
		2.794.322,69

købt 17 ejendomme til brug for menighederne lokalt, idet vi har bygget 8 nye kirker og købt 4, medens vi samtidigt har erhvervet 5 ejendomme, der er ombyggede til menighedshuse med kirkesale.

Herudover har vi købt en skole i Storskovens udkant ved Ørsø og indrettet denne til lejr, ligesom vi har købt et meget dejligt areal ved Silkeborg og opført Påruplejren. På den tredje af kirkens lejre, Kongelejren, Vig ved Sejro bugt, har vi foretaget betydelige udvidelser.

Disse tre lejre tjener foruden som børne- og ungdomslejre også som centre for mange af menighedernes arrangementer.

Indenfor de samme 15 år har kirken som gave modtaget 3 beboelses-ejendomme og en fire-længet gård, der ved byudviklingen nu ligger i byområde på 10 byggegrunde.

Da vi i 1958 startede fællesbyggefondet og gik ind for princippet en trediedel af byggesummen rejst lokalt, en trediedel ydet som gave fra fællesbyggefondet og en trediedel dækket ved lån i den nye ejendom, skete der

det under mottoet: »En ny kirke hvert andet år.«

Det er naturligvis med både glæde og taknemmelighed til Gud, at vi kan konstatere, at dette mål ikke blot er nået, men langt overtruffet.

Vi har oplevet, at fællesskabet, også på det økonomiske område, har været til berigelse og udvikling både for vore lokale menigheder såvel som for hele kirken.

Skal vi fra fællesadministrationens side udtale et ønske i anledning af kirkens 50 års jubilæum, må det blive dette, at synet, Gud har givet os af kirken som en enhed, må blive endnu mere levende for den enkelte af os således, at hver lokalmenighed i endnu højere grad end hidtil må se sig selv som en organisk del af det store fællesskab vi er satte i, og at fællesskabet også på en endnu mere levende måde må forstå sit ansvar overfor de lokale menigheder, så disse fremmes i deres virke. Vi er mange lemmer, men kun ét legeme, hvor samtlige lemmer har omsorg for hinanden, og kun således kan et legeme fungere på den rette måde.

Af nåde blot!

Af Sigfrid Beck

De første 50 år er gået. Hvem kan beskrive vor oplevelse som kirke af Herrens rigdom, herlighed og trofasthed? Det er lige så umuligt som at beskrive de enkelte medlemmers oplevelse heraf. Men vi kan med en strofe fra en af vore sange sige: »Underfuldt hjalp han til i dag, ære ske hans navn.«

Herren, vor Gud, var trofast mod os hele vejen. Det skyldes alene ham, at vi ikke er gået til grunde, men at vi tværtimod i dag udgør en lykkelig og velsignet del af hans folk.

Der var ikke mange, for ikke at sige ingen opmuntringer, da vi begyndte som urkristent eller apostolsk folk. Vi var ikke mange, men Herren svigtede os aldrig, hans opmuntring manglede aldrig. Gennem sit eget talte ord iblandt os opmuntrede Herren os bestandigt, hvordan vor situation så end var. Hans tale til os var aldrig negativ eller skeptisk trods vor mangelfuldhed og uformuenhed. Herren lod os bestandig forstå, at det ahang ikke af vor styrke eller kløgt, men af ham alene og vor tro på hans førelse. Og al den konsolidering eller befæstelse menneskelig talt, vi oplevede, bekræfter til fulde dette. Hvad har vi som

kirke, som han ikke har »givet os«. Ære ske hans navn!

Tjenere gav han os, kirker, skoler, midler, ja alt hvad vi behøvede. I sit talte ord til os forvissede Herren os gang på gang om, at vi aldrig skulle fattes midler, når vi trofast fulgte hans ledelse og anvisninger.

De første 50 år er gået; hvad med de næste? Jeg tror, at mange iblandt os, ja også i hele Guds folk, når vi bliver stille over for spørgsmålet, kan høre Åndens tale: Tiden er kort! Ja, tiden er kort! Jesus kommer snart igen for at hente sin menighed og senere at oprette sit store fredsrige. Men vi vil benytte tiden, til han kommer. »Vi vil virke for vor mester, medens det endnu er tid. Vi vil glad os slutte til hans vidneflokk.« Vi vil benytte tiden som en skøn beredelsestid.

De første 50 år var en erkendelsestid, en tid, hvor vi så »det himmelske syn« og søgte at fastholde det. Men måske blev det i højere grad de mere iøjnefaldende linier i den urkristne eller apostolske struktur, vi søgte at fastholde eller fremholde i vor glæde ovre det lys, Herren havde betroet os, at være kirke som han én gang havde givet den. Dette kan vi vel næppe be-

brejde os selv. De ydre linier, formen, var jo også givet af Herren og erkendelse eller åbenbarelse er stykkevis. Men ikke mindst på denne baggrund er det, at vi med stor fortrøstning og forventning ser fremad.

I de senere år har vi i vor revisionistiske tid med strukturændringer og mange slags forandringer mærket Herrens virke iblandt os i retning af en stadig voksende erkendelse af rigdommen i det syn, han gav os. Herren gav ikke blot form, men også fylde. Og i den rækkefølge har Herrens virke jo udfoldet sig lige fra skabelsen. Så ved vort mærkeår står vi ikke så meget som dem, der skal kassere, men supplere. Vi skal medtage den endnu langt større rigdom i det apostolske syn, hvilket også vil medføre visse ændringer. Det gælder navnlig arbejdsmæssige ændringer.

Vor tjeneste må i en langt højere grad være udadvendt, en vidne-vandretjeneste som Herrens egen, som hans tjeneres og menigheders egen i den første apostolske tid. Herrens ord: »Gå ud i al verden –« står endnu ved magt, og når vi gør det, skal vi i sandhed opleve forjættelsen: »Se, jeg er med jer alle dage«, og dette er netop fylden, oplevelsen af den guddommelige nærværelse og herlighed. Når vi går ud, går Herren med og stadfæster ordet med medfølgende tegn.

Men i denne udadvendte tjeneste er det fornemmelig Herrens apostle, profeter, evangelister, hyrder og lærere, der må gå foran. Dette vil betyde en arbejdsmæssig forandring eller fornyelse. I stedet for en alt for stærk fastholdelse i det lokale menighedsarbejde, må der ske en justering af

tjenesterne, så de bliver i overensstemmelse med den kaldelse, Herren har givet. Den daglige betjening af de lokale menigheder vil vi overgive den enkelte menigheds ældste, selvsagt i samarbejde med kirkens samlede ledelse, og dermed give dem deres rette plads og funktion med de udviklings- eller vækstmuligheder, det dette vil medføre.

Vi vil efter Herrens tale til os tilstræbe en frigørelse af apostel- og profettjenesten, og vel også evangelist-, hyrde- og lærertjenesten, så de kan virke på rette måde. Deres tjeneste vil herefter blive en tredobbelt tjeneste:

1. At støtte i et vist mål de lokale menigheder.
2. At bryde nyt land.
3. At betjene andre grupper eller dele af Kristi legeme.

Når vi ifølge Efeserbrevet (4:11–16) ser, hvor rig og omfattende, sand apostolsk tjeneste er, så åbner der sig vide perspektiver, så kan det forekomme én, at adskillige vigtige sider hidtil er blevet forsømt. Da ser vi for os en tjeneste, som ikke klares med prædikevirksomhed og lidt sjælesorg, men som er uendelig langt mere; ikke blot en foregangstjeneste, men en fostringstjeneste:

»At gøre de hellige fuldt beredte –«, eller ifølge grundsprogets egentlige betydning at gøre de enkelte virker eller funktionsdygtige i Kristi legeme.

»At udøve en tjenestegerning«, eller »tjenestens arbejde« med alle de strabadser, vanskeligheder og ofre, der hører med dertil.

»At bygge Kristi legeme« eller efter den overførte betydning ordet her

står i, at føje de enkelte sammen, og således at »opbygge« et Kristi legeme.

»At føre alle frem til at være ét i troen på og erkendelsen af Guds Søn« eller at føre de enkelte eller grupper frem fra den individuelle eller partielle opfattelse af Kristus til den fulde og samme fælles erkendelse af ham i hele hans rigdom, og dermed også til troens enhed, til den tro, trosbekendelse eller uforanderlige kristne lære, som én gang for alle er blevet overgivet de hellige (Juda 3). Her sigtes til enhed i troen under kristenlivets videre forløb og udvikling. Og tjenesten omfatter, efter Skriftens angivelser, at »overvåge de helliges tro« (1. Tess 3:5–7), »betjene deres tro« (Fil. 2:17), »råde bod på deres tros mangler« (1. Tess. 3:10), »virke (vække) tro hos de udvalgte« (Tit. 1:1) og »styrke og opmuntre dem i troen« (1. Tess. 3:2).

»At føre de hellige frem til Kristi modenhed«, eller til at være fuldt udviklede, ikke blot at føre dem frem til samme tro, erkendelse, kundskab, men videre til det fuldvoksne stade med de produktive og skabende muligheder gennem de enkeltes samvirke. Dette sidste får sin sproglige bekræftelse gennem brugen af ental (ánda tēleion) her, der henviser til kirken som helhed.

»At føre de hellige frem til mands fyldes mål af vækst«, eller at føre de enkelte frem til en fuld Kristustilegnelse, en Kristustjeneste, så Kristus bor i de hellige, åbenbarer sig eller frit udfolder sig gennem dem, så de enkelte med et udtryk af apostelen Paulus bliver en åbenbarelse af Guds

Søn (Gal. 1:16, cf. Tit. 1:20, 2. Kor. 4:10–11).

»At knytte og holde det hele sammen, efter den kraft, der er tilmålt hver enkelt del.«

Ifølge denne belæring af apostelen Paulus er apostolsk tjeneste en langt mere omhyggelig og målbevidst betjening af de enkelte, af lemmerne på Kristi legeme, end almindeligvis praktiseret.

Det er det udvidede syn, der tegner sig for os, for tiden som kommer. Kun ved at gå ind i en sådan tjeneste vil Herrens værk lykkes, vil vor tjeneste blive en stor Kristus-forherligelse.

Hemmeligheden er at give Kristus hans plads som hoved for kirken, der er hans legeme (Ef. 1:22–23), og at gøre det i praksis, så det ikke bliver menneskelig kløgt, kirkepolitik eller magtkamp, der bliver afgørende, men Herrens guddommelige ledelse.

Forudsætningen for den rigtige funktion i kirken og dermed en lykkelig fremtid er en stærkere indvielse til Kristus, en større livsydmyghed og afhængighed af Kristus, eller den kristuslighed, der får sit udtryk i Ef. 4:2.

Når vi ser tilbage over de svundne 50 år, da er det med stor taknemmelighed for Herrens trofasthed og hjælp og i klar erkendelse af, at det skyldes hans nåde alene, at vi er bevarede som enkeltpersoner og kirke. Når Gud har bevist os sin store nåde, så tilsigter han dermed, at vi skal kunne tjene ham bedre i dagene, der kommer. Ved Guds nåde er vi det, vi er, og vi vil med apostelen Paulus fortrøste os til, at hans nåde imod os ikke har været forgæves.

